Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	
Titel | Title:	Samling af Oversættelser i Prosa til Nytte og Fornøielse.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 3-4
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh., 1788-1791
Fysiske størrelse | Physical extent:	1-4 i 2 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

Samling

af

Oversættelser

i Prosa

til

Nytte og Fornøielse.

Tredie Bind.

Fortsat

ved

D. F. Staal.

Kiøbenhavn. 1790.
Forlagt af Johan Frederik Schultz,
Hof- og Universitetsbogtrykker.

Ja i de Spor, en Rabbek, Pram,
Og flere fandt, kan jeg snukt bræke Halsen.
Og ikke een vil ynke mig. O ney!
Man sporger: Hvad vil han paa den Galei?

Indhold.

Hvo er lykkelig, af Sturz = = Side 1
(Oversættelsen er Udgiveren tilsendt.)
Et Eventyr fra Jylland, omarbeidet efter Klockenbring 12
Brillerne, af Mercier = = 30
Morgenrøden, af Herder = = 52
Søvnen, af Herder = = 54
Floras Valg, af Herder = = 56
Turtelduens Skabning, af Herder = 59
Den belønnede Velgierning, af Bronner = 61
(oversat af Liebenberg.)
Om Blomsters Skadelighed i Værelserne, af Hirschfeld 67
Efteraarsmorgenen = = 78
Kierligheds Farligheder, af Caffieri = 83
Om Kyssenes Oprindelse, af Anton Wall (Heine) 85
Hr. Paridons Klage til Publikum, af Sturz 103
En Historie, af Sturz = = 105
Adalbert og Clary = = = 107
En Allegorie = = = 109
Beskrivelse over Bierget Montserrat, af Thiknesse 111
Hulen paa Antiparos, af Engel = = 124

Den

Den retskafne Mand . . . Side 141
Tulipanen og Rosen . . . 147
Nattergalen og Høgen . . . 148
Om Cicisbeaturen i Italien, af Jageman . . . 149
(oversat af Oluffen).
Sphinx, af Herder . . . 166
Misundelsen, af Mercier . . . 181
Abu, af Anton Wall (Heine) . . . 183
Anekdote, af Sturz . . . 192
En Vinteraftens Følelser . . . 196
(Oversættelsen tilsendt).
Spadseregangen, eller om Penge . . . 199
(Oversættelsen tilsendt).
Emilie . . . 206
Fornøielse, af Goldsmith . . . 218
(oversat af Pram).
Den fornøiede Elendige, af Goldsmith . . . 226
(oversat af Pram).
Dustras Grave, af Kosegarten . . . 238
(oversat af Frankenau).
Sadi, af Sturz . . . 250
(oversat af B**).

Den 15 May 1790.

Hvo

Hvo er lykkelig?

Af Sturzes Schriften, erster Theil.

Den rige Lord W. paa hvis Opdragelse der var anvendt saa megen Flid, som havde udtrukken Kiernen af enhver Videnskab, hvis Hierte stod aabent for ethvert Indtryk af Glæde, traade, efter sin Faders Død, i sit fem og tyvende Aar, ind i Verden med det Forsæt, at nyde dens Glæder med epicurisk Viisdom. Længe reisde han om i fremmede Lande, glimrede ved Hoffer, hos Fruentimmer og blant vittige Hoveder, drev mangen indgetogen Dyd til at give efter, skrev Beger, blev roest af Kiendere, lastet af Frerons, og hans Fortienester fornærmede sielden, da de straalede frem giennem et Slør af blid Beskedenhed. Han opofrede sig dervaa til Forretninger, forsægtede sin Na-

tions lovmæssige Frihed, tiente Kongen, og blev agtet af alle Partier: dog lykkedes ikke alle hans Planer: Venner forlode ham ofte, naar han behøvede dem; hans Fødelandskierlighed blev ei altid erkiendt, ofte mistydet, og giort til Forbrydelse. Daarlige Anslag bleve ved en egennyttig Hob udblæste for patriotisk Klogskab: Hofmænd røvede hans Dyds Belønning; Fiender samlede sig, og det mange af de alleruforsonligste; saadanne, nemlig, som uden Anledning havde fornærmet ham: I Begyndelsen martrede, tilsidst kiølede dette hans Hierte; hans Følelse slappedes, og gleed nu undertiden hen over Tildragelser, som ellers inderlig ville have rørt ham; Fra den fyrigste Menneskekierlighed steeg han ned til Ligegyldighed, og lige til at foragte Mennesker. I denne Forfatning nedlagde han sine Æresposter, og philosopherede i Stilhed over Sandhed, Lykke, og Dyd og Verdien af Menneskets Fortrin. Med Skarpsindighed opløste han enhver Fornøielse til der kun blev tilbage en Beenrad af Forfængelighed og Bedragerie; enhver Ting forfulgte han saalænge med Forstørrelsesglasset, til han dog fik opdaget een ekkel Deel. Endelig forekom Verden ham som et

optisk

optisk Theater, naar Lysene slukkes og et Glimt af Dagen oplyser Papir-Trylleriet. — Og dig, raabte han, kunde dette Dukkespil behage? Frihed var ham nu ikke andet end et tomt Hurraskrig, som skingrer af Slavehalse, Dyd, en Dame i Mascaradedragt (thi han havde ved mangen en god Handling aftrodset sig selv Tilstaaelse om en slet Bevæggrund) og Begierlighed efter Ære, et Kiendetegn paa Sygdom. Hvad er vel, sagde han, alle de store vigtige Revolutioner i Staternes eller Menneskelighedens Historie, naar man bag Forhænget seer Traaden i Gøglerens Haand, som styrer Sultanerne, — og al denne Oprullen og Nedfallen af Decorationerne, disse Historiens og Naturens Aarstider, som evig og evig trækker sig eens op, ligesom de dreiede sig paa en Uhrskive. — Det er Tid, raabte han en mørk November Dag, at den mættede Aand staar op fra det kiedsommelige Gilde, — men, mumlede han ved sig selv, jeg vil ikke reise fra Verden, saadan, som gale Folk, der smutter bort: jeg vil først beskikke mit Huus. Med dette Forsæt reiste han til eet af sine eensomste Godser, hvor han eengang i sit Liv og kun faa Dage havde været, hvor han haabede at ingen Erin-

dring om hans Ungdoms Glæder, ingen Deeltagelse, skulle fængsle ham til Livet.

I de første Dage efter hans Ankomst nævnte man hændelseviis i hans Nærværelse den fornøiede Williams: fornøiet, gientog Lord W., thi dette Ord faldt paa hans Siel efter den Stemning, den var i, er der vel nogensteds saadan en besynderlig Skabning til: — Paa dette Gods, naadige Herre, Williams boer kun en Fierdingvei her fra. En lystig Broder, formodentlig, spurgte Lord W., som moerer Bønderne i Kroen. — Jeg beder om Forladelse, svarede den Geistlige, Williams er en blid, fornuftig Mand, og Gud give deres Excellence ingen værre Bønder havde; han udebliver ikke nogen Dag over Tiden enten med Offer eller med Forpagtnings Afgiften, og han er en agtet Mand i Sognet. — Han har bielagt mangen en Familiestridighed, understyttet mangen Naboe med Raad og Daad, endskiønt hans Gaard kun er lille, men ingens Ager er saa vel dyrket, som hans. Han har giort øde Steder frugtbare, og hans Huus er ordentligt og reenligt; jeg gad selv boet i det. Der slipper ham aldrig noget fortrædens Ord ud af Munden, og derfor kalder de ham ogsaa i Menigheden den fonøiede Williams.

Den

Den Mand, sagde Lord W., vil jeg endnu i Dag hen til.

Det var alt Aften da han kom til Williams Boelig; og han fandt den Gamle siddende under et Træe, uden for sin Dør. To af hans Børnebørn legede ved hans Knæe, og den tredie spøgede paa hans Skiød med hans graae Haar, som hang ned over hans brunrøde Kinder.

God Aften, Williams.

Megen Tak, sagde Williams, blev Baandet vaer, huskede paa Herremanden, og stod op, men, dersom jeg ikke seer feil: Velkommen, naadige Herre, er vi ogsaa engang saa lykkelige. —

Lord W. Hvordan gaaer det Jer, gode Gamle, for J seer just ikke ung ud meer; hvor gammel er J, Williams?

Williams. Otte og tredsindstyve Aar, naadige Herre, og jeg tænker endnu at leve en Stund til, dersom det er Guds Villie.

Lord W. Og det lader til, at J er fornøiet med Verden.

Williams. Hvorfor ikke, naadige Herre? rig er jeg just ikke, men jeg fattes ikke noget som got er, og siden De just er kommen herhen: Min For-

pagtnings-Kontrakt udløber til Michels Dag: dersom De endnu ville fornye den paa 30 Aar. — Jeg og min Fader har længe ernæret os paa denne Gaard, og jeg haaber den er ikke bleven slettere. — Dersom De er fornøiet med mig — nu vel da, jeg er fornøiet med mit Herskab.

Lord W. Giv mig, min ærlige Williams Jeres Kontrakt, og Blek og Pen; jeg vil strax fornye den.

Williams. Robert. — Min Gud, naadige Herre, der er hverken Blek eller Pen i mit Huus. Løb, Robert, og hent Blek hos Skolemesters, og et Par gode Fiere af Gaasen derhenne. — Jeg kan hverken læse eller skrive, naadige Herre. Min Fader var fattigere end jeg, og havde ikke Raad til at koste det paa os. Vores Børn skriver lidt, men kuns i Skolen, hiemme er der altid noget bedre for dem at giøre.

Lord W. Kan I ikke læse: det er Skade, en saa fornuftig Landmand burde dog læse vore Bøger om Agerdyrkningen.

Williams. Læse dem og derimod forsømme Pløiningen. Jeg tænker, efter min fattige Forstand, at man kan lære Markarbeidet uden Bøger,

fordi

fordi der hører mange Haandgreb til. Vores salige Præst dyrkede sin Jord efter Bøger, og han fik kun sielden sin Udsæd igien.

Lord W. Men sig mig, Williams, det heeder at I er stedse fornøiet; hvor har I lært den Kunst at være det.

Williams. De spøger nok, naadige Herre; under Arbeidet er der ingen Tid tilovers til Grillenfængerie: og hvem der vil spise Honning, maae være med at giøre Honning; det har jeg lært hist henne af mine Bier: naar jeg først har fortient mit Maaltid, saa smager det mig eengang saa got til (her kom en Hund og giøde af Mylord.)

Lord W. traade tilbage) Den Hund bider dog vel ikke.

Williams. Den kan intet, stakkels Dyr, den har ingen Tænder meer, saalænge har den troelig vogtet mit Huus og mine Klæder paa Marken. Kom, ærlige Pasop, saalænge jeg har Brød, skal du faae det dyppet i Melk. Vi maae alle leve med hinanden, Mylord, og hvem, som viser os Velgierninger maae vi giøre vel imod. Et utaknemmeligt Menneske er intet Menneske; hvem som

ikke vil tiene sin Næste, har intet paa Jorden at giøre.

Lord W. Men har Jeres Næste da aldrig bedraget, bagvasket, forraadt Jer. Er da her de eeneste Mennesker, som man ikke foragter, inden man ret kiender dem, eller afskyer, naar man har udforsket deres Hemmeligheder. Har I giennem Jeres hele lange Liv funden lutter gode Venner, lutter forligelige Naboer, lutter aabne, gode Mennesker.

Williams. Nei, naadige Herre, saa jevnt og saa flink kan man ikke have det i dette Liv: og der er ikke faa Skurker paa denne Guds Jord. Min Naboe, Stephenson, det Gud forlade ham, har tit giort mig heed i Hovedet; han ville endelig giøre mig kied af Gaarden ved mangfoldige Klammerier. Dog er jeg endnu ved den, og har endog oplevet den Glæde, at giøre vel mod hans Børn. Naar saadan noget løb mig om i Hovedet, naadige Herre, saa greb jeg mig dobbelt an ved mit Arbeide, og saae hverken til den ene eller til den anden Side; og naar jeg da om Aftenen saae Børnene komme springende imod mig derhenne ad hiin Vei, og min Kone tog imod mig i Døren med et

venligt

venligt Ansigt, saa var alting glemt. Endnu har ingen af mine Fiender oplevet den Glæde, at forderve mig nogen Drik Øl.

Lord W. Alt det er got nok, Williams, det lader sig begribe, men det som jeg intet begriber, er, hvordan en Mand med saa meget Fornuft ikke tilsidst bliver træt af saadan et kiedsommeligt eensformigt Liv; altid at pløie og saae den samme Ager, gaae de samme Veie og Stier frem og tilbage, og det heele tredsindstive Aar.

Williams. Det er vel ikke deres Alvor, naadige Herre.

Lord W. Min oprigtige Mening, Williams; for jeg kiender Folk, som har nydt meere af Verden, end J, og dog tilsidst finder den kiedsommelig, vemmelig og yderlig eensformig; levede vi endnu i 100 Aar, saa kunde Naturen ikke meere frembringe noget Nyt, enten for dig eller for mig.

Williams. Og jeg naadige Herre, jeg synes i min Eenfoldighed, at Verden forandrer sig hver Dag. Naar jeg tænker 40 Aar tilbage, hvor har da ikke alting her i Sognet forandret sig, dette Træe her kunde jeg bøie, som en Vidiegvist. Denne Buskk har jeg seet plante. Rugmarken hisset henne

var en Heede: der var ikke et Frugttræe ved mit Huus, de kalder det endnu, Lyngheeden, det Sted her paa høire Haand hvor nu mine beste Malkekiør græsser. Naar jeg saadan seer alting voxe og trives omkring mig, og hvordan Gud velsigner mit Arbeide, o! naadige Herre, saa bliver mit Hierte saa fuldt. Hvor Sæden ikke staaer herlig i Aar — denne Pogen her var i Marken med mig i Dag; Barnet glædede sig over de fulde Ax, og jeg skulle ikke glæde mig?

Lord W. — Hent mig Jeres Kontrakt, Williams, jeg vil rive den itu.

Williams. Rive den itu. — Har jeg sagt noget, jeg ikke maatte, saa tilgiv mig, naadige Herre. — Skal jeg da ikke meere være deres Forpagter?

Lord W. Nei, Williams, men du skal være Eiere af din Gaard, jeg giver den til dig og dine Børn.

Williams. Gud i Himmelen velsigne min goddædige fromme Herre. (Han tog sin Hue af og lagde sine Hænder sammen) Kone, Drenge, Børn, kom hid, tak Gud paa Jeres Knæe og kys den naa-

dige

dige Herres Hænder. — Hvormed har jeg fortient, at blive saa rig.

Lord W. Du var det i Forveien ærlige Williams, og rigere end jeg og alle Jordens Fyrster. Besøg mig ofte; Mellem Jer vil jeg leve; og lære Viisdom af dig og dine Børn.

Da Lord W. gik bort, sagde han inderlig bevæget: Lykkelig den, som nyder, uden at gruble, ingen Blomst træder ned paa Livets Vei, men plukker alle dem han kan rekke hen til. Jeg ville kiøbe Glæde paa Verdens Marked, og forsmaaede den af Guds Haand: Natur, jeg vender tilbage til dig og aldrig, aldrig skilles jeg meere fra dig.

Et Eventyr
fra Hederne i Jylland.

(Lokaliseret efter Klockenbrings Aufsätze.)

I en Landsbye paa Jyllands Heder levede en Mand, hvis Stand giorde ham ærværdig, og hvis Retskaffenhed og Omgiengelighed giorde ham yndet af alle sine Naboer. Han havde i sin Ungdom havt Leilighed at see den store Verden, og at erhverve sig en Deel af sammes Kundskaber; havde udkastet sig en smuk Plan til at drive sin Lykke i Veiret, uden at overtræde den strængeste Ærlighed; havde for største Delen været ulykkelig i at opnaae sine Hensigter; havde derved lært at være ophøiet over sin uhældige Skiebne, og levede nu af sin lille Tieneste i den philosophiske Roe og Tilfredshed, som almindelig pleier at være en Belønning for landlig Flid, Fornægtelse af alle store Fordringer

dringer, og den Bevidsthed at have handlet vel. Han var givt med et Fruentimmer fra Residents-staden, som besad et gandske got Hierte men ikke megen Forstand, altsaa havde et stærkt Hang til Forfængelighed og den Svaghed altid at ville have Ret, og kunde undertiden i ont Veir see suurt i et par Timer. Desuagtet levede hendes Mand gandske lykkelig med hende, fordi han var en praktisk Philosoph, og vidste, at ogsaa de smaa huuslige Uveir kunne have deres Behageligheder. Foruden to Sønner, hvoraf Faderen i Følge deres Tilbøieligheder havde bestemt den eene for Kiøbmandstanden og den anden for Skibbygningskunsten, havde de en Datter; en smuk, blomstrende, huuslig Landsbyepige, som loe og sang og arbeidede flittig dertil, men som ogsaa anvendte de Penge, hendes Forældre betalte hende for hendes smaa Arbeider, paa Markedet i nærmeste Kiøbstæd til Baand, Kniplinger, Blomster og Flor. Saaledes havde hun henlevet sytten Aar med Følelse af Fornøielse over hendes Tilværelse og hendes Stand, og denne behagelige Følelse var kun da undertiden bleven afbrudt, naar hendes Moder de lange Vinteraftener havde fortalt hende om de galante Damer i Ho-

vedsta-

vedstaden, og om sammes lyksalige Dage. — Til Foraaret skal Papa ogsaa sende dig til Kiøbenhavn, Lise, om det og kun var paa et Aar, at du ogsaa seer og hører noget, og lærer Fransk, Dands, Tegning og Musik. — Det var i Almindelighed Slutningen af disse Aftensamtaler. Derpaa lagde det gode Barn sig til Sengs, drømte sig pyntet som en Statsdame, der kiører paa Assemble, og troede sig en Mester i alle skiønne Kunster.

Jo mere Foraaret nærmede sig, destomere livagtige bleve disse Drømme. Den gode Jakobsen, en ærlig ung Forpagter der i Landsbyen, som uden megen Affekt, men med destomere Godhiertighed elskte hende, blev nu ikke mere hilset saa venligt, som før. Lise, som ellers havde funden ham meget elskværdig, og for at behage ham havde anvendt mangen Styver meer til Baand, begyndte at bemerke, at hans Manerer just ikke vare saa ziirlige, og at hans Hænder vare meget grove. Hun sluttede meget skarpsindig af de Fortællinger, hendes Moder havde giort om de fine Damer i Byen, at disse Damer ogsaa maatte have galantere og finere Elskere, og at altsaa de unge Herrer i Kiøbenhavn maatte langt overgaae den gode Ja-

kobsen

kobsen. Ved dette Raisonnement mistede Jakobsen i hendes Øine daglig en af de Tillokkelser, han ellers havde havt for hende. Med de Philosophers Tilladelse, som have paastaaet, at det dummeste Menneske, naar han er forelsket, er mere grandtseende i dette Stykke, end den største Philosoph som ikke er forelsket, maae vi her anmærke, at Jakobsen, der ellers var skarpsynet nok, saasnart det kom an paa hans Huusholdning og Forpagtning, desuagtet ikke merkede det mindste til den Forandring i hans Lises Tænkemaade imod ham, trykkede endnu ligesaa kraftig hendes Haand, naar han saae hende, som før, blev fuldkommen i den rolige Idee, at hun vel endnu engang kunde blive hans Kone, og lovede sig megen Lykke dermed, fordi hun var en Mands Datter, som han agtede og elskede, og fordi han altid havde kiendt hende som en Pige, der viiste Lyst til Huusholdningen, og, som han udtrykte sig, ikke lod en Ert falde paa Gulvet.

Imidlertid var det blevet Foraar. Madamen havde paa otte Dage været gandske usædvanlig venlig imod hendes Mand. En Aften bragte hun ham en Flaske gammel Most, som hun forstod

meget

meget got at lave, og derved foresaldt følgende Samtale.

Konen. Hvad mener du, mit Barn, skulle vi ikke snart sende Lise til Kiøbenhavn? Hun er nu allerede sytten Aar gammel, og veed endnu ikke at neie ret engang, er saa frygtsom i Selskaber, har saa simple Manerer — og en Smule Fransk, Tegning, Musik og Dands maatte hun dog nødvendig vide. Hvor det giør mig ont, at jeg ikke forstaaer Fransk! Du havde for længe siden en bedre Tieneste, naar jeg havde kunnet parlere med Damerne, sidst vi vare i Kiøbenhavn.— Vi har jo kun den ene Datter; hvorfor skulle vi ikke anvende et par hundrede Daler paa hende? Den beste Brudegave er naar hun har lært noget. Du har dog, min Engel, seet Provstens Datter. Hvilken Pige hun er blevet i Kiøbenhavn! Hvilke smukke Ting hun har lært! En af os kan knap forstaae hende, naar hun taler. Alt hvad hun har om sig og paa sig er overtrukket med Flor, og det giør hun selv, og det klæder hende saa allerkiæreste, og dertil synger hun undertiden, og ofte med italienske Ord. Du veed dog vel hvordan den unge K**, som nylig var kommet fra Universitetet,

tet, roste hende derfor, og hvor frit hun vidste at tage imod alt det, og hvorledes han talte ikke et Ord til Lise, og hvorledes jeg græd om Aftenen, uden at sige dig Aarsagen, fordi jeg græmmede mig, at Lise er saa undseelig imod bemeldte Herrer, og at hun aldrig bliver komplimenteret af dem. — Ja til Kiøbenhavn maae og skal Lise, og naar vor Moster ikke kan tage imod hende, saa ville vi sætte hende i Kost.

Manden, som meget taalmodig havde hørt paa sin Kones lange og slet sammenhængende Tale, prøvede Mosten, og gav hende følgende Svar:

Manden. Du tiltroer mig dog mit Barn, at jeg elsker vor Lise lige saa meget som du, og søger med lige saa megen Iver for hendes Lyksalighed. Naar det var nogenlunde rimeligt, at hun skulde tilbringe den største og virksomste Deel af hendes Liv i Byen, saa havde jeg sikkert alt for ti Aar siden bedet dig, at afgiøre det hos vor Moster, at hun vilde tage hende til sig; men nu vilde det i alle Henseender være for sildig — men jeg beder dig min Engel, at høre mig ud. — Hun er nu sytten Aar gammel. Al udvortes Anstand, som et Fruentimmer paa den Alder skal

have enten ved at besøge store Selskaber eller ved Dandsemesteren, bliver aldrig naturlig, men unægtelig Affektation, og en forstandig naturlig Landsbypige er tusend Gange mere elskværdig, end en affekteret pyntet Dukke. Det skulde have glædet mig, om vi havde havt Leilighed her, at lade hende lære saa megen Dands, at hun mere utvungen havde havt sit Legems Stilling i sin Magt; Havde jeg forstaaet Tegning, jeg havde vist underviist hende deri; Musik kan hun saa meget, som hun behøver for at opmuntre sig ved sit Arbeide, eller og at synge noget for hendes tilkommende Mand, naar han finder Fornøielse deri. Du veed jo, at hun synger et par Dusin smaa Viser ret behageligt. Fransk maatte hun have lært, om hun skulde været opdraget for Residentsen og de store Selskaber der. Naar dette sidste havde skuldet og kunnet være, saa maatte hun nu i hendes syttende Aar allerede besidde disse Indsigter og Kunster. Du kan sikkert troe mig, mit Barn, at det er meget sieldne Tilfælde, og at der udfordres et ganske overordentlig Genie dertil, naar nogen, som først i den Alder begynder at lægge sig derefter, bringer det saa vidt, at det ikke altid var bedre

dre i Kienderes Øine, om han vidste intet deraf. — Men jeg veed hvad du vil sige, mit Barn: — Om Lise har aldrig saa mange Dueligheder, aldrig saa meget Anlæg til at blive et galant Fruentimmer; saa vilde det dog være ganske umuligt, at hun i eet eller to Aar lærte alt det. Og længer kunne vi umulig lade hende blive i Byen. Men sæt endog, at vi alligevel sendte hende ind; hvad vilde Følgerne blive, og hvilke Følger see vi daglig deraf? — Erindrer du endnu den gellertske Fabel om Dandsebiørnen, som nylig behagede dig saa vel? Ligesom den kom tilbage til sine Brødre i Skoven, vilde hun komme tilbage til os. Hverken en Kiøbstæddame eller en Landsbyepige. Hiertet fuldt af Forfængelighed, maaskee af Noget endnu værre, Hovedet fuldt af Griller, Modesyge, af et par hundrede franske Ord og Talemaader, af Byerygter og Galskaber; Fingrene afrettede til et par Dusin Claveerstykker, eller til den Kunst at besmøre en Lap Papir med Blyant, og Fødderne afrettede til en Menuetpas. De fleste af disse Ting maatte hun nu for mig gierne vide eller ikke vide, naar ikke Følgerne deraf virkelig kunne blive meget skadelige for hendes sande Lyk-

salighed. Saa elendig og ufuldkommen hun end- og besidder alle disse Kundskaber; vil der dog blive Daarer nok baade blant Mænd og Qvinder paa Landet, som ville rose hende derfor, fordi de forstaae endnu mindre af de Ting end Lise, og denne Roes vil just tilføie hende den Skade, jeg fra hendes første Barndom af har søgt at bevare hende fra, hun vil blive forfængelig, og det oven i Kiøbet af Ting, som egentlig ingen Fortieneste ere for en Landsbyepige, og som hun efter sin egen Overbeviisning neppe veed halv. — Men du vilde jo lade mig tale ud, min Engel. — Byen vil behage hende meget, det er jeg overbeviist om. Hun vil som enhver anden ung uerfaren Pige snart bilde sig ind, at Kiøbstædlevnet kun er Lyksalighed. De rige Indvaaneres Pragt og Glands i Hovedstaden vil alt formeget blinde hendes Øine, at hun under hiin Glimmer skulde kunne opdage al den Misfornøielse og al den Utilfredshed, som saa ofte tvinger Stædernes Beboere at misunde os. Landlivet, for hvilket hun dog rimelig er bestemt, vil altsaa naturligviis mishage hende; naar hun kommer til os igien, vil hun have lært at foragte de Arbeider, ved hvilke hun hidindtil

var

var saa sund og lykkelig, hun vil længes efter Byen igien; hendes Lykke paa Landet vil hun blot derfor ikke vide at sætte Priis paa, fordi hun ikke nyder den i Staden; hendes Mand vil hun elske mindre, fordi han ikke er en Kavaleer fra Residentsen; alle Byens Moder og Daarligheder vil hendes Livstid blive hende interessante, fordi hun har tilbragt den Periode af hendes Liv i samme, da hendes Indbildningskraft endnu havde al Ungdoms Munterhed, og altsaa malede hende Gienstandene langt yndigere, end de virkelig ere. Staar altsaa Byen hende an, saa vil en paafølgende bestandig Utilfredshed og den høist undværlige Kundskab om tusinde Galskaber være næsten en uundgaaelig Følge af hendes Ophold der. Staar den hende derimod ikke an, vil hun heller ikke antage noget af sammes Tone og Manerer; hun vil ansee alt, hvad hun skal lære der, høist ubetydeligt for hendes Lyksalighed, og følgelig lære lidet eller intet. I dette Tilfælde indseer jeg heller ikke, min Engel, hvorfor vi skulle berøve os Pengene, og sætte hende i en Tilstand, der er hende ubehagelig, og til ingen, ikke engang indbildt, Nytte, — Kun endnu eet Ord, mit Barn —

Du kiender den unge Jakobsen, han elsker hende, og hun ham. Jeg ønskede, han blev vor Svigersøn, og jeg er overbeviist, at hun med ham kan være uendelig meget lykkeligere, naar hun aldrig har været i Kiøbenhavn, end naar hun besidder sammes Manerer og Kundskaber, selv til en vis Grad af Fuldkommenhed. —

Konen. Ja, ja jeg seer nok, at du vil tilvende Drengebørnene alting. Lad Lise kun længe nok blive en Bondetøs! Men vil du handle imod hende som en ubarmhiertig Fader, saa vil jeg ingen grusom Moder være hende. Hun skal og skal til Kiøbenhavn, om jeg og skulde sætte al min Brudestads ud; og jeg lader dig intet Øieblik Roe, forend du skaffer hende dertil, og naar hun kommer der, kan hun vel blive givt med en langt fornemmere Mand end Jakobsen, og skeer det ikke, maae du forsvare, at du har giort hende ulykkelig, og i Øieblikket vil jeg sætte mig hen at skrive til vor Moster, og skrive hende, at hun endelig maae tage imod hende, og lade hende udstaffere paa Moden. —

Manden var ingen af de urokkelige Philosopher, som naar de engang have giennemtænkt sig

en

en Sag, ikke lade sig bringe fra deres Forsæt ved nogen Ting, selv ikke engang ved en Kones Hylen. Giedden var altsaa blaa, og blev blaa, og alle Anstalter blev giort til Lises Reise til Byen.

Strax den følgende Morgen søgte Lise, som dog ikke meente det saa ilde, Leilighed at møde Jakobsen. Hun fortalte ham med en glad Mine, at hun paa et Aar eller to skulde tage til Kiøbenhavn. — Og hvad vil De giøre der? spurgte Jakobsen. — Lære Fransk, Musik, Dands og Artighed. — O artig nok er De, og alt det øvrige, satte han meget naivt til, giver jeg ikke en Pibe Tobak for. — Det er sandt, Lises Fader havde allerede givet Jakobsen sit Samtykke til hans Giftermaal med Lise, og fordi han vidste, at denne undte ham vel, og han heller ikke havde opholdt sig længere i Byen end hans Forretninger udkrævede, saa kunde den Naivitet læt slippe ham af Munden, at han troede, hans Elskte vilde lære alle disse Kunster for hans skyld. Men han blev dog urolig derover, og gik til Lises Fader. Denne fortalte ham, at Reisen nu vel paa ingen Maade kunde tilintetgiøres, men at han havde mange Aarsager til at troe, at hans øvrige Anslag vilde

gaae got, og at Lise vilde kun blive en meget kort Tid i Staden.

Imidlertid søgte Faderen og Moderen, enhver paa sin Maade, at bestemme hende den rette Synspunkt, hvorfra hun skulde betragte alt hvad der hændtes hende i Staden. Men hvor meget større Indtryk Moderens Underviisning giør hos Døttrene, kan man omtrent see deraf, at Lise nogle Dage før hendes Afreise tog Afsked med sine Bekiendtere og selv med Jakobsen, næsten med samme Mine, med hvilken Ninette siger Farvel til sin Elsker, da hun vil tage til Hoffet. Vel græd hun selv inderlig ved Afreisen, allene en levende Idee om hendes nye Pynt i Staden tørrede Taarerne saa hastig, at hun med de klareste Øine ankom til Kiøbenhavn.

Hendes Moster tog sig ret moderlig af hende, overgav hende strax under en Haarskiærers Haand, for at danne hendes Hoved, sørgede siden for, at hun kom i et Huus, hvor der idelig blev talet Fransk, og holdt Læremester for hende i Musik, Dands og Tegning. Lise havde megen Lyst til at efterabe, megen Forfængelighed og meget naturligt Anlæg. Hun bragte det altsaa virkelig vi-

dere

dere i alle hine Kunster, i Hovedstadens Tone og Manerer, end mange andre Landsbyepiger paa hendes Alder vilde have brag' det. Hun giorde mange Bekiendtskaber og fik mange Veninder, hvortil en vis undseelig Tilbageholdenhed, som man naturligviis har, naar man kommer i en gandske nye Sphære, var hende behielpelig. Thi denne Undseelse blev af Byens Jomfruer udlagt som Ydmyghed mod dem, og altsaa elskede de Lise for at smigre deres egen Forfængelighed. Vores Landsbyepige kom altsaa i mange Selskaber, gik om Søndag Eftermiddag i Friderikksberg Have at spadsere, hørte Janitschar Musik og saae paa de store Damehatte med lige Beundring, besøgte Komødier og Baller, og havde følgende Vinter bragt det saavidt, at hun kunde dandse i første Qvadrille ved Bal vare paa Riddersalen.

De Efterretninger, som indløb til Forældrene om deres Datters lykkelige Fremgang i Kiøbstadlevnet, havde meget forskiellig Virkning hos Faderen og Moderen. Alle Faderens Bestræbelser, snart at hente hende tilbage igien fra Byen, vare forgieves, og der blev besluttet, at lade hende biive der endnu eet Aar.

Det følgende Aar forløb som det første var forløbet, og nu maatte Lise igien komme hiem, fordi Moderen ikke kunde anskaffe flere Penge. Hun forlod Staden med den yderste Bedrøvelse, og med Mindet om en ung Herre, som havde sagt hende en Deel Smiger, i det chimæriske Haab, at han ærlig vilde holde alt, hvad han havde sagt hende. Den gode Jakobsen ventede i hendes Forældres Huus paa sin Lises Ankomst. Hun kom, og rigtig nok meget forandret, kyssede sine Forældres Haand, giorde et lidet Kniks for Jakobsen, som bukkede dybere end han sin hele Livstid havde giort, og tilbød hende sin Arm, spurgde ham: Har De bestandig levet vel min Herre? sagde til hendes Moder: O hvor det glæder mig at komme fra Stadens Tummel lidt ud paa Landet igien! og til hendes Fader: O hvor mange smukke Ting har jeg at fortælle Dem om Kiøbenhavn! — Derpaa opkom en Taushed af nogle Minuter, og de fire Personer udgiorde derved en meget karakteristisk Gruppe. Moderen græd af Glæde; Taarene stod Faderen i Øinene — maaskee ikke af Glæde; Lise satte sig i en artig Stilling, og tog sin Saloppe om sig; og Jakobsen

stod,

stod, som han var slaaet for Panden. Dog samlede han al sin Politesse, og stammede til hende: De er dog virkelig bleven artigere i Kiøbenhavn, end De var før. — Saa! mener De det Hr. Jakobsen? svarede hun, og, i det hun giorde ham en lille Kompliment, kastede hun Hovedet meget gracieux tilbage. — Man satte sig til Aftensmaaltidet, og her havde Lise Leilighed at vise alle sine Kundskaber. Hun var uudtømmelig i at fortælle, og til Slutning sang hun med saa megen Artighed for den gode Jakobsen, der erkyndigede sig, om hun endnu kunde saadanne artige Viser, de to Stykker: Je suis la marchande d'amour, og Monseigneur voyés mes larmes, at han nu opgav alle Tanker om, at hun nogentid kunde blive hans Kone, og Lise der i forveien maaskee havde tænkt det samme, lod ham ikke utydelig mærke, at han ikke bedrog sig i sin Mening. Giftermaalet med Jakobsen var altsaa hævet, og for paa engang at blive ham qvit, ville vi endnu fortælle, at han snart derefter ægtede en mindre artig Pige, og var meget lykkelig med hende.

Nu var intet mere angelegent for Moderen, end at føre hendes Datter omkring i Naboelavet,

og

og denne var ikke lidet fornøiet dermed. Hun behagede eller mishagede, blev dadlet eller roest, eftersom hun kom i tossede eller fornuftige Selskaber. Hun begyndte snart at blive kied af Landlivet, og at længes efter Kiøbenhavn. Hun bekymrede sig vel endnu lidet om Huusholdningen, men hun giorde det ikke mere med Fornøielse. Landets Forlystelser vare hende for eensformige, uden al Ynde. Kort, hun var for hendes Stand, hendes rimelige Bestemmelse, og hendes Formue, virkelig alt for artig, og havde i Byen lært at kiende en stor Mængde Nødvendigheder, hvis Mangel nu ofte giorde hende misfornøiet. At komme tilbage til Byen igien, dertil var lidet Haab, fordi hendes Moster var død, og hendes Forældres ringe Formue ikke kunde taale de dertil nødvendige Omkostninger. Hun maatte altsaa blive i en Tilstand, hvori hun ikke ønskede at være.

Efter nogle Aars Forløb døde hendes Fader, og beklagede endnu paa sit Dødsleie, at han ikke kunde efterlade hende som Jakobsens Kone. Deres Omstændigheder blev ved dette Dødsfald endnu langt slettere, og Lise besluttede endelig, af Begierlighed efter at komme tilbage til Byen, at

blive

blive Kammerjomfrue hos en fornemme Dame sammestæds, hvortil en Adelsmand i Naboelavet havde foreslaaet hende.

Hvad der nu videre er mødt hende i hendes Kammerjomfruestand; hvorledes hun med sin Dame er reist til Paris; der bortført af en Italiener, men paa Høiden af Genova bragt i Slaverie af algierske Søerøvere; siden efter er kommen i en Bassa's Serail, frelst derfra ved en kristelig Doktor; paa sin Tilbagereise til Hamborg lidt Skibbrud; er bleven opfisket af nogle Fiskere; har levet ti Aar iblant dem; siden efter i Gibraltar giftet sig med en engelsk Loots; og efterat denne var druknet, endelig efter mange udstandne Eventyr er kommen tilbage til sit Fædreneland, og bleven optaget i en Pleieanstalt; alt dette overlade vi til Læserens egen Opfindelse, hvis skabende Talenter og Indsigter i Romaner vi ikke i mindste Maade ville fornærme.

Brillerne

Brillerne.

(Taget af Mon bonnet de nuit, Tom. III. S. 201.)

Jeg havde seet en af disse omvankende Skielmer, som giøre sig tykke af at forudsige det Tilkommende. Medens han løi med Uforskammenhed, og øvede over nysgierrige og frygtsomme Siæle det besynderlige Herredom, som de ubetydeligste Mennesker vide at tiltage sig over deres Overmænds Svagheder, der almindelig ere uroelige over deres Skiæbne, sagde jeg til mig selv, denne Skielm er en løgnagtig Bedrager; men hvis ikke hans Viisdom var Løgn, skulde det da ei være nyttigt, at kunne forudsee noget af de tilkommende Tildragelser? Er Forsigtighed ei allerede en Maade at blive det vaer, som kan hænde; og denne Naturdrivt, der underretter os om det, der kan være os skadeligt, og disse hemmelige Ahnelser ere de ikke en indvortes

Sands,

Sands, som en høiere Grad af Opmærksomhed kunde bringe til Fuldkommenhed? Det Forbigangne, det Nærværende er intet for os, i Ligning mod det Tilkommende, som bliver Maalet for vore Tanker og Bestræbelser: men medens de henløbne Tider forene sig, som i en eneste Punkt, i vore Tankers Centrum, er Fremtiden som en ugiennemtrængelig Muur, hvorpaa vor Skarpseenhed brydes. Skulde det ikke være at ønske, at vi kunne skimte en Deel af vore tilkommende Skiæbner, for desbedre at kunne væbne os mod de Hændelser, der vente os.

Med disse Ideer sov jeg ind, og befandt mig i et stort Bibliotek. Jeg vilde aabne adskillige Bøger, men fandt dem alle forseglede. Jeg saae kun een, der laae aaben paa et Bord. Jeg kastede Øinene i den, og læste følgende Fortælling, som jeg nedskrev saasnart jeg vaagnede.

Xuixoto, Indiens og Jordens Gud, kastede engang sine Øine fra sit ætheriske Pallads ned paa Menneskekiønnet, som for hans Fødder syntes ikkun som en Myretue, der mylrer og snurrer; han satte et Horn ved sit Øre; og undredes over de stedsevarende Klager, der trængde frem fra alle

Kauter-

Kanter: Her Knur, hisset Forbandelser; alt, hvad han havde giort, var ikke got giort; uforstandige Raab opløftede sig mod alle Delene af hans Værk; man kaldte hans Godhed og Retfærdighed i Tvivl; Pøbelen, uagtet dens skinhellige Miner, var ikke den, som frembragte mindst Blasphemier; halstarrig i sin Uvidenhed bad den og knurrede; de, som antoge det prægtige Navn Philosopher, blandede den bittreste Spot i deres Undersøgelser; alting var afskyeligt, saasnart de fik den mindste Tandpine; og naar det tordnede, var deres Stolthed fornærmet, ved at høre saa majestætisk en Røst brøle over deres Hoveder. Havde Xuixoto værdiget at tage dem til Raads, denne Verden var da bleven langt bedre indrettet; men alle disse tossede eller stolte, sværmerske eller dumdristige Viise syntes at forene deres Stemme, til at udgiøre een og samme Klage: Hvorfor er Fremtiden skiult for vore Øine? Kunne vi læse i den tilkommende Tid, vilde vi undgaae de vrange Fremgangsmaader, forekomme tusinde Hændelser, som vor Forsigtighed ofte hielper til at styrte os i, kort, vi ville lempe os efter Hændelsernes absolute Nødvendighed; istæden for at, vandrende i det tykkeste Mørke,

Angst

Angst for det Tilkommende forgifter vore Dage, og vi aldrig nyde det nærværende Øieblik.

Man lære disse Affindige, sagde Xuixoto i sin faderlige Forbittrelse, at om Fremtiden er skiult for dem, da er det for deres eget Vel, og at de vare ulykkelige, om de kiendte den.

Oradou, hans Villies første Udfører, fik strax Befaling under Basunens Lyd at bekiendtgiøre, at enhver paa Jorden, som klagede over sin Skiebne, skulde indfinde sig ved Foden af Bierget Valepust, og at Xuixoto i egen Person vilde værdige at svare dem.

Den indiske Guds Beslutning bestyrtsede Menneskeslægten, og Skrigerne bleve forbausede: naar Xuixoto nu opfyldte alle deres Ønsker, havde de ingen Anledning længer at udaande deres Satire og Vittighed. Ah, hvilket Gode kunde erstatte dette Tab? For Resten manglede enhver nu al Beslutning, og vidste ikke ret, hvad han vilde bede om; alle giorde forskiellige Ønsker: man talede med hinanden, man bleve hidsige uden at fatte nogen Beslutning.

Enhver indgav da en forskiellig Ansøgning, men alle vare enige om, at bede Xuixoto borttage

det Dække, som skiulede Fremtiden. Den bestemte Dag kom, da deres Klager skulde foredrages, og Egnen omkring Bierget Valepust var befolket med en utallig Mængde; det var de Misfornøiedes Forsamling.

Det er overflødigt at berette, at Tordenen forkyndte Xuixotos Ankomst, at han sad paa en skinnende Skye, at Lynet foer af hans Øine, at Lynstraalerne knittrede mellem hans Hænder, at Jorden og dens Beboere bævede, saasnart han blinkede med Øinene; Zelon selv, denne saa dristige Philosoph, betagen af dræbende Rædsel, faldt paa sine Knæ, og tabte Pennen: Det var ei Xuixotos Hensigt at udrydde Menneskeslægten, men blot at vise dem, hvem han var, naar han væbnede sig med sin Vrede; han smilede, og Tordenen, sænglet ved dette Smil, hørtes kun langt borte over Biergene. Zelon fik Mod; han havde seet Xuixoto smile, og et himmelsk Lys forjagede den Angst, der betog alles Hierter. Et forvirret Skrig hævede sig, og sagde: Vore tilkommende Skiæbner vorde os aabenbarede! Lad os vide alt, hvad der skal hænde os!

Xuixoto

Xuixoto svarede med Medlidenhedens ømme og stolte Smil: Svage Dødelige, I ville det saa; jeg skal opfylde eders Begiering; I skulle kiende Fremtiden; men hvis I sukke i den Sorg, der vil forstyrre eders nærværende Lyksaligheds Øieblik, saa sukker over eder selv, og erindrer, at det var ei Xuixoto, men eders uviise Nysgierrighed, der beredede eders Ulykke.

Han gav derpaa Befalinger til Oradou, hvilken begyndte at uddele Briller med to Glas, der havde den dobbelte Egenskab, at de viiste paa den ene Side Summen af den Lyksalighed, man kunde nyde, og paa den anden den hele Række af Ulykker, man havde at befrygte.

Efterat have givet de Dødelige disse Gaver, som deres støiende Raab havde aftvunget ham, steg Guden langsom tilbage i Himlene under bestandige Lynglimt, og med den samme Høitidelighed, hvormed han var nedstegen; tusinde Glædes og Taksigelses Skrig fulgte ham lige til hans Slots skinnende Mure.

Menneskene udskrege disse Glædens Henrykkelser, fordi han havde bønhørt deres Daarlighed: Havde han nedsendt en virkelig, men skiult Vel-

gierning over dem, hele Folket havde da murret; saavidt strækker sig endog vor Uvidenhed, lige indtil Kundskaben om vor sande Fordeel.

Skal man troe Historien, da var det vel for Oradou, at han var et himmelsk Væsen; thi Mængden, som trængede sig om ham for at faae af hans Briller, var saa stor, at et dødeligt Legeme upaatvivlelig vilde blevet knust.

Havde jeg hundrede Tunger, vilde det dog være umueligt for mig, at fortælle de forskiellige Virkninger, disse forunderlige Briller frembragte. Jeg maae derfor indskrænke mig til nogle særdeles Træk.

Aline, en ung Skiønhed paa sexten Aar, var den første, som tilfredsstillede sin nysgierrige Længsel; hun havde holdt sig saa nær til Ministeren, og snappet ham Brillerne af Haanden med en Slags Voldsomhed: munter, vever, fortryllende, en Fiende af alt, hvad man kalder Fortrædelighed, Eftertanke, Kiedsommelighed, undgik hun endog Skyggen af Alvorlighed; for sit smukke Øie holdt hun ikke det Glas, som spaaede Lykke, men snarere det lykkelige Glas, som viste hende Lykken: hvor bankede hendes Hierte af Glæde, da det blev

just

just saadan Lykke vaer, som hun ønskede, hun saae sig skiøn, skiøn endog til at opvække Venskabs Misundelse; hendes Medbeilerskers Øine opflammedes af Vrede ved Synet af hendes Yndigheder; Jordens Fyrster, Seklets Helte knælede for hende: Den seirende Aline, i Stolthedens og Forfængelighedens Tummel, troede sig stærk nok til at see giennem det modsatte Glas; kun eet Blik kastede hun deri, og udstødte et høit Skrig: Ach! dette smigrende Herredømme skulde kun vare atten Maaneder! den gyselige Sygdom, som nedbryder Skiønheden, skulde engang udhule hendes glatte Kinder, giøre denne lille bitte Næse større, og rynke denne Pande, Gratiernes Opholdssted. Aline har tusinde Tilbedere; men hun fortæres af en hemmelig Kummer; hun sukker ved enhver Smiger, da hun forestiller sig, hvor snart hun maae henbringe sit Liv i en bedrøvelig Eensomhed: Raadfører hun sig med sit Speil, er det ikke mere dette funklende Øie, denne blomstrende Farve, denne fortryllende Mund hun bliver vaer, nei hun seer kun Furerne for bestandig udgravne ved en ødeleggende Haand: Ach! var hun bleven i sin lykkelige Uvidenhed, skulde hun i det mindste have

tilbragt atten Maaneder af sit Liv i Fornøielsers Favnetag: dette kiælne og falske Favnetag: hvor ulykkelig blev hun ved sin Nysgierrighed!

Misnar blev æret som den tappreste Feldtherre i Indien: Ærefrygt og den Beundring hans Navn indgød dem, forskaffede ham fri Adgang giennem den tætte Mængde; han blev en af de første, som fik denne farlige Foræring; han modtog den med en ironisk Smil, som ligegyldig eller ophøiet over sin egen Skiæbne. Misnar saae igiennem Lykkens Side; han saae Seieren lænket til sin Triumphvogn, erobrede Stæder, overvundne Nationer, virksomme Digtere at samle hans Heltegierninger, for at bevare dem for Efterverdenen: Misnar skulde længe have levet lykkelig og tilfreds, men han vilde kiende Resten af sine seierrige Skiæbner: hvilken Forandring! en misundelig Konge afsætter ham, og jager ham i Landflygtighed, de som han har overøst med Velgierninger, kappes om at styrte ham; Støtterne, som vare opreiste for ham, ere nedrevne, Inskriptionerne udslættede: Misnar stod ubevægelig af Forundring; man saae ham hele Aar føleløs mod de Laurbær, der omskyggede hans Tinding: midt under de fest-

lige

lige Høitideligheder, som anrettedes til hans Ære, hørde han en Stemme viske ham i Øret, du skal døe landflygtig og forglemt: hvor ofte forbandede han det Øieblik, da han havde ladet sig henrive at see ind i Fremtiden!

Endelig lod den unge Elmire sig see; den meest levende Smerte tegnede sig paa hendes Pande; hele Byen tog Deel i hendes Skiebne: hun sukkede under en gammel, gierrig, mistænkelig Mands Tyrannie, hendes Fader havde ved Tvang knyttet dette grusomme Baand: hun elskede hemmelig den unge Damon, og blev elsket igien; hendes unge Barm bævede af Frygt før hun fik disse prophetiske Briller. Med skielvende Haand tog hun dem, frygtende deri at læse en evig Ulykke: Kierlighed og Haab oplivede hende ved første Øiekast; store Xuixoto, raabte hun, hvor god du er! og hvoraf kom dette Frydeskrig? deraf, at hun saae sin Mands Ligfølge, som nærmede sig langsom til Kirken; hans Kiste var tildækket med et prægtigt Ligklæde: fire Maaneder efter, ikke langt fra samme Grav, hvor hendes Tyran laae indmuret i uforgiengeligt Marmor, modtog hun sin Elskers Haand for Alteret, hun saae

sine Ønsker og Bestandighed kronet: dette Billede, det eneste hun saae, fortryllede hende saaledes, at hun omfavnede den halvfiersindstyve Aars Olding, som stod ved Siden af hende, med samme Varme, som havde hun favnet den unge Damon; Podagristen faldt i Forundring over hendes kiælne Ømhed: Elmire havde den uforsigtige Nysgierrighed, at raadføre det modsatte Glas, og hun saae denne Damon, hun troede saa øm, at blive en grummere og uforsonligere Tyran end den første; hans Mistænkelighed gik til det yderste, og hun flygtede i et Kloster, for at undgaae hans Raserie.

Hun blegnede, Brillerne faldt hende af Haanden, Adiram tog dem op, han var nærværende, og kunde ikke imodstaae det almindelige Exempel, han vidste ikke, at et Blik, et eneste Blik vilde koste ham sin hele Lyksalighed; i Førstningen saae han, at han skulde blive en stor Mand, at han skulde faae Rang og Titler, at han skulde blive agtet i sit Fædreland. Hvilket Hierte, begavet med nogle heftige Lidenskaber, er ikke ærgierrigt? og hvad kunne det vel ønske mere? Skiebnen lovede ham end videre umaadelige Skatte og den skiønne Cleone til Mage. Ganske henrykt over

de

de herlige Udsigter, vilde han nu vide hvorledes det øvrige af hans Liv vilde stemme overens med hans gunstige Lykke, der efter hans Tanker aldrig kunde forandres; men hvad seer han, da han vender den anden Side af Glasset til Øiet? lige saa mange Fiender, som han havde Medbeilere; man hader ham, fordi han alt for meget lod andre føle sine Talenters Fortrin; han styrtes, fordi hans Opførsel var stolt og uforskammet; hans Stolthed møder en skrækkeligere Stolthed, som ydmyger ham, og bringer ham til at tie; man foragter ham, som han foragtede sine Lige. Liig Vandreren, der med Møie er klavret op til Spidsen af en skarp Klippe, finder en skrænt Fodstie, falder og ruller ned i Afgrunden, saa skrækkelig faldt denne Ærgierrige: Enhver frydede sig, og hævnede sig for den Haanhed, hvormed han havde ødslet; man lagde til den offentlige Spot, og hans Kone selv sukkede ikke engang over den Ulykke, som fældede hendes Mand. Hans Stolthed havde skaffet ham lige saa mange Fiender, som der var fornuftige Folk; ubegrædt, forladt af det menneskelige Kiøn for hans utaalelige Stolthed, opreiste man et Mindesmærke paa hans Grav,

som bevidnede den Glæde, man følede ved hans Fald.

Hvad var Aarsagen til Abirams Ulykke? at han vidste sin Ophøielse for Tiden: hän brugte sin Forstand, sin Fornuft, han var dydig, saalænge hans Lykke endnu var uvis; men den uheldige Kundskab om den glimrende Skiebne, som ventede ham, giorde ham forvoven. Han giorde sig forhadt, og vee den, som, endog uden at spørge nogen Briller til Raads, alt for tidlig kiender sin tilkommende Høihed.

Strax efter ham saae man to Personer komme frem, som begge følede den dybeste Foragt for hinanden; den ene var en Digter, den anden en Philosoph: Digteren tog først Brillerne, imidlertid betragtede Philosophen ham; thi i hans Øine var der intet latterligere Syn, end en Versemagers, eller saa kaldet Digters Forfængelighed; denne her tilbragte sit Liv med at polere Kaaber med al optænkelig Omhue; han ødslede med sin Forstand for at udpynte alle hans Aarhundredes ubetydelige Ideer; han giorde dem smaae, glimrende, paa sin Viis maleriske, undertiden ryggesløse: hvilket Syn ved første Øiekast? Hans Brochurer

churer ligger paa Toiletterne, Damerne skrige, det er en fortreffelig, nydelig Skribent, han fritager os fra den Umage at tænke, han maae til vore Aftensmaaltider. Digteren vendte Brillerne, for at betragte lidet Eftertidens Skilderie; han saae en ubetydelig Navnkundighed omtrent femten Aar, som forsvandt uden at man blev det vaer: han saae sig snart i levende Live at stige ned i Forglemmelsens Flod, hvori alle Verdens skiønne Aander, samt de berygtede Almanakker, som giemme dem, skulle begraves.

Philosophen saae med Fornøielse den mørke Skye, som udbredte sig paa hans Selskabsbroders Pande, og han moerede sig meget over hans Bestyrtelse; da Touren kom til ham, tog han Brillerne, og saae giennem den gunstige Side Geniet personlig, det var en skiøn straalende Engel; en reen og hellig Flamme skinnede om hans udødelige Hoved; vor Philosoph manglede ikke at troe, at det var hans eget Genie, der viste sig for hans Øie; han raadførte sig for et Syns Skyld med det modsatte Glas; hvilken Forandring! Det er ikke mere dette skinnende og lysende Væsen, det er en Furie, som trænger sig frem med ujævne Spring,

angris

angriber Verdens Læresætninger, kuldkaster disse det menneskelige Kiøns helligste Støtter, nedbryder de Ulykkeliges Haab og Trøst, styrter Fornuften i skrækkelige Tvivl eller dumme Vildfarelser, sønderriver den rørende Morals Billede, og udaander intet uden Vellystens urene Ild eller Atheismens smittende Gift: saaledes viste sig for vor Philosophs Øine dette Genie, sig selv saa uligt, naar det misbruger sin mægtige Anseelse. Jeg ved ikke, om Philosophen, eller rettere den som førte dette Navn, erkiendte sig selv deri; men han forsøgte at brække de sanddrue Briller i Stykker, uagtet han ikke desmindre pralede af at søge Sandheden allevegne.

Den blinde Myope, uagtet den ussel lille Forstand Naturen havde laant hende, var daarlig nok til at ville underrettes om, hvad hun havde at frygte eller at haabe af Fremtiden: hun tog Brillerne med største Fyrighed, og saae intet. Ganske hidsig vendte hun dem, og saae endnu intet: Rasende overvælder hun Oradou med Skieldsord og Fornærmelser, og paastod at man bedrog hende; at Xuixotos Gaver vare lige saa vel for hende som for en anden, og at hun, just hun

maatte

maatte have en udmærket Skiebne i Himlens Raadslutninger, kort, en ganske besynderlig Skiebne. Stakkels Kone begreb ikke, at Feilen allene var i hendes Øie; Hei, hvilken Fiante! raabte de Omkringstaaende, og glemte, at deres Øine vare ikke meget bedre. Myope blev ved at spille med sit korte Syn, og bestandig under denne Bevægelse, at beklage sig over Xuixoto og Oradou: hun bar altid i sit inderste Hierte en dyb Agtelse for sig selv, og foretrak, som forstaar sig selv, sit i hendes Tanker fortreffelige Syn for Ørnens skarpe Blik.

En ung dydig Mand, fuld af Følelse, endnu mellem Naturens Hænder, vilde ogsaa kiende Fremtiden. Hans rene Siel svingede sig mod alle Gienstænder, for at fatte Sandheden, Fortroligheden og Lykken; han saae kun ædle Siele i Verden; han befolkede den med oprigtige Venner, med deeltagende Mennesker; Bagvaskelse, Forstillelse, Løgn kiendte han kun af Navn; han ødslede lige saa godhiertig med sin Ømhed som med sine Penge, og hans oprigtige Hierte overgav sig aldeles til det varmeste Venskabs inderlige Fortrolighed. Oradou rørt af hans Dyd, sagde til ham, da han rakte Haanden ud for at tage den ulykke-

lige

lige Gave: Ædle unge Mand, bliv, bliv rolig i det Mørke, som indhyller dig, du vil tabe for meget ved at blive oplyst. Troe, Xuixoto har handlet viselig, da han dømte eder til, aldrig at see Hiertets mørke Irgange, denne lykkelige og giensidige Uvidenhed tiener til at skiule eder i den Falskheds Skygge, som vilde bringe eder til Fortvivlelse, om den var udsat for den klare Dag.

Denne Tale opbragte det unge Menneske; giv hid, sagde han, giv hid, du vrantne Forstyrrer af den menneskelige Natur, du kiender ikke det menneskelige Hiertes sødeste og stærkeste Baand, Venskab og Høiagtelse; jeg føler dem med Henrykkelse: mit Hierte skabt for Dyden, gienkiender den hos mine Lige: giv hid, at jeg kan betragte denne Ven, som jeg agter, denne Skiønhed, som jeg elsker, denne Rad af lykkelige Dage, som en efter den anden skal henflyde i deres behagelige Selskab. Saa sande, saa ømme Følelser ere evig uforanderlige.

Sukkende rakte Oradou ham de dobbelte Briller; det unge Menneske saae da sin Ven, hvorledes han ikke veeg et Skridt fra ham, deelte hans Glæder og Kummer, antog alle hans Meninger,

og

og var villig at opofre sit Liv for ham ved mindste Klage. Han saae sin Elskte ved hvert Ord at aande den ømmeste Kierlighed, at blegne, skielve, sukke, naar han bortvendte sit Øie; at overgive sig til den meest levende Bekymring, naar en jævnlig Smil ikke var paa hans Læber: hendes Haand kunoe skilles fra hans, og den skiønneste Foraarsdag var mørk og melankolsk, naar han var borte fra hende.

Ah! sagde han, jeg vidste nok, at Menneskeligheden var saaledes beskaffen, onde Mennesker have bagtalt den, Lykken bestaar i den Nødvendighed at elske vore Lige, man maae udvide Venskabs Sphære, for at udvide Fornøielsen, man behøver kun at elske i denne Verden for at elskes igien. Saa talte han, og vendte Glasset. Ach! hvilke Træk opdager dette redelige Hierte! hvilke uformodentlige Pile ville saare det! Han saae et lidet sort Uhyre, altid uforsonlig, altid oprørsk, at giennembore hans Vens Hierte med en forgifted Dolk: Dette lille Uhyre var Egenkierlighed, mager af Statur, men voldsom; han ilede frem allevegne, vidste ikke at opofre nogen Attraa, eller at taale nogen Medbeiler, han vilde have Fortrin

for

for alt, hvad der var om ham. Denne troe Ven, som for kort siden talede om at opofre sit Liv, fandt sig forgiftet af en Helvedes Dunst, som denne liden Dæmon udaandede; et hemmeligt Fiendskab indsneg sig i hans Hierte: Tvang giør Giften virksommere, den kommer i Giæring, og yttrer sig i Førstningen ved tvetydige Tegn; Smilen bliver tvungen, Haandens Bevægelse konvulsivisk, og Øiet, som før tindrede af Kierlighed, nedsænkes mod Jorden, den indvortes Forbittrelse røber sig selv, og, ligesom skamfuld over sine Udskeielser, forstiller og skiuler den sig; endelig, som Floden, der stiger over sine Bredde, nedbryder alting, opløfter hans Arm Dolken mod den samme Barm, han saa ofte trykkede til sit Hierte; og for at bringe hans Forundring og Ulykke til det høieste, seer han sin eneste Tilbedede bedrive Utugt med denne hans fortroligste Ven, seer hende rødme, ikke over at hun er røbet, men over at hun ikke længer kunde føre ham bag Lyset.

Brillerne faldt af Haanden paa dette ulykkelige unge Menneske; da saae han Lykken nedstyrtet fra sin Throne, og berøvet de himmelske Straaler, hvormed hans Lettroenhed havde udziret den.

Dette

Dette Venskab, hvorom han giorde sig saa levende, værdig og stærk Forestilling, er ikke andet end en kold, skammelig og modbydelig Støtte, eller snarere det er en Furie bevæbnet ved hans egne Velgierninger; denne guddommelige Kierlighed er falden i Falskheds Dynd; han flyer, han iler i Ørkener at begrave sin Græmmelse over, at han havde fæstet sit Hierte til saa foragteligt Væsen; disse kiælne Taarer han havde fæstet Troe til, ere en ædende Gift, som fortærer hans Hierte; han forfalder til det sorteste Menneskehad, og Resten af hans Liv henbringer han i bittre, men frugtesløse Taarer for sin uforsigtige Nysgierrighed.

Den stakkels Irus med nedslagen Mine, forslidte Klæder, støttende sit magre og udtørrede Legeme paa en Stav, biede til Mængden var adspredt; thi enhver stødte ham tilbage. Hans ydmyge Stilling forkyndte hans Nødlidenhed: hans Dage havde kun været en lang Række af Elendigheder; og hvad kunde lætte ham sin Tilværelses Byrde, naar det ikke var Haabet om en bedre Skiebne? Han havde forladt sit usle Leie, hvor han undertiden drømte, at Lykken skulde blive mindre grusom imod ham: han nærmede sig suk-

kende til Oradou, løftede Hænderne mod Himlen, og sagde: Forund mig at vide, hvorlænge jeg skal være ulykkelig; Uvished om Fremtiden er mig hundrede Gange mere grusom end det nærværende. Oradou efterlod intet for at betage ham denne Grille; Irus udstødte et hæftigt Skrig, og nødte ham ved sine ivrige Bønner, at give sig de ulykkelige Briller; han griber dem med sin fortørrede Haand, og vender Glassene vexelviis for det Øie, han endnu havde tilbage: Blegheden tager til paa hans alt udtærede Ansigt; Ach! hvad seer jeg, skreg han jammerlig, ingen Lindring i min Qval, alle mine Dage skulle henløbe i Elendighed, ikke et eneste lykkeligt Øieblik. Irus var bestemt til, altid at være ulykkelig, han saae ingen Trøst for sig uden Dødens Engel; men han skiælvede tilbage ved Synet af denne gyselige Trøster.

Historien fortæller, at en forklædt Monark blandede sig blant Mængden, for ogsaa at erfare Skiebnens Beslutninger: han saae sig omringet af ydmyge og ærbødige Opvartninger; man adlød ham; hans Luner vare Befalinger, ingen Urolighed, intet Oprør; Misfornøielsen skiulde sig, og Rebellion torde ikke opløfte sit Hoved i nogen af

hans

hans vidtløftige Stater; men ved hans Død, ikke en eneste Taare ved hans Grav, ingen Sorg i nogen Borgers Hierte: hans Folk saae hans Liigprocession med Ligegyldighed, for ei at sige med Glæde; og hans Biesættelse var kun en tom Ceremonie. Da Monarken havde seet, hvorledes hans Folk vilde ære hans Aske, og bevare hans Minde, elskede han det ikke mere, og ophørte at elskes af det.

Flere Exempler vilde være overflødige; de Taabeliges Nysgierrighed havde overalt ligesaa beklagelige Følger, og Menneskene vare ubillige nok til at kaste Skylden paa Xuixoto, fordi deres Ulykker vare opdagede: skulde han endnu plage os med denne gyselige Kundskab! skrege de enstemmig; uden hvilken vi skulde have nydt det Nærværende, vi ikke skulde have kiendt uden glade Timer.

Xuixoto hørde disse nye Bebreidelser: Menneskeslægtens Knurren rørte ham nu ikke, men han fulgte sin Mildheds Stemme; han kaldte Oradou tilbage, og skilte Menneskene ved den skadelige Gave, at kunde læse deres tilkommende Skiebner giennem disse ulykkelige Briller.

Morgenrøden.

(Efter Herders zerstreute Blätter.)

En Skare muntre Piger helligholdte Auroras Fest med Dandse og Lovsange. " Skiønneste, saligste Gudinde, sang de, du i Rosengestalt, i evig Ungdoms Skiønhed. Daglig opvaagner du paa nye, badet i Nydelsens og vederqvægende Blomsters Kilde! „ — Saasnart Solen gik op, styrede Aurora sit Spænd til dem, og den skiønneste, men ikke den lykkeligste af alle Gudinder stod for dem. Taarer vare i hendes Øine, og Sløretes Duft, som hun havde trukken af Jorden, laae som en fugtig Skye for hendes skinnende Rosenansigt.

Børn, sagde hun, I som ære mig med Lovsange, eders Ungdoms Uskyldighed har ført mig herhid, at vise mig for eder som jeg er. Om jeg er skiøn? seer I selv; om jeg er lykkelig? maae disse

Taarer,

Taarer, som jeg daglig græder i min Syster Floras Skiød, sige eder. Ubetænksom i min Ungdom, formælede jeg mig med hiin gamle Titon, af hvis Favnetag I hver Dag saa tidlig see mig ile. Til hans og min Straf blev den graa Udødelighed uden Ungdom hans Lod, som tillige berøver mig Glands og Skiønhed, saalænge jeg er hos ham. Derfor iler jeg saa tidlig til min korte Forretning, at forjage Skyggerne, og skiuler mig Dagen over i Solens Straale, indtil jeg, saasnart han igien faar Øie paa mig, med Taarer og undseelig Rødme trækkes ned af ham i hans graa Seng. Speiler eder, Piger, i mit Exempel, og troer ikke, at den skiønneste blant eder tillige maae være den lykkeligste, naar hun ikke tillige er saa viis som skiøn, og vælger sig en hende liig Mage til Lyksalighed.

Aurora forsvandt; men hendes Billede glimrede fremdeles for Pigerne i hver Dugtaare. De prisede hende ikke mere som den lykkeligste Gudinde, fordi hun er den smukkeste, og bleve viise ved hendes Exempel.

Søvnen.

(Efter samme.)

Blant hiin Skare af utallige Genier, som Jupiter havde skabt for sine Mennesker, for ved dem at lyksaliggiøre og fornøie deres møisommelige korte Livstid, var og den dunkle Søvn. "Hvad skal jeg, sagde han, da han saae sin Skikkelse, blant mine glimrende behagelige Brødre? hvilket bedrøveligt Udseende har jeg i et Chor af Spøg, Glæder og alle Amors Gøglerier? Lad være, at den Ulykkelige, hvis Sorgers Byrde jeg borttager, og qvæger med mild Forglemmelse, ønsker mig. Lad være, at jeg er velkommen for den Trætte, som jeg dog kun styrker til nyt møisommeligt Arbeide. Men for dem, som aldrig trættes, som ikke vide af nogen Elendigheds Sorg, for dem, hvis glade Kreds jeg altid kun forstyrrer." —

Du feiler, sagde Geniernes og Menneskenes Fader, i din mørke Skikkelse vil du blive hele Verdens kiæreste Genius. Thi troer du ikke, at

Spøg

Spøg og Glæder ogsaa trætter? Tilforladelig, de trætte snarere end Sorg og Elendighed, og forvandles til den kiedsommeligste Dorskhed for den mætte Lykkelige.

Men ogsaa du, blev han ved, skal ikke være uden Fornøielser; ja i dem endog ofte overgaae den hele Hær af dine Brødre. Med disse Ord rækkede han ham de yndige Drømmes sølvgraa Horn. Heraf, sagde han, ryste du dine Slummerkorn, og den lykkelige Verden, saavel som den ulykkelige, vil ønske og elske dig fremfor alle dine Brødre. De Forhaabninger, Spøg og Glæder, som ligge heri, ere med tryllende Haand samlede af dine Systre, Gratierne paa vore saligste Enge. Den ætheriske Dug, som glimrer paa dem, vil vederqvæge enhver, du tænker at giøre lykkelig med sit Ønske, og da Kierlighedsgudinden har bestænket dem med vor udødelige Nektar: saa vil deres Vellysts Kraft være langt yndigere og finere for de Dødelige, end alt, hvad Jordens usle Virkelighed skiænker dem. Fra den blomstrende Spøgs og Glæders Chor vil man glad ile i dine Arme: Digtere ville besynge dig, og i deres Sange beile efter din Kunsts Tryllerie: selv den uskyldige

Pige vil ønske dig, og hængende paa hendes Øine bliver du en sød, saliggiørende Guddom. —

Søvnens Klage forvandledes til triumpherende Tak, og den skiønneste Gratie, Pasithea, blev ham formælet.

Floras Valg.

(Efter samme.)

Da Jupiter fremkaldte for sig i idealske Skikkelser Skabningen, han havde i Sinde at skabe, vinkede han, og blant andre viste sig og den blomsterrige Flora. Hvo kan beskrive hendes Ynde? hvo skildre hendes Skiønhed? Alt, hvad Jorden nogentid fødde af sit jomfruelige Skiød, var forenet i hendes Skabning, hendes Vert, hendes Farver, hendes Dragt. Alle Guder beskuede hende; alle Gudinder misundte hendes Skiønhed.

Vælg dig, sagde Jupiter, en Yndling af denne talrige Skare af Guder og Gudinder; dog see til, forsængelige Barn, at dit Valg ikke skuffer dig!

Letsin-

Letsindig saae Flora omkring: o havde hun valgt den skiønne, af Kierlighed til hende flammende Phoebus! Men hans Skiønhed var Pigen for høi: hans Kierlighed for taus for hende. Flygtig løb hendes Øie omkring, og hun valgte — hvo havde tænkt det? — en af de sidste blant Guderne, den letsindige Zephyr.

"Ubetænksomme! sagde Faderen; at dit Kiøn endog i sin aandelige Skikkelse alt foretrækker enhver letfærdig, blendende Ynde for en høiere stillere Kierlighed! Havde du valgt denne, (han pegede paa Phoebus) du og dit hele Kiøn havde deelt Udødeligheden med ham. Men nu, nyd din Mage!"

Zephyr omfavnede hende, og hun forsvandt. Hun fløi omkring som Blomsterstøv i Guds viide Luft.

Da Juviter bragte sin Verdens idealske Skikkelser til Virkelighed, og Jordens Skiød laae der, færdig at bringe de adspredte Blomsterspirer til Live, raabte han til Zephyr, der var hensovet over sin Elskes Aske: "Op! Yngling, op! bring din Elskte hid, og see hendes jordiske Skabning." Zephyr kom med Blomsterstøvet: Blom-

sterstøvet fløi hen over den udstrakte Jord. Af gammel Kierlighed gav Phoebus det Liv: af søsterlig Tilbøielighed giennemtrængte Gudinder for Kilder og Strømme det: Zephyr omfattede det, og Flora fremstod i tusinde forskiellige fremskydende Blomster.

Hvor glædede enhver af samme sig, da de igien fandt deres himmelske Beiler! alle overlode de sig til hans spøgende Kys, til hans blid vuggende Arme. Flygtige Glæde! saasnart den Skiønne havde aabnet sin Barm, og beredt Brudesengen med al Vellugtens og Farvers Ynde, forlod den mætte Zephyr hende; og Phoebus, medlidende over hendes alt for føielige, skuffede Kierlighed, giorde en tidligere Ende paa hendes Kummer med sin fortærende Straale.

Piger! hvert Foraar begynder samme Historie paa nye. I blomstrer som Flora; vælger eder en anden Elsker end Zephyr.

Turtel-

Turteldnens Skabning.

(Efter samme.)

To Elskende sadde sammen i deres Ønskers første salige Drøm; men ach! deres Ønsker skulde kun blive en Drøm. Misundelig skar den uforsonlige Parze til, og deres Siele, uadskilte fra hinanden, forlod dem i et Kys, i et Suk.

Det Første de, skilte fra deres Legemer, saae, var Kierlighedsgudinden som omsvævede dem. Sørgelig og klagende fløi de i hendes Skiød. — "Du stod os ikke bie, gode Gudinde! Du saae vore Ønsker, og lod os ikke nyde dem i det menneskelige Liv. Men endog som Skygger ville vi uadskilte endnu elske hinanden."

"Skyggernes Kierlighed, sagde den medlidende Gudinde, er altid en sørgelig Kierlighed. Nu staar det vel ikke i min Magt, at give eder det menneskelige Liv igien; men det har Skiebnen forundt mig, at forvandle eder til en Skabning i mit Rige. Vilde I være de Duer, som triumpherende trække min Vogn, og i Chor af kielen Elskov og Skiemt leve af ambrosisk Spise? Eders

Troskab,

Troskab, eders Kierlighed fortiener denne Belønning.„

" Tilgiv, bedste Moder, sagde de Elskende med een Mund, tilgiv os denne alt for farlige, for glimrende Belønning. I Chor af Skiemt og kielen Elskov, i bit seierrige Hofs Glands og evige Adspredelse, hvo er os Borgen for vor Troskab, for vor Kierlighed? Skulde vi være Duer, saa send os i Eensomhed, at vi i vor usle Rede maae være hinanden alt, blive hinanden alt.„

Gudinden bød Forvandlingen, see, der fløi det første Par kurrende Turteldner. De kurrede Gudinden Tak, og fløi til deres Grav, hvor de med deres Troskab, med deres rørende Klage ville bevæge den gamle Parze, igien at skienke dem deres unydte Menneskeliv. Men endog deres fælles Klage er dem Trøst; den omme, tro Kierlighed de nyde i deres Øde, er dem meer end al Spøg og alle Glæder ved Veneris Throne.

Er det Misundelse eller Godhed, at Parzen endnu bestandig lader dem blive i deres Dueskikkelse, og bevarer dem for det foranderlige Menneskehiertes langt farligere Lod?

Den

Den belønnede Velgierning.

En Fisker-Idylle, af Bronner.

Thebe, den fattige Fiskerkone, var bleven Enke for Tiden. Vel blomstrede endnu Sundhedens Rødme paa hendes Kinder, og hendes Ungdoms yndige Træk vare ikke alle forsvundne. Dog meldte sig ingen Frier; thi hun var fattig. Da kom hun til Kerias, den rige Fisker. "Jeg har syv Børn, sagde hun veemodig, de ere endnu smaa, og jeg kan ikke skaffe dem Brød nok. Men dig har Himlen givet Rigdom, gode Mand! — Hav dog Medlidenhed med de stakkels hungrige Børn, og med en stakkels hielpeløs Moder: Tag et Par af Drengene til dig, og lær dem at omgaaes med Rusen og Garnet, at de i Tiden kan fortiene deres Brød, og takke dig tusindfold: O tag dem til dig, vær deres Fader, og ernær dem!„ Saa bad hun, og en Taare glindsede i hendes Øie.

Stil-

Stiltiende stod hun der, og saae Fiskeren saa længselfuld i Øinene, saa længselfuld, at hendes Blik trængte dybt ind i hans Siel.

"Du er en god Moder, sagde han med venlig Mine, vær ved got Mod! i Morgen skal jeg besøge dig i din Hytte, og udsøge mig de Drenge, jeg herefter vil ernære. Her har Du en Kurv med Vandpærer, og her Brød! spiser Jer nu mætte, mine kiære!„ Og han gav hende en Kurv fuld af Vandpærer, og Hvedebrød. Under Glædestaarer hulkede Thebe ham sin Tak, og ilede hiem, at række de længselfulde Børn Spise. Hvor giorde de forsmægtende Smaa sig tilgode med de friske Frugter; hvor begierlige nedsank de Brødet, at stille deres qvælende Hunger! alle hævede de da deres uskyldige Hænder i Veiret, og bade med deres kiere Moder for den velgiørende Fisker.

Den følgende Dag, da de just legede i Græsset lige over for den opgaaende Morgensoel, kom Kerias seilende ned ad Floden, smilede venlig til Børnene, og steg i Land. "Hvad giøre I her, mine kiere Smaa? spurgte han kierlig, og traadte midt iblandt dem: Siig mig, min Datter! hvortil den Stok i din Haand?„ "Ak, hist ved

Bred-

Bredden staar en Blomst, svarede Pigen, den staar saa sørgelig, med nedbøiet Hoved, og truer at visne for Tiden. Det giør mig ondt for den stakkels Blomst; den skal ikke visne for Tiden; ved denne Stok vil jeg binde den fast, at Solen kan skinne paa den, og den kan komme sig igien: da vil den lugte mig endnu sødere.„

Kerias. Lad mig kysse Dig, fromme Pige! det maae jeg lide! — Og I hist henne ved den udtørrede Kilde, I fire muntre Drenge, med Spaden og Hakken i Armen, hvad giøre I der?

Drengene. Seer du det skiønne Æbletræ, der staar hist eensom paa Engen? Vi lede en lille Bæk fra Floden derhen; det bær saa gode Æbler, og nu har det stakkels Træ tørstet saa længe: det maatte fortørres, fik det ikke Vand at drikke. Men det skal ikke fortørres: thi see! vi have snart Renden færdig.

Kerias. Got, ret got, mine kiere! I ere vakkre, flittige Børn: bliver saaledes ved! hvor fortiene I at være lykkelige! — Og du, Pige! med de to Smaa hos dig i Græsset! deres Øine ere jo endnu røde af Taarer: Du sankede vist Blomster i deres Skiød, at de skulde tie?

Pigen.

Pigen. De har nylig grædt, de smaa Narre; thi de vare saa sultne; da sankede jeg Markblomster i deres Skiød, og nu græde de ikke mere.

Kerias. Bie, I skal strax faae noget at spise, I kiere Smaa!„

Da hentede han i Hast sin Bimpel af Baaden, og traadte til Thebe i Hytten. " Min kiere Kone, sagde han, her bringer jeg Fiske; kog dem til dine Børn, at de kunne spise, og blive mætte; de Stakler ere alt sultne igien.„ Og Thebe takkede ham, og glad kogte hun Fiskene til Børnene.

"Jeg saae dem just lege derude i Græsset, blev Kerias ved, men der er ikke syv, som du sagde i Gaar; jeg talte dem nøie, der er otte. Tilstaae mig, hvorfor skiulte du det?

Thebe. Fisker! jeg skiulte dig intet; jeg har kun syv Børn; det ottende er en fremmed Pige, som jeg fandt halv forhungret i Skoven. Jeg kom i Skoven, og søgte efter Brambær til Aftensmad, da sad Pigen ved Mosen og græd, og klagede sin Nød, at hun ingen Fader og ingen Moder havde meer, og at hun nu var sygelig, og fandt ikke i hele Skoven Spise for sin Hunger. Da havde jeg Medynk med Pigen; hvor mine

Børn

Børn spise, tænkte jeg, kan hun ogsaa spise, og tog hende med til min Hytte. Hun har det beste Hierte, og vil i Tiden takke mig tusinde Gange for denne lille Velgierning.„

"O min Thebe! hvor skiøn, hvor følende er din Siel!„ raabte Kerias, og trykkede ømt hendes Haand i sin: "jeg kom her, for at vælge blant dine Børn, hvilke jeg vilde ernære; men jeg vil ikke vælge — Siig, vilde du vel ogsaa tilstaae mig en Bøn?„

Thebe. Du er rig, hvad kan jeg give dig?

Kerias. Dig — dig kan du give mig, guddommelige Kone! — vil du ikke være min? — jeg elsker dig, Thebe! ret hiertelig elsker jeg dig — Du tier, og din Haand bæver i min. O siig mig, siig mig, kan du elske mig igien?

"Min Kerias, hvad du giør for Spørgsmaal! svarede hun med skiælvende Stemme, og trak langsom hendes Haand tilbage: jeg er jo saa fattig, du veed, jeg er saa fattig, og har saa mange Børn; betænk kun, gode Mand, betænk kun det! i Sandhed du vil ikke kunde elske mig.

Kerias. Hvorfor ikke, beste Thebe? — Vil du have mig? O da ere dine Børn ogsaa mine.

Thebe. Ak, hvo elsker dig ikke? — Dog jeg er fattig, du vil ikke blive lykkelig.

Kerias. Og var du endnu fattigere, saa var du mig dog kier: dit følende Hierte agter jeg høiere, end alt hvad jeg eier, mine Fiskedamme, og mine Enge. O lad mig kysse dig første Gang, du min elskede, min udkaarne Kone. „

Da kyste han hende syrig, og trykkede hende med Ømhed til sit Bryst, og Thebe græd. "Græd ikke, min Beste! sagde han, og tørrede sagte Taarene af hendes Kinder; kom, lad os forsamle vore Børn, og kalde den gamle Naboe Asphalion herover, at jeg for hans Øine kan tilsværge dig Kierlighed og ubrødelig Troskab. „

Og han løb hastig ud, og kaldte de Smaa sammen, og hentede Naboen Asphalion: i dennes Nærværelse gave de hinanden Hænder, og tilsvore hinanden Kierlighed, saa den Gamle hoppede af Glæde, og prisede denne Dag evig salig, der var bestemt, at giøre saa mange lykkelige. "See, Naboekone, sagde han, saa lønner Himlen den Velgierning, du medlidende viiste en stakkels fader- og moderløs Pige! „

Om

Om Blomsters Skadelighed i Værelserne.

(Taget af Hirschfelds Gartenkalender.)

Kierlighed til Blomster er en meget naturlig Tilbøielighed, endog hos saadanne Personer, som just ikke giøre Fordring paa, at være Dommere og Kiendere af deres Skiønhed. De smigre Øiet ved en Pragt, en Mangfoldighed og en forunderlig Blanding af Farver, som ofte fuldfører et Malerie, der ikke kan opnaaes selv af Povelsens og Volfs Pensel. De udaande tildeels en Mængde Duft, hvis Nydelse bliver en indvortes Fornøielse, der trænger dybt ind i Sielen, de udgyde over vor hele indvortes Følelse et vist roligt Mildne, et vist Trylleri, hvortil Sproget endnu intet Udtryk kiender. Alt ved det blotte Syn af Blomster frydes Aanden, saavelsom Øiet; de forkynder os den Aarstid, da Naturen kalder os til tusind' Glæder; og deres Forestilling ledsages af

en Række søde Erindringer; selv i den øde, stivfrosne Vinter uddufter nogle Hyacinter, som blomstre i Vinduet, en behagelig Vaarfølelse giennem Værelserne. Hos alle følende Nationer vare Blomster de meest levende Billeder paa Ungdom og Fornøielse; Digterne og Malerne give os dem igien som saadanne. Blomster ere Kierlighedens Lege og Pant. Den arkadiske Hyrde, som har intet andet Ønske, end at elskes af Daphne, kiender ingen gladere Forretning, end at binde en Blomsterkrands for hende; og vore uarkadiske Smaaherrer ansee endnu en Bouqvet for en Foræring, en Dame ikke let forsmaar. Eensom og endnu ubekiendt med Elskovs søde Længsler, leger endog mangen ung Skiønhed med Fiolen paa hendes Barm, eller pynter sit Sovekammer med Roser, Jasminer, Levkoier og Lilier, for under deres Vellugt at slumre ind til yndigere Drømme.

Men ogsaa denne Tilfredsstillelse af vore Fornøielser, saa uskyldig den er, saa gierne Naturen under os den, fordrer Forsigtighed; midt i søde Dunsters Bæger lurer en Fiende, som truer vor Sundhed, ofte vort Liv. Uerfarne Blomster-Venner og Veninder ville ikke foragte denne Advarsel.

Maaskee

Maaske kunde man ansee den Vane, at fylde Værelserne med vellugtende Blomster og Urter, som et Beviis paa en liden Unøisomhed. Marker, Enge, Dale og Haver aande os en mangfoldig Blanding af behagelig Duft imøde, fra den tiligste Vaar til Efteraaret. Her i Naturens frie og lustige Lyststeder vedergvæge og oplive disse Dunster os, uden at være skadelige. Vi ere ikke fornøiede. Vi ville forlænge Aftenens Vellugt ud paa Natten; vi bære de Blomster, som mest smigre vor Lugt, i vore Sovekamre, i vore Spisestuer, og hvor vi ellers gierne opholde os. Og vi betænke ikke, at denne Vellugt, som uden Fare gvægede os i den frie Luft, ofte bliver en dræbende Gift i tillukte Værelser.

Vi behøve kun at see til almindelig Erfaring, for at forvisses om Planternes Uddunstningers Skadelighed i lukte Værelser. Mange Personer med kildne Nerver overfaldes af Svindel eller dog en mindre Døsighed, naar de komme i et Kammer, hvor Fioler eller Vokar (Asperula odorata Lin.) udduste, med hvilke sidste man saa ubetænksomt pleier at behænge Værelser og Senge. Forskiellige Tilfælde ere bekiendte om Damer,

som ere besvimede af Lugten af en Hyacinth; andre ere blevne døsige ved Dusten af en Bouqvet, hendes Naboe havde paa Bryster. Vi behøve kun at lade et længe tillukt Drivehuus aabne for os; man føler strax man kommer ind en vis Angst, som først forlader os, naar vi igien komme i frie Luft. At sove i et Drivehuus er overmaade farligt.

Forsøg, man har anstillet med Luft, smittet af Planternes Uddunstninger, bevise endnu mere; og disse Forsøg kan enhver selv let giøre. Man behøver kun at sætte en afskaaren Lilie, Rose, Tuberose under en Glasklokke, og hindre den udvendige Luft at komme ind, f. Ex. naar Klokken sættes paa en Tallerken med Vand. Efter nogle Timer vil den indsluttede Luft, til Beviis paa dens dræbende Egenskab, ikke allene flere Gange slukke et Lys, som bringes der ind, men endog pludselig qvæle et Dyr, som man lader indaande den.

Prinstley *) har bekiendtgiort forskiellige Forsøg af denne Art, men de Ingenhouß **) an-

*) Experiments and Observations relating to various branches of Natural Philosophie, with a continuation of the Experiments on Air. 8. London 1779.

**) anstillede ere meget talrige og merkværdige. Nogle faa Blomster af Geddeblad bleve satte under et Kar, hvori gik omtrent en Kande; efterat de havde staaet tre Timer i Kammeret, var Luften i Karret saa fordærvet, at intet Lys kunde brænde deri. Et lige Antal af disse Blomster blev giemt Natten over i et Kar af samme Størrelse; de fordærvede Luften, at et Dyr maatte have døet deri. Samme Forsøg anstillede Ingenhouß med Frugter, og fandt deres Uddunstninger ligesaa skadelige, som Blomsternes. En Pfersken forgiftede gandske i faa Timer et Luftrum sex Gange saa stort, som dens legemlige Indhold, ja selv midt i Soelskin giorde den en Mængde Luft ganske uduelig til at ernære en Lue. Et Dusin Bønner fordervede paa en Nat den Luft, som et Kar paa to Pæle indeholder, saa meget, at en ung Høne i mindre end tyve Sekunder døde deri. I en Potte, som Ingenhouß havde fyldt trediedelen af

 med

**) Experiments upon Vegetables &c. by Ingenhousz. 8. London. 1779. Heraf er udkommet en fransk Oversættelse i Paris 1780; og samme Aar en tydsk i Leipzig.

med modne Morbær, var Luften saa fordervet, at et Lys ikke vilde blive ved at brænde. Mange andre gientagne Forsøg med Frugter beviste altid deres Uddunstningers Skadelighed.

Disse Frugter vare Æbler, Pærer, Blommer, Morbær, Viindruer, Citroner, Pferskener, Bønner. Hvor der er stor Mængde af disse Frugter i et tillukt Kammer, der er deres Uddunstning meget farlig. Det samme gielder om nys opgravne Rødder.

Nogle Blomster ere især skadelige, som Blomsterne af Geddeblad, hvoraf den smittende Luft beholder den hele Vellugt, Pomerantzblomster, Soelsikker, hvide Lilier, Narcisser, Jongviller, Roser, og andre, som uddunste stærkt. Ogsaa Urternes, især vor Bokars, og friske grønne Birkegrenes Uddunstninger, ere farlige.

Det er let at begribe, at denne Dunsternes Farlighed voxer, jo betydeligere Mængden af Planter, Blomster og Frugter er, jo mindre Kammeret er, jo sieldnere det aabnes for de rensende Vinde, og jo finere og ømfindtligere de Personers Nervesystem er, som leve i saadan smittet Luft. En Bouqvet, et par Blomster i et rummeligt

Værelse

Værelse skader lidet; men hvor en Syg opholder sig, der er alt større Forsigtighed nødvendig.

Om Dagen skade Blomster mindre, naar de ere udsatte for Solens klare Straaler. Staae de paa et noget dunkelt Sted fra Vinduet, ville de alt fordærve Luften meere. Om Natten ere de farligst, især naar de staae i deres fulde Flor.

Man veed, forskiellige Planter ere berygtede for deres skadelige Uddunstninger. Mankanil-træet (Hippomane mancinella Lin.) er skadeligt for alle dem i Vestindien, som af Uvidenhed legger sig i dets Skygge. Lobelia longiflora, en vestindisk Plante, foraarsager en stærk Beklemmelse for Brystet, saasnart man i et Drivehuus nærmer sig den paa nogle Skridt. Den hvide Diptam (Dictamnus albus Lin.) en bekient Plante, uddunster i Florereetiden en brændbar Luft, der, naar man sætter et Lys ved Planten, lyser om Natten, som enhver anden brændbar Luft; Diptamblomster i Sengen vilde være dræbende.

Valnødtræets Uddunstninger ere besværlige for mange Personer. Blant de Forsøg, Ingenhouß anstillede med Bladene af Eeger, Linder, Kirsebær- Laurbær- og Valnød-Træet, havde de sidste

giort Luften meest ureen; den var uduelig til Aandedrag, og slukkede en Lue.

Man har saa mange Exempler paa Personer, som ere fundne døde i deres Seng, og hvor man ikke kunde opdage anden Aarsag til deres pludselige Død, end de mange Blomster, som vare i Værelset. Nogle uimodsigelige Tilfælde af denne Art ere virkelig optegnede af iagttagende Mænd.

Cromer fortæller om en Biskop af Breslau, som er qvalt af Rosers Uddunstninger.

Triller beretter, at en ung Pige er død af Qvalmen af Fiolduft, og at en Grevinde af Salm har mistet Livet ved et lige Tilfælde.

Aar 1764 opvaagnede i London en ung Dame, som med sin Pige sov i et Værelse, hvor der var mange Blomster, med en gyselig Angst, og havde neppe saa mange Kræfter, at vække sit Sovselskab, der endnu ikke var saa mat. Denne stod op, aabnede Vinduet; men ingen af dem kunde komme sig igien, førend hun havde kastet Blomsterne ud.

En ung Dame i Toulouse, som var vant til at pynte sit Værelse med Blomster, havde i Foraaret 1780 nær blevet et Offer for hendes Ynd-

lings-

lingssmag. Hendes Sovekammer var fuldt af Syrener. Disse havde anstukket Luften saa meget, at hun neppe kunde vinde saa mange Kræfter, at ringe, saa døsig var hun; hun kom ikke til rette igien; førend hendes Kammerpige, som ilede hende til Hielp, havde aabnet Vinduerne, og kastet Blomsterne ud.

Hr. Dr. Forster fortæller *) om en Mand, der reiste paa Landet, lod Vognen holde underveis, og Tieneren plukke en Mængde stærkt lugtende Geddeblad af Hækkerne. De bleve ved hans Ankomst efter hans Begiering satte i Vand i Sovekammeret. Om Natten vaagnede Manden, og var næsten qvalt, kunde neppe tale, og havde Mund og Næse fuld af Smag og Lugt af Geddeblad. Han rømmede sig, og raabte: Caprifolium! Hans Kone aabnede Dør og Vinduer, og kastede den ulykkelige Potte med samt Blomster paa Gaden. Den friske Luft skaffede Manden Lindring; dog følde han en Mathed, og en Slags Lamhed i Tungen, som varede to hele Dage og derover, førend han blev fuldkommen frisk.

Endnu

*) I gøttingske Magazin, første Aargang, 2 Stykke.

Endnu to meget merkværdige Tilfælde, som vor berømte Læge, Hr. Archiater og Prof. Ackerman har bemerket i sin Praxis, og havt den Godhed at meddele mig. En middelaldrende Mand af en sund Legemsbeskaffenhed hængde forskiellige Bokarkrandse i sin Seng. Han havde alt havt dem i nogle Dage, uden at mærke til noget uden Mathed og lidet Svindel. De begynte alt at blive tørre. Og nu blev det Onde større, formodentlig ved en pludselig Forandring i Veiret, fra tørt og klart til fugtigt Veir. Manden legger sig om Aftenen under disse Bokarkrandse, som hængte midt i Sengen og paa Omhænget, vaagner efter nogle Timer i den hæftigste Angst, skriger om Hielp, er gandske sandseløs, den kolde Sved løber af ham, og han skielver. Konen, som med et Barn sov i Sideværelset, lader midt om Natten kalde en Læge. Denne faldt strax paa denne Aarsag, formedelst den stærke Lugt af Bokar, spurgte efter nogle Omstændigheder, og hørte altsaa vel, at intet andet kunde have Deel i dette Tilfælde. Han lod strax alle Krandse kaste bort, Dørre og Vinduer aabne, og lod bringe syrlige Drikke. Den Syge beroligede sig efter nogle Timer

mer, faldt i Søvn, og blev fuldkommen helbredet for denne Mathed, som endnu vedvarede nogle Dage.

To unge Mennesker sov i et tæt, ikke meget stort Kammer, hvori stod et Pomerantztræe. Midt om Natten vare to af Blomsterne fuldkommen udsprungne. De to Sovende vaagnede i en hestig Angst, men vilde ikke forurolige hinanden, og udstaa alt muligt, indtil Døsigheden tager saaledes Overhaand, at den ene vil vække den anden, og nu raabe de om Hielp. Da Dørren, i Nærheden af hvilken Sengen stod, aabnes, merkede den ene Lindring, og springer gandske fortumlet ud af Sengen, lukker alle Dørre op, og falder nu paa Aarsagen, da han merker Lugten af Pomerantzblomsterne. Træet blev altsaa bragt af Kammeret, efterat man bemerkede de udsprungne Blomster, frisk Luft kom ind, og saaledes forsvinder i en kort Tid al den Angst og Svindel, disse Blomster havde foraarsaget.

Efter-

Efteraarsmorgenen.

En Idylle.

(Taget af die Feyerstunden der Grazien, 2 Deel, S. 320.)

Den tidlige Morgensoel skimtede alt frem bag Bierget, og forkyndte den skiønneste Efteraarsdag, da Mikon traade frem uden for Tralverket ved hans Hytte. Alt skinnede Solen igiennem det purpurstribede, grønt og gult blandede, Vindruelløv, som, bevæget af milde Morgenvinde, hvælvede sig ved Vinduet. Klar var Himlen, Taage laae som en Søe i Dalen, og de høieste Bakker kneisede, liig Øer, frem deraf i Soelskinnet med deres røgende Hytter og deres brogede Efteraars Prydelse; gule og purpurfarvede, faa endnu grønne, stode Træerne i den skiønneste Uorden, behængte med deres modne Frugter. Med glad Henrykkelse oversaae han den vidt udstrakte Egn, hørde fiærn og nær Hiordenes glade Brølen, Hyrdernes Fløiter, og de muntre Fugles Sang, der snart

stege

stege høit i den klare Luft, snart tabte sig i den dybe Dals Taage. Beundrende stod han længe saaledes. Men i from Begeistring tog han nu Liren fra Væggen, og sang!

Maatte jeg, I Guder! O maatte jeg værdig synge Eder min Henrykkelse, min Tak. Alting, alting glimrer i moden Skiønhed, alting flyder over af rund Velsignelse; Ynde hersker overalt og Glæde; fra Træerne og fra Viinstokken smiler Aarets Velsignelse. Skiøn, skiøn er hele Egnen, i Efteraarets høitideligste Pynt.

Lykkelig den, hvis skyldfrie Siel ingen begaaet Ondskab nager; der nyder sin Velsignelse fornøiet, og hvor han kan, giør got. Ham vækker den lyse Morgen til Glæde; hele Dagen er fylt med salig Fryd for ham, og blid modtager Natten ham med sød Slummer. Hver Skiønhed, hver Glæde, nyder hans muntre Aand. Ham fortryller enhver Skiønhed af Aarets Forandringer, enhver Naturens Velsignelse.

Men dobbelt lykkelig den, som deler sin Lykke med en ædel Mage, som Skiønhed og enhver Dyd pryder; en Mage, som du min elskte Daphne! siden Hymen forenede os, er enhver Lykke mig

sødere.

sødere. Ja, siden Hymen forenede os, var vort Liv liig to velstemte Fløiter, der i milde Toner spille samme Sang. Ingen falsk Tone forstyrrer den søde Harmonie, og hvo der hører den, fyldes med Fryd. Var der noget Ønske, mit Øie røbede, som du ikke opfylte? Var der nogen Glæde, jeg nød, som du ikke forsødede ved din Glæde? Har nogen Bekymring forfulgt mig indtil dine Arme, som ei forsvandt, som Foraarsduggen for Solen? Ja, da jeg førde dig som Brud i min Hytte, fulgte alle Livets Yndigheder dig. Ved vore venlige Huusguder toge de Sæde, for aldrig, aldrig igien at vige fra os: Huusholdersk Orden og Reenlighed, og Mod og Glæde ved ethvert Foretagende; og alt, hvad du fuldender, er velsignet af Guderne.

Siden du, o siden du er min Hyttes Velsignelse, siden den Tid er alting prydet med dobbelt Ynde: velsignet er min Hytte; velsignet min Hiord, og alt hvad jeg planter, og alt hvad jeg samler. Fro er hver Dags Arbeide; og kommer jeg træt tilbage under mit rolige Tag, o hvor henrykker mig da din hulde Omhu, at vederqvæge mig! Skiønnere er Vaaren mig, skiønnere Som-

meren

meren og Efteraaret; og, naar Vinteren stormer om vor Hytte, da, ved Arnestedet, ved din Side, under huuslige Sysler og venlige Samtaler, føler jeg ganske den huuslige Trygheds Ynde. Indsluttet hos dig lad Vindene rase, og Sneefug røve os Udsigten: da først føler jeg, hvor du er mig alt.

Min Lykkes Fylde ere I, I kiære Smaa, prydet med alle Moderens Tillokkelser. Hvilken Velsignelse, hvilken Glæde opblomstrer i eder for os! Den første Stavelse, hun lærte eder stamme, var at sige mig, at I elsker mig. Sundhed og Glæde blomstrer hos eder, og mild Venlighed herskер alt i eders uskyldige Leege. I ere vor Ungdoms Glæde, og eders Lykke vil engang være vor Alders Fryd. Kommer jeg tilbage fra Marken eller Hiorden, naar I da med glad Støien kalder ad mig i Døren; hængende om mine Knæe, med barnlig Glæde modtager de smaa Foræringer af søde Frugter, eller smaat Mark- eller Haveredskaber, jeg snittede eder, medens jeg vogtede Hiorden, for at øve eders lille Tienstagtighed; o hvor vedergvægede mig eders uskyldige Glæder; Med Henrykkelse iler jeg da, o Daphne,

ne, i dine aabne Arme, og med en huld Smil bortkysser du Glædestaarene af mine Kinder.

Nu kom Daphne, en nydelig Glut paa hver Arm; skiøn var hun, som den beduggede Morgen, med Glædestaarer paa Kinderne. O min Elskte, saa klynkede hun, o hvor er jeg lykkelig! Vi kommer at takke dig, at du elsker os saa meget.

Nu slutter han alle tre i sine Arme. De talde ikke, de følede kun deres hele Lykke; og hvo der havde seet dem, vilde, rørt i det inderste af Sielen, have følet, at Dydige ere lykkelige.

Kierlig-

Kierligheds Farligheder.

(Taget af le conservateur ou Bibliotheque choisie de litterature, de morale & d'histoire, Tom. II. p. 85.)

Min Stemme er da ikke bleven hørt! den grusomme Amors Røst har allene rørt Elises Øre og Hierte. Stakkels Barn! hvor voldsom og skrækkelig er Overgangen fra Fred til nagende Uroe i Sielen.

Hvor ere de, din Uskyldigheds lykkelige Dage? Hvo har da kundet betage denne dyrebare Oprigtighed sin Glands, denne saa rørende Aabenhiertighed, som fremskinnede paa dit skiønne Ansigt? En gusten Bleghed, Øine udhulede af Taarer, og som ikke vove at aabne sig for Dagens Lys; dybe Suk, ufrivillig Beklemmelse, Søvnløshed, og Banghed, liig Forbryderens ..... Er dette den Elise, som vi alle inderlig elskede? Hvorledes er hun kundet blive saa ukiendelig?

Ulykkelige Zemyr! har du kundet krænke Dydens hellige Ret? har du kunnet overtalt dig til at overgive et Hierte, saa værdigt til din Hylding, til Skiendsel og Død? Med hvilket Ansigt

vil du kunne udholde en øm Moders fortrolige Øiekast, som ikke længe vil blive uvidende om din Forbrydelse? Hun betragtede dig alt som sin Søn. Hundrede Gange svævede dette ømme Navn paa hendes Læber, hundrede Gange var hun fristet, at forene dig med sin Datter. Hun tænkde da ikke, at din unge Alder endnu blev et Rov for Laster. Ah! snart vil Graven aabne sig for hendes Fødder, naar hun mærker, at hun er bedraget.

Men, hvad siger jeg? alting er opdaget; Kummer, den dybeste Taushed hersker i dette Huus, som du har fyldt med Sorg. De forskrækkede Tienere løbe ud og ind. Man taler om den sidste Redning: Skulde det være for Elise? Skulde hun ikke kunne overleve sin Skiændsel? Jeg nærmer mig, jeg spørger, man svarer: Hun døer, en Maaned var Forføreren borte, og dette har knuset hendes Hierte, og giort Ende paa hendes Liv; den ømmeste Moders Fortvivlelse har befordret dette Øieblik. Snart vil Jorden opsluge to Offere.

Unge Mand, det er maaske endnu Tid. See Ulykken og din Pligt. Vei dem mod hinanden, om du vover det. . . . . .

Om

Om Kyssenes Oprindelse.

En Forelæsning.

(Af Anton Walls Bagatellen.)

De have eenstemmig voteret, mine Damer og Herrer, at Eieren af det og det Pandt skulle trine bag en Stoel, og i femten Minuter holde en Forelæsning over Kyssenes sande Oprindelse. De have kun givet ham et Qvarteer til Forberedelse, og dette Qvarteer er forløbet. Jeg føler den hele Ondskab af denne Opgave, men jeg tvivler ikke, at den jo, som enhver anden Ondskab, vil komme tilbage paa sin Ophavsmands Hoved. Ved den Angst De giør mig i en halv Time, bereder De dem selv femten Minuters Kiedsommelighed. Og da man lever mageligere ved Angst, end ved Kiedsommelighed; saa er Deres Straf virkelig haard, og jeg kunde næsten være godhiertig nok til, i al Fald at ønske Dem i mit Sted, og mig i Deres. Imidlertid underkaster jeg mig ydmyg Legens Love, og overlader Dem samtlig deres Skiebne.

Det hører vel egentlig ikke til en god Forelæsning, at man forklarer Tingen, hvorom man taler; men, da jeg har idel Tilhørere for mig, som ikke skulle gaae lærdere fra mig, end de ere komne, saa tør jeg overtræde denne Regel, og tillade mig, for alle Ting at sige Dem, at et Kys, for at satte mig kort, hverken er et Hug eller et Slag, men egentlig et Tryk, eller med et Ord et Kys. Skulde denne Forklaring endnu synes noget uforstaaelig for nogen af de nærværende Damer, saa beder jeg Dem, naar Forelæsningen er til Ende, at lade sig give nærmere Underviisning af en af disse Herrer; og i al Fald tilbyder Taleren selv sig med Fornøielse til denne lille Uleilighed.

En af mine Venners Cousine har for nogle Uger siden giort den Opdagelse, at de Ord Mundkys og Kys vare forskiellige fra hinanden, som Festdag og slet og ret Dag. Hun anmærkede, at enhver Festdag var en Dag, men ikke enhver Dag en Festdag. Og jeg maae tilstaae, mine Damer, at man og trykker et Kys paa Deres Handske: men et Mundkys trykker man blot paa Deres skiønne Mund. Rigtig nok vil enhver ærlig Mand med Fornøielse vise Dem sin Ærbødighed ved det

første:

første: men De kunde heller ikke fortænke ham i, om han tusindgange meere længes efter det sidste.

Ved denne Leilighed maa jeg erindre, at man vel for nærværende Tid maa være fuldkommen tilfreds med de danske Bogskrivere, og at der herser en Kraft og Eftertryk i alle deres Skrifter, som man maa forundres over. Allene jeg tager mig dog den Frihed at dadle hos dem, at de ikke overalt ligemeget benytter sig af deres Sprogs Rigdom. Det danske Sprog er vel, som bekiendt, i og for sig selv det skiønneste og fuldkomneste, fordi det er de Danskes Sprog; men det har dog endnu det ganske Besynderlige, at det ved to egne Navne skielner det skiønneste Kys, som man giver og tager, fra alle andre Kys. Desuagtet er endnu ikke en eneste af vore Skribentere falden paa, at adle nogen af disse Ord ved sin Anseelse, eller at optage dem i det høiere Bogsprog. Det er gaaet disse Herrer den Gang, som den unge Hane, som ikke foragter det uanseeligste Bygkorn, og lader den skiønneste Ædelsteen ligge i Skarnet. Jeg tager hermed det hele Selskab til Vidne, at jeg i det første Skuespil, jeg lader trykke, vil lade mine Helte uddele lutter Mundkys, eller da dette Ord er alt

for mat for Tonen i de nye Skuespil, lutter Smadsk', i stæden for de Ribbensstød, knytted' Næver, Død og Ulykker, som de nu uddele.

Førend jeg gaar videre, maa jeg endnu meddele Dem mine Damer, to andre Bemærkelser af ovenbemeldte Cousine. Hun troer, at Ordet Mundkys kommer af Mund, og anmærker, at ved et retskaffent Kys maa Munden være noget spidset. — Ordene Kys og Smadsk udleder hun derimod af Lyden, som et Kys efter Reglerne pleier at foraarsage, naar det ikke af særdeles Grunde maa gaae ganske stille til derved. — Jeg overlader til Dem selv de mangfoldige Lærdomme, som kunde drages heraf, og beder Deres Jagttagelsesaand om Forladelse, om De maaskee alt selv have giort denne Bemærkning.

Hvad nu Kyssenes Historie i Almindelighed angaar, saa finder man Spor, at man alt har kysset i Homers Tider: og om man tør troe den berømte Eselius's lærde Formodninger, i hans udødelige Verk om de Gamles Skoeremmer, saa kyssedes man alt hos de gamle Chaldæer. Da den lærde Eselius vidste saa uhyre meget, at han alene om de Gamles Skoeremmer kunde skrive fire

tykke

tykke Qvartbind: saa maa han formodentlig have vidst endnu langt mere om de Gamles Kyssen, og jeg ønskede, at jeg i Dag kunde overlade ham min Plads. Kun Skade, at han berører denne Materie blot ved en Leilighed.

Den udødelige Mand kommer nemlig fra en af sine Skoeremmer i Forbigaaende til en Fixstierne, som de gamle Chaldæer kaldte Nattens Kys, og anmærker, at Kysset rimeligviis er kommet fra Chaldæerne til Phoenizierne, fra disse til Egypterne, derpaa til Grækerne, Hetrurerne og Romerne, og endelig videre indtil os. Men om Opfindelsen tilhører de gamle Chaldæer selv, eller et endnu ældre Folk? dette Spørsmaal lader den berømte Mand ganske uberørt, og jeg er ikke istand til, mine Damer, at besvare Dem det, om De og vilde kysse mig ihiel.

Julie — saa heder min Vens Cousine — lever hos en gammel Moster, som siden sit halvtredsindstyvende Aar læser fra om Morgenen tidlig til om Aftenen i en tyk Bog, som Julie neppe kan slæbe. Jeg har, til Trods for Julie, bestandig holdt denne Moster for en hemmelig Lærd, og jeg tilstaar, uden at rose mig, at jeg den Dag i

Dag er endnu ikke opgiver min Mening. Denne Matrone bliver stivt og fast derved, at Kysset er opfundet af to Menneskeædere, som er gaaet løs paa hinanden, for at fluge hinanden. Og da det i forrige Tider var Mode, at give den ene Embedsmand i Staten Ordre, at han skulde kysse den anden Embedsmand i Staten, og, medens de kyssedes, dræbe ham, og da der endnu i vore Dage skal være Exellencer, som hvert Øieblik kysses, og hvert Øieblik gierne gave hinanden Gift ind; saa veed jeg virkelig ikke, hvad jeg skal tænke om Mosterens Mening.

Rigtig nok siger Cousinen, at Moster ikke er ret klog, og at det første Kys er givet af to Elskende. Og naar jeg da spørger hende, hvorledes Kysset da er kommet fra en Persons Mund, som man elsker, til et Menneskes Fod, som man hader, saa siger hun: med Tiden havde Børnene af Kierlighed vildet kysse deres Fader, havde ikke kunnet naaet hans Mund, og havde kysset hans Haand — Faderen havde ikke villet bukke sig saa dybt, og havde kysset Børnene paa Panden — Kysset paa Haanden var Tid efter anden blevet et Tegn paa Ærefrygt og Underdanighed, og endelig

synket

synket ned til Foden — men de første Elskende havde reent ud kyst hinanden paa Munden. — Jeg bekiender, at jeg aldrig har kundet hittet Rede i dette Miskmask af Kys. Jeg fortæller Dem altsaa Julies Mening blot som et Eventyr, siden De dog maa vide, at Eventyrerne ere det beste i en god Forelæsning.

Det er sandt, at mange Ting ere underkastede en smule Forandring paa denne allervigtigste Vanddraabe i Skabningen, som man kalder Jorden, og hvis Tilværelse den nærmeste Fixstierne veed ikke et Ord om. Jeg tilstaar for Exempel, at nogle Nationer, hvilke jeg med Flid vil have glemt, siden jeg alt har nævnet saa mange Folkeslag for den udødelige Eselius's skyld — jeg tilstaar, siger jeg, at hos nogle Nationer Damernes simple Dragter, hvor man saae intet uden deres Legemes skiønne Dannelse, med Tiden have forvandlet sig til yndige Hoftepuder og Fiskebensskiørter, til forførende Poscher og Kioler med langt Slæb, til allerkiereste Fraqver og Skiørt, til nydelige Bondepigedragter, og endelig til de pæne snævre Kioler. Det var altsaa ikke umuligt, at man havde begyndt med at kysse en elskovaandende Pi-

ges

ges rosenfarvede Mund, og endt ved en gammel vranten Schachs safrangule Tøfler. — Dog, da det er mere overensstemmende med Naturen, at berøre en med Munden, som man, med Tugt at sige, vil æde, end en, som man vil lade i Live: saa bliver Sagen imellem Menneskeæderne og de Elskende altid endnu overmaade tvivlsom.

For altsaa endelig at komme til Kyssenes sande Oprindelse, hvorom jeg egentlig skal have den Ære at tale med Dem; saa maa jeg frem for alle Ting aabenhiertig forsikkre Dem, at jeg veed ligesaalidet om samme, som den Møslorm, der ligger her for mine Fødder, om Oprindelsen til det Corpus Juris, den for otte Dage siden forgnavede mig. Men et Dokument vil jeg meddele Dem, som ganske nylig er opdaget, og som indeholder et par flygtige Ord derom. Jeg tilstaar, at jeg ikke troer dette Dokument, men det vil være Dem bekiendt, at man ofte for at bevise en Sag meddeler Dokumenter, som man i sit Hierte beleer.

I det nordlige Asien nær ved Grændserne af Schina boer et lidet Folk, som kalder sig Massakuterne. Det lever adskildt fra alle andre Nationer i de høie kandamuriske Bierge, veed ikke af

Kasse

Kaffe, Smaakopper og Firetyvepundigere, og er aldrig undertvunget. En eneste schinesisk Keiser, som skrev sig Almægtig og Uovervindelig, giorde engang Fordring paa Massakuternes Rige, fordi en Cousine af hans Stedsarfader havde været formælet med en Broder af den nuværende Massakuternes umyndige Konges Stedmormoder. Den almægtige Keiser drog til Feldts mod Massakuterne, tabte strax den første Træfning, blev tagen fangen, og sendt tilbage til sin Residentz uden Næse og Øren. Siden den Tid har ingen igien vovet sig i Massakuternes Bierge, og vi vidste intet om dem, om ikke nylig en russisk Lærd havde forvildet sig hen til dem, af hvis Haandskrifter disse Efterretninger ere tagne.

Dette besynderlige Folk, som aldrig er vandret uden for sine Grændser, men heller aldrig har optaget Fremmede inden for samme, er yderst uvidende, og lever uden Universiteter og uden Videnskabsakademier. Det besidder vel Iagttagelser over Soelformørkelser, som gaae over femtusinde Aar, og Historieboger, som overstige titusend Aar. Men da det har Udkastelser af ildsprudende Bierge, som neppe ere syvtusend Aar gamle, og da, som

enhver

enhver veed, Verden endnu ikke staar sextusend Aar: saa er det naturligt, at Massakuternes astronomiske Beregninger og Historiebøger ere falske.

Vore Spadseregange, mine Damer og Herrer, og Nationernes Historie have det tilfælles med hinanden, at begge omgrændses af Himlen. Jeg beder altsaa i Forveien om Forladelse, om der i det, jeg vil fortælle Dem af de massakutiske Aarbøger, i Begyndelsen skulde forekomme noget, som mere henhører til Himlens end til Jordens Historie.

" Verden „ — siger omtrent disse fabelagtige Aarbøger — " havde staaet i attentusend Millio-
" ner Aar, da den uhyre Elephant Puf, som be-
" herskede Jorden, og den uhyre Kat Mur, som
" regierede Maanen, forkyndte hinanden Krig.
" Elephanten Puf behøvede Penge til de Lystighe-
" der, han vilde anstille ved den uhyre Abes
" Matz's Ankomst, som var Konge i Solen, og
" engang til Tidsfordriv vilde revidere sine Vasal-
" ler, Planeterne. Elephantens Ministre, som
" vare lutter kloge Folk, holdte Conferenze, og
" man besluttede endelig, at Katten Mur paa et
" Bræt skulde fortolde de nigange Hundredtusend
" Millio-

" Millioner Centner Soelstraaler, som den siden
" Verdens Skabelse havde sendt til Jorden. Des-
" uden blev den endnu anskreven for nogle tusend
" Oxehoveder Blæk, og jeg veed ikke, hvormeget
" Papiir og Penne, som man havde forbrugt til
" Toldsvigens Beregning. „

" Katten Mur var rigtig nok den svagere Deel,
" men den kiendte sin Ret. Den svarede, at
" det var dumt, at fordre Told af Soelstraaler,
" og at den i Nødsfald havde Klør. Elephanten
" Puf holdt sin Værdighed fornærmet ved dette ka-
" tegoriske Svar, lod under Trompeters og Pau-
" kers Lyd deklarere, at Katten Mur havde brudt
" Folkeretten, og begyndte saa forskrækkelig at
" brøle, at Maanen vaklede. Katten Mur, som
" ikke vilde lade Krigen komme i sin Eiendom,
" sprang med eet Spring ned paa Jorden, faldt
" paa sine fire Fødder, betænkte sig et par Dieblikke
" og foer derpaa løs paa Elephanten. Denne gav
" den et Slag med sin Snabel, og kastede den op
" paa et ildsprudende Bierg, hvis Svælg havde
" atten Mile i Omkreds. „

" Til Ulykke kom Katten Murs venstre Bag-
" been trettenhundrede Fod dybt ned i Svælget,

" og

" og forbrændtes. Katten blev rasende af Smerter,
" sprang Elephanten i Hovedet, kradsede ham
" imellem Ørene, og i sin Galskab satte tilbage
" til Maanen med et eneste Spring.„

" Elephanten kunde ikke springe efter den, løb
" til Verdens Hav, drak det i tyve Slurk, og
" vilde drukne Maanen. Han spyede Verdens
" Hav fra sig, og druknede Jorden, sig selv, og
" den uhyre Abe Matz, som just var ankommen,
" for at revidere Jorden.„

Jeg tager mig den Frihed, at afbryde Historien, og tilstaar Dem, at det næsten giør mig mere ont for den ærlige Abe Matz, end for Elephanten Puf. De vil have hørt, at man i det nordlige Asien opgraver uhyre Been af Dyr, som ingen Naturforsker kiender. Massakuterne beviser dermed deres Historiebøgers Sandhed, og sige, det er Been af Aben og Elephanten.

" I øvrigt, fordi Katten Mur havde været
" den svagere Deel, og alligevel havde værget sig,
" saa blev den paa høiere Sted tilkiendt, at samme,
" endskiønt den havde havt fuldkommen Ret at
" værge sig, alligevel og desuagtet, fordi Ele-
" phanten Puf havde druknet sig, dels var skyl-

" dig

„ dig at betale samtlige Inqvisitionsomkostnin-
„ ger, dels for evig bindes til Maanen, og til
„ Minde om dens Misgierning holdes til altid
„ at see paa Jorden, ligesom ogsaa Maanen til en
„ Erindring om denne Ting evig skulde beholde sin
„ Vaklen. „

Jeg maa endnu engang afbryde Historien, mine Damer, for at erindre Dem, at Katten Mur endnu den Dag i Dag seer fra Maanen ned paa Jorden, at Maanen endnu ikke har ophørt at vakle lidet, og at dette virkelig giver Massakuternes Aarbøger nogen Troværdighed. — Men jeg vender tilbage til min Fortælling, og lover Dem, at Historiens Skueplads nu skal blive paa vor kiere Jordklode.

„ Vandet, som den uhyre Elephant Puf ud-
„ spyede, og som havde oversvømmet hele Jord-
„ kloden, og næsten druknet alle levende Beboere
„ paa samme, var efter sex Aar tildeels igien af-
„ løbet, da et ungt Menneske paa atten Aar løb
„ omkring paa de kandamuriske Bierge, som siden
„ sit tolvte Aar havde næret sig af Urter og Rød-
„ der, og endelig var bleven gandske vild. „

" Hans Rigdom bestod i en Bue, han en Dag
" fandt i en Hule, og som Nøden lærte ham at
" bruge: mod Biergets kolde Luft bar han et
" Skind, som han engang tog af en Biørn, han
" havde fanget ved List. Han kunde ikke tale,
" men blot føle og tænke. Han havde tæmmet
" sig en ung Ulv, som ledsagede ham allevegne,
" og snart beskyttede ham, snart opjagede Vildt
" for ham til at skyde. Ynglingen følde ikke mere,
" at han var ensom; thi han erindrede ikke mere,
" at han havde kiendt sin Lige. Han var mørk og
" grusom; men han var fornøiet.„

" En Aften sad han ved Siden af sin Ulv paa
" Klippen, som var nær ved hans Hule. Vin-
" den bar over Strømmen, som flød neden under.
" Hans Ulv, som ved sin Lydighed næsten var bleven
" til en Hund, foer med eet op, lugtede i Vinden,
" og begyndte at give Hals. Den Vilde greb sin
" Bue, reiste sig, og saae over Strømmen. Efter
" lang Søgen med Øinene saae han endelig endnu
" det sidste Skridt, hvorved en Skabning, der
" syntes at gaae lige saa opreist som han, gled ind
" i Buskene.„

" Ind-

" Indtil dette Dieblik havde Yuglingen kun
" holdt det for en Drøm, at der var hans Lige.
" Han blev urolig, hvæssede sine Pile, fyldte
" sit Kogger, og kunde ikke sove. Morgenen der-
" paa bandt han sin Ulv i Hytten, skiulte sig paa
" et hemmeligt Sted i Klippen, og ventede paa
" Skabningen. Endnu før Solen stod høiest,
" kom den igien. Den havde skiult sig med flæt-
" ted Træbark, bar et langt Spyd, steg op i et
" Træ ved Aabredden, og plukkede Frugter. "

" Jeg veed ganske vist, — tænkte den Vilde —
" at jeg ikke drømmer, men at jeg vaager. —
" Det er en Jeg, som jeg selv. Men det er min-
" dre end jeg — og jeg behøver vel ikke at frygte
" mig for det — jeg maa nærmere see det Jeg. "

" Han havde mærket, at Strømmen førde
" Træstammer med sig, uden at de sank. Med
" en skarp Steen fældede han to Træer ved Aabred-
" den, giorde dem fast ved hinanden, saa got han
" kunde, forsøgte Skibet, mærkede, at han endnu
" maatte have noget at styre samme med, giorde
" sig en Art af Roerstang, og lagde alting i Be-
" redskab. "

" Dagen derpaa med Solens Opgang til-
" traadde han Reisen i Selskab med sin Ulv, og
" efter nogle Besværligheder kom lykkelig over
" Strømmen. Aabredden her havde Træer, han
" ikke kiendte, og som bare skiønne Frugter; men
" han satte sig hen, havde sin Bue spændt, og
" ventede. Pludselig foer Ulven afstæd igiennem
" Buskene, og Skabningen frelste sig i et høit
" Træ. Den fik Øie paa den Vilde, sigtede med
" Kastespydet, sagde: Ach! — og lod Kastespy-
" det falde. Den Vilde løb til, tog Kastespydet
" bort, saae op til Skabningen, sagde Ach! —
" og Spydet faldt ham af Haanden."

" Den slog Hænderne sammen, den jamrede,
" den bad, den vinkede ad den Vilde, at han maatte
" forlade den. Han stod tvivlsom, og saae op
" til den. Endelig tog han sin Ulv, slæbede
" ham til Aabredden, og foer tilbage med ham.

" Det Jeg behager mig bedre, end jeg beha-
" ger mig selv, — tænkte han underveis forvir-
" ret ved sig selv: — jeg vil ikke igien tage min
" Ulv til den Jeg."

" Han

" Han glemte Urter, Rødder og Søvn; men
" han glemte ikke næste Dag igien at fare over
" Strømmen. — Skabningen lod sig om kort Tid
" see, og han gav den ved Tegn at forstaae, at
" han ikke havde sit vilde Dyr hos sig. Den
" sprang afsted, kom paa Øieblikket igien, og frygt-
" som lagde en Mængde Frugter for ham, som
" den bragte i to store Blade. Men den gik igien
" nogle Skridt bort, og betydede ham, at den i
" Øieblikket vilde undløbe, om han kom den nær-
" mere. — Han aad af Frugterne, og fandt, at
" de smagte fortræffelige. — Han vinkede ad den,
" om der endnu var andre Jeg der i Egnen: den
" vinkede, den var den eneste. — Ulven tudede
" paa hiin Side: et Uveir nærmede sig, og de
" maatte skilles ad. "

" Morgenen derpaa havde Stormen endnu
" ikke lagt sig: men den Vilde kunde ikke blive;
" han maatte til den Jeg. Den stod ved Aabred-
" den, og ventede ham. Han kom paa det urolige
" Vand, og var nu neppe ti Skridt fra Aabred-
" den, da hans skrøbelige Fartøi skiltes ad. Den
" gav et Skrig, og sprang ham imøde i Strøm-

" men, for at hielpe ham. Han bragte den lyk-
" kelig igien til Aabredden. "

" Der stode de, og saae paa hinanden. Yng-
" lingens Øie tindrede, og Pigens Øie smilede.
" Han vilde sige hende, at han ikke kunde være
" uden hende — og hun, at hun ikke kunde være
" uden ham; men de havde intet Sprog. Plud-
" selig strakte begge paa engang Armene ud, sloge
" den enes om den anden, mødtes Mund paa
" Mund . . . "

Men, som jeg seer, ere mine femten Minuter forbi, mine Damer og Herrer, og jeg kan i Sandhed ikke fortælle mit massakutiske Eventyr ud, førend enhver især af Damerne kiøber mig det af.

Hr.

Hr. Paridons Klage til Publikum.

Efter Sturz, 2 Deel S. 398.

Min kiere Fødebye er det bekiendt, at jeg i mange Aar ingen Pragt, ingen Møie har sparet, for at hæve mig over Kiøbmandsstanden, hvortil en tilfældig Fødsel og min Faders udannede Tænkemaade har fængslet mig. Enhver veed, at jeg forretter intet i min Boed, der allene besørges af mine Tienestefolk, at jeg har Venner blant Adelen, at jeg klæder mig efter den nyeste Mode, og dog tage Spotterne heraf Anledning, at kalde mig Baron Sukkertop. Det er sandt, min Kram ernærer mig; men er man derfor en Bonde, fordi man lever af Indkomsterne af sine Godser? er Dommeren Flink en god Lovkyndig, fordi han fører sin Stads for de Sportler, hans Skriver fortiener til ham? Hvo har nogentid kommet over mig ved Pulter, eller i en gammel rød Frakke, liig den vindskibelige Pøbel paa Børsen? Hvo har ikke

daglig seet mig enten til Hest, eller i Phaeton, eller paa Komødie? Ligner mit Taffel et borgerligt Bord? eller mit Selskab et Viinkielderlag? Jeg fortiener ikke de flaue Indfald, at ethvert af mine Skridt koster en Dukat, at jeg er smidigere end mine Vahre, at min Kredit hos fornuftige Folk falder, og at en halv Snees Piger har viist mig tilbage med Protest. Mig slipper der vist ikke et Ord af Munden, som smager af den gemene Haandtering; thi jeg har glemt det tossede Toi. Giør man mig meget vred, saa veed jeg et Middel at komme til at ligne de Store endnu mere, nemlig ikke at betale mine Vexler.

En Historie.

Efter Sturz, 2 Deel S. 411.

Omkring enhver Dame ved hendes Natbord svæver, som Pope fortæller, en Hær usynlige Sylpher, for at fuldføre den nye Skabning. Nogle blæser Karminstøvet tilrette paa de blege Kinder, andre vugges paa de spillende Lokker, andre trække paa det troløse Halstørklæde, og een maa ofte, som en liden Sysiphus martre sig i det hule Snørliv. Mange ere satte over Skiønhedens mangfoldige Verktøi. Af denne Mythologie kan man let forklare en sielden Hændelse, som i min Nærværelse nylig tildrog sig hos Themire. Hendes Speil begyndte at tale; hører, hvad den Næsvise sagde:

" Jeg har, naadige Frue, i mange Aar tient " Dem redelig, og De beærer mig derfor med en " Tillid, som intet andet Stykke af Deres Nat- " bord kan rose sig af. De synes at være fornøiet " med mig, om jeg ellers ret udtolker Deres

" hulde, milde Smiil. Dette lange Bekiendt-
" skab berettiger mig til Oprigtighed. Fra nu
" af tør jeg ikke dølge Dem nogle Feil, og maa-
" skee er da Deres Gunst forbie.,,

" Daglig sagde jeg Dem, at De er skiøn og
" yndig; om jeg nu tog mit Ord tilbage? The-
" mire, Verden er i sin Dom enig med mig; hør
" af Deres gamle Ven i deres Kammer med Taal-
" modighed en Sandhed, som man nødig læser i
" en stor Forsamlings Dickast. Jeg er en farlig
" Yndling; for længe maa man ikke omgaaes med
" mig. Spørg mig sieldnere til Raads. Der
" gives Fortienester, som ikke behøve mit Bifald.
" De kan være meget behagelig, om jeg endog ta-
" ler aldrig saa slet om Dem.,,

Themire blev bleg rundt om hendes Sminke; en Taare kom i hendes vrede Øie; foragtelig stødte hun det sladderagtige Speil ned af Bordet, at det gik i smaa Stykker. Jeg hørte en sagte Latter af de befriede Sylpher, som giennem det aabne Vindue — toge deres Afskeed.

Adalbert

Adalbert og Clary.

En Fortælling.

(Taget af die Feyerstunden der Grazien, 1 Deel, S. 262.)

Jeg saae dette lykkelige Par; begge syntes skabte for hinanden, begge at være til den yderste Grad af Salighed lykkelige i deres giensidige Forening. Clary var ikke skiøn, hvad man i den store Verden pleier at kalde skiøn, men indtil Henrykkelse fortryllende. Et par store og talende Øine, en Pande, der røbede Vittighed og Fasthed, en Mund, fuld af Føielighed og Godhed; kort et Physiognomie, som lover alt det, som man ved Omgang kun opdager enkelt i denne Elskværdiges Karakteer; en levende og hurtig Indbildnings- og Dømmekraft, en Moerskabstone, krydret med Vittighed og Lune, og en af hendes Kiøn undringsværdig beskeden Agtelse for vort Kiøn. Disse saa agtværdige Sieleevner ophøier Clary selv over mange, som bilde sig ind, at være større end hun. — Endnu maa jeg sige noget om Adalbert: Adalbert allerede ualmindelig elskværdig for hans sunde og umoderniserede Siels skyld, men endnu mere for

hans

hans menneskekierlige Hierte. Blot hans Mine, der forkynder Kierlighed og Venskab, maa behage Menneskekienderen. Adalbert lykkelig uden Ende, lykkelig i sin Clarys Arme, og denne indvortes Følelse af hans Lykke kan hverken Tilfælde eller Tid røve ham. — Dette lykkelige Par saae jeg nu, paa det smmeste at kiæle for hinanden, saaledes som Nyegiste pleie at karesseres; hørte dem sige hinanden Smigrerier og Ømheder, som de, der endnu ikke ere gifte, undertiden pleie at sige hinanden for Bryllupet. Clary og Adalbert vare altid sammen, hvor Adalbert var, var ogsaa Clary. Gik Clary undertiden i et andet Kammer, fulgte Adalbert strax efter hende; dog ingenlunde af Jalousie; thi Clary spøgede endog ofte med andre i Selskab, men hendes Spøg var altid forbunden med Beskedenhed. Kort, det var en salig Glæde at see Clary og Adalbert, og hvo saae dem, som ikke inderlig ønskede, at være saadan Mage, som Adalbert, og eie saadan Kone, som Clary. — Maaskee mine Læserinder, synes denne Bemerkning dem ikke at være saa vigtig og betydelig; men De maa tillige vide: Adalbert og Clary have alt tre Aar, tre hele Aar været givte.

En

En Allegorie.

(Taget af die Feyerstunden der Grazien, 1 Deel, S. 382.)

Gratierne, Venligheds, Yndes, Behagelig-heds og Kierligheds Gudinder, havde i forrige Tider altid det gode Hierte til Ledsager: sielden giorde de en Reise uden samme, endskiønt dette ofte vandrede uden dem. — Deres Kald førte dem i det høiere Livs Cirkel, hvor de dengang fandt, at der var ikke meget at giøre uden det gode Hierte. Saa tiente den ene den anden. Medens det gode Hierte af dem fik den Evne, at foraarsage almindelig Fornøielse, meddeelte dette dem det Ønske at forskaffe den. Saaledes ansaae man det en Tidlang som den fierde Gratie, og disse fuldkomne Piger kaldte sig Systre.

Men da Moden, en underlig, fantastisk, egensindig Datter af mindre dydige Tider, fandt, hvor meget hun behøvede Gratierne, for at faae vigtig Indflydelse paa Menneskene, forsøgte hun adskillige Kunstgreb, hvori Lasten var hende behielpelig, at forstyrre disse elskværdige Systres Harmo-

nie:

nie: men de vare saavel ved Fordeel som Kiertighed saa nøie forbundne, at hendes aabenbare Angreb formaaede intet. Moden tog altsaa sin Tilflugt til den hende egne Kunst, at forandre sin Skikkelse; og i det hun paatog sig det gode Hiertes Figur, Miner og Sæder, bedrog hun og bedrager endnu daglig Gratierne, som efter deres naturlige Tænkemaade, fornøiede med det udvortes Anseende, ikke merkede Bedrageriet. Denne Omstændighed er Aarsag i, at disse ellers i sig selv saa elskværdige Piger værdiger saa sælsomme, underlige, tossede, unyttige, ja jeg frygter, ofte usædelige Handlinger og Vaner deres Gunst; og at den største Deel af dem, der ofre paa deres Alter, saa sielden bringe Dyden et Offer.

Det stakkels gode Hierte bliver Bedrageriet vaer, og sukker derover, men da det af naturlig Svaghed frygter for, at foraarsage dem Kummer, som det elsker, om det viste dem deres Vildfarelse, overlader det Moden sin ulykkelige og skadelige Indflydelse, og venter med Taalmodighed Tidens Hielp, i det Haab, at den engang vil aabne deres Øine, og give den elskte Systerskare deres forrige Reiseselskab igien.

Beskri-

Beskrivelse over Bierget Montferrat i Fyrstendømmet Catalunna.

(Efter Thiknesse.)

Bierget Montferrat staar paa en viid Slætte, syv Mile fra Barcelona, ret i Midten af Fyrstendømmet Catalunna. Det bestaar af et uendeligt Antal kegeldannede Spidser, som i lang Frastand have Anseende af, at være giorte af Menneskehænder; men kommer man nærmere, seer man viensynlig, at de allene ere dannede af ham, for hvilken ingen Ting er umuelig. Bierget seer virkelig ud som den første raa Klump af et af Guds Verker; men Planen er stor og i Udførelsen saaledes beskaffen, at den bevæger enhver, der nærmer sig, til at løfte Hænder og Øine mod Himlen, og at udraabe: O Gud! hvor underlige ere alle dine Gierninger! Det er derfor intet Under, at saadant Stæd af andægtige Mænd er blevet udvalgt til Vaaning; thi paa den hele beboelige Jorklode er sikkert ingen Plæt, der var saa skikket til Eensom-

hed

hed og Eftertanke. Det er i mange Aarhundrede kun blevet beboet af Munke og Eremiter, som først giøre det Løfte, aldrig at forlade det, et Løfte, jeg uden Fortrydelse kunne giøre, uden at være Munk eller Eremit. — Da jeg først fik Øie paa Bierget, havde det Anseende af en uendelig Mængde Klipper, som vare hugne i kegeldannede Skikkelser, og optaarnede over hinanden til en gyselig Høide. Ved nærmere at betragte det, syntes enhver Kegel at være et Bierg for sig selv, og det Hele udgiør en uhyre Masse, som har fiorten (engelske) Mile i Omkreds. Ligesom det ikke ligner noget andet Bierg, saa staar det og gandske afsondret fra alle andre. Det majestætiske Kloster, hvortil Pillegrimme fra de længst bortliggende Stæder i Europa vandre, aabnede os Synet af dets ærværdige Mure; Ganske forbausede, svimlende af Beundring og Glæde, saae vi op til den Gud, som opreiste disse Steenhobe, og til de hellige Mænd, som boe imellem dem. Efterat vi endnu halvtredie Time havde steget i Veiret, naaede vi en Flade paa Siden af Bierget, omtrent paa Midten af samme, hvor Klosteret er bygget; men denne Flade var giort ved Kunst

med

med uudsigelige Omkostninger. Her var Rum nok, at see os sikkert omkring; og, store Gud! hvilken viid Mark af Jord, Luft og Hav aabnede sig her! — Endskiønt Værelset, man indrømmede os i Klosteret, laae i en dyb Vinkel i Klippen, havde vi dog en meget vidtløftig Udsigt for os til den nedre Verden og den endnu længere borte middellandske Søe. Det var Maaneskin, og Kulden uagtet var det dog umueligt, ikke at kaste et Blik paa det fortryllende Lys, som paa alle Sider udbredte sine Sølvstraaler paa de raa Klipper over og under os. Alt omkring os var stille, som Døden, indtil den lydende Klosterklokke kaldte Munkene til Midnats Bøn. — Utaalmodig ønskede jeg Dagens Komme, for at stige endnu høiere; efter Frokosten satte vi begierlig Fødderne paa det første Trin af Eremitstigen; den var riatig nok af Stene, men alle Stæder forfærdelig steil. Efterat vi vare stegne henimod tusind Skridt op ad en viid Kløvt, som dog var fuld af Træer og Buske, og meget udmattede længtes efter en sikker Hvileplads, kom vi til en liden Hule i Klippe ne, som vi med Glæde krøbe igiennem. Efter nok en Klattring, som ikke var suldt saa frygtelig som

den første, men som var meget længer, kom vi til nogle blomsterrige og slangeformige Gange, som førte til de to eller tre nærmeste Eremitboliger, som vi nu fik i Syne, da de ikke laae langt borte; een af samme hængde over en saa skrækkelig Afgrund, at den havde et frygteligt malerisk Udseende. Imidlertid vare vi nu efter mit Skiønne sikkert i Edens Have. Det er jeg overbeviist om, at Eden ikke kunde være skiønnere prydet; thi Gud er her ligeledes Gartner, og følgelig stod alting omkring os i fuld Vext, som kunne tilfredsstille Synet, Lugten og Indbildningskraften. Thi Myrthe, Hagetorn, Jesmin og alle mindre Arter af Buske og Blomster blomstrede af sig selv tykt om os paa alle Sider, og vore Trin duftede af Lugten af Lavendel, Rosmarin og Thimian, indtil vi naaede den første fredelige Eremitbolig St. Jakob. Vi besaae den hellige Indvaaners lille Have, og fortrylledes over den Nethed og ydmyge Eensoldighed, som overalt udmærkede den. Hans lidet Kapel, hans Brønd, hans Viinranker, hans høie Cypresser og Murene om hans Zelle, som overalt vare bevoxede med Vintergrøn, og prydede med Blomster, giorde Stedet beundringsværdig

behage-

behageligt, om man endog fraregnede dets Beliggenhed. Hans Dør var tillukt, og indvendig var alting stille som i Graven; men da jeg bankede paa, lukkede den ærværdige Beboer op. Han bar en bruun linned Dragt; hans Skiæg var meget langt, hans Ansigt bleegt, hans Manerer høflige, men han var for meget beskiæftiget med at betragte Tingene i den tilkommende Verden, til at han skulde spilde megen Tid med saadanne Ting, som vi. Vi kastede derfor kun et Blik i hans Kammer, og modtog hans Velsignelse. Herpaa gik han fra os, og efterlod os alt, hvad han eiede i Verden, foruden hans Straaleie, Bøger og Rosenkrands. Hans Eremithytte er indsluttet af to Biergspidser, og har meget snævre Grændser; men den er meget kunstigt anlagt, og har om Middagen den meest fortryllende Udsigt imod Østen og Norden. Endskiønt den er to tusend og trehundrede Skridt fra Klosteret, hænger den dog saa lige over samme, at Klipperne ikke allene bringe Orgelets Lyd herop og Munkenes Stemme som synge i Choret, men man kan og høre, naar der tales nede paa Pladsen. — Den anden Eremitbolig er St. Catharines, som ligger i en dyb og eensom

Dal; alligevel har den ved klar Middag en meget viid og behagelig Udsigt til Østen og Vesten. Bygningen, Haven o. s. v. ere meget engt indskrænkede, og ligger i en høist malerisk og sikker Krog ved Foden af en af de høie Fieldspidse. Eremiten i denne eensomste og længst fraværende Bolig er ikke meget vant til, at høre Menneskers Stemme, men det erstattes ham rigelig ved Fuglenes liflige Toner; thi ingen Deel af Bierget er mere bebygget af dem, end denne yndige Side. Her boer Nattergalen, Bogfinken, Soelsorten og utallige smaa Sangere i venskabelig Fortrolighed med deres Beskytter. Han har giort dem saa tamme og dristige, at det hele musikalske Selskab forlader deres Grene, og omringe deres daglige Velgiørers Person, naar han kalder. Nogle sætte sig paa hans Hoved, andre indvikle deres Fodder i hans Skiæg, og tage Brødet af Munden paa ham, deres Tillid er saa stor, at endog en Fremmed har Deel i deres Kiærtegn. Holder han endskiønt sparsomme Maaltider: saa har han Musik over Bordet, og synges i Søvn af Nattergalen. Naar vi tillige betænke, at han har kun faa Dage i hele Aaret, som ere slettere end vore beste i Maj og

Juni,

Juni, saa kan man forestille sig, at en Mand, som indaander saa reen Luft, nyder saa lette Spiser, hvis Blod ved maadelig Bevægelse holdes i frit Omløb, hvis Aand aldrig forurolliges af jordiske Anliggender, hvis korte Søvn er sød og vedergvægende, og som lever i den glade Overbeviisning, i Døden at finde en Bolig i Himmelen, at saadan Mand, siger jeg, fører et Liv, som ikke kan opvække Medlidenhed, men vel Misundelse. Da Eremiterne aldrig spise Kiød, kunde jeg ikke afholde mig fra at giøre den Anmærkning, hvilken lykkelig Omstændighed dette var for hans smaa fiærede Venners Sikkerhed, og at der hverken var Drenge, som tog Ungerne bort, eller Jægere, som dræbte de Gamle. Det forbyde Gud, sagde han, at nogen af dem falder, uden ved hans Haand, som gav dem Livet. Giv mig deres Haand, sagde jeg, og velsign mig. Han giorde det, men det forkortede mit Besøg; jeg gik i hans Grotte, lagde hemmelig et Pund Chocolade paa hans Steenbord, og listede mig derfra. Er der noget lykkeligt Menneske paa Jorden, saa har jeg seet dette overordentlige Menneske, og her boer han; alle hans Miner og Handlinger vidne derom; og dog havde

han ikke en eneste Maravedi i sin Lomme; Penge ere saa unyttige for ham, som for en af hans Soelsorter. — Fire hundrede Skridt fra denne Eremithytte ligger St. Johans Zelle, paa hvis østre Side man skuer ned i den frygteligste Afgrund. Ved Middagstid har den en skiøn Udsigt mod Østen, og man kommer derhen ved beqvemme Trin. Ikke langt derfra ved Siden af Veien er et lidet Kapel, som fører Navnet St. Michael, og er saa gammelt som Klosteret. Hver Eremitbolig, endog den mindste, har sit Kapel, sin Brønd, og de fleste en lille Have. Bygningen bestaar af et eller to smaa Kamre, en lille Spisesal og et Kiøkken; men mange have udvendig og indvendig alle de Beqvemmeligheder, som et eneste Menneske kan ønske sig; med mindre han ønskede slige Ting, som han maatte frasige sig, da han tog den i Besiddelse. Derfra kommer man ad en Vei, som er meer beundringsværdig, end sikker eller behagelig, over en Række Bierge til den høie Zelle St. Onophrius. Den staar i en Rivt i den ene Spids, sex og tredive Fod over Grunden. Dens Anseende er virkelig meget forunderlig, thi det synes, som den hængde i Luften. Man stiger herop paa en Stige

af

af tredsindstyve Trin, hvilket er overordentlig besværligt, og siden maa man endnu over en Træebroe, som gaar fra den ene Klippe til den anden, under hvilken der er saadan gyselig Afgrund, at man med Møie beholder den Standhaftighed, som udfordres til at holde sig. Denne Eremithytte eier ikke større Rum, end dens Tag skiuler, og har ingen anden Udsigt end mod Syden. Beboeren sagde, han saae ofte Øerne Majorca, Minorca, Ivica, Kongerigerne Valencia og Murcia. — Efterat vi vare stegne hundrede og halvtredsindstyve Skridt op ad en Stige paa samme Spids, hvor St Onophrius ligger, kom vi til den femte Eremitbolig Magdalena. Den staar imellem to høie Spidser, paa nogle ophøiede Klipper, og har ved Middagstid en smuk Udsigt mod Østen og Vesten; og nær ved samme paa en høiere Spids er Kapellet, hvorfra man — gyselige Syn — ad en skrækkelig Afgrund og steile Høie seer ned til Klosteret, som er to (engelske) Mile borte. — Nu hæver Veien sig til den høieste Deel af Bierget. Den fører tretusende femhundrede Skridt fra den sidste Zelle over en ujævn Vei op til Eremithytten St. Hieronimus. Fra dens to smaa Taarne

aabner sig en umaaleelig Skueplads, som er for viid for et Menneske fra det flade Land. Thi man seer ikke allene en stor Deel af Bierget under sig; men og Kongerigerne Arragonien, Valencia, det middellandske Hav og Øerne, og ligesom den halve Jordkreds. Fra denne Eremitbolig seer man ned paa en Skov, som er over en spansk Miil i Omkreds, hvori før nogle Eremiter boede, men hvor nu Qvæget, som tilhører Klosteret, græsser. — Den syvende Eremitbolig, som har Navnet St. Anton, Fader til Anachoreterne, staar under en af de høieste Spidser. Udsigten mod Østen og Norden er meget skiøn, men man seer og over hundrede og firesindstyve Toiser loddret ned i den frygteligste Afgrund og paa den Flod Lobregat. Ingen, som ikke ved Vanen er bleven bekiendt med saa gyseligt Syn, kan see dette Stæd uden Skræk og Forundring. — Omtrent et Flinteskud derfra hæver sig den høieste Spids af Bierget, der er firesindstyve Toiser høiere end nogen af de andre, og ligger tre tusende og tre hundrede Skridt fra Klosteret neden under. Naar man bliver ved Siden af denne Høi, kommer man til Eremitboligen St. Salvador, otte hun-

drede

drede Skridt fra St. Anton. Denne Eremitshytte har to Kapeller, hvoraf det ene er indhugget i Hiertet af Fieldspidsen, og har altsaa en naturlig og skiøn Kuppel. Tilgangen til denne Zelle er meget besværlig; mod Syden og Østen er Udsigten skiøn. — Sex til syv hundrede Skridt nedenfor kommer man til den niende Eremitbolig St. Benedict; Beliggenheden er meget behagelig, Tilgangen let, og Udsigten ubeskrivelig smuk. — Naar man fra St. Benedict kommer over en Bæk, som løber ned midt fra Bierget, saa finder man sex hundrede Skridt derfra Eremitboligen St. Anna, som har en rummelig Beliggenhed, og er langt større end nogen af de andre. Den er fortreffelig ziret med store Træer; her seer man de bestandig grønne Eeger, Korketræet, Cypresser, det store Figentræe og en Mængde andre. — Otte hundrede og halvtredsindstyve Skridt derfra staar Zellen den hellige Treenighed i en eensom og tyk Skov. Alle Dele i Bygningen ere nette, og det Heles Simpelhed fremlyser overalt. Her seer man en skyggefuld Spadseregang, et Flinteskud lang, som næsten intet overgaar i Skiønhed; den danner en tyk Løvhytte, der bestaar af store

Træer, og endes med Udsigt til en anseelig Række af Fieldspidser, som staae regelrette ved Siden af hinanden, formedelst Soelstraalernes Gienskin have gule forbrændte Sider, og ere saa polerede af Tidens Haand, at de see ud som Orgelpiber. — I en Frastand af hundrede og tredsindstyve Skridt staar St. Cruz; den er under Foden af en af de smaa Spidser, og den nærmeste ved Klosteret. — Den sidste og vigtigste, om ikke den skiønneste af alle Eremitboligerne er St. Dimas. Den er paa alle Sider omgivet af steile og rædsomme Afgrunde; man kan komme til den fra Østen ved en Vindebroe; og er denne ophidset, saa er al Tilgang umuelig. Den hænger næsten over Klosterets Bygning, og har en meget vidtløftig og prægtig Udsigt mod Syden og Norden. — Den megen Regn, som fra Skabelsen af er faldet ned af dette Bierg, har rundt om hele Foden giort et forfærdeligt bredt og dybt Indsnit, som ligner en stor udtørret Flods Seng. I denne Grav ligge utallige uhyre Stykker af Bierget, som fra et Aarhundrede til et andet ere styrtede ned; derfor er den hele nederste Omfang af Bierget ligesaa fuldt af overordentlige Spidser, som den øverste; desuden

uden ere mange smaa Pladse nede paa Siderne af Bierget saaledes smykket med høie Træer og naturlige Vandspring, at man ikke veed, hvilken Deel af denne fortryllende Egn der er den skiønneste. En heel Uge er ikke engang tilstrækkelig, til at besee Halvdelen af disse mindre Skiønheder, som dette store og beundringsværdige Bierg frembyder paa alle Sider fra den øverste Spidse til de nederste Grundstene.

Hulen

Hulen paa Antiparos.

(Taget af Engels Philosoph für die Welt.)

Hr. von Milviz var en af de elskværdigste unge Adelsmænd i Lifland. Da han med lige saa megen Flid, som Talenter havde opofret sig til Videnskaber, var han bleven en Mand af udmærket Duelighed: desuagtet var han uhældig i enhver Ansøgning om en borgerlig Betiening. Endelig, deels af Fortrædenhed, deels for at anbefale sig, fattede han en kort Beslutning, og tog Tieneste paa den russiske Flode, som just dengang skulde seile til Archipelagus. Denne Beslutning kostede ham saa meget mindre, da han med et stort naturligt Mod forenede en brændende Attraae, at see Verden.

Hans bestandige Upasselighed og Lægernes Raad, som fandt Søeluften ufordragelig for ham, nødte ham snart, at vende om igien. Han gik paa sine Godser i Lifland, og besøgte her ofte Baron v. B***, hvis Gods laae kun nogle Mile

fra

fra hans. Mangel af Omgiengelse giorde paa Landet to Mennesker til Venner, som i en Hovedstad aldrig vilde have blevet det.

Engang, da Milviz uformodentlig traade ind til Baronen, kastede denne, i det han løb ham imøde, en Bog fra sig, hvori han just havde læst. — Noget Nyt? spurgte Milviz, som nu var saa meget hidsigere paa Lecture, da det manglede ham paa al god Omgang.

Nyt eller gammelt! Som De vil! — for mig rigtig nok nyt; men for saadan belæst Mand, som De, formodentlig alt gammelt. — Just vilde Milviz tage Bogen op, da Baronen med en munter Mine rev den fra ham, og med megen Selvtilfredshed spurgte, hvad Bog han vel troede det var?

Jeg vædder, Baron, at det er en Elskovsroman.

Ei tænk engang! Fordi jeg læser den. — Men, min lærde Herre: dengang tager De feil. De maa giætte bedre!

En Reisebeskrivelse? — og alt vilde Milviz begierlig gribe efter den — eller vel endog — — Dog nei! Det maa man vel ikke vente hos Dem.

Hvilket?

Hvilket? Hvilket maa man ikke vente hos mig? — De bilder sig dog vel ikke ind, at De er den eneste tænkende Mand her i Lifland?

Da var jeg meget uforskammet. Er jeg da ikke hos Dem?

Spot! Spot! Jeg forstaar det. — Men, hvad man ikke er, kan man blive, og jeg troede, jeg var paa gode Veie dertil. — Philosophie, min Ven! Philosophie! — i det han med triumpherende Mine holdt Bogen for ham — Og det tilforladelig ikke af Overfladen! Af den dybeste Metaphysik!

Hvorledes? Det skulde giøre mig ont, Baron. Det var et Forvarsel for Deres Død. — Han tog Bogen, og forundredes ikke lidet, da det var det berygtede Systeme de la nature.

Er det muligt? De læser et Værk, som dette?

Altsaa kiender De den dog? —

Fra Livorno af! En Engellænder laante mig den, da jeg var syg.

Nu? og fandt De den ikke virkelig fortreffelig?

Fortreffelig! En Bog af saadanne Grundsætninger fortreffelig!

Jeg mener, i Skrivemaade, i Foredrag.

Hvad

Hvad giør Foredraget, Baron? — En Gift, som ved sin Sødhed pirrer Smagen, er ikke mindre Gift, og man maa kun desmere advare derfor. — Hvor i al Verden! er De falden paa den Bog?

Ih nu hvorledes. — Meget naturlig! — Man giorde megen Ophævelse derom. Jeg spurgte af en Hændelse efter den, og da var den ikke at faae. Det giorde mig hidsig paa den. — Endelig, da man fik den, lod man mig dyrt betale den. Den koster mig som den der er, sex Rubler.

Nu, ved Himlen, Baron! Jeg vilde De havde givet Deres sex Rubler til en Fattig, eller — — til en lille Pige. Det ene er ikke saa slemt, som det andet.

Fy, Milviz! Fy! De taler jo, som en Velærværdighed — og — handler ogsaa, som en Velærværdighed. — Først nyder de Herrer selv, og siden, naar vi stakkels læg Folk ogsaa vilde nyde, saa ere vi fordømte. — Hvorfor da ikke læse den? De har jo dog læst den!

Gode Baron! Jeg og De, det er en Forskiel. — Havde jeg aldrig læst den tørre tydske Metaphysik, saa vilde jeg frygte meget for den

velta-

lende franske. — Siig mig: Hvor kunde De med Deres Afskye for al Anstrængelse, med Deres Ulyst til al grundig Eftertanke, med Deres virkelige Mangel paa de mange Kundskaber, som saadan Bog forudsætter: hvor kunde De komme paa de Tanker — —

Ih nu — sandt at sige — man sidder altid i Selskab med jer Herrer, som en Dumrian. Man maa dog engang kunde tale med.

Tale med, Baron! — For det, De kan tale med af denne Bog, var det bedre at høre til. — Og desværre! — Samtalen falder saa sjelden paa Gienstande af denne Art.

For Pokker! saa maa man bringe dem derpaa.

For at give sig Anseelse! Ikke sandt?

Nu ja! Hvorfor ikke? — De stiller sig an, som om jeg løb, jeg veed ikke hvor stor, Fare. Jeg seer ingen. — Man moerer sig, man læser, man eftertænker — —

Naar man kan, gode Baron. — Og naar man ikke ret kan det; saa bliver man uvis, lader sig henrive, giver Bifald; taber sin Troe paa Gud, sin Beroligelse, maaskee sin Dyd — og alt det er Smaating. Ikke? — — Hør min Ven!

Ilden

Ilden i deres Kamin vil gaae ud, og jeg fryser her hos Dem. Jeg holder for, vi lægger lidt til Ilden.

For Fanden! skreg Baronen, som endnu i rette Tid greb til; er De ved Deres fulde Forstand? — Forlad mig, Milviz! — i det han fattede sig lidet — men man giør just ikke Varme med sex Rubler, naar man kan giøre det med en Kupik; og Bogen — Bogen er nu engang min! Jeg vil læse den. —

Til Deres Fordærvelse maaskee!

Ach Narrerie! Narrerie! — Sæt nu og, jeg blev en Atheist; hvad er det saa meer? — Naar jeg er det, saa lader jeg min Præst kalde; han giendriver mig af Guds Ord, og jeg bliver igien til en Kristen. — — Kom! Kom! — Vi sætter os her ved Kaminen, jeg giør Ild paa for Dem, siden De er saa forfrossen: og fryser De saa endnu — nu got! — Han ringede, og befalede en Flaske Burgundier.

O beste Ven! begyndte han da igien med et Suk; De har reist; De har seet Verden. Hvilken Daare var jeg dog, at jeg ikke gik med! — Tusendgange har jeg alt sagt mig det selv, siden

Deres sidste Besøg; thi hvad De dengang fortalte mig — hele Tiden er det ikke gaaet mig af Tankerne. Jeg har giort Deres hele Reise med; hver Aften, naar jeg gik til Senge, gik jeg ombord i Havnen ved Livorno, og vaagnede op igien om Morgenen i Archipelagus. — Gode, beste Milviz! Endnu flere saadanne Historier! Endnu flere!

Men jeg veed ingen flere.

Ei hvad? De maa vel vide. — Der! forfrisk Hukommelsen lidt! — thi just var Burgundervinen kommen. — — Paa Sven, troer jeg, vare vi færdige; den tyrkiske Flode have vi brændt op til Aske: nu, tænkte jeg, saae vi os lidt om paa Landet. — Et herligt Land formodentlig? —

Har været Baron! — da Frihed og Videnskaber endnu boede der. — Men endogsaa nu — — Dog hvad skal jeg fortælle Dem, da vi slet ikke kom i Land? —

Ikke kom i Land! De har dog seet noget.

Ikke meget meer, end Øerne.

Nu? Og Øerne? — i det han rykkede sin Stoel nærmere til Bordet, og lænede sig begierlig over det.

De indeholde just ikke saa meget Merkværdigt. Thi Menneskene — —

Ach!

Ach, Menneskene! Menneskene! — De have vel Hoveder for oven og Fødder for neden. Ikke sandt? — Han belønnede sig for sin Vittighed med et Glas Burgunder og en høi Latter. — Nei noget andet, min Ven! noget andet! Saadan noget, som sidst! om Attaquer, om Havsvælg, om ildsprudende Bierge! Saadan noget, som er gyseligt! Intet i Verden hører jeg hellere.

Et Beviis, at De har Hierte, Baron! — Han smilede. — Men virkelig; jeg vidste dog noget. — De har formodentlig hørt om en De Antiparos?

Det skulde jeg troe! — Om saadan berømt De!

Nei, naar De alt har hørt formeget derom, saa kommer jeg forsildig. Thi saa veed De vel alt, hvilken Hule Naturen der har bygget.

En Hule? Har Naturen der bygget en Hule? — Nei, paa min Siæl! Det veed jeg endnu intet af. — Man lever jo her paa Landet. Hvad veed man da om Verden? — Gode Gud! Hvad Nyt faar en Landjunker at vide?

Nu nu, Baron! Saa ganske nye er denne Nyhed just ikke. — Milviz begyndte herpaa, og i en vidtløftig Beskrivelse førte Baronen

giennem den prægtige, paa Piller hvilende, og med Opskrifter forsynede, Hule paa denne Ø, indtil Giennemgangen til den merkværdige Grotte, som fordum Mointel og siden efter Tournefort med saa megen Fare stege ned i. Baronen hørte hvert Ord fra hans Læber med al den Begierlighed, hvormed han i sin Barndom maatte have hørt paa sin Ammes Spøgelsehistorier.

Nu, Milviz? Nu? —

Grunden, vi gik paa blev nu alt mere og mere brat. Endelig kom vi til et mørkt Hul, som vi ikke kunde komme igiennem uden at vi bukkede os, og ved Skinnet af en Fakkel. — Belav Dem paa, at høre et af de farligste Foretagender, som jeg regner mig til større Bebreidelse end Ære, og som jeg aldrig kan tænke tilbage paa uden Gysen.

Den gode Baron var meer end formeget belavet. Han sad der med aaben Mund, og følde alt i sine Haar Skrækkens hele Rædsel.

Vi havde, strax ved Indgangen, giort et Tov fast, og ved Hielp af samme stege vi ned i den første Dybde, der alt var skrækkelig nok. Men hvor meget mere skrækkelig var endnu den anden,

hvori

hvori vi halvliggende næsten maatte glide ned! Et Menneske af lidt svagere Nerver, end jeg, vilde blot ved Tanken om den Afgrund, som laae paa min venstre Haand, og som jeg maatte saa tæt forbi, blevet fortumlet, og have lagt der.

Baronen holdt Haanden for Øinene. —

Og hvad mener De, min Ven? Just paa Randen af denne Afgrund, der var glat, som Jis, og altsaa overmaade farlig, satte vi en Stige til, paa hvilken vi klattrede op ad en fuldkommen lodret Klippe — rigtig nok med lidt Angst og Hierteklappen; det kan De vel tænke.

Baronen sprang op, men satte sig strax ned igien.

Hvad fattes Dem, Baron?

Intet, Milviz! Intet! — Blot mit elendige Hoved — — Gud forbande mig, laae jeg i Tankerne ikke alt dernede! — Kun videre!

Med nogen mindre Fare, gled jeg da videre fort; men da jeg just troede, sikkert at kunde stige op, kom det gyseligste Sted, og havde min Veiviser ikke raabt til mig, havde jeg ufeilbarlig brækket Halsen. —

Ganske øiensynlig holdt Baronen her igien sit Aandedræt, og alle Muskler i hans Ansigt vare i Arbeide. —

Vi fandt en Stige, men som alt var saa gammel og raadden, at den ved første Trin derpaa vilde brækkes. Vi betiende os derfor af en ny, vi til den Ende havde taget med os. — Derpaa maatte vi igien hænge os ved et nyt Tov, og endelig, efterat vi en Tid lang vare gledne, snart paa Maven, snart paa Ryggen, saae jeg mig til min største Fornøielse i Grotten, hvorfor jeg havde vovet saa meget.

Endelig! — Nu, Gud skee Lov! — Og hvad fandt De nu i Grotten?

Ih nu — den var dog altid ganske smuk.

Men for Pokker! hvad var der da at tage med sig?

Hvor De kan spørge! — Slet intet!

Slet intet? — med forundrende Stemme — Og kom De da lykkelig op igien?

Jeg maa vel! Ellers drak jeg neppe Burgunderviin her.

Nu, det er sandt! det er sandt! — Men om De nu var styrtet? hvad da?

Saa

Saa havde jeg ladet kalde en Læge.

Ja, han vilde vel krybe efter Dem, Fanden i Vold! Der maa være fortreffelige Læger paa Antiparos. — Og om De nu endog havde brækket Halsen? I saadan Dybde!

Milviz loe. — O hvilken stor Fare! — Alligevel, Baron; — gik det værre, da vi stege op igien, end da vi stege ned. Der kunde have været Leilighed dertil. — — Meer end engang gled jeg bag ud paa de glatteste Fieldstykker, og netop paa de farligste Stæder; dog var alt dette endnu intet mod det, som hændtes mig paa Stigen. — De erindrer vel? — paa Stigen, som vi satte op til den lodrette Klippe! Thi her — —

Baronen blev paa ny svindel. Han krøb ganske sammen i sig selv, med sammenbidte Læber og tilbageholdt Aandedræt; liig et Menneske, som styrter ned fra en Høide — —

Her brækkede til min største Forskrækkelse det ene Trin, og havde jeg ikke holdt mig ved det ovenfor — —

Min Gud og Fader! skreg Baronen, i det han hidsig greb ham ved Armen, som om han vilde forekomme Faldet. — Milviz loe, blev endnu ved

en Tidlang, og endte derpaa sin Fortælling med de Ord: Jeg er oppe, min Ven.

Baronen foer op, saa at Glassene dandsede, og af Glæde kastede næsten Bordet over Ende.

Er De? Er De virkelig oppe igien? — igien paa fast Jord, min Ven? — Nu, Himlen skee Tak! — i det han hidsig omfavnede ham. — O, bliv bestandig oppe, og Pokker tage alle underjordiske Huler! — Bliv oppe, min Ven! oppe! —

Deres Glæde giør Dem elskværdig i mine Øine, Baron!

Ja, ved Himlen! Jeg elsker Dem. — Jeg elsker Dem, som mit eget Liv: og veed De, at jeg er vred paa Dem af bare Kierlighed, fordi De steg ned i den fordømte Hule? I et Hul, hvori De kunde tabe alt, og intet vinde! — Hvilken Diævel førde Dem ogsaa derind?

Nysgierrighed, Baron. — Man lever jo i Verden, for at see sig om — —

Men ikke med saa megen Fare! — See Dem ellers om allevegne. Hvorfor just paa Antiparos?

Det giver Anseelse. Man ansees behiertet, kiere Baron. — Og hvad er det nu endelig? Man

tilfreds-

tilfredsstiller sin Nysgierrighed, man stiger ned, betraafter Grotten lidet — —

Og brækker Halsen! — Intet videre!

Altsaa, Baron — om De havde været tilstæde; De havde vel neppe ladet mig komme ned? —

Jeg Dem? Ved Haarene havde jeg holdt Dem tilbage. — Han stod op, og gav ham Haanden. Ja, ved Himlen, Milviz! Om jeg og skulde kommet paa et par Pistoler med Dem! Ved Haarene havde jeg holdt Dem tilbage.

Tilforladelig? — Saa maa jeg skamme mig, at De havde villet vise mere Kierlighed mod mig, end jeg beviser mod Dem. — De har et svagt Hoved, som De sagde?

Det har jeg! Hvorfor?

De har Anstød af Svindel?

Nu og da! — Det minder mig om mine Ungdomssynder.

Nu got! — Om jeg og skulde komme paa et par Pistoler med Dem, Baron! — Han stod op, kom tilbage, og Systeme de la Nature laae i Ilden.

Baronen var alt for forundret, til at han strax kunde have fattet sig. Endelig greb han i

Luen; men for sildig. Bogen var alt halv fortæret. — Herre! begyndte han derpaa ganske bitter efter nogen Taushed: Var det en god Aand eller en Dievel, der lærte Dem det? —

Venskabs Aand, Baron, er en god Aand. De var omhyggelig for min Redning; det er Pligt, at jeg er det for Deres.

Men hvad vil De? — De i Deres fordømte Hule kunde brække Halsen: og jeg — —

Og De? — De kunde noget endnu langt værre. — Blive tvivlende paa en Gud og et Forsyn; fuldkommen berøve en Dyd, der — tilgiv mig, min Ven! — desuden alt staar paa svage Fødder, al sin Fasthed; miste Grunden til Deres Beroligelse i Ulykker og i Døden; kort, miste alt, hvad der er det Største og Vigtigste for en tænkende og skrøbelig Skabning, som Mennesket: — det, Baron — det kalder jeg meer, end at brække Halsen! —

De sværmer. Mister jeg det da alt?

De kunde miste det. De klagede over et svagt Hoved, over Svindel. For saadant Hoved er Systeme de la Nature ikke skrevet. Det fordrer faste Nerver og et dristigt Blik i Afgrunden. Hvo

der

der mangler det, han kunne saa let ikke hitte ud igien. — — Tilfældet har meget liigt, Baron. I min Hule, som De sagde, var intet at vinde, men alting at tabe: i denne Bogs Spekulationer er for Dem heller intet at vinde, men alting at tabe. — — Og for at udstrække Ligheden endog til Skiemt: Ingen Læge, troer De, vilde have krøbet efter mig, for at hielpe mig: og De med Deres Præst? — Ach den ærlige Mand! — Han vilde befale Deres forulykkede Siel til Gud, slaae Kors for Deres Hule, og skynde sig, at han kom bort. —

Baronen maatte være bleven eftertænksom, thi han blev alvorlig, endskiønt det vedkom hans Yndlingsthema, Præsten. — Hr. von Milviz rækkede ham med al Venskabs Varme Haanden:

Indseer De, at jeg elsker Dem? —

Min Ven! — og Taarene stode Baronen i Øinene. —

Nu, saa hør mig! Med den ædelste Varme besvor De mig, aldrig igien at stige ned i en Hule, og her min Haand! Jeg vil følge det. — Men nu maa jeg og besvære Dem: Befat Dem aldrig igien med Bøger, som styrte Gud og Forsynet fra

Thro-

Thronen. I stæden for at fordybe sig i hine mørke Dunkelheder, saa bliv De bestendig ved den almindelige Menneskeforstands klare Dagslys, og i stæden for at hænge sig ved et raaddent Tov over Afgrunde, saa bliv paa Følelsens og Samvittighedens faste, trygge Grund!

Baronen omfavnede ham, og lovede det. — Men, blev han ved; mine beste Aar har jeg nu engang drømmet bort. Jeg er et Dumhoved, — i det han slog sig for Panden —, og det ærgrer mig, at jeg er det! Skal jeg da altid blive det? —

De skal læse, Baron. — Der gives mange Kundskaber, som giøre en Mand agtværdig; men rigtig nok er den ene mere værd end den anden. — Deres Begierlighed efter Videnskaber, om det virkelig var denne Begierlighed, har ikke taget nogen slet Vending, og det er min Pligt, at jeg understøtter Dem.

Dagen derpaa sendte han ham Reimarus.

Den

Den retskafne Mand.

(Taget af le conservateur ou Bibliotheque choisie de litterature, de morale & d'histoire, Tom. I. p. 164.)

En skiøn Efteraars Aften sad den gamle Lysander uden for sin Hytte, som vendte mod Vesten, og glædede sig endnu engang over Solens Straaler, der ligesom han vare blevne svagere og mindre brændende.

Fra Tid til anden hævede han Øinene mod Himlen, og anraabte den om saa rolig Ende paa sin dalende Alder. Faa Minuter efter, kom Synet af Naturen ham til at glemme sin høie Alderdom: alt saae han den halvfemsindstyve Gange underkastet Aarstidernes Forandring. Lysander havde altid seet og beundret den; Lysander saae og beundrede den endnu: Naturen er saa skiøn!

Ahnende, at han nød den for sidste Gang, blev han i lang Tid i en hellig Henrykkelse. Gandske sagte og uden at blive seet havde Philander, den ældste af hans Børn, nærmet sig til ham

bag

bag fra. I Førstningen havde han Ærbødighed for den ærværdige Oldings veltalende Taushed, men Ærbødigheden veeg snart for Kierlighed. — Sønnen kastede sig i Faderens Arme, som raabte: " Skulde jeg ende mit Liv i dette Øieblik, min sidste Dag skulde da være en lykkelig Dag. „ De favnede hinanden paa nye, og han blev ved: " Min Søn, jeg har for lang Tid siden lovet dig en Sang, den Retskafnes Sang. Timen, til hvilken jeg forbeholdt dig den, troer jeg, er kommen. Philander, du hører mig maaske for sidste Gang . . . . . Min Stemme er svag: men den skal altid være stærk nok til saa skiønt Æmne. „

Og han sang saaledes:

O hvilken salig Fryd, at leve dydig!

Den retskafne Mands Liv løber ligesaa stille bort, som den klare Kildes roelige Vande flyde jævnt over Engen. Som de, efterlader han sig Overflod og Lyksalighed; han elskes, yndes, savnes som de.

O! hvilken salig Fryd, at leve dydig.

Naturen vaager bestandig over den Retskafne. Den bær Omsorg for ved hans Fødsel, at skienke ham saa vise som ømme Forældre, som lede hans

Ungdom

Ungdom, og danne ham dydig. Om kort Tid bliver han stærk som de. Den første Brug af hans Kræfter er, dermed at hielpe hans allerede svage Forældre; han ønskede at giengielde dem alt det Gode, han har oppebaaret af dem. Snart lyder Naturens Stemme i hans Bryst: han føler Trang til en Selskabssøster. En ædel Pige iler at tilfredsstille hans uskyldige Længsel. Den ømmeste Kierlighed fængsler dem snart i de behageligste Lænker. En elskværdig og talrig Afkom er Frugten af saa helligt Ægteskab: De sætte deres Lykke i deres Børns, for med Tiden at fortiene et billigt Vederlag af dem. Aarene forøges: lidt efter lidt bukke disse dydige Ægtefolk under deres Byrde; tilsidst ligge de under, begrædte af Deres. Fornøiede med sig selv, døe de som de have levet.

O hvilken salig Fryd, at leve dydig!

De Ulykkelige velsigne den retskafne Mand; hans Medborgere elske ham; den Fremmede agter ham; de blideste Glæder forsamle sig under hans ringe Tag. Munter Skiemt, uskyldige Lege oplive hans Hviletimer, kryde hans Maaltider, og giøre ham skikket til nye Forretninger; og for at

giøre

giøre hans Lykke fuldkommen, tager Venskab, ømt Venskab, Sæde ved hans Bord.

O hvilken salig Fryd, at leve dydig!

For den Retskafne er Morgenrøden altid skiøn, Dagen altid blid, Naturen altid i sin Vaar. Lykkelig vaagner den retskafne Mand; ethvert af hans Øieblikke nyttes; den Ulykkelige tæller dem næsten alle for ham. Natten overrumpler ikke den Retskafne, førend efter en vel-anvendt Dag. Den søde Søvn kommer da, at lukke hans Øielaage; han sover, og frygter ikke, at vækkes af Samvittigheds Angst. Tilfredshed er Uskyldighedens Selskabssøster. Dybere er ikke Nattens Stilhed end hans Hiertes.

O hvilken salig Fryd, at leve dydig!

Vel sandt, den Lastefulde deler Dagens Lys med den Retskafne. Natten udbreder sit fredelige Slør over dem begge. Naturen uddeler sine Velgierninger til den ene saavelsom til den anden; men, hvilken Forskiel giør den imidlertid mellem Dyd og Last! De samme Gaver af den gavmilde Natur, som udgiør den Retskafnes Lykke, der veed at fryde sig derover, ere en Kilde til Ulykker for den Lastefulde, der misbruger den. Bacchi

røde

røde Nektar giver den ædruelige Mand den Kraft, som den berøver den Umaadelige.

O hvilken salig Fryd, at leve dydig!

Undertiden kommer ogsaa tykke Skyer at formørke den retskafne Mands blide Dage: hans Glæder blandes ofte med Bekymringer; men det er en sindrig Forsigtighed af Naturen, for des bedre at lade ham føle Lykkens Værd. Hvad Modgang ham end møder, bevarer han altid et got Hierte, en ærlig Tænkemaade, en skyldfrie Siel. En trøstende Stemme raaber uophørlig til ham: Frygt intet, du er retskaffen.

O hvilken salig Fryd, at leve dydig!

Naturen elsker den Retskafne; den tilstaar ham en lykkelig Barndom, en skien Ungdom, en elskværdig Alderdom. Den giver ham viise Forældre, en kydsk Hustrue, ædle Børn, sande Venner, en fuldkommen Sundhed, en frugtbar Jord, et lykkeligt Liv, en trøstende Død. Den Retskafne er lykkelig Søn, lykkelig Mand, lykkelig Ven.

O hvilken salig Fryd, at leve dydig!

" Men Taarene væde dine Kinder, min Søn! (vedblev Oldingen i det han omfavnede ham;)

det glæder mig, at see dig følende ved dette Billede. Vær da altid retskaffen, og du skal altid være lykkelig. Stræb at giøre vel, og du skal finde Lykken.„

Dette var Lysanders sidste Ord. Han vidste ikke, at Døden, som stod kun nogle Skridt bag ham, ikke havde vovet ved sin Nærværelse at afbryde saa rørende Optrin. Neppe havde Oldingen udtalt, saa stiller den sig for hans Øine. Lysander saae den uden Skræk: han betragtede den uden Frygt. Endnu engang favner han Philander. Døden betiener sig af dette Øieblik, griber ham . . . . og Faderens Siel gaaer over i Sønnens.

Tulipa-

Tulipanen og Rosen.

En Fabel.

Hvad feiler da mig? (skreeg den stolte Tulipan til den milde Rose). Hm! tiener jeg endskiønt ikke under Veneris Fahne; tør jeg dog lade mig see, ligesaavel som du! alle Mennesker finder Glæde i at see mig! Ja hvo veed, om jeg ikke er hellig for alle Guderne, som du for den pæne Kokette, der, Pokker veed hvorved, har løiet sig til Gudinde! Kun Skade, at den Sværm af Mythologer saa ilde har forsømt at opsøge det! See min Vært, min Høide, og denne Stilk, saa lige som en Snor. Og tales der om Kolorit, hvor maa du da krybe i Skiul! Din Farve kan vel gaae med, dog det er kun een. Naturen vilde engang udklække en Kiokkenblomst paa en Tornebusk, den stial Purpursnekkens Blod, og udklækkede dig! Men jeg? Betragt mig engang: Hvilket Malerie! Syv Farver pryder mig eene! Og hvor mildt, med hvilken Ynde tabe de sig ikke i hinanden?

Vel! vel; (svarede Cytheres Blomst, og i liflig Duft udspredte den Skiønhedsgudindens Roes) At De intet mangler i det Udvortes, det tilstaar jeg Dem; jeg føler mig selv alt forvel! Dog naadige Madam, hvor staar det med Deres Siel?

At være stolt af sin Siel; det er meget, meget mere.

Nattergalen og Høgen.

En Fabel.

En Høg flog ned efter en syngende Nattergal. Da du synger saa deilig, sagde han, hvor herlig vil du da smage!

Var det haanlig Ondskab, eller var det Enfoldighed, hvad Høgen sagde? Jeg veed ikke. Men i Gaar hørde jeg sige: dette Fruentimmer, som giør saa smukke Vers, det maae være et allerkiæreste Fruentimmer! og det var sikkert Enfoldighed!

Om

Om Cicisbeaturen i Italien.

Af Jagemans Briefe über Italien, 2ter Brief.

De have, bedste Ven, i Fortalen til den geografiske Beskrivelse over Storhertugdømmet Toskana fundet nogle Efterretninger om den i Toskana brugelige Cicisbeatur, og da De deraf have seet at givte Damer føre i dette Land et meget frit Levnet, saa ønske De ikke alene at kiende den egentlige Beskaffenhed heraf, men og at vide hvorledes dette kan forenes med Italienernes udraabte Skinsyge. Jeg besvarer begge disse Spørgsmaale med Fornøielse, fordi jeg derved faaer Leilighed til at sige meget, som vil giøre dem nøiere bekiendt med den italienske Nations Karakteer.

En Cicisbeo er en Person, som af Venskab har giort sig det til Pligt at ledsage og betiene en givt Dame ved alle offentlige Leiligheder. Han er sin Dames bestandige Ledsager, naar hun spaserer, eller kiører ud; i Selskaber, i Skuespillene, og paa Landet; han er hendes Hielp og Raadgiver. Da han holder det for sin Pligt at vise

hende af den Opmærksomhed, som kan forskaffe hende nogen anstændig Bequemmelighed og Fornøielse, saa er han det for hende, hvad en maitre des Plaisirs er for en Fyrste. Jo dueligere han er til at opfinde og udføre nye Planer til Forlystelser og Tidsfordriv, desto mere skikket er han til denne Bestilling, desto mere behager han Herskerinden, og desto større Ære indlægger han sig. Manden og Cicisbeo'n forene deres Bestræbelser for at giøre deres Dame lykkelig, den første ved en standsmæssig Underholdning, den sidste ved alle Slags anstændige Forlystelser, der giøre hende Livet behageligt og fornøiet. Man kan ansee dette for et vel udtænkt Konstgreb til at forekomme og bortrydde den Keedsomhed, der let opstaaer af en uafbrudt Omgang mellem Ægtefolk. En Mand, der henbringer den største Deel af Dagen med en andens Kone, maae nødvendig blive mange Ufuldkommenheder vaer hos hende, hvilke enten ere hende egne, eller som hun og har tilfælles med hans egen Kone. Han sammenligner begge Damers Feil, og finder den fremmede Dames langt værre end sin Kones, fordi han ved den idelige Omgang lider mere af de første. Maae han

endnu

endnu plages af en utaalelig Egensindighed, er han tvungen til at ledsage sin Dame i ubehagelige Selskaber, eller at taale andre Fortrædeligheder, da længes han vist meer efter sin Ægtefælles Selskab, end han ellers vilde, om han ingen anden Omgang dyrkede.

Det har ingen Fare, at en Cicisbeo's Tienstiver og fortrolige Omgang skulde afbrydes af Damens Mand: Enten forretter han selv en lige Bestilling hos en anden Dame, eller han lader sig slet ikke see i hans Frues Værelse; Kan dette ikke undgaaes, banker han dog først paa Døren, skynder sig saa meget muligt, giør en dyb Kompliment, og gaaer sin Vei.

I Almindelighed vælger Damen selv sin Cicisbeo. Den Mand, der vilde paanøde hans Kone en Cicisbeo efter sit Tykke, vilde blive udlect. Det gik da Damen som en beleven Munk, der vilde gaae ud, og faaer af Prioren Een til Selskab, hvis dødelige Fiende han er, fordi det enten er en Spion eller en Hykler, eller et uslebent Menneske. Selskabet blev da en uforbragelig Plage. Ofte skeer det, at Ægteskabskontrakten bestemmer en Cicisbeo, naar Damen befrygter noget ubehageligt af hendes

tilkommende Mand. Udlændinger af stor Anseelse og Rigdom hverves ved Mellemhandlere. Da Mylord C. kom til Florens, bleve adskillige Damers Portræter ham tilsendte, at han kunde vælge een deriblandt.

Det hænder og, at en Dame har to Cicisbeo'r paa een Tid. Thi naar en Fremmed ankommer, som forbliver kun kort i Landet, giør den ordinære Cicisbeo sig en Ære af, at have ham til Medbroder, og deler efter hans og Damens Godtbefindende Forretninger med ham. Da Mylord C. valgte Marchesa C. til sin Cicisbea, var Canonicus D. hendes Cicisbeo. I det første Aar vare disse Herrer saa ivrige i deres Opvartninger, at de, tvertimod Landets Skik, ikke engang undtoge Langfredag. Der blev derfor giort en satirisk Sonnet over dem, som blandt andet sagde, at en Dame, en Canonicus og en Protestant havde paa Langfredag sungen Miserere sammen i en Hauge.

Men hvorledes? vil De sige; tillader da den geistlige Øvrighed, at en Canonicus dyrker en saa fortroelig, næsten uafbrudt Omgang med en Dame, og det i et Land hvor Kirkeretten har sit Hovedsæde? — Hos os vilde sligt et Levnet være meget

forar-

forargeligt, og skarpt ansees af Øvrigheden. — Men jeg kan forsikkre Dem, bedste Ven, at Italienerne slet ikke forarges over Geistlighedens Cicisbeatur, og at det falder hverken den verdslige eller geistlige Øvrighed ind at forbyde den. Og hvorfor skulde det forbydes? Hvad Ondt er der da ved en ærbar Dame, at en Geistlig skal skye hendes Omgang? og er der intet Ondt derunder, seer jeg heller intet strafværdigt deri, undtagen dette at en Geistlig skulde anvende sin Tid til noget Nyttigere. Men dette er ikke Sagen; thi da maatte Tydskerne bestrafse en vis Klasse af Geistlige, der løbe hele Dagen fra Dør til Dør, og besøge andægtige Fruentimmer, med hvilke de ikke altid bede Paternoster.

I Florens gives der et Slags Munke som kalde sig Missionari di S. Vincenzo. De klæde sig aldeles som de forrige Jesuiter, paa den stive Kiolkrave nær. Nogle af disse drage Landet om, og undervise Børn i Christendommen, andre blive i Byen, for at høre Skriftemaal og besøge Syge. Fordi Kosmus III. indrømte dem et fuldstændigt møbleret og indrettet Augustinerkloster, have Florentinerne givet dem det Navn Cuculli (Giøge),

thi de lægge, som disse Fugle, deres Æg i fremmede Reder. Men de ere komne saaledes i Vane hermed, at de næsten stedse sværme uden for deres egne Reder. Een af dem, P. Barri, en Irlænder, vilde for nogle Aar siden ret udmærke sig, og udgav et moralsk Værk over Cicisbeaturen. Da han havde giort sig det til Regel, hverken at støde den galante Verden eller de andægtige Hovedhængere, saa inddeelte han Cicisbeaturen i Larga og Stretta. Hin holdte han for tilladelig, denne fordømte han. Paa den Maade fik Cicisbeaturen vundet Spil, thi enhver paastod hans Cicisbeatur var Larga. Men dette gav Anledning til en tvetydig Skiemt, hvorved den stakkels Pater, der forresten var en lærd Mand, blev en Latter for hele Byen.

Omgang med Damerne i Italien er for det meste offentlig, og jeg har gode Grunde til at troe, at de Geistlige Cicisbei giøre ligesaa lidet Ondt som de verdslige, i den Tid de uden Vidner underholde sig med Damerne. Havde jeg endog ingen anden Grund end denne, at de giøre slet intet Haandværk af Hellighed, men søge kun at passere for ærlige Mænd, vilde dog dette Beviis være

mig

mig nok for ikke at formode noget uanstændigt om dem.

Desuden ere der endnu mange flere vigtige Aarsager, som forbyde mig at fordømme Cicisbeaturen. Der er slet intet Ondt deri. Dens Øiemærke er ærbar, og det er meget mueligt, at hverken Damen eller hendes Cicisbeo har nogen strafværdig Hensigt. Italienerne have en meget levende, blid og øm Følelse. De agte alt det høit, som paa en mild Maade rører deres Sandser. Deraf kommer det, at ingen Nation i Europa elsker Skuespil, Musik, og alle Slags Gøglerier saa høit som Italienerne. Deres levende Indbildningskraft viser dem i det ubetydeligste Fias saa meget Skiønt og Tillokkende, at det falder andre Nationer tungt at indsee, hvorfor de oste kunne sysselsætte sig hele Aar dermed. Petrarcha besang i fyrgetyve Aar sin Laura's skiønne Skabning og Siel; Ariosto brugte ti Aar til en Væv af Ridder- og Hexe-Eventyrer, og ingen Nation kan fremvise saa mange romanske Digte som den italienske. Dette har sin Grund i deres fine Nervebygning, hvilken er dannet saa overeensstemmende med deres Lands milde Klima, at endog

den

den ubetydeligste Gienstand kan give det en behagelig Fornemmelse. Heraf lader det sig let begribe, hvorledes Mennesker af den Beskaffenhed kunne bortfiase mange Aar med hinanden, som Børn med Dukker, uden at nyde andet derved, end et blidt og ømt Venskabs Forngielser. Omgang med det smukke Kiøn har i sig selv meget henrivende for Mandspersoner af mild Følelse, og af mange Aarsager kan den blive meget interessant. For den ærgierrige, videlystne og hypochondre Italiener er det ikke en ringe Sag, at vise sig offentlig ved Siden af en skiøn, rig og fornem Dame i de største Selskaber, ved Skuespillene, og ved Spaserefarten i en prægtig Eqvipage; og at omgaaes med en Dame, fra hvis Læber, flyder honningsød Veltalenhed, og hvis hele Væsen forædles ved Beskedenhed, Yndighed og mildlempet Belevenhed; ligesom det og er en veltænkende og ærekier Dame om at giøre, at ledsages af Mænd, som udmærke sig ved Adel, Betieninger, Lærdom, Vittighed og Duelighed.

For Fremmede har Cicisbeaturen en betydelig Nytte. I Selskab med de italienske Damer lære de ikke alene Sproget i kort Tid, men de lære

tilli-

tillige det fine og skiønne deri. De aflægge de plumpe og stive Manerer, som især ere Nordlændingerne egen, de giøre sig bekiendte med Landets Sæder og Skikke, lære at kiende Adelen og de Mænd, som enten formedelst Duelighed eller Embeder ere i Anseelse i Landet, og, da de have fri Adgang i de fornemste Huse, have de Leilighed til at besee Billedgalerier, Arkiver, Antiqvitetsamlinger og Naturalcabinetter. En fremmed Adelsmand, der opholdte sig i Florens uden at udvælge sig nogen vis Dame, vilde i Selskaberne for det meste forestille en stum Person, fordi Kavalerer og Damer holde sig til hinanden, og bekymre sig ikke stort om den Fremmede. Naar den Fremmede betiener sig af sin Cicisbeo til nyttige Hensigter, og vogter sig for at udvælge en Spillerske eller en fattig Dame, er Cicisbeaturen det bedste Middel for ham til at profitere uden store Bekostninger i kort Tid det, som var Øiemedet af hans Reise. Nytten af Omgangen med de florentinske Damer seer man tydelig paa de engelske Lords. Intet er mere raat og uslebent end en ung Engellænder, som nylig har forladt sit Hiem, men har han blot været et Aar under en florentinsk Dames Anførsel,

bliver

bliver han artig og elskværdig. Da han lige fra Skoletvangen af slipper løs i et Land, hvor han finder alle Leiligheder til de største Udsvævelser, især da han er forsynet med en rig Guldbørs, saa er det en sand Lykke for ham, at komme under en fornuftig Dames Opsyn, der ikke giver ham Tid til at omgaaes med slette Fruentimmer, hvorved han løb Fare for at tabe sin Sundhed, og forfeile Øiemedet af sin Reise.

Jeg er af den Mening, at ingen almindelig Skik kan herske i et Land, uden at den er grundet i Landets politiske Forfatning. Cicisbeaturen bekræfter denne Mening. Damerne i Italien have ingen Deel i deres Mænds Efterladenskaber, og naar disse døe, kan Arvingen efter Faderen sende dem tilbage til deres Forældres Huus med den indbragte Medgivt, med mindre Faderen ved Testamente har paalagt Sønnen at underholde sin Moder, saalænge hun lever. Da det følger heraf, at Damerne ikke have nogen vis Fordeel af, at deres Mænd forøge deres Formue, saa befatte de sig slet intet med Huusholdningen, der desuden og er saaledes indrettet, at de ikke have nødig at bekymre sig derom. Deraf kommer det og, at de hverken

forstaae

forstaae sig paa Kiøkkensager eller andre huuslige Forretninger. Som opdragne i Klosterne af flanevurne Nonner, vide de ikke at syssel sætte sig med andet end deres Pynt. Der bliver dem altsaa mange tomme Timer tilovers, hvilke maa udfyldes med Selskaber, Skuespil, Spaseren og anden Tidsfordriv.

Heraf har Cicisbeaturen sin Oprindelse. Paa det at Børnenes Opdragelse, Husholdningen, Landbruget, og Handelen kunne gaae ordentligt, maatte Mændene alvorlig antage sig dem, og havde ingen Tid tilovers til at fordrive de ledige Koner deres Keedsomhed ved Forlystelser. Deraf kom det, at de betroede deres Koner enten til deres yngre Brødre eller nærmeste Paarørende, eller andre unge Mennesker af Familien, paa hvis Ærbarhed de kunne giøre sikker Regning, og det saavel for at holde dem med Selskab hiemme, som ledsage dem i Selskaber. Siden, da Adelen holdte op med at handle, lode deres Landgodser forvalte ved Fattori, og overdroge Bestyrelsen af Husholdningen, og Sønnernes Opdragelse til visse Abati, (hvilke for det meste ere Sønner af deres Bønder) er Cicisbeaturen ogsaa bleven givte Mænds Syssel.

Men

Men fordi den Skik eengang var indført, at Damerne ikke føres i noget Selskab af deres Mænd, er den bleven uforandret, og er nu bleven nødvendig. En Dame, som vilde ledsages af sin Mand, maatte ganske frasige sig alle offentlige Selskaber og Skuespillene. Hun vilde udraabes for uhøflig og egensindig, og han for en skinsyg, ufordragelig Mand, og blive offentlig forhaanet; og paa den anden Side vilde Omstændighederne ikke tillade, at en Dame lader sig offentlig see uden Kavaleer. Heraf følger, at naar en Dame ikke selv vil vælge sig en Cicisbeo, er Manden nødt til at anmode en af sine Venner eller Bekiendte om at paatage sig denne Bestilling.

I enhver Bye i Italien har Adelen et almindeligt Spillehuus, som kaldes Casino de' Nobili. Her forsamler Adelen af begge Kiøn sig daglig, og underholde sig med Spil og Samtaler. I Carnavals Tiden holde de ogsaa deres egne Redouter. Velanstændighed tillader ikke, at en Dame til visse Tider bliver borte derfra. Det er desuden for Sundhedens Skyld nødvendigt, at nyde den friske Luft om Aftenen uden for Byen. Damen mistede og noget uundværligt, naar hun ikke

besøgte

besøgte Skuespilhuset, hvor der spilles hele Aaret igiennem. Til alle disse Steder skikker det sig ikke at komme anderledes end til Vogns. Treffer det nu ind, at Mandens Formue ikke tillader ham at holde Heste og Vogn for sin Kone, maae han tillade, at hun vælger sig en rigere Cicisbeo, som betiener hende med sin Equipage. Er Mandens Formue i den Forfatning, at han ikke kan vedligeholde hans Kones Stads, maa han ligeledes finde sig i, at hun modtager Foræringer af en formuende Cicisbeo. Men er Damen hengiven til Spil, da giver Manden hverken mere eller mindre end Ægteskabs Kontrakten bestemmer maanedlig, om han end er aldrig saa rig, og da maa Cicisbeo'n aabne sin Guldbørs saavel for de fattige som for de rige Damer. I dette Tilfælde er Cicisbeaturen farlig for en givt Mand, og da er Manden glad over at der findes Nogen, som skiuler hans Kones Udsvævelser med sin Anseelse og sin Rigdom; og har han da Grund til at frygte for sin Kones Utroskab, maa han trøste sig ved, at de Horn, der paasættes ham, ere af Guld, og at Vanens og Velanstændighedens glimrende Kappe skiuler hans Beskiemmelse. Men da det ogsaa var mue-

ligt, at de rige Damer kunne af Gierrighed giøre det, som andre tvinges til af en nødvendig Armod eller Udsvævelser, saa tør den eene ikke forekaste den anden noget.

Heraf følger, at Cicisbeaturen er i sig selv ikke lastværdig, men at den, som alle ligegyldige Ting, kan misbruges. Dog skeer dette sieldnere end en Fremmed i Førstningen forestiller sig. Det gaaer de Fremmede i deres Dom over de italienske givte Damer, som Italienerne i Henseende til Pigerne i Tydskland. Ligesom disse ikke kunne begribe, hvorledes de tydske Piger kunne leve i utvungen Omgang med Mandspersoner, uden at indvikle sig i Kierlighedshandeler, saaledes falder det hine vanskeligt at indsee, hvorledes Cicisbeaturen i Italien kan løbe af uden Fornærmelse for den ægteskabelige Troe. Jeg har aldrig tydeligere seet, hvormeget Opdragelsens Fordømme formaae, end ved Bedømmelsen af den frie Omgang mellem begge Kiøn af den geistlige og verdslige Stand i Italien. Italieneren seer den med koldt Blod, og det falder ham aldrig ind, at holde den for fordægtig, eller at tale noget derom; Nordlændinge derimod blive rasende derover, og ville strax have denne Skik

udryd-

udryddet. Jeg spaserede en Aften paa Piagga navona i Rom med en Polak, for at see den rommerske Adels Spaserefarter, og Kardinalerne; Polakeren saae næsten i hver Vogn en purpurklædt Abbe hos en ung Dame. I Førstningen skar han Tænder derover, og tilsidst raabte han de groveste Skieldsord ind i en af Vognene, med saa høi og græsselig en Røst, at jeg af Frygt for den største Ulykke tog Flugten, og overlod den sværmende Polakker til sin Skiebne. Det var en Lykke for ham, at ingen forstod hans Polskatin. Men denne selvsamme polske Munk giorde sig ikke mindste Samvittighed over at drikke sig fuld hver Dag. Den samme Hæftighed har jeg bemærket hos nylig ankomne tydske Fruentimmer i Italien; men at den enten reiste sig af Misundelse, eller overilet Midkierhed, slutter jeg deraf, at nogle af dem, som allermeest ærgrede sig derover, have selv efter nogen Tids Forløb drevet Cicisbeaturen just i den Bemærkelse, som de i Førstningen fordømte med saa megen Hidsighed.

Heraf vil De, bedste Ven, selv kunne indsee, hvorledes det har sig med Italienernes udraabte Skinsyge. De have uden Tvivl allerede faldet

den Dom, at de ere intet mindre end skinsyge over deres Koner. Thi endskiønt Cicisbeaturen intet lastværdigt fører med sig, er den dog af den Beskaffenhed, at den strider ganske imod den Skinsyges Karacteer. Og da den er indført i den største Deel af Italien, kan man ikke tillægge Italienerne i Almindelighed denne forhadte Karakteer. Men i Henseende til deres Maitresser ere de saa skinsyge, som andensteds en gammel Mand, der har en ung Kone. Paa deres Døttre passe de overmaade nøie. For ganske at berøve dem al Omgang med Mandspersoner, holdes de inde i et afsides Værelse, hvor Kammerjomfruer og Piger ere deres eneste Selskab; eller og de sætte dem i deres tiende Aar i et Kloster, hvor de enten blive Nonner, eller dog ikke komme ud før nogle Uger før Bryllupet. Vil man kalde dette Skinsyge, saa nægter jeg ikke, at Italienerne jo ere i høi Grad hengivne til den; ligesom de og virkelig ere i de første Maaneder af deres Ægteskab, da de opholde sig paa deres Landgodser, enten allene eller i det høieste i Selskab med nogle Paarørende. Dog troer jeg, at de have dette

Elskovs

Elskovs Raserie tilfælles med alle andre europæiske Nationer.

Mange have og forsikkret mig, at dette skeer allene, fordi Manden ikke skulde have den mindste Tvivl om sin faderlige Andeel i den Førstefødte, der forplanter Familien, og arver alt. Damerne komme og for det meste frugtsommelige tilbage fra Landet, og da først parre de sig med deres Cicisbeo.

Sphinx.

(Efter Herders zerstrøede Blætter.)

Seer I hiin mørke Skye? sagde Jupiter en Dag, da Guderne levede i Fryd: halv dunkel og forvirret svæver den i Luften dybt under vore Fødder; hvad om vi giorde den til en Bolig for levende Væsener, og til et nyt Maal for vore Glæder? Saa talede han, og alle Guder bifaldte ham.

Strax sendte Rhea, Gudernes Moder, den kunstige Vulkan ned, og gav ham den himmelske Ild af sit evig brendende Altar med sig. Vild foer han herned, og stødte sin Fod paa Klippen, som var midt i Skyen, at han endnu halter deraf. Han gik i Fieldets Rivt med sin Flamme, og beredte den til Vestas Helligdom: Han dannede Gange i samme, hvor han endnu smeder sine Metaller.

Juno, hans udødelige Moder, saae efter ham, og opklarede den øverste tykke Luft med hen-

des,

des smilende Blik. Neptun udøste sit Vand paa Jorden: da bleve Have og Strømme; Pallas henkastede sit Slør: da blev den skiønne blaa Luft, prydet med gyldne Stierner. Apollo foer rundt om dem, og kastede sine Straaler paa dem. Langsom foer hans kydske Syster efter ham, og efterlod sin Hovedpynt, Maanen, over hendes Atmosphære. Ceres tømte sit Frugthorn, fuld af Sæd og Urter; og den himmelske Venus nedlod sig, og opfyldte alting med Liv og Kierlighed. Den nye Skueplads grønnedes og blomstrede; og alle Guder forenede sig at skabe en Skabning, som skulde nyde og føle dette nye Tempe.

Gudernes Fader vinkede, og Livet fremvældede i Støvet: et Billede i Guders Skikkelse bevægede sig, og Gudinderne ilede til, at reise det fra Jorden. Pallas berørte dets Pande, og Viisdommens Gnist antændtes i dets Hoved. Juno berørte dets Øine, og majestætisk skuede det omkring sig. Venus berørte dets Læbe, og hendes Rigdoms skiønneste Gave, Kierligheds Overtalelse flød fra samme. Saaledes dannede de en Mand: saaledes dannede de en Kone: Guder og Gudinder glædede sig over deres Billede.

Da Gudernes Sendebud, som just var udsendt at spørge Skiebnen til Raads over en Dom, pludselig ankom, og forskrækket bragte den Efterretning, at Tartarus's mægtige Guder vare forstørnede over deres nye Skabning. " Uden at raadføre dem, sagde han: have I bortrevet dem saa stor en Strækning fra deres mørke Herredom; derfor er Pluto forbittret, de gamle Parzer, de rasende Erynnier vredes: Nemesis har anklaget eder hos Skiebnen, og den uforsonlige Moder har hørt hendes Klage. Hører Skiebnens stræng Dom: „

" Et kort Liv være bestemt for de Levende paa " deres nye Jord; og da de ere frembragte af Klippen, saa være de Dødeliges Liv et møisommeligt " Liv. Metallet i dens Skiød være dem evig " Møie, en uophørlig Kiv og for mange en voldsom Død. Brødre skulle dræbe Brødre, og " Menneskenes Hyrder slagte deres Folk. Den " ene Ven skal tragte efter den andens Liv og Roligheed; og selv Himmelens beste Gaver, Forstand, Overtalelse og Kierlighed blive dem en " evigvarende Kilde til Vildfarelse, Bedragerie og " Jammer. Saa vil Skiebnen! „

Vlege

Blege stode alle Guderne der, da Merkur talede; thi medens han endnu talede, steg alt Skiebnens Tienerinde den ærværdige Nemesis herop, hun, som altid giennemvandrer Jorden, at giengielde det Gode, og at straffe det Onde. Useet gaar hun omkring, og optegner Handlingerne, og som hun forelægger sin Bog for den Usorsonlige: saa veier Skiebnen.

Guderne vare bestyrtsede; dog ikke uden Raad og Hielp. De vidste, at Skiebnen var ubevægelig, men tillige retfærdig; dens Dom lader sig ikke gienkalde, men den lader sig anvende og formilde. I Dommen, som Merkur havde bragt, var ikke bestemt, at de Nyeskabte skulde være de Underjordiskes Eiendom; endnu mindre var det nægtet et medlidende Væsen at lindre de Lidelser, Skiebnen paalagde dem. Atter sendte de altsaa Merkur til den høie Domstoel med en dobbelt Forestilling at formilde Skiebnens Udsagn.

Retfærdige Gudinde! sagde Merkur, og traadde frem for de evige Tavler, Mennesket er uskyldig i sin Tilværelse: han har ikke skabt sig selv. Forund altsaa, at de, som kaldte ham til Livet, ogsaa forsøde og lindre ham sit korte farlige Liv.

Nødvendigheds evige Datter bøiede samtykkende sit Hoved, og Merkur talede videre.

Retfærdige Gudinde! Jordbunden er fravendt de Underjordiske, og saaledes blive den under deres Herredom, fra hvilken de sende de Dødelige Gift og Qvaler. Men alt Levende paa og over Jorden er de himmelske Guders Verk: tilstæd, at det bliver i deres Herredømme. Naar Parzen klipper: saa blive Menneskets Legeme til Støv; men mig tillade du, at jeg fører den himmelske Aand i de Himmelskes Rige, hvorfra den har sit Udspring.

Du beder for meget, sagde Skiebnen, tael Nemesis.

Nemesis traadde frem, og talede: De evige Love fordre Giengieldelse. Hvo som udøver Ont paa Jorden, og ikke afsoner det: han afsone det i Tartarus, indtil hans Siel er reen: da føer dem, hvor du vil. De Rene og Gode kan du føre midt igiennem Orkus; jeg hindrer dig ikke Veien.

Skiebnen vinkede Ja, og Merkur forlod den retfærdigste Throne.

Hvilken anden Scene begyndte nu paa Jorden! De Himmelske og Underjordiske i fredelig

Kamp

Kamp med hinanden om den lykkelig-ulykkelige Menneskeslægt: thi deres Grændser vare bestemte af Skiebnen, og den retfærdige Nemesis bevogtede disse Grændser. Tartari Svælg frembragte Vanheld: Sygdomme og Svagheder, Jordskielv og Ildstrømme reiste sig; det forførende Guld og det dræbende Jern. Parzerne vævede og klippede af: Erynnierne svingede deres Fakler i Menneskenes Hierter; dog ikke uden, naar den paa Handlingerne opmærksomme Nemesis gav dem Tilladelse, og vinkede.

Derimod giorde Guderne af hielpsom Medlidenhed mere for Menneskene, end de vilde have giort til blot Tidsfordriv: thi de Elendige vare deres Verk. Merkur steg ned, og skiænkede dem Sproget. Apollo steg ned, og blev en ung Hyrde: han lokkede dem i en fredelig Dal, og rørte deres unge Hierter ved Sang og Kierlighed. Bacchus steg ned, og viste Menneskene den vedergvægende Drue; han pressede den i Giestfrihedens Beger, som han omkrandsede med Venskabs Roser og den milde Forglemmelses Lotos. Saaledes blandede Guderne sig blant Menneskene paa tusend' Maader, ubekiendte og i mange Skikkelser:

de

de besøgte de Usles Hytter, og vare især tilstede ved den uskyldige Ungdoms Leege. Gratierne og Dyderne af Veneris Følge syssselsatte sig med Menneskets skiønneste Tid, naar han blomstrer i Ynde, og gierne giver alle blide Indtryk Rum. Ja endelig til endnu større Tryghed bekom ethvert Menneske paa sin Fødselsdag en hielpsom Genius, som usynlig ledsagede ham, men som mindre lærte end advarede ham, kraftigere beskiermede end styrede ham, for at vænne hans Fornuft til egen Virksomhed.

Hvad skulde Guderne giøre mere, end de giorde? og dog saae de megen forgiæves Møie af deres Hænders Gierning. Gierne havde de undt Menneskene den usle Stolthed, at de havde opfundet alt det, som Genierne og de forklædte Guder egentlig opfandt for dem; naar kun deres herligste Opfindelsers Gaver havde været dette barnagtige Kiøn til nogen Nytte. Men efter Skiebnens Dom blev det Beste til største Skade for dem. Bacchus med sin pressede Drue, Apol med sin Sang og Dands, Merkur med sin Cithar og sit overtalende Sprog, men især Venus med Glædens og Kierlighedens Tryllebeger, saae Følger,

som

som de ikke havde tænkt paa, og som de ikke mere vidste noget Middel imod. De Daarlige og Forvendte! de begyndte at kiende Guden endog i den stærkeste Forklædning, og at flye ham. Dyder og Gratier bleve forviste af alle Lege: Ynde og den rødmende Undseelse flygtede fra Ungdommens Kinder, og for Skytsgudens Stemme var hvert Øre døv, hvert Hierte staalhaardt. "Vi ere ikke Guder, sagde de, og ville leve mellem os selv. Os er givet Fornuft, og saa behøve vi ingen besværlig Lærers viskende Stemme."

Parzerne klippede, og Erynnierne udstrøede Gnister. Nemesis optegnede: Jorden var fuld af ulykkelige, og Tartarus fuld af angrende Mennesker. Meget sorrigfulde og vrede over Menneskenes Utaknemmelighed droge Guderne til Olymp, og lode dem deres dyriske Bolig.

Indtil Pallas engang traadde frem for Jupiter, og forstyrrede ham med Mindet om den faldne Menneskeslægt. Er du rolig, Fader? sagde hun: kan du være rolig, og tilgive dig selv, at du har skabt Ulykkelige?

Jeg har ikke villet skabe dem til Ulykke, sagde han, og taug.

Det

Det beroliger dig Fader, vedblev den mægtende Gudinde; men dog ikke ganske: endnu mindre beroliger det hine Ulykkelige selv, og allermindst den høie Skiebne, som har givet alle Midler til deres Forfatnings Lindring og Forbedring i din Haand.

Og hvilke ere tilbage? svarede han fortrydelig. Ere de ikke alle forsøgte, for at forbinde Utaknemmelige, og at formindske Ulykken for de ved deres egen Skyld Ulykkelige? Skaan mig, min Datter.

Vredes ikke, min Fader, men hør mig med samme Mildhed, hvormed du ellers hørde mig. De Midler, vi hidindtil have forsøgt med de Dødelige, vare udvortes, fremmede Midler for dem. En Gud maatte staae dem bi, en Genius skulde advare dem, en høiere Aand opfinde for dem; hvad Under, at de have giort disse fremmede Velgierninger til Bytte, og misbrugt dem? hvad Under, at de endelig ere blevne kiede af denne aldeles forstyrrende Omgiengelse med Guderne? Det Gode udvældede ikke af deres Hierter: det blev ikke født i deres egne Siele.

Og hvad fulgte deraf, min Datter?

At

At det heller ikke gav dem Selvopfindelsens Glæde, Grunden til den varigste moderlige Fryd. Aabenbar, o Fader, forsaae vi os i vor Menneskeskabelse deri, at vi toge Leeret for svagt og fint, at vor Munds Aande meddeelte sig dem i alt for liden Grad, til at de kunde lykkelig seire over de Farer, som Skiebnen paalagde dem. Vi maa altsaa søge endnu nøiere at sammenknytte dem med os, at styrke deres indvortes Kræfter, og at ophøie Menneskeslægten ved Menneskeslægten. —

Den mørke philosophiske Gudinde havde maaskee endnu længe blevet ved at tale saaledes; men den skielmske Venus afbrød hende, og kastede Kierligheds Æblet til Jupiter.

Pallas taug, og slog Sløret ned: thi det havde hun ikke meent med sit dunkle Raad; men Venus's Fortolkning behagede, og Jupiter foregik Guderne med Exempel. Han smuttede ned, snart som en Guldregn, snart som en Svane, snart i andre Skikkelser, hvor han kun fandt en Skiønhed, hos hvilken en Gnist af Guders Siel kunde lykkes. Nogle Guder og selv Gudinder fulgte ham villig; især lod Menneslægtens ømme Moder, som havde givet det Raad med Æblet, og-

saa

saa dette Raads Udførelse være sig meget magtpaaliggende, saa at tilsidst enhver henrykt Elsker i sin Chloris troede at omfavne en Venus eller Gratie. Selv den kydske Diana blev indtaget af den ædelmodige Begierlighed, at forædle Menneskene, og, da hun legemligviis ikke vovede at nærme sig hendes Endymion, hængde hun med et ømt besiælende Blik over hans slumrende Øie. Kun to Gudinder, Juno og Pallas, bleve kydske: hiin af Stolthed og Jalousie; denne, hvis Raad var ganske misiykket, af undseelig Viisdom.

Menneskeslægtens Scene var nu forandret i sit Inderste. Halvguder og Helte kom for Lyset; ikke ved fremmede, men ved egne Kræfter: Guddommeligheds Sæd var plantet i dødelige Legemer. Hvilke langt større Handlinger skede nu? hvilke langt mere udstrakte Begierligheder rummede det snævre menneskelige Bryst? Æskulap, Jupiters Søn, opvakte Døde, og formindskede Tartari Rige. Herkules og saa mange andre af hans Slags befriede Jorden fra Uhyrer, og som Seierherrer trængte selv i de Underjordiskes Bolig. Blidere Gudersønner kom de Undertrykte til Hielp paa en mildere Maade: Castor og Pollux

frelste

frelste mangen tidligere Simonides, uden at Historien bevarede deres Minde. Som en hielpsom Flamme svævede de over Skibsmasterne, som glimrende Stierner over Valpladsen, og stode de Stridende bie. Apollos og Musens Søn tæmmede endnu engang de dyriske Mennesker med sin Strengeleg, og forfulgte sin elskte Euridice indtil Skyggernes Rige. Saaledes stiftede Gudersønner Venskabs og Troeskabs Forbund indtil paa hiin Side Graven; Det var Helte, som grundfæstede Kongeriger, gave Love, stiftede Stater, og endnu leve i evigt Eftermæle. De ventede ikke paa Merkurs Stav, at føre dem giennem de underjordiske Dale; luttrede i Flammer stege de selv op til Himlen, og Guderne hilsede dem som deres Sønner og Brødre. I Himlen og paa Jorden triumpherede disse Gudernes Børn, og Venus smilede over hendes Kierligheds Æble.

Men hvor hastig gik ogsaa denne Scene forbi! De gamle Guder bleve kiede af deres Verk, og efterhaanden begyndte deres Aand at døe ud blandt de Dødelige. Heltenes Descendenter vare vel stolte af deres Oprindelse; men det var kun et fremmed, arvet Fortrin, som de nu misbrugte

til andre Dødeliges Undertrykkelse. Gudernes Blod flød dorsk i deres Aarer, og derfor prydede de sig med Vaabener og Ahner. Alt vilde Jupiter give Pallas Bebreidelser, fordi hendes Viisdom dennegang saa meget var blevet bedraget ved slig Børneleeg; da hun, uden at retfærdiggiøre sig for et Raad, hun aldrig havde givet, steeg taus ned til Jorden, og selv fuldførte sit Værk.

Blant alle Guder og Gudinder havde Pallas allene det Fortrin, at hun uden udvortes Berørelse var avlet i Jupiters Hoved, og kunde altsaa ogsaa virke umiddelbar paa menneskelige Siele. Hun behøvede derfor ingen Forklædning, for at undervise de Dødelige, endnu mindre en blændende Forførelse. Hun kastede Fløiten bort, som Merkur vilde laane hende, og som dog altid virkede mere paa Øret end paa Menneskets Gemytter; derimod meddeelte hun sig umiddelbar de lærebegierlige Siele, som erkiendte hendes Værd, og elskede hendes tause Skikkelse. Hun lærde Pythagoras at tie og tænke: uden vaagende Drømme opdagede hun ham hele Verdens Love, og aabnede hans Øre for Sphærernes Harmonie. Den besiælede Plato førde hun i Siælenes Rige, viste ham Gudernes

dernes Stat, og selv den himmelske Kierlighed. Brutus og Scipio bevæbnede hun med sit ugiennemtrængelige Skiold, og indgav dem Følelse ikke allene at elske Fædrelandet, men ogsaa Dyden, at foragte Misunnelsen, og ved dens Slangehaar at lade sig opmuntre til større Dyd. Derfor satte hun Medusas Hoved paa sit Bryst, og gav Furien der en himmelsk Skiønhed. Med hendes glatte Lanze, som ofte havde fældet Kæmper, slog hun paa Klippen, og det velgiørende Olietræe traadde frem af den. Ikke Fienders Betvingere, men Menneskenes Velgiørere kronede hun med dets fredelige Løv; dog helst dem, der, som deres egne Beherskere, levede i Fred med sig selv. Heller ikke saae hun ved denne Belønning paa nogen Stand, nogen Alder eller Kiøn. Hun bragte den ligesaavel til Slaven Epiktet, som til den plagede Markus Aurelius paa hans bestormede Throne; den himmelske Freds Olie gydede hun indvortes i deres Siele. Endog Fruentimmerkiønnet undgik ikke hendes systerlige Opsyn: hun opfandt, ikke for dem men i dem, alle Arbeidsomheds og den stille huuslige Flids Kunster. Med Penelope vævede hun deres uskyldige Dragt, og qvæ-

gede de Længselfulde ved deres taalmodige Haabs Taarer. Nogle Ædle blant hendes Kiøn lærde hun at foragte Døden selv. Hun gav Arria Dolken i Haanden, og forvandlede Porcias Glød til gloende Nektar. Hendes beste Yndlinge, Mænd og Qvinder, gav hun sit Billede, Uskyldighedens Palladium. Uden Stolthed, i hendes beskedne tause Storhed lod hun sig nu see i Olympen som Seiervinder. Jupiter gav hende det menneskelige Kiøn, af hvilket hun meest havde giort sig fortient, og i stæden for alle Himlens Forlystelser valgte hun Jorden til sin stille og jævnlige Bolig. Helst boer hun hos den eftertænksomme og virksomme Viise; og fryder sig over den stille Lykke af en god Opdragelse, et huusligt, arbeidsomt Liv. Vist nok haanede den slanevurne Venus hende derfor, og kaldte hende en mørk Natugle; men Skiebnen selv sendte hende, som den eneste og bedste Udsører af dens Raadslutninger, et Symbol af det ældste Slags, en Sphinx, Billedet paa skiult Viisdom.

Endnu, store Gudinde! er dit Rige hist og her paa Jorden i Mørket; maatte det snart blive et almindeligt, lyst Rige!

Mis-

Misundelsen.

En Drøm.

Af Merciers bonnet de nuit. Tom. 3. S. 47.

Naar Misundelsen ikke kan yttre sig, udgyder den sin Galde over Legemets Overflade; men især over Ansigtet: saaledes har en misundelig Skribent en saffranguul Ansigtsfarve, og, ligesom man ligner de Skiønnes Farve ved Roser og Lilier, saaledes skulde man og ligne forskiellige Digteres Ansigter med Koblommer og Jonqviller.

Den misundelige Skribent lætter sig ved bittre Kritiker: han udaander den Fortrædelighed, som nager ham, og Dadlesyge bliver en bedrøvelig Nødvendighed for ham. I Selskaber kiender jeg altid den Mand, som giør Fordringer paa Forfatterskab, og som fusker derpaa, uden endnu at vove at være det bekiendt; jeg erkiender strax, siger jeg, denne skammelige Skribent paa den Maade, hvormed han taler om dem, som med aaben Pande

vandre denne Bane. Dersom bidende Epigramvittighed skinner igiennem i hans Tale, vil det ikke vaere længe, inden han ogsaa kommer frem med et Værk. Sande Lærde ere beskedne, og udtrykke sig med Lemfældighed; de, som ulovlig bemægtige sig dette Navn, plages, jeg veed ikke af hvilken Jalousie, som giør deres Domme haarde og utaalelige.

Medens jeg i Gaar saa for det løse nedskrev disse Ord, sov jeg ind, da en Drøm førte mig hen i en rædsom Ørk: pludselig saae jeg en af de gyseligste Figurer, som Indbildningen kan forestille sig, at komme imod mig: fra Hoved til Fødder var den guulgrøn; Huden i Ansigtet var sammenkrympet i tusend Rynker; dens Øine laae dybt i Hovedet, og kastede en bleg Straale fra sig: jeg skal vise dig, sagde den til mig, en Gienstand endnu afskyeligere end jeg er. Mange Tak, raabde jeg! og den aabnede en Hule, i Grunden af hvilken jeg saae et Fruentimmeruhyre, som uophørlig udspyede smaa Uhyrer, der voxte til: disse fødte Uhyrer havde en Jernkiæft, som beed alt hvad der forekom dem; men deres Tænder endskiønt skarpe, bleve stumpe og faldt ud: det qvin-

delige

delige Uhyre var omringet af en Mængde sønderbrudte Tænder.

Her seer du Misundelsen, sagde Gestalten, som ledsagede mig: dens Øine, der snart stode stive, snart spillede rundt, vare fulde af Raseri og Ondskab: Uhyret holdte et Slags Mikroskop for Øiet, der havde en konvulsivisk Bevægelse, hvilket forstørrede Feil, og formindskede gode Egenskaber.

Misundelsen blev en Protheus; men en skrækkelig Røst, som kom fra den høie Himmel, raabde forskiellige Gange til den: Vælg en Stand paa Jorden, eller du for evig maa gaae tilbage til Tartarus's Afgrund.

Jeg troede, at Uhyret i en nye Forvandling vilde blive Maler, Digter eller Akademikus; det stod i Betænkning at tage en Skuespillers Maske, siden var det tvivlraadig om, at bemægtige sig en Hærførers Kommandostav; men til min største Forundring tog det paa engang en Doktors Kiole paa.

Abu.

Et Eventyr.

(Efter A. Walls Bagatellen.)

Hassan var i tredive Aar Konge i Samarkand, og regierede sit Rige i Roe. Han holt sine Naboer i Ærefrygt, men det faldt ham aldrig ind, at udvide sine Grændser. Han besad den Lykke, Kongerne saa sielden besidde: han blev paa engang frygtet og elsket.

Hans eneste Søn hedd' Abu, og Faderen havde intet forsømt paa sammes Opdragelse. Nogle viise Mænd havde giort alt deres, for at danne denne Ynglings Hierte og Forstand, og deres Bestræbelser havde ikke været frugtesløse. Vel var Abu Prinds, men desuagtet en af de fuldkomneste Ynglinge.

Allene Historiebøgerne, som man den gang havde i Samarkand, og ved hvis Læsning han ernærede sin Aand, udviklede Tid efter anden denne unge Prindses Hovedtilbøielighed, som foragtede Vellyst og Rigdom. Hvad der meest tildrog

sig

sig hans Opmærksomhed i den hele Historie, var de Slag og Seiervindinger, ved hvilken den store Konge Mag-pul-har, og den store Konge Traralang, og den store Konge Hio-lam havde erhvervet sig saa udødeligt Ærmæle. Vi Europæer kiende vel ikke engang disse udødelige Kongers Navne, hvis Roes varede evig: men Samarkands tabte Aarbøger vidste at fortælle meget om dem.

Kort, disse Heltes Bedrifter opflammede en Ild hos den fire og tyve aarige Prinds, som giorde ham sin Tilstand meget ubehagelig. Han blev Dag fra Dag mere utilfreds med den uvirksomme Roe, hvori han maatte leve, han skildte sig fra Selskabet, og vedergvægede sig i Eensomhed med sine Ønsker.

En Aften i Skumringen sad han ganske allene paa en Høi ikke langt fra Samarkand, støttede sig paa en Rolle af de samarkandske Aarbøger, og overtænkte sorrigfuld sin Tilstand, da med eet en ærværdig Olding stod for ham. Oldingen bar en lang himmelblaae Dragt, og en hvid Stav. Han havde et skiønt sølvfarvet Skiæg, som naaede ham til det gyldne Belte, og hans Aasyn var muntert og venligt.

"Held dig, Prinds Abu!" sagde Oldingen, "du synes at være meget misfornøiet. Hvad "fattes dig?"

"Jeg veed ikke, hvo du er, ærlige Olding."

"Jeg kommer langt her fra, jeg elsker de "Bekymrede, jeg raader dem, og er taus. — "Siig mig, Abu; hvad fattes dig?"

"Forretninger fattes mig."

"Og hvilke Forretninger?"

"Hvorved man faaer at vide, at der er en "Prinds Abu til i Verden."

"Men hvor langt vil du da, at dit Navn "skal være bekiendt?"

"Jo længere, jo bedre."

"Altsaa ønskede du, at alle Nationer paa "Jorden hørte om dig?"

"Om det er mueligt, alle."

"Men hvorved troer du vel, at bringe det "saavidt?"

"Ved Handlinger, som man taler om."

"Formodentlig ved Feltslage, ved Erobrin- "ger, ved fangne Konger, og ved undertvungne "Nationer?"

"O,

" O, du har giennemskuet mit Inderste. — " Raad mig: den Ild, som luer i mig, fortærer " mig. „

" Staae op! „ sagde Oldingen, og gik dybsindig frem og tilbage paa Høien med Abu, indtil det var fuldkommen Nat. Abu kunde ikke finde sig i Gestaltens Taushed: men han var fyldt af en vis Tillid og af en vis Ærefrygt, som han endnu aldrig havde følt for nogen.

" Sæt dig! „ sagde Oldingen, da man kunde see alle Stierner; og Abu satte sig følgagtig ved Siden af ham paa Høien.

" Jeg vil give dig Raad, Abu: afbryd mig " ikke. „ blev Oldingen ved, og hævede sin Stav i Veiret. " Den Stierne, du skimter hist en " halv Tomme fra Sirius, er saa langt borte fra " Sirius, at de Straaler, som i Dag gaae ud " fra Stiernen, uagtet de i eet Minut giennem- " løbe mere end tre hundrede og tredive tusende sa- " markandske Mile, alligevel først om otte tusende " Soleaar kunne ankomme i Sirius, saa at, naar " Stiernen engang skulde udslukkes, man først otte " tusende Aar efter vilde savne den i Sirius. „

Abu blev forundret, og sukkede.

" Den-

" Denne Stierne, som hedder Haro, „ blev Oldingen ved " er en Soel, om hvilken een og halv- " tredsindstyve Planeter dreie sig. Blant disse en " og halvtredsindstyve Planeter er een, som hedder " Narr, og har atten Maaner. — Planeten Narr " er omtrent ti tusend gange saa stor, som denne " Jordklode, og der gives paa samme saa kaldte " fornustige Skabninger. De ere kun firesinds- " tyve Alen høie, have kun sexten Sandser, og le- " ver blot tre tusende Aar, istæden for at Bebo- " erne paa denne Stiernes andre Planeter tildeels " ere to hundrede Alen høie, have henimod halv- " tredsindstyve Sandser, og leve tyve til tredive " tusende Aar. Desuagtet troer de stakkels Nar- " rianer, at Verden er skabt for deres skyld, og " paastaae, at Solen, og de atten Maaner, og " de halvtredsindstyve Planeter, og de tusind " Millioner Fixstierner, som de kunne opdage " med deres fierdingmilslange Kikkerter, blot ere " dannede, for at oplyse deres Dage og deres " Nætter. „

Abu sad, og vovede neppe at drage sin Aande.

" Der gives nogle tusend Nationer paa Pla- " neten Narr. De ere endnu alle vilde, men

" nogle

" nogle deriblant kalde sig kultiverede. Disse kul-
" tiverede Nationer, som holde sig for det vig-
" tigste Værk i Skabningen, ere et besynderligt
" Slags Skabninger. — De udnævne for Exem-
" pel paa en Dag om Aaret dem, som erlægge
" en vis Summa brune Stene, der ere meget
" sieldne i Planeten Narr, til priviligerede For-
" standere for de sexten Sandser, uagtet disse For-
" standere undertiden mangler alle Sandser. —
" De have Præster, som skulde forestaae den Evi-
" ges Tieneste, og disse dele sig i Præsterne Hedah
" og Præsterne Heidah. Begge Ord have ingen
" Mening i disse Folks Sprog, og alligevel have
" de hele tredive tusend Aar snart forgivet, snart
" dræbt hinanden for disse Ords skyld. — De have
" Love; men der hører eet Aartusend til, at lære
" disse Love udenad, to Aartusende til at forstaae
" dem, og ti Aartusende til at forene dem med
" hinanden — alligevel give de andre Nationer
" den Titel Barbarer, og holde sig for Skabnin-
" gens første Værk. „

Abu slugede ethvert af Oldingens Ord.

" Narrianerne have i Tidens Længde samlet
" sig i store eller smaa Selskaber, og, hvilket er
" det

" det fornuftigste af dem, ethvert Selskab adly-
" der en eneste Skabning af deres Art, som man
" paa Jorden kalder en Konge, og som, naar
" han troelig vil forrette sine Pligter, er værre
" faren, end en stakkels Brændehugger. „

Abu drog et dybt Suk.

" Desuagtet har der undertiden været saa
" kaldte forstandige Skabninger i Planeten Narr,
" som vilde erhverve sig et udødeligt Navn, som
" drog ud med nogle Millioner bevæbnede Mænd,
" for at blive bekiendte for alle Planetens Natio-
" ner, som i deres korte Levetid af et par tusend
" Aar kun lærte at kiende den ottende Deel af
" samme, og som alligevel ødelagde nogle tusend
" Stæder, som man ingen videre Forbrydelse
" kunde tillægge, end at de ikke havde været istand
" til, at fange den Dreng, som opbrendte dem,
" i det Øieblik han lod sig see for deres Mure, og
" hænge ham i et Træe. „

Abu saae stivt paa Oldingen.

" Meget sielden gives der i Planeten Narr
" en Konge, som er fornøiet med sit Riges Grænd-
" ser, foragter Eftermæle og saa kaldte Heltebe-
" drifter, og umager sig for at være retfærdig og
" elskværdig. „

Abu

Abu lænede sig paa Armen, og saae til Jorden.

" Af dig, Abu, du som skal arve den tusende
" Deel af en lille Planet, som er ti tusend Gange
" mindre end den lille Planet Narr — af dig,
" som skal adlydes af Skabninger, der kun har
" fem Sandser, som i det høieste kun er syv eller
" otte Fod høie, og som leve blot hundrede Aar —
" af dig var det besynderligt, om du vilde giøre
" dig til Spot for de Genier, der undertiden rei-
" ser fra et Soelsystem til et andet. Man kalder
" Planeten Narr Skabningens Daarekiste. Hvad
" skulde man kalde din lille Planet, om der var
" Erobrere derpaa? — Giør Vel, Abu, haand-
" hæv Retfærdighed, og vær elskværdig. „

Oldingen forvandledes til en skinnende Yngling, kyssede Prindsen Abu, og forsvandt. — Abu faldt til Jorden, tilbad Solens og Planeternes Skaber, gik tilbage til Samarkand, og blev elskværdig i stæden for at blive en Erobrer.

Anek-

Anekdote.

Efter Sturz, 2 Deel. S. 325.

Den afdøde Hertug af Montagu var en menneskekierlig Mand, som inderlig følede Velgiørenheds høie Værd, og som jagede efter gode Handlinger, som efter Eventyr. Det lykkedes ham at vedligeholde en usordærvet Følelse i den store Verdens Kreds, og dog blev han behagelig for alle, fordi han satte ingen Priis paa sine egne Fortienester, ikke overspendte nogen Dyd, og ved sit milde muntre Lune tildrog sig alles Hierter.

Kort efter den sidste Aachenske Fred saae han paa en offentlig Spadseregang en middelaldrende Mand med en ædel Mine, som havde en luslidt dog reenlig Uniform paa, sneg sig bestandig i de eensomste Gange langs Vandet, undertiden stod stille, og løftede sine Øine mod Himlen med en sørgmodig Værdighed. Hertugen fandt snart een, som fortalte ham den Ubekiendtes Historie. Hans Navn, sagde han, er Randal, han er kiæk som hans Kaarde, og indhøstede i sidste Krig Saar og Ære i Overflødighed; men ved Reduktion

mistede

mistede han sit Kompagnie, som havde kostet ham hans hele Arvepart, og nu er han meget at beklage, om han ellers skiøtter om at være det. Han lever i London af Halvdelen af sin halve Gage, for i Nærheden at vente en bedre Lykke, og hans Kone med to Børn sulter med den anden Halvpart i Yorkshire. Man siger, at han elsker den stakkels Kone indtil Sværmerie, og maaskee giør hendes Fraværelse ham tungsindig. Har den Mand ingen Venner? Jo vist har han, var Svaret, men han skyer dem, og omgaaes dem med Tilbageholdenhed og Kulde. Han kalder det en farlig Prøve at begiære Hielp, og vil, som han selv siger, ikke lære at foragte nogen gammel Ven. Nu veed De, Mylord, vedblev han, at man ikke paanøder nogen sine Velgierninger, og at man røber en skiæv Tænkemaade, naar Ulykken giør os stolte. Hertugens Hierte bankede hastigere, og i Øieblikket udkastede han sin Plan. Nogen Tid efter, da just Randal sad i dybe Tanker paa en Bænk i Haven, nærmede Hertugens Kammertiener sig, og indbød ham i sin Herres Navn til Giæst den følgende Dag. Randal reiste sig med nogen Bestyrtelse, og som opvaagnet af en Drøm,

maalde den Fremmede med Øinene, og svarede koldt, at han maatte tage feil af Personen, siden han ikke kiendte Hertugen. Naar De, svarede Tieneren, er Kapitain Randal af det attende Regiment, saa har jeg Ordre at bede Dem. Got, sagde Randal; jeg begriber det ikke, men jeg skal have den Ære at giøre min Opvartning.

Hertugen modtog ham allene, og i det han tog ham fortroelig i Haanden, sagde han sagte med en hemmelighedsfuld Mine: De gietter neppe Aarsagen til min Indbydelse, og jeg er uvis om, hvorledes De vil optage min Dristighed. Jeg har ved en Hændelse erfaret, at en ung Dame af mit Bekiendtskab er intet mindre end ligegyldig mod Dem, at hendes Hiertes Rolighed kommer an paa at tale med Dem, og, siden det ikke kan skee hiemme hos Frøkenen, saa har jeg giort mig den uskyldige Glæde, at bringe dem begge sammen her — jeg haaber, at De derfor ikke tænker slettere om mig. — Ved hvert Ord af Hertugens Mund gierde den ærlige Kapitain store Øine, endelig med et stivt Aasyn og skielvende Underlæbe kom han til at tale: Mylord, sagde han med Værdighed, enten har man Dem eller mig til

Nar

Nar — og vi ere, haaber jeg, ved Gud, ikke skabt dertil. Hertugen svarede lige saa alvorlig: jeg er en Mand af Ære, Hr. Kapitain, og hvad jeg siger Dem er den rene Sandhed. Her sprang Sidedørren op, og Randal saae — sin Kone, som fløi om Halsen paa hendes Mand, der stod forstenet, og sine Børn, der hængde sig fast om hans Knæ, saae op til ham og græd høit, fordi disse Uskyldige mistydede Glædestaarerne i deres Faders Øine. Hundrede Spørgsmaale giennemkrydsede hinanden. "Veed du vel„ — raabte Konen; "Hvor kommer I til London?„ spurgte Manden. "At Hertugen„ — vedblev Konen, "er et Redskab til vor Lykke? — at han skrev mig til, saa snart muligt at komme til London, fordi min Onkel, som var misfornøiet med vort Giftermaal, paa sin Dødseng havde — Her er Papiret.„ (Det var en Annuitet paa hundrede Pund aarlig) — Den ærekiære ømfindtlige Randal giættede Hemmeligheden, og dulgte den. "Ach, Mylord!„ brød han ud — "Lad det være got„ sagde Hertugen. "Vi ville drikke et Glas paa Onkelens Minde.„

Onkelen var virkelig død, men Testamentet en Fabel.

En Vinteraftens Følelser.

Hvor smukt glimre giennem mine frosne Vindver de mange Stierner paa den mørkeblaae Vinterhimmel i den kolde bidende Luft! Og dette lille eensomme Kammer, og Gienskinnet af Flammerne i Ovnen, som spøgende spille hist og her paa den hvide Væg, hvor er dog ikke alt omkring mig her saa tyst; saa stille. —

Atter en Dag tilbagelagt; og — Gud hvor kan jeg takke dig — tilbagelagt i Sundhed, uden Mangel, og forsødet ved mangen glad Følelse; Men — mangen smertelig havde jeg og — Jeg gik uden for Byen; Solen spredte Millioner glimrende Funker over de sneehvide Marker og Veie; den skarpe Nordvind stivnede hver Nerve og hver Sands hævede sig til finere Følelser. Da kom en Mand, og bad mig om en Almisse; det iisgraae Hoved var blottet, den tørre visnede Haand strakt ud mod mig; stiv af Kulde var han neppe istand at fremføre et par klynkende Ord — den stakkels ulykkelige Mand! mon

han

han efter den skrækkeligste Kamp med Hunger og Kuld, har tilklynket sig saameget, at han nu kan beskytte sig mod den indbrydende Nat. — Ach! ingen varm Føde, intet lunt Værelse vil vederqvæge ham, ingen varmende Seng modtage ham; under et par gamle elendige Dækkener skiuler han kummerlig sit forfrøsne Legeme, og venter under smertelig Gysen længe og forgiæves den velgiørende Søvn, der skal stille hans Smerter og hans Jammer.

Og nu de fuldkommen beklagelseværdige, som ikke have lært det; og hvis Stand forbyde dem, at anholde om deres Medmenneskers Medlidenhed. Der var en Tid da de selv giorde vel, og nu maae de trygle Velgierninger af andre. — Deres Kamp med sig selv, Kulden som alt mere trænger sig giennem de forraadnede Vindver i den elændige Boelig — ingen Klæder at beskytte sig med, intet Brænde at varme sig ved; ingen Suppe at styrke sig paa — —

O hvor lykkelige ere I Rige, fordi I have Magt at afstørre mangen Taare; kunde dog en Ubekiendts Røst bevæge blot een af Eder ved denne indbrydende stærke Frost, at see medlidende ned paa

disse arme Ulykkelige, som uden kraftig Næring, uden tilstrækkelige Klæder, uden vis Boepæl, uden Brænde i den gyseligste Kulde bortsukke Dage og Nætter — som vilde modtage Døden endog i den skrækkeligste Skikkelse, som deres Ven og Velgiorer; O kunde jeg bringe een af Eder til at forskaffe sig en uudsigelig lyksalig Stund ved at afhielpe hine Medmenneskers Nød; — hvor salig vilde da denne Aften være mig! — Skulde dog ved Gud! Enhver være den andens Broder! hvad er da al Klodens Viisdom? kan ikke et Barn med et eneste Spørgsmaal giøre den stum; og bringe den til at bekiende hvor indskrænket den er? og Eders Ære og Eders Rigdomme. Gaae til Eders Forfædres Grave! Gaae til Kirkegaardene — der ligge mellem hinanden de modrede Been, Støv hos Støv, Fornemme og Usle, forglemte fra Menneeskealder til Menneskealder! Ja kun Eet i dette Menneskeliv forgaaer ikke, kun Eet fortærer ingen Forraadnelse, udsletter ingen Evighed: at være sig gode Handlinger bevidst.

Hvor skiønt glimre Guds de mange Stierner! hvor stille, hvor høitideligt er dog alt omkring mig her! Men I mine Brødre, I Trængende! jeg er for arm til at hielpe Eder — Gud trykke Eders Øine til.

Spa-

Spadseregangen, eller om Penge.

Træt af et Arbeide, jeg gierne havde fortsat, fordi jeg er saa lykkelig, at giøre mine Forretninger til min Fornøielse; trængte jeg, for at adsprede mig, igiennem en Mængde af mine syssel satte Medmennesker, af hvilke de fleste skulde være uendelig meget lykkeligere, hvis de ved deres Arbeide følte det ædlere Øiemed, de sigte til: om de derved saae et bedre Maal for sig, end at vinde Penge; Jeg kommer endelig i den frie Luft; drager Aande, vederqvæger mig ved Synet af den skionne Natur, og befinder mig ved et lidet Landgods der tilhørte en Borger, som ved Arbeid og Flid var bleven en formuende Mand.

Han var just i færd med at lade sit Gods forskionne; og stod der i mine Øine en Mand, der ikke skulde bytte sit Lod bort for en Fyrstes. Jeg tænkte her er en Lykkelig; han har ved redelig Arbeide, som allerede var Glæde for ham, forhvervet sig den Glæde at leve uafhængig, og ved beskeden Nydelse af sin Lykke ogsaa at forøge

andres. Jeg taler til ham; jeg tænker at giøre ham endnu mere glad, ved at fortælle ham hvad jeg følte ved hans Lykke; Det er en kostbar Fornøielse, sagde jeg ham — at nyde hvad man har erhvervet, at forskiønne hvad man har frembragt, og at herske i sine Eiendomme, som en god Fyrste i sit Land. Men jeg mærker snart, at jeg har talt Hebraisk for Manden. Nei Herre! sagde han, jeg sveder her ganske forskrækkelig, for at see til at mine Folk arbeide; hvis man ikke bestandig er om dem bliver der intet giort, og Daglønnen er spildt. Imidlertid kommer een til os, som Manden kan vinde et par Styver fra; han forlader sine Arbeidsfolk, og jeg gaaer videre og tænker: hvor lykkelig ville ikke denne Mand være, hvis han i det han foretager sig, saae paa mere end Pengene, som kan vindes eller tabes derved, hvis han tydelig forestillede sig, her fremstaaer efter din Befaling, Orden, Symmetrie, Skiønhed; hvis han følte ved ethvert Snit, som hans Arbeidere giorde i et Træ: nu er atter en guddommelig Skabnings Fuldkommenhed forstørret; hvis han tænkte naar han betalte sine Arbeidsfolk: Nu har du bidraget til at et Menneske, skabt til Arbeid og Glæde, har været virksom en heel Dag, at han har brugt sine

Kræf-

Kræfter til at vedligeholde sin Sundhed; at han er bleven beskyttet for de traurige Følger af Ledigsang; at han med Kone og Børn glad kan fortære sin Aftensmad; at han, i Haabet om ny Fortieneste for næste Dag, hvormed jeg lader ham gaae fra mig — kan sove roelig, betrygget ved mig mod Mangelens qvælende Sorger.

Jeg gaaer nogle Skrit længere frem, jeg finder en Rebslager, som munter løber frem og tilbage paa sin Bane og giør Snorer; det er moersomt, sagde jeg til denne, at være idelig i Bevægelse, at indaande reen Luft, have en skiøn Udsigt for sig, og en klar Himmel over sig, som smiler Glæder ned til os; at forrette et Arbeide, som skaffer Siel og Legeme varig Sundhed, og nytter andre Mennesker; Ja Herre det gaaer saa an, siden man er fordømt til Arbeide, at man dog kan vinde et par Skilling derved; Denne forstaar dig ikke heller, tænkte jeg og gik videre.

Halvtredsindstyve Skrit fra Reberbanen kommer jeg til et prægtigt Lyststed; dets Eyer sneg sig i dybe Tanker mellem en Allee af blomstrende Linde og en speilklar Bæk, som oplivede den skiønneste Egn. Denne er dog vel ikke blant de Fordømtes Tal, tænkte jeg; hvorvel hans sværmeriske

Gang synes næsten at forkynde mig det. Jeg taler til ham, jeg priser hans Have, hans Kone, hans Lykke; lykønsker ham med de glade Timer, han kan tilbringe med at giøre vel; han trækker paa Skuldrene, seer paa mig med den Medlidenhed, som en godhiertet Riig yttrer mod et Menneske, som ikke er rigt, og siger: gode Mand! hver Dag har sin egen Plage. Saa, saa! svarte jeg ham, giorde en Reverenz, gik videre og tænkte: atter en Ulykkelig, fordi han i alt seer intet andet end Penge. Enhver Dag sin egen Plage! for ham, for hvem ethvert Øieblik maatte have sin egen Glæde; hvis han havde lært at øse af Glædens uudtømmelige Kilde, ved hvilken Forsynet har sat ham; hvis han havde lært at føle, hvordan ethvert af den rige Mands Skrit kan lade Roser fremspire, hvor ofte han giør det, uden at vide deraf, hvorledes han end mere vilde giøre det, hvis han ved enhver Udgift han giør, tydelig fornam hvor stor den Glæde er, at forminske Elendighedens Maal blant sine Medmennesker; at formere Mængden af det gode og skiønne i Verden; kort, hvis han var istand til at nyde Livet, som en viis Mand nyder det; hvis han ikke var vant til, liig den gemene Mand, at see alting skiult i Guldets traurige Sløer.

En

En hæs Stemme, som fordrede en Almisse, giorde Ende paa mine Betragtninger. Jeg seer et Menneske for mig, som bleg, mager, hentørret slæber sig frem; jeg forskrækkes da jeg bliver vaer, at denne Ulykkelige er een af mine gamle Skolevenner; jeg giver ham, hvad han forlanger af mig, trøster ham, og før jeg er istand til at eftertænke dette traurige Optrin, befinder jeg mig for Vindverne af Kroen, hører et vildt Skrig, og seer en Mængde Folk af den lavere Klasse, som bortsvire de faa Skillinger, de har havt tilovers Ugen igiennem, som skulde lette dem Sygdoms, Uformuenheds og den høie Alders Besværligheder. Gud! atter Mennesker, som ere ulykkelige, eller skulle blive det, fordi man i deres Ungdom ikke har bibragt dem rigtige Begreber om Penges Værd og deres Brug. Disse ere endnu ulykkeligere ved at nyde, end hiine ved ikke at nyde.

Jeg tilbragte den øvrige Vei med at eftertænke de Menneskers ulykkelige Skiæbne, som snart giøre for lidet og snart for meget af Penge. Og hvoraf maae dette vel komme, tænkte jeg, uden af Mangel paa fornuftig Underretning om denne tvetydige Tings Natur, som mere er noget ved det

den

den betyder, end ved det den er? Ville vi altsaa forberede Mennesker til en viis og lykkelig Brug af Livet: saa maae vi lære dem, ved ethvert Arbeide, ikke saa meget at see paa Pengene, som kan tienes derved: som paa den Glæde, der er forenet med Arbeidet, medens man forretter det; og paa den, som vi skulle nyde, naar det bliver tilendebragt; og endog ved denne Glæde maae man ikke saa meget see paa det physiske, paa det der mætter vore Begierligheder, og smigrer Lidenskaberne; som paa det der er sædeligt i den, det som tilfredsstiller den høiere Trang, giør vore Medskabninger lykkelige, avler Fuldkommenhed i og omkring os. — Mennesket, som under Arbeidet blot tænker sig den Løn, han vil faae naar det er fuldbragt; er en elendig Slave, der kun seer Aftenen i møde, og for hvem Dagens Glæder ere besværlige; Bygmesteren, som, imedens han opfører et Tempel, blot tænker paa Belønningen, er en ussel Dagleier, en Idiot, der ikke kiender sin Stands kostbare Glæder. Hvor lykkelig vilde han ikke være, om han ved enhver Steen, som blev føiet til hans Bygning, nød den høiere Grad af Fuldkommenhed, efterhaanden som den udviklede sig; om han saae med Vel-

behag

behag den Dueligheid, som enhver af hans Arbeidere lod see derved, og den Velstand der har sin Oprindelse deraf, fordi saa mange Mennesker der finde Næring og Beskiæftigelse; om han oste med menneskevenlig Vellyst tænkte paa den Fornøielse som Mennesker giennem mange Aarhundrede vil have i hans Værks Betragtning; og med en andagtsfuld Henrykkelse paa den Undervisning, den Trøst, den Opbyggelse, den Opmuntring til Dyd, som saa utallige skulle finde der; paa den Lyksalighed der vil flyde deraf for Efterverdenen.

Der er ingen Forretning i Livet, der, betragtet fra slig Synspunkt, ikke kan blive en Kilde til de kosteligste Glæder. Og at danne de tilkommende Mennesker til slig Tænkemaade, anseer jeg for en af de vigtigste Forpligtelser for enhver, hvis Lod det blev at opdrage og undervise Mennesker. Spiren dertil ligger i enhver Siæl; en dunkel Følelse derom er stedse virksom i ethvert Menneske. Den største Velgierning en Opdrager kan bevise sine Lærlinge, er at udvikle den, at styrke den og at bringe den til at seire stolt over alle Vindelystens smagløse Følelser.

Emilie

Emilie.

Emilie mistede allerede i sin spædeste Barndom en øm Fader, og blev derved allene overladt til en slet Moders Opdragelse. Denne tumlede omkring i Verdens Fornøielser, og overgav Emilie under en Fransæses Opsyn, hvilken hun trolig anbefalede, ikke at spare nogen Tugtelse paa hendes Datter. Dette, men forresten intet, iagttog hun paa det nøieste, hun behandlede den stakkels Pige paa det grusomste, og forestillede hende altid for Moderen som en haardnakken, slem Pige. Emilie var intet mindre end dette, hun besad med det blødeste Hierte den fineste Forstand, saae, at hun skeete Uret, men bar sin Ulykke med største Taalmodighed. Hun føelte Trang til Forretninger, og til at stille sin Videbegierlighed, thi ingen gav hende nogen Undervisning. Hos Moderen torde hun ikke besvære sig over hendes Fransæse, thi denne formaaede alting hos hiin, og ikke allene, at hun blev straffet af hendes Moder, udsatte hun

sig

sig endog for hendes Fransæses slette Behandling; der blev altsaa intet tilbage for hende, end at hun bar alting taalmodig, og søgte at forøge sine Kundskaber ved de Ting, som vare omkring hende, og ved nogle faa Bøger.

Ved den Tid, at Emilie var ni Aar gammel, kom en Ven af hendes afdøde Fader, som tillige med hendes Moder var sat til hendes Formynder, for at besøge Emilies Moder. Han havde alt for længe siden hørt, at Emilie blev saa slet behandlet af sin Moder, og nu kom han just i den Hensigt, at underrette sig selv nøiere om Sagen. Hans første Spørgsmaal var efter hans Myndling; Svaret derpaa kan man let slutte sig til. Moderen beskrev hende som en dum haardnakken Pige, som intet vilde lære, og lod alle gode Formaninger gaae hen i Vinden.

Emilie blev hentet, men hun modsagde aldeles hendes Moders Beskrivelse. Man sporede vel en Frygtsomhed og Tilbageholdenhed hos hende, men ethvert Træk i hendes Ansigt viiste, at dette var en Følge af en slet Opdragelse, men ikke af Mangel paa Forstand. Formynderens Kone, som ogsaa var tilstede, udbad sig Tilladelse af hendes Moder,

at

at beholde Emilie til Selskab, saalænge hun blev der. Moderen giorde vel mange Invendinger herimod, men hun maatte give efter for denne gode Kones Bønner. Nu blev det hende under Trusel af den strængeste Tugtelse forbudet, at sige hendes Formynder eller hans Kone noget, som angik hende.

Emilie var nu daglig hos hendes Formynder eller hans Kone, men hun vilde aldrig tale, men græd bestandig, naar de spurgte hende om et eller andet. Allene den kierlige Opførsel giorde hende dristig, og snart talede hun uden nogen Tilbageholdenhed, hun fortalte den slette Opdragelse hun fik, og den slaviske Behandling, hun daglig var underkastet, deels af hendes Moder, deels af Fransæsen, og glædede sig ret inderlig, at hun havde fundan nogen, der havde Medlidenhed med hende. Hun kom næsten aldrig fra hendes Formynders Side, saa at han besluttede at tage den stakkels Pige til sig.

Formynderens Afreise var nu bestemt, og nu feilede kun Tilladelse fra Moderens Side, thi Emilie var strax villig. Han besluttede altsaa en Morgen at gaae ned til Emilies Moder, og bede

hende

hende om Tilladelse dertil. Men her fandt han ingen Bønhørelse, hun giorde saa mange Undskyldninger, og var paa ingen Maade at bevæge dertil. Endelig bad Formynderen kun om nogle Dage, dette kunde hun ikke afslaae, hun gav fiorten Dages Tilladelse, men ikke en Dag længer, og med det Løfte, at bringe hende tilbage til bestemte Tid, reiste de bort med Emilie. —

Emilies Formynder havde en Datter, en Pige omtrent paa Emilies Alder, denne giorde hun sig snart bekiendt med, tog med megen Opmærksomhed Deel i de Læretimer, hiin havde, og følte sig saa lykkelig, at hun med Forskrækkelse tænkte paa Hiemreisen.

De fiorten Dage vare forløbne, og Emilies Moder sendte en Vogn, som skulde afhente hendes Datter, men nu betiente Formynderen sig af sin Rettighed, han sendte Vognen tom tilbage, og skrev Moderen sit hele Hiertes Mening til. Hun forsømte, (sagde han blant andet) sin Datters Opdragelse, han vilde altsaa, da hans salige Ven havde betroet Emilie til ham, ogsaa sørge for hende. Moderen blev næsten rasende herover, og gierne havde hun begyndt en Proces, naar hun

vidst med sig selv, at hun havde en retfærdig Sag; Tid efter anden glemte hun aldeles sin Datter, og endskiønt samme ofte med al barnlig Ærefrygt og Agtelse skrev hende til, værdigede hun hende dog sielden et Svar. Hun overgav sig endelig til en listig Bedrager, som søgte at vinde hendes Tilbøielighed, og ægtede ham.

Emilies Formynder havde en meget riig Onkel i Provintsen, efter hvilken han haabede eengang at arve alting; fra ham kom uformodentlig et Brev, hvori han bad, at de saasnart mueligt vilde komme til ham, da hans Helbred daglig blev slettere, og han troede at ende sine Dage. Saa ont det endog giorde ham, at skilles fra Emilie, saa maatte han dog, naar han ikke vilde frasige sig en god Arv. Han besluttede derfor at sætte Emilie i Kost i Residentsen. Emilie reiste derhen, og hendes Formynder med sin Familie gav sig paa Veien til sin Onkel. Strax efter Emilies Ankomst til Residentsen fik hun et Brev fra sin Moder, hvori hun forestillede hende, at hendes slette Helbred tillod hende ikke at komme meget i Selskab, og at hun behøvede hendes barnlige Biestand hiemme. Emilie, som alt for

vel

vel kiendte en Datters Pligter, forsømte intet Øieblik at opfylde hendes Moders Ønske. Hun glædede sig, at kunde give hende Beviser paa sin barnlige Kierlighed, og troede derved igien at erhverve sig hendes moderlige Kierlighed og Bevaagenhed. Efterat hun altsaa havde meldt det for hendes Formynder, reiste hun til sin Moder. Man skulde nu have troet, at Emilies Moder havde de beste Hensigter; men langt fra. Hendes Mand havde bestemt i sit Testamente, at naar Emilie skulde givtes, ti Tusinde Rigsdaler skulde udbetales hende paa hendes Bryllupsdag; men døde hun ugivt, skulde Pengene falde til Enken. Disse Penge vilde hun nu gierne giøre sig til Nytte, medens hun endnu levede. Emilie saae got ud, besad Forstand og Formue. Derfor frygtede hun, at der let kunde indfinde sig en Elsker hos hende i Residentsen. Men naar hun havde hende i Huset hos sig, skulde hun nok unddrage hende fra Verdens Øine, og anvende Pengene til sit eget Brug; og hendes Omstændigheder vare og saaledes beskaffne, at hun havde meget lidet tilbage.

En Tidlang førte hun sig og saa vel op imod sin Datter, at denne holdt hendes nærværende ind-

skrænkede Levemaade for en Følge af hendes Forbedring, men ikke af hendes aftagende Formue, hendes kierlige, taknemmelige Hierte gik endog saa vidt, at hun frivillig tilbød sin Moder det halve af hendes Formue. Hendes Moder takkede hende meget derfor, og forsikkrede hende, at det ikke skulde være hendes Skade, thi hun havde endnu en anseelig Kapital staaende hos et sikkert Huus, som hendes Mand ikke vidste af, og som hun havde tiltænkt hende efter sin Død.

Mens dette gik for sig, kom en Godseiers Søn der af Nabolauget tilbage fra sine Reiser, denne saae Emilie i Kirken, hendes andægtige Opførsel og hendes udvortes Skiønhed indtog ham saa meget til hendes Fordeel, at han ønskede at være nøiere bekiendt med hende. Men saa let det endog er at giøre Bekiendtskaber paa Landet, saa vanskeligt var det her, Huset var altid lukket.

Emilies gode Hierte kunde ikke see nogen af hendes Medmennesker lide, hun meddeelte enhver, der bad hende om en Gave, efter sine Omstændigheder, og var mangen fattig Families Forsørgere i Landsbyen. Der var ogsaa den Gang en fattig Mand sammestæds, som Emilie under-

tiden

tiden besøgte, og rigelig understøttede. Den Gamles Hytte laae ikke langt fra Veien, som førte til Gaarden, hvor Godseierens Søn boede. En Morgen gik hun ligeledes til den Gamle, for med egne Hænder at række ham sine Velgierninger. Det unge Menneske kom just travende dertil paa sin brune Hingst, da Emilie vilde gaae ind af Døren. Han kiendte hende i Øieblikket, steeg af Hesten, bandt den, og fulgte hende i den usle Hytte. Hun vilde undflye, men han bad hende dog at unde ham en kort Samtale, og Emilie maatte blive, vilde hun ikke handle mod Velanstændighed. Hendes beskedne og fornuftige Svar henrykte den unge Mand, og hans Beundring blev endnu mere forøget derved, at den Gamle efter hendes Bortgang brød ud i høie Lovtaler over den velgiørende ædle Pige. Den unge Mand besluttede strax at begiere hende af sine Forældre, fordi han ønskede sig en Kone, som saa aldeles stemmede overens med hans Tænkemaade. Efterat han havde givet den Gamle nogle Gaver, reed han hiem med et glad Hierte.

Emilie, som ikke var sig nogen Forbrydelse bevidst, fortalte hendes Moder alt hvad der var

forefaldet; Moderen anstillede sig meget bestyrtset derover, skildrede den unge Mand, som en vellystig Forfører, hun alt længe havde kiendt, og forbød hende al videre Bekiendtskab med ham. Emilie besluttede ogsaa nøie at følge hendes Moder.

Den unge Mand lod sig engang efter den anden melde, men blev altid afviist under forskiellige Forevendinger, endelig overraskede han dem uanmældet. Emilie maatte strax gaae bort, saasnart han kom ind, og Moderen modtog den unge Mand med al tilsyneladende Agtelse. Da de sædvanlige Komplimenter vare forbie, spurgte han strax efter hendes elskværdige Datter; som et ædelttænkende ungt Menneske troede han ikke at have noget at frygte, og tilstod ganske aabenhiertig for Moderen sin Tilbøielighed. Moderen takkede ham paa det forbindtligste for den Ære han beviste dem, ansaae det for en stor Lykke for sit Huus, naar hun ikke troede, at han vilde være høist ulykkelig med hendes Datter. Hun tilstod ham, at hendes Datter ellers var en god Pige, men at hun en Tidlang havde saadanne heftige Anstod af Tungsindighed, som næsten grændsede til Raserie, og just nu var hun i en Tilstand, at hun ikke kunde lade sig

see

see af nogen. Hun bad ham ikke at aabenbare det for nogen, men ham vilde hun fortroe det, fordi hun i sin Samvittighed holdt sig forpligtet dertil. Den unge Mand blev gandske uden for sig selv over denne Efterretning, og Moderen glædede sig inderlig over hendes vellykkede Projekt.

Det syntes ham ganske utroeligt; imidlertid da hans gode Hierte ikke tiltroede nogen, men mindst en Moder saadan Ondskab, tvivlede han ikke derpaa. Han erkyndigede sig om Familien, og hørte meget ufordelagtigt om Moderen. Iblant andet hørte han ogsaa om Emilies Onkel. For nærmere at lære at kiende denne retskafne Mand, besluttede han, da han desuden behøvede Adspredelse, at reise til ham, og klage ham sin Skiebne.

Han kom derhen, blev vel optaget: men Formynderen forundrede sig meget over den forfærdelige Ondskab. Han besluttede, at giøre alt for at knytte et lykkeligt Baand, og foretog sig, at reise tilbage med den unge Mand. Dette skedte. Han overraskede Emilie til Moderens største Forskrækkelse, men til Emilies største Glæde. Emilie havde vel Tilbøielighed for den unge Mand, men hendes strænge Lydighed mod hendes Moder qvalte enhver

Tanke om ham. Hun nægtede det i Begyndelsen selv, indtil Formynderen aabenbarede hendes Moders slette Opførsel for hende. Himmel! sagde hun, er det mueligt, at en Moder kan giøre det, da jeg som Barn aldrig har tabt mine Pligter af Sigte? Hun tilstod nu sin Tilbøielighed for den unge Mand, og bad hendes Formynder at betage ham denne Vildfarelse, at hendes Families Skam derved kunne tilintetgiøres. Hendes Formynder tog hende med paa sine Godser, og Emilie efterlod et Brev til hendes Moder, hvori hun ikke giorde hende den mindste Bebreidelse; hun beklagede vel hendes slette Tænkemaade, allene hun giorde hende ikke paa nogen uanstændig Maade den mindste Uret. Emilies Formynder forenede begge de unge Elskende efter faa Maaneder ved et lykkeligt Ægteskab. Efter nogle Aar havde hendes Stedfader gandske tilsat Resten af hendes Moders Formue, og da han saae, at der var ikke meer at vente, forlod han hende, efterat han i Forveien havde skaffet alle Juveler, Sølvtøi, og hvad der ellers var af Værdie, af Veien. Forladt af hele Verden, berøvet alle Livets Nødvendigheder, og sig selv sine slette Handlinger bevidst, skiulte hun sig for Verden i den usleste Landsbyehytte, og meest for hendes

Dat-

Datters Øine. Emilie var utrøstelig over sin Moders Tab, thi, uagtet al Efterspørgsel, kunde hun ingen Efterretning faae om hende. Endelig fik hun det at vide. Med største Glæde tog hun selv hen til det Sted, hvor den Elendige levede; her laae hun paa et Straaleie, kunde neppe skiule hendes Nøgenhed, og var ganske udmattet af Sult og Sygdom.

Kierlig rakte hun hende Haanden, beklagede med et rørt Hierte hendes Elendighed, og giorde strax Anstalt, at hun blev ført til hendes Gods. Hun lod strax hente en duelig Læge, pleiede hende selv, og giorde alt, hvad der kunde biedrage til hendes Helbredelse. Hun kom og virkelig saa vidt, at hun var fuldkommen helbredet. Hendes Sindsforandring glædede den gode Emilie overmaade, thi med inderste Hiertes Rørelse angrede hun alle sine begangne Daarligheder, og blev nu et Mønster for Dyd. Saaledes henlevede Familen endnu sex Aar i Roe og Glæde, da Moderen døde, og Emilie græd bittre Taarer ved hendes Grav.

O! gode Emilie, maatte dog alle, som læse dette, følge dit Exempel, da vilde ogsaa Velsignelse hvile over dem, saa vilde de kunne glæde sig over hine herlige Belønninger, som du engang har at vente.

Fornøielse.

(Efter Dr. Goldsmiths Essays, III Ess.)

Naar jeg betænker den ærgierrighedsfrie Stilhed, hvori jeg hendroa den tidligere Deel af mit Liv paa Landet, kan jeg ikke undgaae at føle nogen Smerte i den Tanke, at disse lyksalige Dage aldrig mere vende tilbage. I hiin Unddragelse fra Verdens Tummel syntes al Naturen i Stand til at meddele Forlystelse. Jeg giorde da ingen Forfinelse paa Lyksaligheden, men kunde forlystes ved de plumpeste Yttringer af Bondelystighed, troede mørke Taler det høieste af hvad menneskelig Vittighed kunde frembringe, og Julelege den fornuftigste Maade at hendrive en Aften paa. Lyksaligt! om saa behagelig en Forblindelse kunde stedse vedvare. Jeg finder, at Alder og Kundskab hielpe allene til at forsure os vore Anlæg. Mine nærværende Nydelser kan være mere forfinede, men de ere og uendelig mindre glædende. Den Glæde, den beste Skuespiller giver, kan paa ingen Maade lig-

nes

nes med den, jeg har følt ved en Landsbye-Pudsmager, som efterabede en Præken af en Kiælling i de hernhutterske Forsamlinger. Den rareste Sangers Musik er Mislyd mod det, jeg følede ved en gammel Kiællings ved sin Langaleeg, naar hun sang mig i Graad ved Axel Thorsens og Skiøn Voldborgs eller ved Torkild Trundesens Viser.

Skribentere af enhver Alder have forsøgt at vise os, at Fornøielsen er i os selv, ikke i de Gienstænde, der tilbydes os til vor Fornøielse. Er Siælen lykkeligen stemt, saa bliver enhver Ting i Stand til at more os, og Misfornøielse vil blive os en næsten navnløs Ting. Hvad der forekommer passerer os forbi, ligesom Figurerne i en Hexelygte; nogle kan være forkeerte, andre ilde anbragte, men ingen uden en Nar bliver derfor arrig paa ham, som forestiller os Hexelygten.

Jeg erindrer at have seet en Slave i en Fæstning i Flandern, som syntes aldeles ikke rørt over sin Forfatning. Han var slaaet til en Krøbling, hæslig tilredet, og i Lænker, var tvungen til at slæbe fra Dagbrækningen til den mørke Nat, og dømt dertil for Livstid; og dog med al denne Tilsyneladenhed af Elendighed sang han, vilde have

dand-

dandset, dersom han ei havde manglet et Been, og syntes den overgivneste og lykkeligste Mand i heele Garnisonen. Hvilken practisk Philosoph var ikke dette! en lykkelig Helbreds Forfatning understøttede Philosophien, og skiønt, som det saaes, uden al Visdom, var han virkeligen viis. Ingen Læsning eller Studering havde bidraget til at opløse Hexeriet i det Feeland omkring ham. Enhver Ting gav ham en Leilighed til at være glad; og skiønt somme, for hans Ufølsomhed, troede ham galen, var han en saadan Daare, som Philosopher skulde ønske at efterligne; thi al Philosophie bestaar jo dog eene i at forcere Lyksaligheds Handelen, naar Naturen synes at nægte Midlerne dertil.

De, der, ligesom vor Slave, kan sætte dem selv hen paa den Side af Verden, hvor enhver Ting viser sig os i et fornøieligt Lys, ville ved alt hvad der forekommer finde noget, der vækker godt Lune hos dem. Den bedrøveligste Tildragelse, bedrøvelig enten for dem selv eller andre, kan ei give dem nogen ny Smerte; den heele Verden er dem en Skueplads, paa hvilken der allene spilles Comedier. Al Helteväsenets Tummel, eller Ærgierrighe-

righedens Sværmen, tiener allene til at forhøie Optrinets Naragtighed, og giør Pudseerligheden løierligere. De føle, kortsagt, saa liden Kummer ved deres egne Elendigheder eller ved andres Klager, som en Bedemand, skiønt klædt i sort, føler Sorg ved en Begravelse.

Blant alle de Mænd, jeg nogen Tid læste om, besad den bekiendte Cardinal Retz denne Temperaments Lyksalighed i den allerhøieste Grad. Da han var en Mand af Verden, og foragtede alt det, som bar Philosophiens pedantiske Udseende, saa hvor Fornøielse var tilfals, der var han i Almindelighed den første til at drive den op. Han var en almindelig Beundrer af det smukke Kiøn, men naar han fandt en Dame grusom, saa forelskede han sig i Almindelighed i en anden, af hvilken han ventede en gunstigere Modtagelse; dersom ogsaa hun forkastede hans Bestræbelser, saa tænkte han dog aldrig paa at unddrage sig til Ørkener, eller hensmægte i haabløs Kummer. Han overtydede sig selv, at isteden for at elske hiin Dame, indbildte han sig allene, at han havde elsket hende, og saa var alting godt igien. Lykken viiste ham sit vredeste Aasyn, og han faldt tilsidst i sin dødeligste Fiendes, Car-

dinal

Mazarinis Hænder (da han meget strængt blev holdt fangen i Fæstningen i Valenciennes) saa forsøgte han aldrig paa at bære sin Ulykke med Viisdom eller Philosophie, thi han giorde ingen Fordring paa nogen af Deelene. Han loe kun over sig selv og sine Forfølgere, og syntes uendeligen fornøiet med sin nye Forfatning. I dette Elendighedens Opholdssted, skiønt udelukket fra sine Venner, skiønt nægtet al Forlystelse, ja endog Livets Beqvemmeligheder, blev han stedse i godt Lune, loe ad alle sine Fienders smaa Foragt, og drev den Spøg saa vidt, at han hævnede sig ved at skrive sin Fængselsflutters Levnet.

Alt hvad den Stoltes Viisdom kan lære ham, er at blive halstarrig og trodsig under Ulykken. Cardinalens Exempel vil vise os, hvorledes man kan være ret lystig under den høieste Modgangs Kaar. Det giør intet til Sagen, om vort gode Lune af andre bliver giort til Følesløshed eller endog Dumhed; det er Lyksalighed for os selv; og ingen uden en Nar vilde maale sin Tilfredshed, efter hvad Verden tænker derom. For min Deel gaaer jeg aldrig forbi nogen af vore Fængsler, hvor Gieldsfanger ere indsluttede, uden at

jeg

føler nogen Misundelse over den Lykke, som stedse disse Folk have nydt i Forveien, da de have glemt denne Verdens Omsorger ved at være kastede ud fra dens Ærgierrighed.

Det lykkeligste Fiog, jeg nogensinde har kiendt, var blant disse godhiertede Kreaturers Antal, om hvilke man siger, at de ikke skader nogen uden sig selv. Naar han geraadede i nogen Fortrædelighed, saa pleiede han kalde det, at see paa Livet. Fik hans Hoved et Knups af en Strandkadet, eller hans Lomme blev pillet af en Lommetyv, saa trøstede han sig ved at fortælle Tildragelserne i den førstes sande Matrostone, eller i den sidstes pynteligere fine Sprog. Ingen Ting gik ham unyttig bort. Hans liden Opmærksomhed paa Pengesager opbragte hans Fader saaledes, at alle hans Venners Forbønner for ham vare frugtesløse. Denne gamle Herre laae paa sin Sotteseng; den heele Familie, og deriblandt ogsaa Richard, stod rundt om ham. — "Min anden Søn Anders, sagde den døende "Gnier, efterlader jeg mit hele Gods, og beder "ham være sparsom.„ Anders, som Skik er ved slig Leilighed, bad Himlen forlænge hans Liv og Helbred, til selv at bruge og nyde det. — "Jeg

"anbe-

" anbefaler Simon, min tredie Søn, til sin æl-
" dre Broders Omsorg, og efterlader ham for sig
" selv Tyve Tusinde Rigsdaler. „ — " Ak Fa-
" der, „ raabte Simon (sikkerligen meget bedrø-
vet) "Himlen give Dem Liv og Helbred til selv at
" bruge dem! „ Omsider vendte han sig til den
arme Richard; " Hvad dig angaaer, sagde han,
" saa har du altid været en slem Hund. Du bli-
" ver aldrig god; du bliver aldrig rig; jeg efter-
" lader dig en Mark til at kiøbe dig en Strikke
" for. „ — " Ak Fader, „ raabte Richard, uden
at bevæges; " Himlen forunde min Fader Liv og
" Helbred til selv at bruge den. „ Det var al
den Bedrøvelse, som Lykkens Tab foraarsagede
dette tankeløse uforsynlige Kreatur. Desuagtet
oprettede en Morbroders Ømhed denne hans Fa-
ders Haardhed; og min Ven er nu ei allene over-
ordentlig vel til Mode, men ogsaa i ret god For-
mues Forfatning.

Ja, lad Verden skrige over en Bankerotte-
rer, som viser sig paa Bal; over en Forfatter,
som leer ad Publicum, der kalder ham en Dos-
mer; over en General, som smiler ad Pøbe-
leus Bebreidelser, eller en Dame, som beholder
sit

sit gode Lune Forhaanelser til Trods; men saadan er den viseste Maade, som nogen af os kan opfore sig paa. Det er sikkerligen bedre, at sætte Adspredelse imod Kummerens Følelse, end at gribe Fornuftens eller Standhaftighedens Vaaben, for at standse den: Ved den forste Maade glemme vi vore Elendigheder; ved den sidste skiule vi dem blot for andre. Ved at kiæmpe mod Ulykken ere vi visse paa, at oprive et eller andet Saar i Kampen; men en sikker Maade til at løbe af med Seieren, er at løbe af Veien.

Den fornøiede Elendige.

(Taget af Dr. Goldsmiths Essays XXIV.)

Ingen Iagttagelse er mere almindelig og tillige mere sand, end at den ene Halvdeel af Verden er uvidende om, hvorledes den anden Halvdeel lever. De Stores Ulykker drages frem for at tildrage sig vor Opmærksomhed; de forstørres med declamatoriske Toner; og man raaber paa heele Verden, at den skal komme og gabe paa de ædle Lidende: de Store vide under deres Elendigheders Vægt heel vel, at adskillige andre sympathisere med dem i deres Kummer; og de have paa eengang Beundring og Medlidenhed til Trøst.

Der er intet høimodigt i med Kiækhed at bære Ulykker, naar heele Verden seer paa een. Mennesker under saadanne Omstændigheder ville spille tappre, endog af Forsængeligheds Bevæggrunde; men den, som i Mørkheds Dal kan trodse Modgang; den, som uden Venner til at opmande, uden Bekiendtere til at ynke, eller endog uden Haab til at lindre sine Ulykker kan opføre sig med Roelig-

hed

hed og Ligegyldighed, den er virkelig stor. Enten han er Bonde eller Hofmand fortiener han Beundring, og burde fremstilles til vor Efterlignelse og vor Ærbødighed.

Naar de ringeste Ubehageligheder, de Store undergaae, ophøies til Elendighed, naar Tragedien udbasuner deres Lidelser i alle Veltalenhedens Troper, saa gives der slet ikke Agt paa den Fattiges Jammer; og dog undergaae Mennesker af de lavere Folkeklasser mere virkelig Kummer paa een Dag, end de i mere ophøiet Stilling lide i deres heele Liv. Det er ubegribeligt, hvilke Vanskeligheder de ringeste af vore Soldater og Matroser udstaae uden Murren eller Engstelse, uden bitter Klage mod Forsynet, og uden at raabe deres Jevnlige frem, for at unbres over deres Uforsagthed. Enhver Dag er for dem en Elendigheds Dag, og dog giennemgaae de deres haarde Skiæbne uden Klynken.

Med bitter Haanhed hører jeg en Ovid, en Cicero eller en Rabutin klage over deres Ulykker og deres haarde Skiebne, da deres største Kummer var den, at være ude af Stand til at besøge en vis Jordplet, til hvilken de daarligen havde fæstet

en Lyksaligheds Idee. Deres Jammer var Fornøielse, i Ligning mod hvad den eventyrlige Arme hver Dag udstaaer, uden at murre. De aad, drak og sov; de havde Slaver at opvarte dem; og vare trygge for Livets Ophold; medens mange af deres Medskabninger ere nødte til at vandre uden Ven til at trøste eller hielpe dem, ja endog uden Skierm mod Vind og Veir.

Jeg er bragt paa disse Betragtninger derved, at jeg af en Hændelse for nogle Dage siden mødte en fattig Karl, hvilken jeg havde kiendt som Dreng, nu klædt i en Matrostrøie, tiggende ved en af Udkanterne af Byen, og humpende paa et Træebeen, jeg kiendte ham som en skikkelig og vindskibelig Dreng paa Landet, og blev nysgierrig for at vide, hvad der havde bragt ham i hans nærværende Forfatning. Efter derfor at have givet ham, hvad jeg syntes, spurgte jeg ham om hans Levnets og Ulykkers Historie, og om Maaden, paa hvilken han var bragt i sin nærværende Elendighed. Den lemlæstede Soldat, thi det var han, skiønt klædt i Matros-Draat, kløede sig i Hovedet, lænede sig paa sin Krykke, satte sig i Stilling til at

opfylde

opfylde min Begiæring, og gav mig sin Historie, saaledes som følger:

" Hvad mine Ulykker angaaer, gode Herre, " saa kan jeg ikke just sige, jeg har giennemgaaet " synderlig flere, end andre Folk; for naar jeg " undtager, at jeg har mistet mit Been, og er ble- " ven nødt til at tigge, saa veed jeg, Gud skee Lov, " af ingen Aarsag til at klage. Der er Vilhelm " Tibbs af vort Regiment; han har mistet begge " sine Been, og et Øie oven i Kiøbet; men Gud " være lovet, saa slemt er det ikke med mig endnu.,,

" Jeg er født i Shropshire; min Fader var " en Arbeidsmand, og døde, da jeg var fem Aar; " jeg blev da lagt paa Sognet. Da min Fader " havde været en omvandrende Mand, saa vidste " Sognefolkene ikke, hvad Sogn jeg hørte til, eller " hvor jeg var født; de sendte mig derfor til et " andet Sogn, og der sendte de mig til det tredie " Sogn. Jeg tænkte ved mig selv, at de vilde " blive ved, at sende mig saadan om fra det eene " Sogn til det andet, at de ikke vilde lade mig " være født i noget af dem allesammen. Men " hvordan det gik, saa lod de mig dog tilsidst blive " et Steds. Jeg var ikke saa ilde oplagt til at

" gaae i Skole, og fik i Sinde, omsider at lære
" at læse; men han som forestod Arbeidshuset
" satte mig til at arbeide, saasnart jeg var i Stand
" til at løfte en Hammer; og her levede jeg me-
" get godt i fem Aar. Jeg arbeidede kuns ti Ti-
" mer om Dagen, og fik min Mad og Drikke for
" mit Arbeid. Det er sandt, man gav mig ikke
" Lov at gaae uden Huset, af Frygt, som de
" sagde, for at jeg skulde løbe væk. Men hvad
" havde det paa sig? jeg kunde gaae hvor jeg vilde
" overalt i Huset, og i Gaarden uden for, og det
" var jo nok for mig. Jeg blev siden sat ud til
" en Bonde, hvor jeg var paa Færde baade tilig
" og seent; men jeg aad og drak godt, og syntes
" godt nok om mit Arbeid, til han døde; og saa
" var jeg nødt til at sørge for mig selv. Jeg be-
" sluttede derfor at gaae ud, og søge min Lykke.„

" Saaledes gik jeg da nu fra Bye til Bye; ar-
" beidede, naar jeg kunde faae noget at arbeide, og
" suede paa Labben, naar jeg intet kunde faae,
" da det hændte sig en Dag, som jeg gik over en
" Mark, der hørte en Fredsdommer til, at jeg
" blev en Hare vaer, som sprang over Veien for
" ved mig; jeg troer, Diævelen indskiød det i

" mit

" mit Hierte, at slænge min Stav efter den: —
" Vel; hvad vil de have mere? Haren slog jeg
" ihiel, og var i Færd med at bringe den med
" mig i Triumph, da Dommeren selv mødte mig.
" Han kaldte mig en Vildttyv og en Kiæltring; greb
" mig i Qværken, og befalede mig at giøre Regn-
" skab for, hvad jeg var for en. Jeg faldt paa mine
" Knæ, bad om hans Velbaarenheds Pardon, og
" begyndte at giøre fuldt Regnskab, angaaende alt
" det jeg vidste om min Fødsel, Stamme og
" Herkomst; men skiønt jeg giorde meget godt
" Regnskab, vilde Dommeren dog ikke troe et Ord,
" af hvad jeg sagde, jeg blev derfor dømt til For-
" hør; de fandt, at jeg havde den Forbrydelse paa
" mig, at jeg var fattig, og blev sendt til London
" til Newgate, for siden at sendes bort som en
" Landstryger.„

" Folk maa nu sige, hvad de vil, om at være i
" Arrest; jeg for min Deel fandt Newgate saa
" behageligt et Opholdsted, som jeg har fundet no-
" get, saa længe jeg har levet. Jeg fik Maven
" fyldt baade med Æde og Drikke, og arbeidede
" ikke det mindste. Dette Liv var for godt for at
" vaere stedse. Jeg blev derfor taget ud af Fæng-

" selet efter fem Maaneders Forløb, sadt om Bord
" paa et Skib, og sendt af med to Hundrede an-
" dre til Plantagerne. Med Reisen gik det kun
" saa som saa, for da vi alle vare indsluttede i
" Rummet, saa døde der mere end Hundrede af
" vore Folk af Mangel paa friss Luft; og de, som
" vare igien, vare syge nok endda, det veed Gud.
" Da vi kom i Land, bleve vi solgte til Planterne,
" og jeg blev tinget bort for syv Aar til. Da jeg
" ikke havde gaaet i Skole, og ikke kunde læse,
" saa maatte jeg arbeide blandt Negerne; og jeg
" tiente min Tid, som min Pligt var.„

" Da min Tid var ude, saa satte jeg Kaasen
" hiem efter, og glad var jeg, at jeg fik see gam-
" mel Engelland igien, siden jeg elskede mit Fæ-
" dreland. Jeg var dog bange, at jeg skulde
" blive sigtet som Landstryger een Gang til, derfor
" kiærede jeg mig ikke meget om at gaae ud paa
" Landet, men holdt mig nær omkring Byen,
" og arbeidede lidt, hvor jeg kunde komme til.„

" Det gik mig saaledes godt nok nogen Tid,
" til en Aften jeg kom hiem fra mit Arbeid, da
" to Mennisker kom, og slog mig til Jorden, og
" derpaa sagde til mig, at jeg skulde staae stille.

" De

" De hørte til Presgiengerne. Jeg blev bragt
" for Fredsdommeren, og da jeg ingen Rede kunde
" giøre for mig, saa overlod de mig at vælge,
" enten jeg vilde gaae om Bord paa et Orlogskib,
" eller lade mig indrullere som Soldat. Jeg valgte
" det sidste, og i denne Verespost tiente jeg to Feldt-
" tog i Flandern, var i Slagene ved Val og ved
" Fontenoy, og fik kun eet Saar, her ved Bry-
" stet; men det giorde vor Regimentsfeldskiær
" snart godt igien. „

" Da Freden kom, fik jeg min Afskeed; og
" da jeg ikke kunde arbeide, siden mit Saar som-
" metider giorde mig ondt, saa lod jeg mig ind-
" skrive, som Soldat i det ostindiske Compagnies
" Tieneste. Nu sloges jeg med de Franske i sex Ho-
" vedtresninger; og jeg troer vist og fast, at der-
" som jeg havde kunnet læse eller skrive, saa havde
" vores Captain giordt mig til Kaporal. Men
" det var ikke beskaaret mig at forfremmes, thi jeg
" blev snart syg, og fik saa Lov at reise hiem igien
" med syrretyve Pund Sterling i min Lomme.
" Det var ved Begyndelsen af den nærværende
" Krig, og jeg haabede, jeg skulde bleven sat i Land,
" og have den Fornøielse at bruge mine Penge;

" men Regieringen manglede Folk, og saa blev jeg
" presset til Matros, førend jeg nogensinde satte
" Fod i Land. „

" Baadsmanden sandt, sagde han, at jeg var
" en halstarrig Knægt. Han svor paa, at han vid-
" ste, jeg forstod min Gierning, og at det var
" bare af Dovenskab jeg løi for ham. Men Gud
" veed, jeg forstod intet af Søevæsenet, og at han
" slog mig, uden at tænke paa hvad han giorde.
" Jeg havde imidlertid dog stedse mine fyrretyve
" Pund, og det var mig nogen Trøst under en-
" hver Dragt Prygl; og de Penge kunde jeg have
" havt til denne Time, naar ikke vort Skib var
" blevet taget af de Franske, hvorved jeg mistede
" alting. „

" Vort Mandskab blev bragt op til Brest, og
" mange af dem døde, fordi de ikke var vandt til
" at være i Arrest; hvad mig angaaer, da var det
" mig kun Smaating, siden jeg var øvet i det
" Slags Liv. En Nat som jeg laae og sov paa
" Brixen med et varm Dække paa mig (thi jeg
" har altid været for at ligge vel,) blev jeg vaag-
" ned af Baadsmanden, som havde en dunkel

" Lygte

" Lygte i Haanden. Jakob, sagde han, vil du slaae
" Panden itu paa den franske Vagt. „ " Jeg
" kan sagtens, sagde jeg, og stræbede at holde mig
" vaagen, laane en Haand med. „ " Saa følg mig,
" sagde han, og jeg haaber, vi skal giøre vore Ting
" godt. „ Saa stod jeg op, og bandt mit Sæn-
" gedækken, der var alle de Klæder jeg havde, om
" Livet, og gik afsted for at slaae de Franske.
" Jeg hader de Franske, fordi de ere Slaver,
" og gaae med Træskoe. „

" Skiønt vi ingen Gevær havde, saa er een
" Engelskmand dog i Stand til at slaae fem Fransk-
" mænd af Gangen. Vi gik da ned til Dørren,
" hvor begge Skildtvagterne stode, satte ind paa
" dem, tog Geværerne fra dem, og slog dem til
" Jorden. Derpaa gik ni af os ned til Søen,
" toge den første Baad vi fandt, roede ud af Hav-
" nen, og gik ad Søen til. Der havde vi ikke
" været i tre Dage, førend vi bleve optagne af
" Kaperen Dorset, som var glad ved at faae saa
" mange raske Hænder; og vi samtykte i at følge
" med ham. Vi havde dog ikke saa megen Lykke,
" som vi der ventede os. Inden tre Dage ragede

" vi

" vi i med Kaperen Pompadour, der havde fyrre-
" tyve Kanoner, imod at vi kun havde tre og tyve.
" Vi lagde os lige ovenpaa hinanden, og sloges
" tæt. Slaget varede i tre Timer, og jeg troer
" for vist, vi skulde have taget Franskmanden,
" havde vi kun havt nogle flere Folk igien, men
" til al Ulykke, saa mistede vi alle vore Folk,
" just da vi vare i Færd med at gaae af med
" Seieren. „

" Jeg var da en Gang endnu i de Franskes
" Magt; og jeg troer nok, det havde gaaet mig
" galt, om jeg var bleven bragt tilbage til Brest;
" men til vor gode Lykke bleve vi tagne igien af
" den engelske Kaper Øglen. Jeg havde nær glemt
" at sige dem, at jeg i den Fægtning blev saaret
" to Steder; jeg mistede fire Fingre paa den ven-
" stre Haand, og mit Been blev afskudt. Havde
" jeg været saa lykkelig at miste mit Been og
" Brugen af min Haand om Bord paa et af Kon-
" gens Skibe, og ikke paa en privat Kaper, saa
" havde jeg havt Adgang til at nyde Klæder og
" Underholdning for det øvrige af mit Liv; men
" det blev ikke min Lod: Et Menneske bliver født

" med

" med en Sølvskee i Munden, siger Ordsproget,
" et andet med en Træskee. Imidlertid har jeg,
" Gud skee Lov, en god Helbred, og vil, saalænge
" jeg lever, elske Friheden og Gammel-Engelland.
" Frihed, Eiendom og Gammel-Engelland til evig
" Tid! Hurra!"

Saa sagde han, humpede afsted, og efterlod mig i Beundring over hans Uforsagthed og Tilfredshed; jeg kunde ikke undgaae at erkiende, at tilvant Bekiendtskab med Elendigheden er bedre end al Philosophie i Stand til at lære os at foragte den.

Dustras

Dustras Grave.

Et Sagn fra fremfarne Tider.

(Efter Kosegarten.)

Dagen vaagner i Østen. Skyerne gløde i dens Straale; Himlens mørkagtige Blaae opklares. Bleg er Maanens Kind. Stiernernes Øine funkle mattere. De falme, de svinde bort for den kommende Soels Herlighed. Lad dig see, Soel! i din Kraft. Himlens guldlokkede Datter lad dig see!

See, hun kommer! Hendes Aasyn er rødligt og skiønt. Gule ere hendes Ungdoms Lokker. Huldt smiler hun bag sit Taage-Slør. Taagerne rulle bævende tilbage. Skyerne flye undseelige bort. Oceanets Kraft brøler. Biergene fremvise deres Sneetoppe, og den tause Slette glindser. Velsignet være din Straale, o Soel! den glindser igiennem mit snevre Vindue, og forgylder Væggene i min Sal.

Eene er jeg i den øde Sal. Fiern er min graahærdede Fader. Fiern ere mine Ungdoms Ledsagere.

sagere. Fiern er min Kierligheds Pige, den omt rødmende Aluilde, med hendes undseelige Blik, og med Mildheden i hendes yndige Øine. Mange og tunge ere hendes Barms Sukke; hendes Arme ere udstrakte giennem Natten, og hendes Drøm er om hendes Kierligheds Yngling.

Sulvina Sangens Datter! vil du høre Sagnet om den ulykkelige Mora? — Ofte har jeg hørt din Stemme. Den hensmeltede mig i Veemods Fryd. Naar du istemmede Gravenes Sang, opsteeg Mørke i min Siel. Naar du hilsede den gyldne Morgen, frydede jeg mig i mit Livs Fylde. — Hør Mora's jammerfulde Skiæbne. Sangen er øm, men sørgelig.

Hvo er hiin paa Høyen? Ved Bredden af det af Havet beskyllede Dustra. En Eeg suser over hendes Hoved; Bølgerne tumle sig for hendes Fødder. Hvirvelvinde hyle over Søen. Og det skummende Ocean brøler — Hvo skulde det være uden Mora? — Pigen fra Stormenes Øe — Morglans Dustras Fyrstes Kierlighed. Han var dragen paa Jagt efter Ulve. Han havde lovet at komme tilbage fra Jagten, før Aftenen mørknede Sletten. —

Alt

Alt længe før Aftenen mørknede Sletten, sad Mora, og ventede ved Kysten. Solen var nedsunken til sin Hvile. Endnu spillede dens Straaler paa Vandet. Endnu glødede Biergtoppene i dens Guld. Rødlig stod den fierne Vesten, og glimrede igiennem den mørkeblaae Skov. Mora sad eene ved Kysten. Hendes blomstrende Kind brændte i Aftenrøden. Hendes gyldne Lokker flaggrede i Aftenvinden. Tunge Sukke hævede hendes fyldige Barm. Hendes Sukke vare om hendes Kierligheds Yngling. Hendes Raab om den vognbaarne Morglan.

"Solen er gangen til Hvile. Aftenen nedstiger fra Høiene. Havets Aasyn formørkes. Den dunkle Skov staaer sort. Morglan! du tøver at komme. Din Mora sørger allene. Over mit Hoved suser Eegen. For mine Fødder leege Bølgerne. Den hule Vind puster i mine Lokker. Morglan! du tøver at komme.„

"Du det skovrige Dustras Jæger! hvilken en lys Straale er du for Moras Siel! Vakkrere ere dine Skridt paa Heeden. Din Vext lang og rank. Dit Aasyn er som den stigende Maane. Dit Øie en Ildstraale frygtelig for Fienden i Slaget, men

sød

sød og ønskelig for din Kierligheds Pige — Du det skovrige Dustras Jæger! Jeg venter paa dig; Jeg er syg af Længsel og Kierlighed — Morglan hvi tøver du at komme? „

" Yngling med det gule Haar! Har du forglemt din Elskede? Har Ulve-Jagten bortlokket dig! Har Goor den Skrækkelige mødt dig? I Sandhed, min Yngling er faren vild. Han er standset i sit Kierligheds Løb. — Han havde ikke efterladt Mora allene i Mørker ved Havbredden! — Yngling med det ædelmodige Hierte! Min Siel ængster sig som om du var falden — O! om du nu faldt ædle Morglan! hvad skulle da blive af din ulykkelige Mora? „

" Mørkere og mørkere vorder Natten. Ethvert Glimt i Vesten er udslukt. Maanen er forsounden af Himmelen. Stiernerne vente hemmeligen i deres Kammere — Giennemtræng Skyerne o Maane! at min Jæger maae finde Kierligheds Stie. Viser eders grønlige Hoveder I Stierner! og leder min Vandrer til min urolige Barm — Morglan! du tøver saa længe; min Siæl ængstes over din Dvælen. „

"Mørkere og mørkere vorder Natten; Skyerne flye. Stormen er oppe! — Vee mig! det lyner! Huult buldrer Tordenen paa Biergene. Vildt rasler Haglen i min Eeg. — Vee mig! min Morglan er ikke meere. Han er falden i sin Ungdoms Blomster. Han vilde ikke have efterladt Mora allene, allene ved den vilde Havbred, forloren i Stormens Nat. „ —

"Stormen adspreder Skyerne. Den jager dem ilende ned bag Biergene. Maanens blege Aasyn lader sig see. Tonthena oplader sit røde Øie. — Hvo rasler giennem Skoven? Er det min hulde Jæger? — Det er ikke Dustras Jæger. Hans Aasyn er vildt, og bedækket med Skyer. Hans Øie mørkbrændende under den truende Bryne. Hvo er du Natsøn? Du skrækker den eensomme Mora? „ —

"Og kiender du ikke Wustrons Fyrste, den stærke Goor med Dødens Arm? Mit Sværd er en Lynstraale. Min Stemme som Stormen, der følger et Tordenveir. Mange ere min Arms Gierninger, og mit Navn lever i Sangen. Datter af Morar, Vognenes Bestiger, hvi saa eensom ved Havbredden! Hvi saa forladt i den stormfulde Nat?

Nat? Længe, min Hulde søgte jeg dig. Min Siæl fryder sig over at finde dig. — — Mora! du er den, den stærke Goor elsker. „ —

" Er jeg den, den stærke Goor elsker? Mørke Goor. Du er ikke den Mora elsker. Min Elskede er en Høiens Søn, en Yngling med sneehvidt Bryst, og guult Haar. Morglan du første blant Mennesker! du allene er Maalet for min Barms Sukke. Mine Arme søge dig i Søvnen. Min Drøm er om dine kiære Favnetag. — Endnu stedse tøver dú min Troefaste! Hvorlænge skal Mora vente? „

" Længe skal hun vente, sagde Goor. Her paa dette Spær kløber hans Blod. Jeg har slagen din hulde Jæger. Han vovede at trodse min Vrede. Men jeg traf ham som Tordenkilen. Hans snehvide Bryst er overstrømmet med Blod. Hans gule Lokker ere udspredte over Jorden — længe maae du vente paa Morglan — Morglan ligger dybt i Støvet. „

" Og har du fældet min Yngling? du blodige Mand! Og skal min ædle Morglan aldrig mere opvaagne? — Morglan! jeg ahnede dit Fald; Jeg vil følge dig i dit snevre Huus. — Taarner

endnu ikke hans Gravhøi, hans Venner! Tøver endnu i Dag og i Morgen, saa maae I optaarne een for Mora og for ham. „

Hun græd, den dybtrufne Mora. Taarer badede hendes blaae Øine, og Taarer hendes Kinds Roser. — Goor den Skrækkelige, jamrede den grædende Pige. Hans skumle Aasyn blev endnu mere skummelt. Hans Øies Flamme mattere. Hans Staalhierte smeltede. Afmægtig stod han for hende, og Spæret vaklede i hans Haand.

Hun saae ham standset i sin Vrede. Hun rev det vaklende Spær fra ham, og stødte det dybt i hans stærke Side. Han faldt med et huult Bulder, som Eegen der træffes af Lynet. Høiene bævede under hans Fald. Slumrende Vandrere fore pludselig op, og skiælvede.

" Morars Datter! du dræber mig, du standser min Hæder i sit Sving — og jeg giorde dig intet Ont Mora! Jeg slog ikke din Yndling. Blodet som kleber ved mit Spær er ikke hans. Det er Blodet af Skovens Vildsvin. Jeg giorde dig intet Ont Mora! og jeg maae falde i min Ungdom. Koldt er Staalet i mit Inderste. Drag mig Staalet ud af Siden Mora! det er saa koldt. „

Hun

Hun nærmede sig ham i alle hendes flydende Taarer; Hun drog Staalet ud af Siden. Han greb det, og stødte det dybt i hendes Hierte — Hun sank, hun faldt ved Havbredden. Hendes rosenrøde Kind blegnede. Hendes soelklare Øie udsluktes. Hun tillukte de gyldne Øielaage, og aabnede dem aldrig mere.

Morglan var ikke slagen af Goor. Han var faret vild paa Ulvejagten; Da Solen sank i Havet; da Aftenen mørknede Sletten, tænkte han paa sin ventende Pige, og hørte op at forfølge Vildtet. Men Skoven var viid og uden Spor. Kierlighedens Sted fiernt, og den skyggende Nat sank ned fra Himmelen.

Han klavrede op paa en brat Klippe. Han saae rundt om sig. Han lyttede rundt om sig. Han saae intet, uden Skovens Træer. Han hørte intet uden Havets Brølen. Høit lød hans Raab giennem Vinden. Høit lød den svarende Gienlyd.

"Mora! hvor er du min Dyrebare? Hvor i din Skiønhebs Straale? — Min Siel frygter for Mora, at hun maae sidde eene ved den skummende Havbred, og vente paa sin vildfarende Yndling — Mora, Mora! Det er mig som kalder dig.

Hører du mig ikke. Svarer du mig ikke fra den lydende Havbred „

" Høiere og høiere tuder Vinden. Vildere og vildere hyler Oceanets Bølge — Tie et Øieblik o Vind! Værer et Øieblik rolige I Bøver! At hun som jeg elsker kan høre mig ved Havbredden. At hun kan fryde sig over sin Jægers Stemme, og svare mig fra sin eensomme Høi. „ —

" Mørkere og mørkere vorder Natten. Skyerne taarne sig paa Himmelen. Ingen Maanens Glands at bestraale mine Skridt. Ingen Stierne at rette mit Løb efter — Lyn glimte. Tordner buldre over Havet. Hagelen nedstyrter fra Skyen — Vee min ængstede Mora! Hvo trøster hende i Rædslernes Nat? Hvo beskiermer hende mod det rasende Uveir?„

" — — Ha! hvo er hiin vandrende Skygge? Dens Aasyn er huldt men sørgeligt. Bleeg er dens Kind. Mørkt dens Øie. Dens hvide Barm dryp-per af Blod — Min Siel bæver i Ahnelser. — Tael du mørke Skikkelse! er du et Luftens Barn? Er du min hvidarmede Mora's Aand? „

Det talede. Det hviskede giennem Vinden. Stemmen var huul og svag, som sagte Vinde der suse mellem Kiærenes Rør. — " Kald ikke ad Mora

min

min Yngling! Vent ikke paa Mora min Troesaste! — Morglan jeg er falden i min Skiønhed. Kom og omfavn mig paa mit Støvleie.„

Det svævede, det svandt bort, som Taage for Vinden. Morglan stod døvet af Skræk, og hans Hunde krøbe bange ind under ham. — "Og er du falden du første blant Piger! Er du falden i din Ungdoms Blomster? — Ja jeg vil gaae hen hvor du hviler. Jeg vil omfavne dig paa dit Støvleie.„

Han stormede frem i sin Smerte. Hans Dogger opsnusede foran ham Jammerens Sted. Et pludseligt Vindstød blottede Maanen. Jammerens Sted lod sig tilsyne. Mora i Støvet. Hendes gyldne Lokker svævede om hendes Hoved. Hendes Arme laae udstrakte paa Jorden. — Morglan stod i taus Græmmelse. Han sank ned til hendes hulde Bryst. Hun var hvid og kold som Snee.

Goor i sit sidste Aandedræt fattede sig ved Larmen. End eengang opvaagnede han af Dødens Søvn. End eengang aabnede han de tunge Øielaage. Han kiendte sin Siels Fiende. Han følte sin atter opstigende Vrede. Han samlede sine bortflygtede Kræfter, og giennemborede Morglans Side. — Morglan følte det dødelige Saar. Han

omfavnede den kolde Mora, og "Velkommen, sagde han, "paa dit Leie af Støv. Velkommen "min elskede blege Brud — Vi ere for evig for- "eenede „ —

Med den graanende Morgen fandt man de ædle afsielede. Deres Grave bleve optaarnede ved Havbredden. Ved deres Hoveder tre susende Eeger. Ved deres Fødder tre mosgroede Stene. — Jægeren tøver gierne her, og tænker paa dette elskende Par. — Ofte vandre Dustras hvidbrystede Døttre her, og synge Gravens Sang.

"Velsignet være eders Roe i Graven! I Beboere af det snevre Huus. Morglan du første blant Mænd! Mora du første blant Piger! — Han var en Lynstraale paa Himmelen. Hun en Soelstraale over Sletten. — Morglan og Mora adskilte i Livet, bleve for evig i Døden foreenede. — Velsignet være eders Roe i Graven! I det snevre Huses Beboere!

Sulvina første blant Piger! jeg har seet de Dødes Grave. Jeg har ofret dem en Veemods Taare. Græd over dem som boe i Graven. Sangens Datter græd! Vores Lod vorder som deres. Døden venter os som dem.

Endnu

Endnu fryder jeg mig i min Ungdoms Stolthed. Min Siel er en Ildstraale. Min Haand er mægtig paa Harpen. Mange ere min opflammede Siels Sange. Mit Navn bortrulleer ikke med den store Flod. — Men ach! hvor længe, og min Ungdoms Marv vil bortsvinde. Mit Øies Glands vil udslukkes. Min Stemme vil tie i Marken. Min Harpe henmuldre i Støvet! — Vandreren vil komme og spørge: Hvor er Telynhard, Sangens Søn? Vandrer! hans Sang tier. Han hviler roelig i Gravens Nat.

Sulvina du første blant Piger! du er en Soelstraale paa den duftende Slette. Rødlige ere dine Ungdoms Kinder. Milde ere dit Øies Blikke. Din Sang er øm og sørgelig, som Vinde der suse mellem Gravene. — Aar bortrulle i deres Løb. Man vil søge dig, men ikke meere finde dig. Stum er Sangens Datter. Hendes Skiønhed er bortvisnet i Marken. Lav er hendes Hviles Pude. Dyb hendes Slummer i Støvet.

Græd over dem som boe i Graven! Sangens Datter græd! Vores Lod vorder som deres. Døden venter os som dem!

Sadi.

Sadi.

(Taget af Stürz.)

Sadi, en god Konge, reiste engang forklædt omkring i sine Stater for at betragte sine lykkelige Undersaatter i Nydelsen af deres Glæde. I en By ikke langt fra Hovedstaden, iblant en Hob Slaver, som vare belagte med svære Lænker, fik han Øie paa en Kone, hvis bedrøvede rolige Mine rørte ham. Hun var sat for en Karre fuld af Steen, og nu holdt hun just stille, udmattet af Byrden. "Almægtige, raabte hun, giør Ende paa min Jammer.„ Og halv aandeløs sank hun til Jorden. Afstæd, afstæd, dovne Kierling, lød en Tordenstemme af Sergeantens Hals, og i det samme svingedes den frygtelige Tamp over den skiælvende Kone. Holt, raabte Sadi, og gav ham en Dukat, jeg vil tale med den Ulykkelige. — Hvad er eders Forbrydelse, elendige Kone?

Ach! gives der endnu Mennesker, som kan røres ved min Jammer? Kort er Fortællingen om vores Elendighed, ædle Fremmede! Vi bleve fattige

tige ved Bedragerie og Uhæld, og kunde ikke længere betale Extraskatten. Vi sov allerede med fire Børn paa den bare Jord; kun een usel Dyne var tilovers, hvorpaa mit femte Barn laae nær Døden; de Uhyrer kom og fandt intet at tage i Pant, og rev den usle Pialt fra mit Barn; min Mand greb i Fortvivlelse fat paa Rettens Betient, og slog ham i Gulvet. Det bør straffes med Døden, raabte Dommeren, og min Mand blev dømt til evigt Slaverie.

Og I?

Jeg slæber for ham, thi han er svagelig og syg, at han kan have Tilladelse til at samle Kræfter igien; han stod Fare for at døe under Tampen; Ak! kunde vores rige Konge ikke sagtens undvære min usle Dyne?

Giv eder tilfreds, gode Kone! udbrød Sadi og vendte sig hastig fra hende, thi hans Sind var oprørt. — Under din berømte Regiering — hvor vil du ikke blive elsket, Sadi — disse Undertrykte vil kalde dig en Gud.

Han ilede til Kommendanten. Jeg er en Kiøbmand, naadige Herre, og finder her iblant Slaverne en Paarørende af een af mine gode Venner,

(han

(han nævnte ham) kan han faaes løs for Penge? — Han er en Oprører, svarede Musselim, der egentlig havde fortient at miste sit Hoved. Men, naar I betaler mig det Arbeide han skulde forrette, saa længe han levede, saa kan det være ligemeget. Slavernes Fortieneste er endeel af min Gage, og jeg kan i min Forfatning ikke taale at miste noget. — Sadi: Man siger dog at Kongen ikke elsker Strenghed. — Jeg ikke heller, svarede Kommendanten, men imellem er Exempel nødvendigt. Indkomsterne af denne Bye ere anviiste til Kongens Kiøkken: Kiøkkenmesteren, der har stor Indflydelse, fordrer Penge, og den der er klog, holder sig Venner ved Hoffet. — Sadi betalte Pengene og udbrød i det han gik: Hvem er eders Ven, I Forladte? Eders ubemærkede blodige Taare har jeg fortæret som Lækkerbiskener.

Samling

af

Oversættelser

i Prosa

til

Nytte og Fornøielse.

Fierde Bind.

Fortsat

ved

D. F. Staal.

Kiøbenhavn, 1791.
Forlagt af Johan Frederik Schultz,
Hofs- og Universitetsbogtrykker.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Indhold.

Barden, af Weber (Wächter) . . Side 1

Bossaldabs Syn, af Liebeskind . . 54

Hansene, en Fiskeridyl af Bronner . . 61
(oversat af Liebenberg.)

Drøm i en Majnat, af A. Wall (Heyne) . . 71

Karun, af Meisner 86
(oversat af Rosenkilde.)

Faaret 87
(oversat af Rosenkilde.)

Kierligheds Skabelse, af Meisner . . 88
(oversat af B**.)

Det fuldkomne Fruentimmer, og den fuldkomne Mand,
af Schultz 90
(oversat af J. H. Schmidt.)

Thas

Thales's Philosophie, en Dialog . . Side 159
(oversat af J. H. Schmidt.)

Clytia og Leucothoe, af Leon . . . 164

Skinnet bedrager, af Kotzebue . . . 169

Bernhard og Henrik . . . 189
(oversat af Frankenau.)

Bernhards Død 219

Gudinderne, af Engel . . . 251
(Oversættelsen tilsendt.)

Om Digtekonstens moralske Nytte, af Engel 265

Barden.

Barden.

(Taget af Sagen der Vorzeit. 1 B. 371 S.)

Nat og Dag sagde hinanden Farvel. Over Mornis Egn graanede den kolde Morgen. En fugtig Dunst steg op af Jorden, og dannede sig til uregelrette Skyer. Den kommende Dags Herold tilraabte Egnen der omkring sin hæse god Morgen; da Ulfar, den blinde Barde, lænet tilbage paa en ringe Stoel, foer op af sin urolige Slummer, og raabte paa sin Søn. "Rinold! — saa jamrede han høit — "min Søn! — Intet Svar? — Han er der endnu ikke! — Hanegalet forkynder alt den nærmende Dag, gysende trænger den kolde Morgenluft igiennem mine Klæder, og min Rinold er borte! Naar kun ikke nogen Ulykke holder ham tilbage fra sin Faders Hytte.

Naar jeg kun ikke endnu maa afrive mig disse faa graa Haar over hans Liig! — „

Saa klagede han endnu, da Døren paa hans usle Hytte hurtig aabnedes, og en ung Mand i Harnisk traadde ind med en ædel, skiøn Pige, Rinold var Manden, den ædle Pige Alvina, Datter af Dorglas, Konge i Morni.

Er det dig? min dyrebare Rinold? — raabte Ulfar, og strakte sine skielvende Hænder imod ham.

Rinold. Ja, Fader, det er mig.

Ulfar. Du er bleven længe borte. Der er dog intet Ont hændtes dig?

Rinold. Nei, Fader; jeg har kun sinket mig noget ved Hoffet.

Ulfar. Du stønner jo saa! Du er dog ikke syg?

Rinold. Nei Fader, jeg har redet saa stærkt.

Ulfar. Hvil dig noget, kiæd mig saa af, og bring mig til mit Leie; jeg har sovet elendig her paa Stolen.

Alvina. Den gode, gamle Mand! For min Skyld!

Rinold vinkede, at hun skulde tie.

Ulfar. Hvad saade du, min Søn?

Rinold. Intet, Fader.

Ulfar.

Ulfar. Intet? — Havde du ikke et usselt Ord tilovers at beklage din gamle Fader? Intet Velkomsts Kys for din Fader?

Rinold. Jeg vil kun først tørre Sveden af min Pande, Fader.

Ulfar. Den hindrede dig jo ellers ikke strax at falde mig om Halsen; aldrig nølede du ellers, strax at bevise mig, at jeg er dit Alt, din eneste Lykke.

Sagte talede nu Rinold til Alvina: " Kunde jeg kun saa hurtig faae min Rustning af, at han ikke mærkede min Forklædning.

Ulfar. Intet Svar? — Du er vel ikke Rinold, endskiønt Stemmen, jeg hører, har Lighed med min Rinolds Stemme.

Rinold. Dog Fader, er jeg din Rinold.

Ulfar. Nei! Nei! Min kierlige Søn vilde ikke lade sin gamle Fader betle saa længe om et eneste Kys. Vilde ikke kold og haardhiertet maaskee spotte mig, ikke saa længe tøve at overbevise mig sin Kierlighed. — Fremmede, hvo du og er, lee ikke over en gammel Mand, som elsker sin Søn saa undsigelig!

Rinold. Den fordømte Rustning! — Fader, hvorfor vil du da endelig bilde dig selv ind, at jeg ikke er din Søn?

Ulfar. Du efteraber Rinolds Sprog meget got, Fremmede, endog indtil hans Stammen, naar han blev hidsig; men hans Kierlighed formaar du ikke at efterligne, den er den eneste, uopnaaelig.

Alvina (sagte til Rinold) Kiære Rinold, det gaaer mig igiennem Sielen, hvor den gamle Mand klager!

Ulfar. Du undrer dig maaskee, Fremmede, hvorfor jeg ikke veed, om du er min Rinold? Vid jeg har mine Øine kun i mine Fingre; jeg er blind. Aldrig har jeg ellers beklaget Savnet af mine Øine, fordi jeg mistede dem den gang, da jeg rædde min elskte Søn af Ilden — i Dag klager jeg for første Gang derover, da deres Savn lader mig i den qvælende Uvished, om det er en Fremmed, som vandrer her og taler, eller om min Søn er bleven fremmed for sin Faders Hierte.

Rinold. Alvina, jeg var dig uværdig, lod jeg en retskaffen Fader længere smægte efter sin Søns Omfavnelse.

Heftig slyngede han sine Arme om sin Faders Hals, og raabte: "Fader! Fader! Er dette ikke din Rinolds Kys?"

Ulfar.

Ulfar. Nye Blændværk! — Dit Kys er det, min Rinold, men ikke din Skikkelse. Er det ikke et Harnisk, jeg slaaer mine Arme om? Trykker ikke de kolde Jernhandsker paa dine Hænder min Hals? Ha! Et Svard ved din Side! Dit Hoved bedækket med en Hielm! — Er du en god Mand, saa tag Hielmen af, at jeg føler Omridset af dit Ansigt.

Hurtig rev Rinold Hielmen af Hovedet, og den gode, gamle Barde strøg sagte over hans Ansigt. — " Det er Rinolds høie Pande — saa talede han — dette hans skiønt dannede Næse, dette hans lille svulne Mund, hans runde Kind, hans silkebløde Lokker. „ Da faldt han ham glad om Halsen, kyssede ham længe og svrig, men ingen Taare formaaede at rinde fra hans udtørrede Øine, og at forhøie hans Salighed.

" Himmelske Kierlighed! — raabte nu Alvina — Mand, at være din Datter, Rinolds Kone, er en Lykke, som beskiemmer hvert Haab, overgaar hvert Ønske. „

" Min Søn er du — blev Ulfar ved, efterat han havde lagt Rinolds Hoved sagte op til sit Bryst — men, lad mig ikke længere i Uvished

om, hvorledes jeg skal forklare mig din Forklædning. Hvorfor har du aflagt Bardens Dragt, og anlagt Harnisket? Hvorfor ombyttet Harpen med Sværdet?

Rinold. For at tilkiempe mig den, som med mig omfavner eders Knæ, og beder om eders faderlige Velsignelse.

Ulfar. Hvorledes? Hvilken kiælen Fruentimmermund trykker et Kys paa min rynkede Haand? Hvilke bløde Arme omslynge mine Knæ? — Rinold, hvad har du giort? —

Rinold. Bortført en Pige, som elsker mig —

Alvina. Som følte, at Rinold er den eneste Mand, der kan giøre hende lykkelig, og som nu beder om din Velsignelse, Fader.

Ulfar. O, hvad vilde min Velsignelse nytte eder, da Naturen alt lagde Forbandelse paa eders Handling!

Rinold. Forbandelse, Fader?

Ulfar. Desværre, min Søn! — Denne Forbandelse traf mig — om den nu ogsaa treffer dig!

Rinold. Alvina! hvad have vi giort?

Alvina Hvad Natur og Kierlighed bød os, hvad vi vilde have giort, om ogsaa alle Ele-

menter

menter havde reist sig imod os, Himmel og Jord havde advaret os. —

Rinold. Om ogsaa Soel og Maane havde unddraget os deres Lys, og alle Himlens Lynstraaler havde valgt vort Bryst til sit Maal.

Alvina. Hvad vi endnu ville billige, naar vi blegne døende Mund ved Mund.

Ulfar. Børn! Kommer til mit Bryst, modtager min Velsignelse. Al Forbandelse, som nogentid blev udtalt over Synd, formaar ikke at giøre eder ulykkelige ved saadan Kierlighed. Min Følelse har ingen Ord, fordrer dem af den koldere Følelse. Mit Kys vorde eder til Velsignelse!

Alvina. Herlige Mand! — Mit Hierte talede Sandhed, da det sagde mig, jeg vilde være lykkeligere, naar du kaldte mig Datter, end dengang, da jeg endnu hedd' Kongedatter.

Ulfar. Hvad? Du var en Kongedatter?

Alvina. Alvina, Kong Dorglas's Datter.

Ulfar. Du? — Jeg tager min Velsignelse tilbage. O Rinold, Rinold, du har gravet din Faders Grav!

Rinold. Hvorfor det, Fader?

Ulfar. Bort af mine Arme! Du kan ikke

være min Rinold, ikke Ulfars fromme, lydige Søn. Havde du vel ellers forglemt hans Lærdomme, hans Advarsler, at du stial en allerede saa nedbøiet Fader sit beste Klenodie? — At bortføre en Pige af lige Stamme med dig var en Synd, for hvis Straf Bod og Anger havde kunnet befrie dig, men at bortføre Dorglas's Datter er Fadermord, som aldrig faaer Tilgivelse.

Rinold. Min Fader! det er din Søn, som for dine Fødder beder om Tilgivelse.

Ulfar. Bort! Det er ikke min Søns Stemme, jeg hører, men en Ulvs Røst, som nylig kommer fra Faarestien, hvor han stial et Lam. — Skal jeg være Hælere til dit stiaalne Gods? Besmitte min Alderdom med slige Misgierninger?

Rinold. O Fader! Fader!

Ulfar. Bort! Jeg kiender dig ikke.

Rinold. Tilgivelse, Fader, og din Kierlighed! — Du tier? — Rinold er bleven faderløs, naar du unddrager ham din Kierlighed — Skal da det eneste Skridt, som Ungdom, Kierlighed og Ubetænksomhed forledte mig til, som sikkert vilde koste mit Liv, om jeg (stod det allene i min Magt) gav det tilbage, jeg røvede, skal det bringe

fader-

faderlig Forbandelse over mit Hoved? — Alvina du græder? — O, græd ikke! Enhver af dine Taarer er Forbandelse, billig Forbandelse for mig. Græd ikke, at ikke trefold Forbandelse trykker mig! Alt hviler dobbelt Forbandelse paa mig, Ulfars og Dorglas's Forbandelse!

Alvina. Nei, ikke paa dig hvile den, om Ulfar udtaler den. — Men, Barde, skulde du kunde udtale den, Forbandelsen over Kierlighed, du som (hvilket Rinold sagde mig) selv har elsket, elsket ulykkelig? Du, som kiender Kierligheds Hemmeligheder, dens Vel og Vee, ofte har bortkysset Veemods Taarer af din Elsktes Kinder; du, som med Livsfare vilde have hentet Balsom fra de fiernest Lande, at helbrede hendes Saar — Du som veed, hvilken ubeskrivelig Salighed bonhørt Kierligheds første Kys giver, hvilke endnu større Saligheder det lover. — Mindet om alt dette skal være min Talsmand — skal den Tilstaaelse være: — Alvina overtalede din Søn til Flugt — skal de Ord være: Barde, uden dit Samtykke vil Qval og Kummer blive mine Sovekammerader, Døden min Brudgom, thi Rinold svor mig, aldrig at blive min Mage, naar du ikke gav dit Samtykke.

Ulfar. Giorde Rinold det? — Min Søn?

Hastig styrtede Rinold for hans Fødder, og raabte glad: Fader, du tilgiver mig?

Ulfar. Hvad vilde Ulfar ikke tilgive sin Rinold? (varm Omfavnelse) Kongedatter, modtag hans Haand — Kummer og Elendighed giver jeg ham til Udstyr, din Morgengave være din Faders Taarer. Men dog forsager ikke, elsker altid hinanden saaledes, som I nu elske, og aldrig skal Ulykken vove at nærme sig eders Hytte. — Og nu, min Rinold, fortæl mig Historien om din Kierlighed, men oprigtig. Kunde disse udtørrede Øine see dig, enhver Usandhed vilde jeg merke paa dit Ansigt, men saaledes, — her lagde han sin Haand paa Rinolds Bryst — saaledes vil dit Hierte røbe mig, naar din Mund taler Usandhed.

Rinold. Kan du tænke det om Rinold, min Fader?

Ulfar. Havde jeg kundet tænke om ham, at han vilde have dulgt sin Kierlighed for mig sin første Ven?

Rinold. Tilgivelse, Fader!

Ulfar. Jeg har tilgivet dig. — Fortæl, naar følte dit Hierte først Kierlighed for Kongedatteren?

Rinold.

Rinold. Da jeg for første Gang saae hende. — Fiorten Maaneder er det nu, siden du for første Gang tog mig med dig til det kongelige Borg, da jeg for første Gang sang for Kongen. Erindrer du dig vel endnu Fader, hvor min Stemme i Førstningen tonede reen, uden Bæven, hvor min Haand slog rask paa Harpens Sølvstrenge — og jeg paa engang standsede, min Stemme blev sagte og skielvende, min Haand sank, som lam, ned ved Harpen? — Da saae jeg dig, skiønne Kongedatter, dit store blaa Øie hvilede paa mit Ansigt, mine Øine sank forvirrede til Jorden. — Jeg formaaede ei at fuldføre min Sang, beskiemmet sneg jeg mig blant Hoffolket. Dengang saaede Alvina Kierligheds Sæd i mit Hierte, og du, min Fader, bragte den til Modenhed.

Ulfar. Jeg, Rinold?

Rinold. Da jeg fulgte dig hiem, da spurgte du efter mange af Hoffolkene, som du fordum havde kiendt, gav mig endnu det Spørgsmaal, som bliver mig evig uforglemmeligt: har du ogsaa opmærksom betragtet den skiønne Kongedatter, kan du vel beskrive mig hendes Skabning? — Fader, havde du dengang kundet see din Rinold, du vilde

have

have læst Tilstaaelsen om hans Kierlighed paa hans Ansigt. — Jeg beskrev dig derpaa den skiønne Kongedatters Skabning — rigtig nok kun ufuldkomment — den dueligste Maler vilde ikke kunne male hendes Skiønhed, den meest besiælede Barde ikke kunde beskrive hende. — Vel seer Kunstnerens Øie meget, men Elskerens Øie undgaar intet Træk — dog kan han ikke male, ikke beskrive. Hvo vil vel fordre en rigtig Beskrivelse over en Gienstand af en Drukken? Og hvo kan være mere drukken, end Rinold var, da han havde seet Alvina?

Alvina (om Ulfars Hals) Fader, din Rinold smigrer.

Ulfar. Ikke saa, min Datter, Gløden paa dine Kinder bekræfter, at han siger Sandhed.

Rinold. Ved denne Beskrivelse fremspirede Kierlighedens lille Sædekorn til moden Frugt, fra den Time tabte jeg min forrige Munterhed, blev uopmærksom paa dine Befalinger, min Fader, skiødesløs i din Pleie. — Ofte bebreidede jeg mig dette, naar jeg sukkede eensom paa mit Leie — og da giorde den Afstand imellem en Kongedatter og en Bardesøn min Hovedpude til Steen.

Alvina.

Alvina. Tænk ikke Rinold, at jeg sov blødere paa Silkehynder; dit Billede stod altid imellem mig og Søvnen, altid hørte jeg din Stemme, og alt mere urolige bleve mine Nætter, jo længere jeg haabede, at see dig ved Hoffet, og — blev skuffet. Endelig saae jeg dig igien. Mine Øine faldt strax paa dig, da jeg traadde ind af Døren, hastig vilde jeg vende mig derhen, hvor du stod, og strøg mit Perlearmbaand mod Døren, at det gik i Stykker, og faldt fra mig —

Rinold. Da sprang en Skare af unge Barder og Hoffolk til, at tage det op; alt havde jeg fast fat paa det, da et letbenet Hofkreatur løb til, og vilde snappe det — rasende stødte jeg ham i Siden, at han faldt til Jorden — jeg tog Armbaandet op, rakte dig det, og et Blik fra dine Øine, velgiørende og yndig, som Vaarsolens første, varme Straale, blev min Lod. — Et Blik! — Havde din Fader givet mig Nøglen til sit Skatkammer, jeg havde ikke byttet dette Blik for den. Beruset af Glæde vendte jeg tilbage til vor Hytte; Haabet, denne Hammer, som knuser Klipper, havde tilintetgiort alle Betænkeligheder over Afstanden imellem os. Nu syntes Solen mig igien klar

og

og yndig, Vandet i vor Kilde, der ellers smagte mig som Edike og Malurt, var nu for min Gane som Melk og Honning. Til min Harpe sang jeg nu altid muntre Viser, bønhørt Kierligheds Viser; men endnu flyede Søvnen mig, de Glæder, Haabet lovede mig, forjog den fra mine Øienlaage.

I en af disse søvnløse Nætter vandrede jeg omkring i vor Hytte, giennemsøgte alt, og fandt bag et Teppe, jeg ellers aldrig havde været opmærksom paa, en fuld Rustning til en Ridder —

Ulfar. Det var min Vens Rustning, den redelige Beldars, som døde her i mine Arme.

Rinold. Jeg tog den paa, og efter mit Tykke klædde den mig vel. Omhyggelig giemte jeg den om Dagen, men om Natten trak jeg den paa, tog Sværdet, gik i Lunden, og øvede mig at nedhugge Grenene af Træerne. Ofte besteg jeg en af Hestene, som græssede i Egnen, lagde Tømme og Bidsel paa den (hvilket jeg fandt ved Rustningen) tumlede den, og forsøgte i maaneklare Nætter, med Lantsen at treffe de Kredse, jeg med Kul havde malet paa Træerne. Dette fortsatte jeg i ti Maaneder. Ved den Tid var det, at Than Estmer, for des oftere at see mig hos sig, skienkede mig

en

en Hest, vel tilreden og vant til alle ridderlige Øvelser. Dette ansaae jeg som et Beviis, at Himlen var mit Forehavende gunstig.

Alvina. Men hvorfor kom du dengang saa sielden til Hoffet, min Rinold?

Rinold. Vor dyrebare Fader var syg, ham maatte jeg pleie.

Alvina. Den Tid var mig den skrækkeligste i mit Liv, jeg tænkte ikke, at mine lykkeligste Dage saasnart skulde komme. Ved Ridderspillet, som min Fader gav, haabede jeg at see dig, og —

Rinold. Saae mig og, beste Pige! — Min Fader blev indbuden, tilligemed mig, at lade sig see ved Hoffet, og neppe var Budet gaaet hiem, før den B slutning opfyldte min hele Siel, at lade mig see der i ridderlig Rustning, og at kæmpe for Prisen. Jeg anstillede mig altsaa sya. Min ædle Fader vilde først ikke gaae til Hoffet uden mig, endelig lod han sig overtale, og føre derhen af vor Naboe. Neppe vare de borte, da anlagde jeg min Rustning, endskiønt den var skimlet og fuld af Rustpletter, satte Hielmen paa, hvis Fiere Musene ganske havde forgnavet, besteg min Hest, og ilede til Turneringen. Underveis mødte jeg min

dyre-

dyrebare Fader og hans Ledsager. Det var, som om en usynlig Magt trak mig af Hesten, for at bede ham om hans Velsignelse. Kun med megen Tvang kunde jeg holde mig tilbage, men dog holdt jeg stille med Hesten, og spurgte dig: Troer du, Barde, at jeg endnu kommer tidsnok til Ridderspillet.

Ulfar. At jeg ikke kiendte din Stemme!

Rinold. Den blev ukiendelig for dig ved Brynien. — Da svarede du mig: Den Tappre kommer aldrig for sildig. Dette holdt jeg for et got Tegn, og reed fornøiet videre.

Da jeg kom til Skrankerne, loe alle Ridderne af mig, og man vilde ikke tillade mig Indgangen, da man troede, jeg var kommen at spotte Turneringen. Men en Ridder, som i Forveien holdt ved min Side, viskede til sin Naboe: jeg maatte være en flink Mand, der sikkert for et Løvtes skyld lod mig see i denne slette Rustning, fordi han havde bemerket Løvtets Kiede *) ved min Arm. Disse Ord løb snart giennem den hele Mængde, man lod mig ride ind, og istæden for den første Spot, kappe-

*) Ridderne pleiede, til Tegn og Minde om et Løvte de havde giort, at fæste en Kiede til deres Harnisk eller andre Vaaben, hvilken de ikke før lode aftage, eller afløse ved deres Damer, før Løvtet var opfyldt.

kappedes man nu at ære mig. Trompeterne lydede, og mit Hierte bankede stærkt mod mit Harnisk. Det Forvovne i mit Forehavende stod tusindfold forstørret for min Siel. Da lod du dig see paa Balkonen, Alvina, og al min Frygt forsvandt. Turneringen begyndte. Nogen Tid holdt jeg stille. En kiæk, skiøn bevæbnet Ridder stillede sig nu imod mig, vi rendte mod hinanden, og min Kierlighed, ikke min Duelighed, kastede ham af Sadelen. Den lykkelige Begyndelse giorde mig dristig. Fem andre Riddere bleve, ligesom den første, udstrakte i Sandet. Nu fældede din Fader sin Lantse imod mig —

Ulfar. Da opstod en Mumlen blandt Barderne. Nogle kaldte dig en forvoven, grov, ubesindig Krabat, der vilde maale sig med saadan Ridder og Konge. — Andre sagde, paa Kampladsen ophører hver Forskiel af Stand, og en brav Ridder behøver ikke at erkiende nogen høiere, end den, der er tapprere, end han, og uvilkaarlig bifaldt jeg disse sidste.

Rinold. Vi rendte mod hinanden, men da jeg var nær ved ham, sænkde jeg mit Spær, og modtog hans Stød med mit stærke Bryst; thi jeg

tænkte, det var mig ingen Skam at blive kastet ned af ham. — Dog blev jeg siddende fast i Sadelen, og Trompeternes høie Lyd tonede.

Alvina. For mig den skiønneste Seiersfang! Mit Hierte følede i Forveien noget for dig, dengang vidste jeg intet Navn for denne Følelse, og endnu dyrebarere blev du mig ved din Opførsel imod min Fader.

Ulfar. Naturen fornægter sig aldrig; ogsaa jeg følede det. Men, min vilde, ubetænksomme Rinold, om du nu var bleven nedkastet ved første Tresning? —

Rinold. Skamfuld havde jeg veget ud af Skrankerne, og havde holdt det for en Advarsel af min Skytsaand, aldrig oftere at vove et Forsøg paa, at ville hæve mig over min Stand. Nu begyndte Sværdkampen —

Alvina. Og nye Angst overfaldt mig, da jeg saae Lutkyn, den tappreste Ridder ved vort Hof søgte dig; men hvor snart forsvandt denne Angst. Rasende trængde du ind paa ham, agtede ikke hans Hug, og endelig maatte han vige dig. — Nu blev jeg opmærksom paa nogle Hofvæseners Sladder, der vilde bemærke, som førte du

ikke

ikke dit Sværd efter Kampens Love, men som en Brændehugger. — Lutkyn veeg — ingen af de øvrige Riddere vilde vove sig mod dit Sværd, og Stridsdommerne tilkiendte dig den første Priis. Mit Hiertes Glæde overgik alt Udtryk.

Ulfar. Min gode, brave Dreng, hvorledes var du da til Mode?

Rinold. Jeg var sandseesløs. Men ikke Seiervinderens Roes, ikke Prisens kostelige Klenodie var det, der forhøiede min Glæde til den Grad, men blot den Tanke, at modtage den af Alvinas Haand.

Alvina. Hvor utaalmodig jeg ventede det Øieblik, da jeg kunde række dig den!

Rinold. Og hvor lisligt dine Ord klingede i mit Øre: Tappre Ridder, modtag Kampens Priis af en Jomfrues Hænder, som endnu aldrig med trygere Overbeviisning har givet den Tappreste Prisen.

Alvina. Du skielvede, da du laae paa Knæ for mig, dit korte Aandedræt hvidslede giennem den aabne Bryne paa din Hielm, og Kieden ved Armen rystede frem og tilbage.

Rinold. O, der var og et Oprør i min Siel, som kunde have giort mig afsindig. Thi da du sagde: Forund mig, Ridder, at skue eders Aasyn; — da kunde jeg neppe fremstamme de Ord: "Et Løvte binder mig, kun for een Person at vise mit Ansigt, men at I, naadigste Prindsesse, kan blive overbeviist, at Kampprisen ikke er falden i en Uværdigs Lod, saa vil jeg give mig tilkiende for eder i eders Gemak."

Ulfar. Og du gik?

Rinold. Vist gik jeg!

Ulfar. Og — ?

Alvina. O dyrebare Fader, forlang ingen Beskrivelse over, hvad jeg følte, da jeg saae, at det var min elskte Barde. Kun den Mennesketunge, som kan beskrive Himlens Lyksalighed, kun den formaar, at skildre bønhørt Kierligheds Lykke.

Rinold. O, at jeg kun med Ord kunde udtrykke, hvad jeg følede, da jeg torde trykke det første Kys paa disse Korallæber!

Neppe havde Rinold udtalt disse Ord, før der blev banket stærkt paa Døren til Hytten, og strax efter blev den med en Fart oplukket. En

Mand

Mand kigede ind. Som Dugdraaber stod Sveden paa hans Pande, den halvaabne Mund smægtede efter Vedergvægelse, hans Øine lignede udgaaende Fakler; neppe saae han Alvina, som vilde skiule sig bag Rinold, før han hastig kastede sig for hendes Fødder, og fornøiet skreg: Himlen være lovet, at jeg har funden eder, naadigste Prindsesse. O, skiul eder ikke for en tro Tiener, som derfor fulgte efter eder, for at hellige sit Liv til eders Tieneste. Her greb han hendes Haand, som han med Ærefrygt kyssede. Alvina lignede et Malerie, hendes Haand hvilede mat i Mandens Hænder, hendes Øie var heftet paa Rinolds Ansigt, som hendes blege Kind syntes at anraabe om Hielp. Denne rev sit Sværd fra Siden, greb rasende fat paa den fremmede Mand, satte sit Sværd paa hans Bryst, og raabte: Hvo du og er, du som har opdaget min Hemmelighed, sværg mig ved Haabet om din tilkommende Lyksalighed i Himlen, ikke at sige noget Menneske et Ord om Alvinas Opholdssted, eller jeg giennemborer dig.

Ubevægelig hørte den Fremmede paa dette, og svarede derpaa med uforandret Blik eller Tone: Ædle Herre, lad Bøddelen udrive Hurst's Tunge,

og kaste den for Hundene, om den siger det til nogen, hvor den naadige Prindsesse opholder sig.

Ulfar. Fremmede om du er falsk, saa vil dette graa Hoved, der er berøvet sine Øine, truffen af Bøddelens Sværd, synke i Støvet.

Hurst. Herre, jeg er kun et ringe, almindeligt Menneske, kun en Staldkarl, men hvad jeg lover, det holder jeg, og vilde Kongen endog giøre mig til sin Svigersøn, om jeg brød det.

Alvina. Gode Mand, er da min Flugt allerede bekiendt ved Hoffet?

Hurst. Jeg haaber det ikke, naadigste Prindsesse. Jeg laae i Stalden ved Hestene, da den ædle Herre traadde ind, og sadlede Prindsessens Ganger; jeg antog ham — forlad mig, ædle Herre — for en Tyv, og lod, som jeg sov, thi jeg frygtede hans blotte Sværd. Men da jeg nu saae, at min naadigste Prindsesse satte sig op, da faldt det mig ind, at man sikkert vilde dræbe mig, fordi jeg ikke havde giort Alarm, og nu tog jeg ogsaa Flugten. Det friske Hestespor i Skoven bragte mig hertil.

Ulfar. Det friske Hestespor? — O Rinold, saa kan du ikke blive her. Giør dig færdig, og flye!

Rinold.

Rinold. Hvorhen? —

Ulfar. Dette Spørgsmaal frygtede jeg. — Min Slægt er uddød, mine Ungdoms Venner ere adspredte over den hele Verden. — Dog endnu een har jeg tilbage. Gaae hen til mit Leiested, min Søn, der i det lille Vindue vil du finde en brækket Armring, tag den, giem den vel, og til saa til Korvath; der boer i en Hytte, ussel som vores, en Graver ved Navn Uther, viis Ringen for denne Mand, og han vil modtage dig og din Kone, som I vare hans egne Børn.

Alvina. Op da, min Rinold. — Hurst, du bliver her tilbage, og pleier den vakkre Ulfar, og sender os Efterretning om alt, hvad du erfarer fra Hoffet. Tag denne Halskiede til din Belønning og til min gode Faders Pleie.

Rinold. Du kan tage min gamle uldne Klædning paa, at du kan blive ukiendelig.

Hurst. Vel, ædle Herre, jeg skal sikkert tiene eder troe og oprigtig.

Ulfar. Da vil det gaae dig vel, og du skal leve længe lykkelig. Troskab belønner sig altid selv. — Nu, min Søn, giør dig færdig.

Rinold. O Fader, at forlade dig. —

Ulfar. Er for nærværende Tid din Pligt — Kys mig, min Søn, og du, ædle Pige. Dydens Skytsaand holde sit Skiold over eder. Eders inderlige, ømme Kierlighed giøre eder muntre og frimodige. Lever vel, lever vel! — Gaaer! — Ved saadan Afskeed maa jeg ellers forbande mine Øines Forliis. Lever vel! — Naar I ere i Sikkerhed, følger jeg efter eder.

Alvina. } (paa eengang) Saa lev da vel saalænge, bedste Fader!
Rinold. }

Ulfar. Guds Haand være eders Veiviser, hans Velsignelse eders Ledsager!

De gik Haand i Haand, med Taarerne i Øinene. I stille Bøn anraabte Ulfar Himlen om deres Lykke.

Dorglas, Konge i Morni, syntes af Skiebnen at være bestemt til at drikke Malurt og Edike af den Kilde, som skienker andre Mennesker Vederqvægelse. Nu blev hans eneste, elskte Datter røvet fra ham, og omtrent for to Gange ti Aar siden mistede han, næsten paa samme Maade, en elsket Syster. Prindsessen Dulcina var vidt omkring berømt som en af de største Skiønheder i

hendes

hendes Tid. Fra fierne Lande kom kongelige Friere, og begierede hendes Haand, hendes Hierte; men forgiæves. Ubønhørte vendte alle tilbage, med et Saar i Hiertet, som ikke engang den lægende Tids kosteligste Balsam formaaede at helbrede. Da udbredte sig det Rygte, Dulcina var et Fruentimmer, som Naturen havde nægtet den bedste Gave, Følelse for Elskov. Men Rygtet løi, som det saa ofte giør. At Dulcina havde Følelse, at hun havde et Hierte, skabt saa varmt til at elske Mændene, det vidste — een Mand, vel ophøiet og ædel ved sit Hierte, men af ringe Stamme. Denne Mand elskede hun med al den Hæftighed, som nogensinde var mulig for et Fruentimmer, ham skiulte hun tre Maaneder i sit Gemak, da maatte han flye, thi Avinds Øine saae skarpt. Han flyede, men hans Billede, Frugten af deres Omfavnelser, efterlod han under hendes Hierte. Fem Maaneder dulgte hun dette for Verden, længere kunde hun ikke. Dorglas fik denne Efterretning, skrækkelig for ham, som den evige Fordømmelses Dom. Hans Vrede opflammedes. Han lod Dulcina kaste i et eensomt Taarn, fiern fra de medlidende Menneskers Hielp, som ikke holdt Kier-

ligheds Feiltrin for dødelige Synder. Dog veeg hendes elskte Mand ikke fra hende. I den mørke Nat klattrede han op til Taarnet, rækkede hende Spise giennem en lille Aabning, og trøstede hende. I en rædsom, gyselig Nat, hvilken en Fritænker vilde have holdt for Natten før den yderste Dag, overfaldt Fødselssmerterne hende, en vakker Dreng, undfangen i Glæder, trængde sig frem under Klagesskrig af hendes Skiød — med skielvende Haand rækkede hun ham til Faderen — da omsvævede Dødens Vinge hende — hun døde; og om Englenes Øine kunde græde, de vilde have grædt for Dulcina. Fiern fra Morni flygtede Faderen med sin Dreng, og skiulte sig i en Hule for Dorglas's Vrede. Men hans Vrede forsvandt, da Vogterne bragte ham den skrækkelige Efterretning om Dulcinas Død. Syv hele Dage græd han over hendes Liig, anklagede sig som hendes Morder, lod bekiendtgiøre, at han vilde tilgive hendes Elsker, og elske ham som Broder. Men Elskeren viiste sig ikke. Da lod Dorglas nedrive Taarnet, hvori Dulcina døde, lod opreise et prægtigt Gravminde paa Stedet, og i lang Tid sørgede han over sin eneste Systers Tab.

Da

Da nu Alvinas Flugt blev bekiendt ved Dorglas's Hof, var alting i den største Forvirring. Kongen stod i sin Morgendragt paa Slotsgaarden blant en Hob ringe Folk, trykkede deres haarde Hænder, favnede deres Knæ, bad, besvor dem med Taarerne i Øinene igien at skaffe ham sin Datter, som man havde stiaalet fra ham. Snart lovede han, at belønne den med umaadelige Rigdomme, med Æresposter, som bragte ham hende igien, snart svor han de skrækkeligste Eeder, ikke at lægge sit Hoved til Hvile, eller at nyde noget andet end Vand og Brød, før han havde grebet hendes Røver, snart truede han igien, at lade alle dem henrette ved Bødlens Sværd, som ikke ilede at opsøge hans Datter. En Skare af Hofkreaturer trængte sig frem, bade ham at begive sig i sit Gemak, og klæde sig paa. Vild drev han dem fra sig, og raabte med græsselig Stemme: "Bort, elendige Trøstere! Veed I og, hvad det er, at miste en Datter, som Alvina?„ — Derpaa befalede han, at bringe ham den raskeste Hest, kastede en slet Kappe om sig, gav Befaling, at der skulde udsendes Drabantere paa alle Landeveie, for at indhente de Flygtende, svingede sig paa Hesten, og reed afstæd fulgt af nogle Tienere.

Længe

Længe var al Eftersøgen forgieves; endelig bragte det friske Hestespor, som røbede Alvinas Opholdssted for Hurst, nogle Drabantere til Ulfars Hytte. Hurst, i Rinolds Klæder med farvet Ansigt og Haar, lukkede op for dem. De giennemsøgte alting, men forgieves; indtil endelig en Drabant trak Alvinas Halskiede frem under en Hob frisk Løv, som tiente Hurst til Leie. Glad kaldte han sit Følgeskab, viiste dem hvad han havde funden, og nu grebe de Barden, og vilde aftvinge ham Bekiendelse, hvor hans Søn var, som de holdt for Alvinas Røver. Da flyede Hurst, og skiulte sig i et huult Træ. — Ulfar taug. Bønner, Mishandlinger, Trudsler om den skrækkeligste Død kunde ikke bevæge ham til at røbe sin Søn. Drabanterne bandt ham, kastede ham paa en Hest, og ilede til Morni. Hurst fulgte efter dem langt fra.

I sin Hytte i Korvath sad Graveren Uther, strikkede paa et Fuglegarn, og sang sin Yndlingssang: Brendende Hierters Nattehøitid. Den sang han altid, naar han vilde sætte sig hen i sin Ungdoms lykkelige Tider; dengang giorde en Ven ham denne Sang, en reisende Maler, som færdig forstod at

slaae

slaae Harpen, og vidste at omklæde den mørke Oldtids Historier i Riim og Vers. Denne Maler var en god Mand, men ikke elsket hos Fyrster og Herrer, fordi hans Mund sagde reent ud, hvad hans Hierte tænkde, uden i Forveien at see sig om i Gemakket, hvem der var tilstæde. Derfor havde han ogsaa ofte kun tørt Brød og Kildevand, endskiønt hans Pensel efterlignede Naturen, især dens Rædsler og vilde Skiønheder, at Haaret reiste sig paa deres Hoved, som betragtede det. Gode som han, vare og Ulfar og Uther. Naar de da saaledes sad sammen i Mørke om Aftenen, sang Malerens Sange og Eventyr, da blev deres Hierte saa stort, da følte de, hvad Konger aldrig føle, om ogsaa tusend Slaver opkysse Støvet om deres Fødder — følte, at usminket Venskab er Guddommens Billede. Deres Sang taug, de trykkede hinanden i Hænderne, og kyssedes med Venskabs hellige Kysse. Alt dette tænkte Uther sig nu, da han sang Slutningen af Nattehøitiden:

Du Støtte for vort svage Hierte
O Haab! Lad os ei tabe dig,
Bliv hos os, naar i Dødens Smerte
Engang vort Øie lukker sig.

Vi haabe, ja vi haabe vist,
En Morgenrøde dog tilsidst
I Dødens Dal oprinder —
Da tørres vore Kinder.

Endnu sang han, da hørte han en Banken paa sin Dør. "Ja, raabte han — strax! — og sang videre. Det bankede paa nye, og Uther sagde: Taalmodighed! Eders Døde giver sig vel tilfreds saalænge, til jeg giør en Grav færdig til dem, de løber ikke fra eder.„ — Man bankede alt stærkere og stærkere — "Taalmodighed — raabte Uther — om I og banker Hænderne itu paa eder, jeg aabner ikke Døren, før mit Garn er færdigt, og min Sang er udsiunget.„ Han sang videre, og det blev bestandig ved at banke. — Nu var han færdig, nu reiste han sig, og aabnede Døren. Rinold og Alvina styrtede ham imøde. I Glædens Ruus over at vide sig frelst, faldt Rinold saa hestig om Graverens Hals, at han rev hans Fuglegarn i Stykker, som han havde i Haanden. "Kiere, gode Mand — sagde Rinold hastig — tilgiv min Fremfusenhed — jeg er flygtig tilligemed min Kone, hos eder skal jeg finde Beskiermelse. Denne brækkede Ring, som min Fader gav mig med, skal være min Talsmand.„

"Lad

" Lad see „ — sagde Uther, og tog Ringen — " bie et Øieblik; „ — og saa steg han op ad en lille Stige, som gik op til Loftet i Hytten. Heftig favnede Rinold sin Alvina, og raabte: Vi ere frelste, bedste Pige! denne Hytte, som aldrig nogen Hofmands Øie hvilede paa, skal være vor Fristad, Kierlighedens Soel skal her lyse for os, og Verden uden for os vil ikke kunne bidrage noget til vor Lykke.

Nu kom Uther igien. " Ja vist Fremfusenhed, unge Ven — sagde han — see, der har I revet mit Fuglegarn istykker med eders Jerntøi. „

Tilgivelse, gode Gamle! — raabte Rinold og Alvina, og klyngede sig om ham.

Uther. Nu, nu, hvad er der meget at tilgive? Har jeg ikke Hænder og Garn at giøre det istand med igien. — I er min gamle, gode Vens Ulfars Søn, det siger Ringen mig, og I er mig hiertelig velkommen. " Naar jeg sender dig det Halve af denne Ring — sagde eders Fader dengang, da vi brækkede den — saa viid, at den, der bringer dig den, elsker jeg som min eneste Lykke. „ — Giv mig et Kys. — Saa! — Og pust lidt. Hastværk duer ikke; mærk eder det.

Var

Var I kommen smukt langsom herind, saa var I nu ikke saa heed, og jeg behøvede heller ikke igien at bøde mit Garn. Nu, hvad tager vel eders gode gamle Fader sig for? Sætter han endnu flittig Fuglegarn ud?

Rinold. Ach nei! Den vakkre Mand har alt i ni Aar været blind.

Uther. Blind? Det er beklageligt! Dog for ham er det kun en Prøve, ingen Straf. — Ja, saa duer han rigtig nok ikke til Fuglefanger. Eders Navn er Rinold, ikke sandt unge Mand?

Rinold. Jo.

Uther. Nu, Rinold, saa ansee mig nu som din Fader; rigtig nok, saa god en Fader, som Ulfar, kan jeg ikke være dig; men troe, hvad jeg har, deler jeg med dig, var det endog mit Liv.

Rinold. Kiære, gode Mand!

Uther. Kald mig Fader. Giv mig dette Navn, som jeg vel aldrig hørte af mit Barns Mund, men som er mig sødere, end om tusend Mennesker kaldte mig deres Konge. — Min Søn altsaa. (kysser ham.)

Rinold. Du min Fader!

Alvina. Men, gode Gamle, ere vi da sikkre hos eder?

Uther.

Uther. Sikkre, smukke Pige, saalænge to eller tre kommer, flere ere vi ikke vorne. — Hvad har du da giort, min Rinold! at man forfølger dig?

Rinold. Jeg har bortført hende, hun er en Konges Datter.

Uther. Det skulde du heller have ladet være. Bortførelse gaaer i Almindelighed for sig i største Hast, og der kan man let lade sig forlede til noget, som hverken er ret eller billigt. Hvem kan da holde sine Tanker samlede? Men hvad som er skeet kan ikke forandres. Og naar I kun selv ville, saa skal I her kunne leve rolig og fornøiet. — Dog den Jernvams, min Rinold, maa du trække af, og du, Prindsesse, dine guldvirkede Silkeklæder. Du vil dog vel og kalde mig Fader?

Alvina. Af ganske Hierte kalder Alvina dig med dette Navn.

Uther. Got. Gaae op ad Stigen, min Datter, ovenpaa vil du finde Klæder, som min salig Kone bar; vel er der intet Livstykke derimellem, udsyet med Guld og Perler som dit; men et Hierte slog fordum derunder, som ingen Kongedatter skulde have skammet sig ved. Søg dig een ud disse Klæder, og tag den paa. Men

tag dig vare, at du ikke kommer Garnet og Strikketøiet for nær, som ligger paa det lille Bord, min gode Kone havde arbeidet derpaa endnu en Time før hun døde. Det lader jeg altid ligge urørt. Saa tænker jeg som saa, hun er kun gaaen ud, og vil snart komme hiem igien. — Saa gaae da, min Datter, og klæd dig anderledes.

Alvina gik.

Og dig, min Søn — blev Uther ved — dig vil jeg give min Søndagskiole, og lære dig at strikke Fuglegarn, at giøre Doner, fange Fugle og at grave en Grav. — Er hun da alt din Kone?

Rinold. Endnu ikke, Fader, men hvor jeg længes efter det Øieblik —

Uther. Taalmodighed! Taalmodighed! Kun ikke for hastig. Hvo som gaaer langsomt, kommer ogsaa til Maalet. Her er ingen, som vil tage hende fra dig. — Nu leg ogsaa dit Beenharnisk af, min Søn. — Ved Leilighed skal du ogsaa engang fortælle mig, hvorledes du er kommet til det Ridderdom. — Der har du min Trøie, træk den paa. Saa! — Nu er du i Folks Øine Uthers Karl, som hielper ham at grave Grave, og at fange Fugle, og i min Hytte, som i mit Hierte min Ven og min Søn.

Alvina

Alvina kom tilbage fra hendes Pyntekammer. Prindsessen var forsvunden, et ungt, smukt, yndigt Fruentimmer var blot igien. Vel dækkede en grov Hue hendes guldlokkede Haar, en Trøie skiulte hendes skiønne, runde Arm indtil den lille Haand, hendes ranke, stolte Vært blev unddraget Øiet ved den tykke, tvundne Dragt, og misundelig skiulte den og hendes lille Fod indtil Tærne. Men dog blev hun yndig og fortryllende. Kan og en ringe Dragt giøre en Skiønhed hæslig? — Rinold løb hende imøde, hæftig sluttede han hende i sine Arme, og lænede sit Hoved til hendes bankende Barm. "Holder du endnu noget af mig, min Rinold?„ spurgte hun skalkagtig. Og Rinold kyssede hendes Mund, og derpaa hendes Dragt. Inderlig fornøiet loe Uther herover, og sagde: "Du er nu min gode Kone saa liig (dine fine Træk fraregnede) at jeg nok gad kysset dig engang, om jeg ikke frygtede, Rinold vilde blive skinsyg.„

"Jeg blive skinsyg paa dig? — raabte Rinold — før skinsyg paa Solen, som beskinner hende — og nu førte han Alvina til ham. Da rækkede hun den brave Mand tugtigen sin skiønne Mund, og han kyssede hende, som Englene kysse

fromme Børn i Søvne. Rinold slog Armene om dem begge, kyssede og favnede dem — og deres Elsktes hensarne Siele, som svævede om dem, tøvede med Velbehag ved dette rørende Optrin.

Da Uther, havde reven sig løs af de Elskendes Arme, og med den flade Haand havde tørret baade Glædens og Kummerens Taarer af sit Ansigt, talede han saaledes: Men vi maa ikke altid kysse, Børn, vi maa ogsaa arbeide; — Arbeide er et Kryderie, som giør hver Glæde velsmagende. — I Morgen skal du gaae med mig, min Rinold, og hielpe mig at giøre en Grav; imidlertid skiær du Brød i Melken til Middagsmad, Alvina, tørrer Æble paa Ovnen, eller koger Urter og Rødder; thi, Børn, blot dertil indskrænker Uthers Spiseforraad sig. De Dage, som ere mig dyrebare, som i Dag, spiser vi og en Due, eller anden Fugl. Dog hænder dette kun meget sieldent. Men alt det ville I blive vante til, Børn, og snart takke den gamle Uther, som lærte eder, at være tilfreds med lidet, fornøiet ved lidet. — Dine øvrige Forretninger, min Datter, ere desuden at bøde mine Garn, foere mine Fugle, og — at holde af din Rinold. Snart skulle I blive Mand og Kone,

og

og da, min gode Datter, vil Naturen nok lære dig, at det er Konens Forretning, hendes sødeste Forretning, at nære og pleie det dyrebare Pant paa ægteskabelig Kierlighed. — Rinold kyssede Alvinas Haand, mildtrødmende bøiede hun sig over ham, og trykkede et varmt Kys paa hans Læber. Uther vendte sig bort, og græd over at en Faders Glæder vare blevne ubekiendte for ham.

Aftenen kom; — fortroelige spiste de Aftensmaden med hinanden, sød Melk og Brød og friske Frugter. Natten kom; — sorrigfuld sneg Rinold sig i sit Kammer med Uther. Alvinas Leie, et Tepve bredet over blødt, liflig duftende Mos, syntes hende haardt, fordi Rinold ikke deelte det med hende.

To Dage vare forløbne, uden at de fik Efterretning fra Ulfar. — Snart lærte Rinold af Uther den Kunst at bygge Menneskenes sidste Hytte, og at fange Fugle, lige saasnart lærte Alvina at besørge Huusvæsenet. Paa tredie Dag gik de begge i Skoven, Rinold satte Garn ud, og Alvina søgte Urter og Rødder. Uther sad i sin Hytte, fløitede en Sang for sine Fugle, som han afrettede,

da Døren til hans Hytte pludselig blev stødt op, og Hurst, ganske forpustet og tilstevet, styrtede ind.

" Ei! Ei! min Ven — sagde Uther — det kalder jeg uhøfligt, saaledes at bryde ind i min Hytte, som en Ulv i en Faarestie; det duer ikke. See engang, jeg vil lære jer, hvorledes man kommer ind til fremmede Folk. „ — Han tog Hurst fat ved Skulderen, skiød ham ud af Døren, slog Skodden for indvendig (thi han holdt ham for en Spion, som opsporede Alvina) og spurgte nu: Hvem er I, min Ven, og hvad vil I? — Jeg kommer fra Morni — stammede Hurst udenfor — og bringer vigtige Efterretninger fra Ulfar. Mit Navn er Hurst. " Ei, det er en anden Sag — raabte Uther glad, og aabnede Døren — det skulle I have sagt strax, saa havde jeg ikke havt noget imod Jeres Hastværk. „

Nu kom Rinold fra Skoven med Alvina. Det første som mødte deres Øie var Hurst. " Har du Efterretninger fra Hoffet, fra Ulfar „ — raabte begge — og hvorledes lyde de?

Hurst. Efterretninger bringer jeg nok af; men om der er nogen gode derimellem, kan jeg ikke afgiøre.

Alvina. Ingen gode? — Er Lykken alt bleven kied af os, som dens Yndlinge!

Uther. Saa kommer dog kun ind i Hytten, Børn, og giør mig ikke Naboelavet oprørsk.

De gik i Hytten, Uther slog Skodden for Døren, bød Hurst at hvile sig, satte en Skaal frisk Melk for ham, og tørrede Støvet og Sveden af hans Pande.

Haand i Haand stode Alvina og Rinold ved ham, saae forskende paa ham, men vovede ikke at bede ham, strax at fortælle; endelig sagde Uther: Saa fortæl da nu, gode Mand, hvor slemme Efterretninger du end bringer, skal de ikke berøve dig noget af vor Kierlighed, vor Tak.

Hurst. Gud give, at jeg bragte bedre Tidender.

Dagen efter at I vare flygtede, førte en ond Aand nogle Drabantere til Ulfars Hytte, de giennemsøgte alting, og fandt endelig Prindsessens Halskiede under mit Leie. Deraf sluttede de, I havde bortført hende, og slæbede derpaa eders gamle Fader fængslet til Morni.

Rinold. Min Fader? Fængslet? — O jeg vil hen, vil bryde disse Lænker, vare de endog smedede

dede af Diamanter — Det er den Forbandelse, Naturen lagde paa vor Handling!

Alvina. Fortryder du denne Handling, Rinold?

Uther. Min Søn, overiil dig ikke. Man kan ogsaa løse Lænker, uden at bryde dem.

Rinold. Min Handling fortryder mig ikke, det veed den Alvidende, men at min Fader maa taale dens Følger, det er grusomt! — — Fortæl videre, Hurst, ved disse Ord har du allerede saaret mit Hierte saa heftigt, at alle dine øvrige Efterretninger ikke ville være mig smertelige.

Hurst. Ukiendelig i eders Dragt fulgte jeg efter dem. Ulfar blev ført til Slottet. Nøie lagde jeg Mærke til alle, som gik ud og ind; da saae jeg Bøddelen gaae derop med sine Svende.

Rinold. Bøddelen? — O, at de havde pinet mig!

Ubevægelig og maalløs stod Alvina ved Vinduet, store Taarer trillede over hendes Kinder ned i hendes Barm. Uther rev et Garn i Trævler i sin Forvirring.

Hurst. Ind paa Slottet torde jeg ikke vove mig, fordi jeg frygtede at blive kiendt; der stod jeg, og som et Menneske, der er dømt til Døden,

maa

maa være til Mode, naar han venter paa sin sidste Time, saaledes var jeg til Mode. — Bøddelen kom tilbage — jeg saae hans Øine vaade af Graad — det gysede mig gienuem Marv og Been.

Rinold. Afskummet af Menneskeligheden græd. Hvad skal da jeg giøre? — Sadle min Hest, Hurst!

Uther. Naar jeg siger dig det, gode Mand, ikke før.

Hurst. Jeg gik til ham, lod som jeg ikke kiendte ham, og sagde: Er der mødt eder nogen Ulykke, Herre, siden I er saa bedrøvet? "Nar — svarede han — jeg er Bøddel, og disse Taarer forbander min Skiebne, at den giorde mig dertil, førend jeg var øleven haardhiertet. Jeg har maattet pine en gammel Mand, hvis Aasyn kunde have giort den onde Aand blødhiertet. Han er Fader til den „ — — Han sagde her et slemt Ord, ædle Herre.

Rinold. O, dølg intet for mig.

Hurst. " Til den skiendige Knegt, som stial Kongedatteren „ — sagde han.

Rinold. Til Fadermorderen!

Alvina. Det er du ikke, jeg, jeg er den, som bragte din Fader paa Pinebænken.

Hurst. „Den stakkels Mand skal bekiende „ — blev Bøddelen ved, — hvor hans Søn er, og han veed det sikkert ikke.

Rinold. O, at en Bøddel maatte tænke saaledes!

Hurst. Saaledes talede vi endnu, da en Trompeter stødte nogle Gange stærkt i Trompeten fra Balkonen paa Slottet, og en Herold derpaa udraabte: At enhver, som havde Kundskab om Røverens Opholdsstæd, skulde tilkiendegive ham det, eller bekiendtgiøre det for Kongen, i modsat Fald, naar denne ikke inden tre Dage fremstillede sig for Retten tilligemed Prindsessen, skulle Røverens Fader henrettes under de græsseligste Piinsler.

Rinold. Han skal leve! Jeg vil døe!

Alvina. Og jeg!

Rinold. Nei Alvina, du skal ikke døe!

Alvina. Hvad Navn giver dig Ret til at befale mig dette? Vilde du sige det Navn, som Mand, saa viid, at dette giør mig til eet Væsen med dig, befaler mig at dele Lykke og Ulykke med dig.

Rinold. Alvina jeg kan ikke døe med dig. Mit Mod ville forsvinde, naar du leed ved min Side.

Alvina.

Alvina. Og uden at jeg drager til Morni, er du og din Fader uden Redning forlorne.

Uther. Gode Fader i Himlen! send os Raad herovenfra. Menneskeforstand er her utilstrækkelig.

Alvina. Det Raad, som Pligt meddeler os, det er Guds Raad. — Din Haand, Rinold, vi gaae, vi døe med hinanden.

Rinold. Ogsaa din Bøddel skal jeg være, Alvina?

Alvina. Ikke min Bøddel; men den Engel, som ledsager mig til Himlen. — Hurst, sadle Hestene, ved Foden af Klippen bag Hytten finder du dem.

Hurst gik. Dybsindig sneg Uther sig til Vinduet, lagde der sit forrevne Garn, tog sin Spade, og vilde gaae ud af Døren: "Hvorhen, Fader? — spurgte Rinold halv rasende. "Ud at grave min Grav, svarede Uther, og saae længe paa de store Taarer, der rullede ned paa hans Spade, Rinold og Alvina saae paa ham, og svarede intet. Hurst kom i Døren og vinkede. Uther gik til Rinold, skiulte sine vaade Øine med Haanden, og faldt ham om Halsen. Skilsmissens Taarer, Kummers Taarer blandede sig i deres Omfavnelse; men

men ikke et Ord hørte man. — Nu knælede Alvina og Rinold for Uther, han lagde sine Hænder paa deres Hoveder, og kyssede dem begge endnu engang. — De ilede bort. Uther greb sit sønderflidte Garn, vaadt af hans Taarer, satte sig ned at bøde det igien, og sang dertil med bævende Stemme:

Du Støtte for vort svage Hierte
O Haab! lad os ei tabe dig!

Skyfuld og mørk sank den tredie Morgen efter Ulfars Paagribelse ned over Morni: Ingen Lærke dirrede Solen, der karrig kastede sine glimrende Straaler giennem de tykke Skyer, sin Morgenhilsen; den dagskye Ugle saae sin Dag forlænget en Time. Øde som i Graven var den hele Bye; næsten alle Indvaanere græd i deres tillukte Boliger for Ulfar, om hvis Uskyldighed alle holdte sig overbeviste. Faa vovede at gaae paa Gaden, for ikke ved deres forgrædte Ansigt at forøge Dorglas's Vrede. Kun de Mennesker der løbe til Henrettelser som til en Fastelavnsleeg, for hvilke ethvert Syn, i Henseende til Følelsen det opvækker, er ligegyldigt, (naar det kun mætter deres umaadelige

Nys-

Nysgierrighed) disse forlode hobeviis deres Boliger, og ilede til Slotsgaarden. Her var opreist et stort Skafot. Jerntænger, bestemte til at sønderslide Ulfars Lemmer, bleve giorte gloende i store Gryder, som vare fyldte med gloende Kul. Bøddelknægtene vare beskieftigede med, at opreise Korset, hvorpaa han skulle døe.

Kongen sendte en af sine Tienere til Barden, at forkynde ham, at den kommende Time skulle under uudstaelige Piinsler blive hans Dødstime, naar han ikke opdagede Alvinas Opholdssted. "Siig din Herre — sagde Barden med mandig, uforfærdet Stemme — Ulfar er beredt til Døden." — Da lagde han sit Hoved tilbage paa Straaleiet, foldede de fængslede Hænder, og bad Himlens og Jordens Fader om Tilgivelse for sine Synder, bad ham om Trøst og Bistand i sin sidste Time. Arrestforvareren hørte paa ham, uvilkaarlig foldede han de haarde Hænder, bøiede sine Knæ, og anraabte Himlen om den vakkre gamle Mands Frelse. Da lydede Basunens Klang i hans Øre. Han kaldte Ulfar til Døden. Forsonet med Stiernernes Dommer, reiste han sig fra sit Leie, og lod sig føre til Skafottet. Uden Bleghed var hans

Kind,

Kind, ingen af hans Ansigtstræk fordreiet af Frygt. Paa Dorglas's Befaling førte man ham forbi Gryderne med de gloende Kul, og sagde ham, at de Tænger, som deri bleve gloende, skulde afkiøles i hans Blod; sagde ham, at de Knægte, hvis Stønnen han hørte, vare i Færd med at opreise hans Dødspæl. " Alt for mange Tilberedelser — saa talede Ulfar — for at berøve en gammel Mand den usle Smule Liv; den Gift, som dræber en Flue, havde ogsaa været nok til at dræbe mig. "

Nu betraadde Dorglas med et stort Følge Skafottet, og tog Plads paa sin Throne. Hans Haar bleget ved søvnløse Nætter, ved Sorg og Kummer, hængde forvirret ned over hans rynkede Pande. Hans vaade udtærede Kind anklagede høit hans Datter, og advarede mangen Yngling, som smægter efter Kierlighed, ikke at begive sig i en Stand, som vel har mange Glæder, men ogsaa utallige Lidelser. Han vinkede med sit Scepter, og Barden blev ført for hans Throne.

" Mand, du som selv er Fader, — saa talede Kongen med klagende Stemme — du som veed, hvad et Faderhierte føler, naar et elsket Barn

bli-

bliver ulydig, hvorfor giør du dit ærværdige Aasyn, hvorfor dine sølvgraa Haar til Løgnere, hvilke enhver saa gierne troer, at du er en retskaffen Mand? — Hvorfor berøver du mig den Lykke, at mit Barn ikke i det sidste Øieblik maa bortkysse Dødssveden af min Pande? — Endnu engang beder jeg dig, sig mig min Alvinas Opholdssted. „

Ulfar taug.

"Jeg vil belønne dig — blev Dorglas ved — med en Lykke, som skal overgaae alle dine Ønsker, vil tilgive din Søn, lade ham ustraffet vende tilbage til sit Hiem, naar han kun leverer min søde Lilie igien, ubrækket; jeg vil pleie hende, elske hende som før, vil ikke agte, at hun paa nogen Tid var omplantet i en ringe Mands Have. Jeg besværger dig, Barde, sig mig min Datters Opholdssted!

Ulfar taug.

"Haardhiertede, gamle Mand — raabte Dorglas — frygter du ikke Straffen for din Haardnakkenhed? Troer du, Himlen vil giøre din Søn lykkelig, som stial saa nedbøiet en Mand sin Lykke paa Jorden, sin Roe i Graven, sin Salighed i

Him-

Himlen? — Eller troer du maaskee, jeg vilde bryde mit Løvte, vilde lade dig, din Søn straffe, dræbe, naar du opdagede mig hans Opholdssted? Om jeg giør det, da lad mit Aasyn forvandles til en Fadermorders Ansigt, hvorpaa Guds Forbandelse umiskiendelig staar tegnet, at enhver, som kun kan trække en Dolk, udrødder mig af Jorden, og hans Hierte og Verden da sige ham, at han har giort en god Gierning. — Paa mine Knæ beder jeg dig, Barde, opdag mig mit Barns Opholdssted. „

Dorglas steg ned fra sin Throne, og kastede sig for Ulfars Fødder. Ulfar taug.

" Lad det saa være da — raabte Kongen, og rasende reiste han sig — jeg har giort, hvad jeg maatte, har giort mere end det. Saa, Bødler, fører ham bort, dette graaissede, blinde Uhyre! Kniber hans Been sammen med gloende Tænger, at Marven syder i Piberne, slider hans rynkede Hud fra Benene, og kaster den for Hundene — myrder ham hele Dage, som han og hans ryggesløse Søn myrder mig. Hans Marter skal være min Fryd, hans Klager være mig Jubelsange — Bort med ham til en qvalfuld Død! —

Og

Og derpaa ile enhver, som elsker sin Konge, og opsøge det Uhyre, som denne Fader avlede! Hvo som bringer mig ham levende, ham vil jeg give min Krone, vil kalde ham min Velgiører, naar jeg med mine Tænder kan sønderslide den skiendige Røvers Hierte. — Bort! bort til Marter med dette Afskum! „

Bødlerne grebe Ulfar, og førte ham til Korset. — Da opstod en Støien blandt Folket — alles Øine vendte sig til Slotsporten. See, da ilede Rinold og Alvina hid paa svedskummende Heste. Folket giorde Plads for dem. "Naade! Naade, for min Fader! Her er Røveren! „ raabte Rinold forfærdelig, at en kold Gysen isnede alle de Tilstædeværende.

"Vist ikke! vist ikke! — skreg Dorglas — min Langmodighed er til Ende. Til Døden med ham! Til Døden med den graaissede Skurk! „ Folket rev Rinold af Hesten, og slæbede ham paa Skafottet. — Da sagde Ulfar med advarende Stemme: "Konge, tænk paa Dulcina! „

Og en Bæven overfaldt Dorglas, som en Synder, der overraskes af Døden midt i en Synd. "Holder inde, Bødler! Dræber ham ikke! „ —

Mere kunde han ikke sige — da forlod hans Samling ham. Alvina besteg Skafottet, hængde klagende over sin Fader, kyssede ham, og forsøgte med ømme, kierlige Ord, med oplivende Kysse at kalde ham tilbage til sig selv. Rinold faldt Ulfar om Halsen, og skreg høit af Glæde, at hans Fader levede endnu. — — Fortiden saae aldrig saadant Skuespil. Efterverdenen vil aldrig see dets Lige.

Langsomt, som Soelstraalerne paa en fugtig Efteraarsmorgen trænger sig giennem Skyerne, kom Dorglas's Samling tilbage. Hans matte Dielaag, tungt af Taarer, hævede sig i Veiret — men endnu saae han ikke sin Datter — Kummerens Taarer giorde hans Die dunkelt. Med sin bløde Haand tørrede Alvina det af, og Faderens første Blik faldt nu paa hans elskte Datter. — Deres giensidige Glædesstammen, de varme Kys — den Overraskelses Tvivl — derpaa igien den Hiertets Overbeviisning om det, som man ønsker — Hvo kan beskrive det? Vel den Mand, hvis Lod det blev at see saadan Scene i Naturen. Ingen Maler formaar at male den, ingen Barde værdig at besynge den.

Dorg-

Dorglas's Glæde havde nu sadt sig saa meget, at den kunde udtrykke sig i forstaaelige Toner, da bød han, at føre Barden med Rinold i sit Gemak, for af ham at erfare Meningen af de Ord, der havde truffen ham, som Guds Torden. Sin elskte Alvina bar han paa sine Arme til Slottet, at hun ikke anden Gang skulde røves fra ham. Med bævende Skridt førte Rinold sin retskafne Fader.

Dorglas hvilede paa et Silketæppe, lænede sit Hoved til sin Datters Barm, da Ulfar og Rinold traadde ind i Gemakket. Alvina kiølede sin blussende Kind paa Faderens kolde Kind.

"Ulfar — sagde Dorglas, uden at see op — forklar mig Meningen af de Ord, som frelste dig fra Døden. Hvorfor tilbagekaldte du Dulcinas Død i min Hukommelse?

Ulfar. Før mig for den gode Konges Fødder, Rinold; at jeg tilbeder i Støvet for ham.

Rinold førte ham hen. Ulfar knælede, favnede Dorglas's Knæ, og talede saaledes: "Ædle Konge, viid, jeg var din Systers, Dulcinas Mand."

"Du? — foer Dorglas op — "Du?"

"Ja — stammede Ulfar — og Rinold er hendes og min Søn, er din Systerson. Var han ikke kommen at frelse mig fra Døden, saa havde dette været mig et Beviis for, at intet ædelt, kongeligt Blod havde flydt i hans Aarer — Da maatte jeg længe nok have blevet forsfæstet, han længe nok døet ringe og foragtet; thi ingen Mand med uædelt Hierte, med ringe Blod fortiener at være Fyrste.

Kongens, Rinolds, Alvinas Forundring, deres forskende Blik, deres glade Bæven ved den stumme, varme Omfavnelse, deres Stræben og Tragten efter at aande, at tale — til hvem laante nogentid Naturen Farver og Kunst at male det? — "Jeg tilgiver dig! — vare Dorglas's første forstaaelige Ord, — jeg omfavner dig som Broder, dig, Rinold, som min Søn, som Alvinas Mand, som den, der efter Dorglas's Bortgang skal sidde paa sine Fædres Throne. Modtag hans Haand, Alvina, eders Forældres Ulykke være en Sæd, af hvilken idel Lykke fremspirer Guds bedste Velsignelse være med eder! Han førte Alvina til Rinold.

Maal-

Maalløseifavnede begge længe hinanden, som om de vilde vore i eet. Dorglas hængde ved Ulfars Hals, og under de inderligste Kys kaldte ham sin Broder.

Ved Døren stod Hurst og Uther. Ahnelse, Forudfølelse tilskyndede dem, at følge Rinold. Uther trykkede Hurst's Haand, og med hulkende, af Glæde bævende Stemme sagde til ham: Merk jer det, gode Mand, Haabet beskiemmer ingen.

Bossaldabs Syn.

(Taget af Palmblätter 2ter Theil 117 S.)

Bossaldab, Sultan i Egypten, havde en eneste Søn, ved Navn Aboram. Han elskede denne Søn, som en Olding elsker sit Liv, hvori han endnu haaber at nyde sin Ungdoms Arbeide. Han samlede store Skatte, erobrede mange tilgrændsende Lande, og arbeidede Dag og Nat, for at efterlade denne elskte Søn et stort Herredømme og en glimrende Throne. Hans Magt var allerede næsten stegen til den høieste Spidse, da Ynglingen, som skulde arve den, paa Jagten blev troffen i Hiertet af en uhældig afskudt Piil, og døde strax.

Bossaldab var trøsteløs. Han sønderrev sit Skiæg, slog sit Ansigt, og vædede den Døde med hede Taarer. Hans Klageskrig tørnede mod de fierne Klipper; men det kaldte ikke den henfarne Yngling tilbage til Livet. Hans Tienere traadde frem, og trøstede ham; men han hørte dem ikke. Han forbandede sit Pallads, sit Rige og sig selv,

og

og skiulte sig i en mørk Hule i Skoven. Her laae han i Støvet, skreg heit i sin Fortvivlelse, og anklagede Forsynet for Uretfærdighed. " Hvorfor er jeg bleven Herre over saa mange Lande og Rigdomme, raabte han, naar min eneste Søn skulde berøves mig i sit Livs Blomster? Nei, der er ingen Gud, som elsker Menneskene! Han finder sin Fornøielse deri, at qvæle de Usle, og at forstyrre deres med Møie opbyggede Lyksalighed. „

Saaledes henbragte han tre Dage i vild Fortvivlelse uden Spise og Drikke. Hans Kræfter vare udtømmede; udmattet laae han paa Jorden, og saae med Længsel Døden i Møde, at den skulde komme, og ende hans Hiertes Kummer, da paa eengang et skinnende Lys omgav ham. Han hævede sine Øine, og saae en Yngling staae for sig i himmelblaa Dragt, hans Tinding prydet med en Liliekrands. Ynglingen berørte Sultanens Pande med den grønne Green, han holdt i Haanden. Nyt Liv flød giennem hans Lemmer; hans Hierte blev igien stærkt, han reiste sig, og taus saae han paa Himmelens Budskab. " Bossaldab, sagde dette, jeg er Kalok, Fredens Engel, og sendt for at undervise dig. Kom, og følg mig. „

Han tog ham ved Haanden, førte ham paa et høit Bierg, stillede ham paa den forreste Klippe, og sagde: "Skue ned i denne Dal.„ Bossaldab lukkede sine Øine op, og saae en øde, ufrugtbar Øe. Havets Bølger brusede omkring den, og kastede just en nøgen Skibbruden til Strandbredden. Den Ulykkelige holdt i den ene Haand et Skriin fuldt af Diamanter; og med den anden hialp han sig op ad det steile Field. Han havde næsten naaet Spidsen; hans glade Mine vidnede om hans Haab at finde en beboet Egn; men da han steg det sidste Skridt op, og saae en øde Sandørken for sig, syntes han forstenet af Skræk. Han kastede sine Juveler paa Jorden, vred sine Hænder, og hylede ligesaa høit som Søen. Han løb giennem Sletten, og søgte Føde; men her voxte hverken Træer eller Buske. Fire Gange stod Solen op, fire Gange dalede den, uden at han havde funden endog kun et vildt Bær eller et Blad for sin Hunger. Bleg og udmattet lagde han sig endelig paa Klippen ved Strandbredden, opkradsede tørt Græs af Fieldridserne, og oppebiede Døden.

"Ach! raabte Bossaldab, og vendte sig til Engelen, vær naadig og tillad ikke, at denne Arme

døer saa ynkelig.„ "Vær stille, svarede Engelen, og læg Mærke til hvad du seer.„ Han saae atter hen, og saae et Skib, som just nærmede sig til Øen. Den Hungrige blev Skibet vaer; han fik nyt Mod, sprang op, strækkede sine Arme ud, og vinkede ad Skibsfolket. Da de saae ham paa Klippen, styrede de derhen. Han faldt ned for Skibsherren, klagede sin Nød, og lovede at give Halvdelen af Juvelerne for sin Frelse. Da Skibskaptainen saae de kostelige Stene, vinkede han sit Reiseselskab. De bandt Hænder og Fødder paa den Ulykkelige, toge hans Juveler, lode ham ligge bunden ved Strandbredden, og seilede glade dersra med deres Bytte.

"O Himmelens Søn! raabte Bossaldab veemodig, kan du see denne Ondskab, og taale den? See! de Nedrige seile bort, og lade den Bestiaalne døe af Hunger.„ "Skue endnu engang derhen, sagde Engelen. De Ondes Skib strander hist ved en Klippe. Hører du deres Skrig? Ingen af dem bliver frelst; de synke alle under deres Synders Byrde. Og paa dette Skib, som gik sin Fordærvelse imøde, vilde du frelse den Forladte? Vov ikke at dadle Forsynets Veie. Den Mand, du be-

klager, skal blive frelst, endskiønt det ikke skeer paa den Maade, som du vilde foreskrive. Forsynet har meer end een Vei, til at frelse dem, det vil opholde. Denne Mand var gierrig og haard imod Trængende. Han havde meer end han behøvede; alligevel drev hans Uroisomhed ham paa Søen, for endnu at vinde meere. Forsynet førte ham derfor i denne Ørken, for at bevæge hans Staalhierte, og giøre hans karrige Haand gavmildere. Salig er den Mand, som lader sig undervise ved Gienvordighed! Men vend dig nu, og see et nyt Syn. „

Bossaldab vendte sig, og saae ned ad Klippen. Havet var forsvundet, og Afgrunden var forvandlet til en blomstrende Slette. Bossaldabs Øine tøvede endnu paa den skiønne Eng, da et høit Marmorpallads reiste sig tæt for hans Øine. De Elfenbeens Porte opluktes, og der viste sig en kongelig Throne, prydet med Guld og Edelstene. Utallige Rigdomme laae i store Dynger paa begge Sider af Thronen, som Landets Fyrster og fremmede Nationers Gesandtere i ydmyg Stilling omringede, og svor den unge Konge, der sad paa Thronen, Troskabs Eed. Men denne unge Konge var Aboram, Bossaldabs Søn.

"Naa-

"Naadige Allah, det er min Søn! raabte Sultanen. O lad mig ile til ham, at jeg kan omfavne ham!„ "Bliv, sagde Engelen; det er et tomt Billede, hvorved jeg vil vise dig dit Livs Daarskab og din Fortvivlelse. See hen, og betragt ham nøie.„ Hyldingen endtes med et Giestebud. Den unge Konge lod de opdyngede Skatte uddele blandt Giesterne. I faa Øieblikke vare de Rigdomme adspredte, hvorpaa den sparsomste Gierrighed havde samlet i mange Aar. Fyrsterne havde neppe prydet sig med deres Konges Diamanter, før de bleve stolte, og satte sig op imod ham. Af den forriges Ruiner fremstege fire nye Throner, paa hvilke sadde fire nye Konger, som lode Bossaldabs Søn, der ved Giestebudet var bleven berused, i sin Drukkenskab binde, og kaste i et Fængsel, hvor han efter lang Marter modtog Døden af en Slaves Haand.

Sultanen vendte sine Øine bort. Ach, det er nok! raabte han; det er nok! "Ydmygelse og Taalmodighed, sagde Engelen, havde skaanet dig for dette bedrøvelige Syn.„ "Jeg har syndet, svarede Bossaldab, da jeg knurrede over hiin fredelige Død, som bortrykkede min Søn i sin Uskyldighed,

dighed, og befriede ham fra en Mængde tilkommende Ulykker.„ "Ja, sagde Engelen, lykkelig er den, som en tidlig Død bevarer fra Forbrydelse! Gaae bort, Bossaldab, og bær dine Lidelser med Taalmodighed. Menneskets jordiske Gierninger ere forgiengelige; hans stolte Bygninger synke under faa Aars Byrde. Den Gierriges og Erobrerens Navne gienlyde i Spot, naar de Velgiørendes Navne velsignes af Efterverdenen.„

Saa talede Fredens Engel, hævede sig i Luften, og hans Vingers Kladsken lignede et Vandfalds Brusen, indtil den efterhaanden tabte sig i en sagte Susen. Sultanen vaagnede. Han laae i Hulen i Skoven med Ansigtet paa Jorden. Han stod op, gik tilbage i sit Pallads, og søgte i en lang fredelig Regiering ved Retfærdighed og velgiørende Viisdom igien at helbrede de Saar, han havde givet sit Folk ved Gierrighed og Erobringssyge.

Hønsene.

Hønsene.

En Fiskeridyl.

(Efter Bronner.)

Midt i Floden paa en lille behagelig Ø boede Fiskeren Klinias med sin elskede Theone. Der havde de bygget sig en net Hytte af Rør og Siv. Det grønttækkede Tag hævede sig yndigt op over de lave Buske og smaa Træer, der stode hist og her omkring, og kiølende Skygger af to ranke Linder skiærmede det for Middagssolens hede Straaler. Smaa Fugle smuttede syngende igiennem de tætte Slaaentorne og Rosenbuske, og badede sig rolig i det lune Vand ved Stranden. Beliggenheden var yndig og smuk, og meget beqvem, for at sætte de Fremmede fra begge Bredderne over Floden.

En Dag, da Kierlighedens Stierne blinkede paa Hörizonten, og den grydende Dag begyndte at fremkalde Morgenrøden, roede Klinias op ad Strømmen, for at see til sine Krebsruser, som han Aftenen før havde lagt med god Mading.

Theone

Theone sad imidlertid uden for Hytten, og sang, og bødede de søndrede Garn.

Hun havde alt længe havt Lyst at kiøbe sig et Par Høns, men altid fattedes hun endnu nogle Skillinger. I Dag lovede endelig hendes Mand, at de Krebs, han fangede, skulde være hendes. Da kunde hun neppe opbie den glade Time, til hendes Klinias kom tilbage med sin Fangst. Saa tit kun en Fisk slog i Vandet, saa tænkte hun alt: Nu kommer han! lod Garnene falde, og hoppede begierlig op paa Bænken, og saae med bankende Hierte over Buskene op ad Strømmen. "Mand, Mand! naar kommer du dog engang?„ sagde hun saa, og tog sit Garn i Haanden igien, for at strikke de feilende Masker deri.

Saa tænkte hun atter paa, hvor smukt det vilde lade, naar hendes smaa klukkende Høns pikkede fortrolig Korn og Brød af den hule Haand, eller gik og skrabede i Sandet, eller rugede i Kurve paa nylagte Æg, og siden lokkede de pippende Unger ind under de skyggefulde Tornebuske. "I "Koner i Byen derovre, sagde hun, mener I, "Jeres Haner, skal altid kun langt fra forkynde "mig Dagen? Ih hvorfor ikke det! Paa Theo-

"nes

"nes De skal ogsaa snart en Hane gale: Ræven "er nok en slem Giest for Jer, mig bryder han "ikke; hvem skulde sætte ham over i Baaden? Og "svømme — ha! det lader han nok blive.„

Tys, da raabte en Vandringsmand fra Strandbredden, med en Randsel paa Ryggen, Fiskeren skulde sætte ham over Floden. Saa gierne Theone ellers hørte dette Raab, saa ubeleiligt kom det hende nu. "Nu skal man see, han sinker min "Mand fra sit Arbeide, saa jeg ikke skal rose af "de Krebs jeg faaer!„ saa tænkte hun, i det hun gik træven ned ad Fodstien til Bredden. "Van- "drer, du kommer i Utide, raabte hun ham utaal- "modig til; min Mand er ikke hiemme.„

"Hvor er han da, Kone?„

Han har alt længe været ude paa Krebsefangst.

"Hvor da?„

Ih, Vandrer, det hielper ikke du spørger, han sætter dig ikke over Strømmen nu.„

"Siig mig kun, Kone! hvor seilede han hen?„

Naar du da endelig vil have det at vide, op ad Strømmen!

Da gik Vandreren opad ved Strømmen, Theone tilbage til sit Arbeide, og smaaknurrede.

Klinias

Klinias havde imidlertid trukket Ruserne op. Mange Krebs kravlede deri. Men der skulde endnu komme flere; thi de vare for Theone. Just vilde han stige i Vandet, for under de bare Rodder ved Stranden, og mellem Stenene i Grunden at søge smaaligen efter Bytte; da den Fremmede kom derhen, og sagde:

"Jeg beder dig, Fisker! sæt mig dog over "Floden. I Aftes var jeg alt nær ved denne "Strandkant, og havde i Sinde strax at lade mig "sætte over i din Baad; men da kom jeg af min "Vei, og vankede ængstlig omkring i Egnen: "Skumringen tog til, og en Lygtemand forførte "mig oven i Kiøbet hen til dybe Grave. Træt "og vankelmodig stod jeg her. Førend du skulde "drukne, sagde jeg til mig selv, er det dog bedre, "du lægger dig til at sove paa sikker Landjord. "Da kastede jeg min Randsel af Ryggen, lagde "den under mit Hoved, og sov ind. Saadan "laae jeg, da Dagen brød frem. Men Slum- "ren i den fugtige Luft bekom mig ikke vel. Med "matte Lemmer maatte jeg i Morges see at finde "ud mellem Kiærene; og nu er jeg saa træt, at "jeg neppe kan bære min Randsel længer. O

kiære

"kiære Fisker! bring mig dog ufortøvet over Flo-
"den; jeg vil jo hiertelig gierne give dig en rigelig
"Belønning."

Da lod han kraftesløs sin Randsel synke ned paa Græsset. "Det giør mig ondt for dig, gode "Mand! sagde Klinias, der sæt dig hen i det "Grønne, og hvil dig, til jeg faaer lavet dig en "Plads til i Baaden! thi see, Ruserne ligge om-"kring i den, som Spaaner hos en Skibbygger; lad "mig lægge dem i Orden, saa sætte vi strax over." Da lagde han Ruserne i Orden, og satte sin Kurv med Krebs under en udhængende Busk ved Bredden, hvor Vandet skyllede ind imod Smaastenene. Imidlertid giorde han mange Spørgsmaale til Manden, der sad i Græsset. Denne fortalte ham, at han hist over, en halv Miil fra Floden, havde et smukt Landgods at besørge, og andet mere. Nu bad Fiskeren ham at stige i Baaden, og de satte over Strømmen.

Theone fik snart Øie paa de Seilende. "See "engang, sagde hun med et spodsk Smiil, see en-"gang, hvor flittig min lille Mand ikke er! Der "sætter han den Fremmede over Strømmen, og "sladdrer, og driver Tiden bort, og mig lover

" han de Krebs, han fanger i Dag; han vil faae
" mange, jo! saadan vil han faae mange. „

" Vandrer! „ sagde Fiskeren, i det han arbei-
dede Baaden giennem Bølgerne, " naar du har et
" Landgods at besørge, saa opklækker du vel ogsaa
" Høns i din Gaard? (da nikkede Manden) Veed
" du hvad, du kunde vise mig en stor Tieneste,
" naar du lod mig faae et Par gode Høns hos
" dig for billigt Kiøb; jeg kan nu vel ikke betale
" dem strax, men jeg vilde gierne efterhaanden af-
" drage min Gield til dig med Fiske: Du boer i
" Nærheden, jeg kunde bringe dig dem; og vilde
" du, istedet for Færgeløn, kun slaae noget af i
" Prisen, saa vilde jeg ret takke dig meget. „

Den Fremmede betænkte sig liøt, og sagde:
" Hm, Fisker! Hvorfor skal jeg prutte længe
" med dig? Du seer, jeg er træt, og min Rand-
" sel bliver mig tung; vil du bære den hiem for
" mig, saa kan de to Høns være din Løn! „

Da landede de ved den anden Aabred, og mun-
ter bandt Klinias sin Baad fast under en Rad
tætte Pile, og med Randslen paa Ryggen fulgte
han den Fremmede.

Det

Det saae Theone, og blev retskaffen vred. "Herligt, du ordholdne Mand!„ sagde hun med bitter Haanhed, og knyttede med saadan Ivrighed, at Traaderne gik i Urede! "herligt, nu løber du "oven i Kiøbet derfra! Det er rigtig en heed Kier- "lighed, du har til mig! at give en Fremmed "Fortrin for mig!„ Saa sagde hun i Vrede, fortrak Maskerne, giorde Vilderede paa Vilderede, og kastede tilsidst fortredelig Garnet bort.

Om et Par Timer kom Klinias tilbage med sin Foræring, og skyndte sig over til den anden Aabred. En Ruse maatte tiene Hønsene til Stige. Nu fangede han mange flere Krebs; næsten tre Kurve bleve fulde til Randen. "Hvor vil min "Theone glæde sig, tænkte han, her saa mange "Krebs, og nu oven i Kiøbet, de to Høns! O "i Dag vente mig vist de sødeste Fornøielser!„ og gleed med det muntreste Haab ned ad Strømmen til sin Øe. Ellers kom Theone ham imøde ved Stranden, naar hun fornam hans Aarer pladske langt borte; denne Gang kom hun ikke.

"Kone! raabte han, i det han landede, kom, "see her! her ere dine Krebs!„ Hans Kone kom ikke. Han traadde ind i Hytten: Da stod hun i

fuld Arbeide ved Arnestedet, lagde, uden at lade sig forstyrre, smaa Qviste paa Ilden, mismodig og stum lod hun, som havde hun begge Hænderne fulde af Arbeide; kun af og til traf et forstørnet Blik med Lynets Fart den forundrede Fisker.

" Nu, Kone, fattes dig noget? spurgte han, " vil du ikke besee dine Krebs? „

" Der bliver nok mange at see, sagde hun kort, og blev rask ved at koge.

" Hvad skader dig i Dag? Du maae troe, " denne Gang var Lykken mig besynderlig gunstig: " jeg troer fuldt og fast, at for din Skyld gav den " mig saa rigelig en Fangst; see kun, du har jo " dog Dine? „

" Mand, spar dit Giekkerie! Jeg veed, at du " ingen Krebs fangede; man fanger intet, naar " man løber med Fremmede! „

Da qvalte en Strøm af Taarer hendes Ord. Smilende hentede Klinias en Kurv ind i Hytten, rækkede hende den, og spurgte spøgende: Kone, er det ingen Krebs? Hulkende sagde hun: Da skal jeg dog ikke kiøbe mange Høns for dem; og taug. Han bar den anden Kurv ind: Er det nu nok? Da begyndte hun lidt efter lidt, at tørre

Graa-

Graaden af Kinden. Og nu den tredie. Skamfuld smilede hun nu lidt igien, og saae undseelig med vaade glindsende Øine til Klinias.

"Ha, Kone! Smiler du alt igien! Troer "du nu ogsaa, at Lykken for din Skyld var mig "gunstig? — Vidste du nu først hvad jeg veed!"

Hvad da, Bedste? har du noget endnu?

"Intet, intet — I Dag over vil jeg tie til "en lille Straf for dig!"

O kiære! jeg var for utaalmodig; men du maae ikke straffe mig, jeg er dig jo god igien; ikke straffe, hvad? Siig mig, lille Mand, hvad veed du da endnu?

"Ih, Kone! hvor artig du kan smidske! Jeg "skulde nok tie. Men du beer alt for snukt. Siig "mig, kiøber du Høns?"

Om du saa synes, lille Mand.

"Men naar jeg nu alt havde nogle?"

Ih nu, kiære! du har jo ingen.

"Mener du, Kone? Du skal see, jeg har to.

Du to? — Altsaa et Par? — Hane og Høne? Hvor da, hvor da?

Da skyndte hun sig ud af Døren, og fandt dem pillende sig i Rusen. "O Klinias, de ere

" smukke, ret smukke! Siig mig dog, hvor har
" du faaet dem? „

" Den Fremmede, som du før var vred paa,
" han gav mig dem; jeg satte ham over Strøm-
" men, og bar hans Randsel hiem for ham; da
" gav han mig disse to Høns til Foræring. „

" Ham har du faaet dem af? (Saa raabte
hun slagen) " O Gud! og jeg — jeg viiste ham
" af saa fortræden! Og dig tog jeg og saa slemt
" imod! Det smerter mig nu, du Kiære! det smer-
" ter mig nu! „

" Ret, min Kone! vogt dig herefter! Seer
" Du — man maa aldrig være sær! Være tienst-
" villig, forekommende, og god; det vinder Men-
" neskenes Hierter, og bringer Velsignelse i vor
" Hytte. „

Drøm

Drøm i en Maynat.

(Af Anton Walls Bagatellen 2ter Th. 206 S.)

"Den Retfærdige altsaa og den Uretfærdige — den troe Kone og Bolerskeen — Læreren, som meddeelte sin Menighed Himlens Velsignelse, og Læreren, som skilte sin Menighed ved Himlens Velsignelse — alle ere de behandlede paa lige Maade — alle uden Forskiel rystede i deres Boliger — eller, opslugede af de aabne Ildsvælg, da de vilde flye — eller, om de endog frelste deres Tilværelse, berøvede deres Eyendomme! „

Saa sagde jeg, lagde Avisen, som handlede om Messinas og Kalabriens Ulykke, paa Skriverpultet, og lukkede Vinduet op ud til Haven.

Stiernerne funklede: Nattergalene sang: en luun Vind susede giennem Træernes Blomster: det var den skiønneste Maynat, der kan tænkes. Men jeg blev alt mere og mere sorrigfuld.

Maaskee sad i dette Øieblik en jamrende Kone paa en Fieldspids i det øde Kalabrien, glemte den Hunger, som nagede hende, tænkte blot paa den

knuste uskyldige Patteglut, og vred sine Hænder mod de samme Stierner, som jeg skuede op til — maaskee nu, medens en Blomsterdug ved Vindens sagte Vifteu dryssede ned af Træerne for mig, det rasende Hav svolmede paa nye, steg over Kysterne, og skyllede dem bort med sig i den aabne Afgrund, som havde frelst sig af Stædernes Ruiner, og flygtet i Fiellehytter — den Retfærdige med den Uretfærdige — den redelige Tilbeder med den hyklende Spotter.

Jeg havde været mismodig, jeg begyndte at knurre, og jeg blev endelig bitter.

" Eller, „ sagde jeg, " skulde det virkelig være sendt, at alle de, som Sværdet, eller Hunger, eller Pest, eller Jordskielv traf, omkom for deres Forbrydelses skyld? „

Jeg gysede, jeg eftertænkte, og efter faa Øieblikke blev jeg, som om jeg skulde sige: " Forvovne! „ — Jeg trak Vinduet til, og kastede mig hen, for at sove.

Jeg sov, og det nærmede sig til mig i Mørke. Det var ikke at see, jeg hørte ikke dets Trin, men det nærmede sig til mig. Det var ikke som en Silkekioles Raslen, heller ikke som

Vindens

Vindens Raslen i Trætoppene; men det var som begge.

Jeg blev berørt. Det var et sagte elektrisk Slag, og mit Blod flød hurtigere og lettere. Jeg var vel tilmode, som om jeg havde giort en god Handling, og jeg fattede Mod, som om det, der kom, var min Lige.

" Tael og spørg uden Sky,, sagde det. Stemmen var hviskende, og Tonen var luflig.

" Tilgiv mig,, sagde jeg, " hvo du og er. — Men omkom de samtlig for deres Forbrydelsers skyld?,,

" Vær barmhiertig, Støvets Søn, thi den Almægtige er barmhiertig. ,,

" Altsaa vare de ikke samtlig Forbrydere?,,

" De vare samtlig ufuldkomne. Men kun en Deel af dem vare Forbrydere, mange vare dydige.,,

" Den Almægtige er barmhiertig, som du siger. — Men tilgiv mig, den Almægtige er ogsaa ufattelig. ,,

" Har du vel kunnet fatte dig selv? — Veed du, hvorfor dit Øie seer Blomstret ved Bækken, eller hvorledes dit Øre hører Slaget paa Ambolten, eller hvorledes din Haand, saasnart du vil, rækker

efter Træets Frugt, eller hvorledes du bliver dig selv bevidst, at du seer, og hører, og rækker Haanden ud, eller hvad og hvor det er, som siger inden i dig: "Jeg er til!" og som giør, at du ikke er istand til at tænke, en Trekant har fire Sider? — Har du vel fattet alt det?"

"Nei, jeg har aldrig kunnet udgrunde det."

"Du kan ikke fatte dig selv, og du undrer dig, at den Almægtige er usattelig?"

"Men tilgiv mig, hvo der er barmhiertig, skulde han ikke og være retfærdig?"

"Ingen er retfærdig, uden den Almægtige."

"Tør jeg spørge, naar jeg tvivler?"

"Spørg uden Sky."

"De Retfærdige bleve altsaa bortrykkede, at de Uretfærdige kunde blive strafede?"

"Faer ikke vild, Kortsynede. — De Uretfærdige omkom ikke formedelst deres Forbrydelser, men i deres Forbrydelser: og de Retfærdige døde vel uagtet deres Dyd, men dog med deres Dyd."

"Tilgiv mig; men denne Forskiel er mig noget vanskelig at begribe."

"Du vil meget snart forstaae den. — Siig mig, slaaer Lynilden ned i enhver Bygning, den

finder

finder i Veien for sig, naar den farer ud, eller træffer den blot den Ondes Bolig? „

" Den træffer og den retskafne Mands Bolig. „

" Og den fremskyllende Strøms Oversøemmelse ødelægger den blot Misdæderens Have? „

" Den ødelægger enhver Have, som den kan naae. „

" Lynilden altsaa, som farer igiennem den Uretfærdiges Tag, og Floden, som ødelægger hans Have, kan du kalde det en Straf for hans Uretfærdighed? „

" Jeg vil høre videre. „

" Eller naar Jordskielv kastede Fængslet i Messina over Ende, og befriede ti Fanger, som vare dømte fra Livet, hvoraf de ni havde fortient Døden, og den tiende var et uskyldigt Offer for Retfærdigheden, vil du da sige, Jordskielvet har maattet ødelægge hundrede Stæder, Jorden har maattet opsluge ti tusend' Mennesker, paa det at een Uskyldighed kunde frelses? „

" Jeg vilde tage i Betænkning at sige det. — Desuagtet har jeg ofte hørt Lynild, Vandflod og Jordskielv erklære for Straf for Forbrydelser, og

jeg

jeg har undertiden hørt det paa Stæder, hvor kun een allene torde tale. „

" Arme Dødelige, I som hvert Øieblik kalde den Almægtiges Veie usporlige, og hvert Øieblik ville have funden deres Spor fra Begyndelsen til Enden! — Troe du paa den Almægtiges Godhed, Retfærdighed og Viisdom — troe paa hans Forsyn, tilbed det, men indhyl dig i dit Støv, og tie. „

" Jeg spørger dig ikke, om de Retfærdiges og Uretfærdiges Lod skal være forskiellig paa hiin Side Graven. Thi alting siger mig, at den Almægtige er retfærdig, og du har selv sagt mig det. „

" Den Almægtige er retfærdig, og ingen er retfærdig, uden den Almægtige. „

" Men hvorfor er der saa liden Forskiel paa denne Side? „

" Og om endog slet ingen var, hvad kan give dig Ret, til at fordre Forskiel paa denne Side, naar du er vis om den paa hiin Side? — Og hvorlænge varer vel dette paa denne Side? „

" Firesindstyve, halvfemtesindstyve, eller hundrede Jordens Omløb om Solen. „

" Og det paa hiin Side varer? „

" Nævn du det. „

" Mener

" Mener du, at noget Væsen kan det? „

Mit Hierte bankede: jeg rækkede Haanden ud, for at omfavne det, som talede med mig: mine Arme vendte tomme tilbage til min Barm, men jeg var tilmode, som om jeg skulde ønske mig de Retfærdiges Lod i Kalabrien.

" Siig ikke, „ begyndte atter det, som jeg ikke saae, " der gives og Forskiel paa denne Side. „

" Spot mig ikke, hvo du og er, „ svarede jeg. — " Du kan overtale mig til at troe alt: thi du har vunden min Tillid. „

" Har du Fornuft? „

" Man har sagt mig, at Skabningerne af mit Slags hørte blant de Fornuftige. „

" Saa forlanger jeg din Fornuft, og ikke din Tillid. „

" Tael! „

" Mener du, at den Almægtige, som du holder for retfærdig, ingen Lidelser har knyttet ved gode Handlinger, ingen Glæder ved slette Handlinger? „

" Du fængsler Fornuft og Tillid. Tael videre, jeg hører. „

" Naar den forgiftede Vellystige i sine blomstrende Aar sniger sig stakaandet giennem Byens

Gader

Gader — naar den nedrige Dommer neppe vover med sine lumske Øine at kaste et Blik paa den stakkels Bonde, som efter guddommelige Love kunde lade ham lægge i Lænker, og som efter menneskelige Love maa give den Kieltring det Brød, der var bestemt for fem uskyldige Børn, som nu maa sulte, betle, eller døe — naar den Gierrige bliver til en Fabel for Byen, og den røveragtige Sultan bliver til en ræd Slave for en Mængde andre Slaver, som han kalder sin Livvagt — det kan du kalde Lasternes Straf. Thi der gives paa denne Side ingen Straf for Lasterne, uden den enten er en umiddelbar Følge af samme, eller den ved en fortsat Rad af Følger er forenet dermed.„

"Tael videre: jeg ønsker at blive viis.„

"Men, den Mand, som aldrig handlede uredelig, — som aldrig gav mindre, end han havde at give, aldrig tog mere, end han skulde tage — som hiertelig elskede sine Venner, og hiertelig tilgav sine Fiender — som aldrig sank i en Bolerskes Arme, og aldrig lovede en Syster, hvad han ikke tænkte at holde hende — skulde denne Retfærdige ikke og paa denne Side have noget forud for den Uretfærdige? — og var det endog blot

Bevidst-

Bevidstheden om hans Retfærdighed, blot det glade Blik, hvormed han blev modtaget i de andre Retfærdiges Huse, blot den sorgfrie Tillid, hvormed endog de, der selv ikke ere Retfærdige, betroer sig til ham?„

"Jeg kan ikke kysse dig, men du har overvundet mig. — Men kunne de Retfærdige ikke og paa denne Side skaanes for alle Lidelser?„

"Tilintetgiør den Retfærdiges Legeme, eller tilintetgiør alle Legemer omkring ham: saa kan du skaane ham for det, du vil have ham skaanet.„

"Jeg forstaar dig ikke.„

"Du fordrer, at Løftestangen er fast paa een Punkt, og ikke paa een Punkt; at den skievtliggende Flade ligger skievt, og ikke skievt; at Legemet er uigiennemtrængelig, og ikke uigiennemtrængelig; at der kan gives, og ikke kan gives Bevægelse; at den hele legemlige Verden er, og ikke er.„

"Naar har jeg fordret det?„

"Det har du. — Det Legeme, som kan trykkes af eet Legeme, maa kunne trykkes af alle Legemer, som kommer i dets Bane — af Rangleslangens Gift saavel, som af Biestokkens Honning — af Astenrødens Straale saavel, som af Orkanens Explosion.„

"Jeg

"Jeg meente ikke saa. Jeg vilde spørge, hvorfor der overhoved gives Oversvømmelser, og Orkaner, og Jordskielv."

"Fordi der kan gives Oversvømmelser, og Orkaner, og Jordskielv."

"Men hvorfor kan de gives?"

"Vil du undvære det Flydende i dine Aarer, Lynet i dine Nerver? — Ingen Maskine kan bevæge sig uden Gnidning."

"Men hvorfor gives der Rangleslanger, og Arsenik, og hvorfor voxer Belladonna? og hvorfor ere der Tigre til?"

"Fordi de kan være til!"

"Vil det sige: fordi de maa være til?"

Jeg fik intet Svar.

"Men til hvad Nytte gives der Rangleslanger og Arsenik?" spurgte jeg videre.

"Her ventede jeg dig. — Spørg, til hvad Nytte det mindste Støvgran af Arsenik er, og du har spurgt, hvortil den hele lille Jordkugle, hvortil Solen med dens Planeter, hvortil alle Soelsystemer, hvortil det er alt, hvad der er til, fra hver Punkt i det hele Universum, indtil hver Punkt i samme tilbage igien. — Alting er en eneste Plan,

alting

alting trænger, og trykker, og griber i hinanden. — Kortsynede, du som kunne være tilfreds, at du er bleven ophøiet til den Klasse af Væsener, som kunne tænke den uhyre Tanke: "Hvad om alt det, som er til, havde en Plan? — Kortsynede, du som er indskrænket i saa umaaleligt lille Rum, at du maa give Titusende Sole, om enhver af hvilke hele Jordkloder, Maaner og Kometer vælte sig, et Navn, som om en Malkepige havde slaaet sin Malkespand i stykker, at Melken var flydt ud. — Kortsynede, du som, naar det kommer høit, neppe kan qvadrere en Størrelse af fire Talklasser, uden at komme Indbildningskraften til Hielp med Griffelet — du vil i dette uhyre Kredsløb af Tingene, som uophørlig komme og gaae, adspredes og sammensættes, i denne Hvirvel, hvor bestandig Eet forvandles til Tusende, og lader sig igien see under tusend Skikkelser paa tusend Stæder — i dette Drev, hvor enhver Ting tillige kan være Hvilepunkt, og Kraft, og Last — du vil i dette Svalg, som det maa forekomme dig, udforske, hvad der er Middel eller Diemeed, hvad der er det Første eller det Sidste. — Kom, see for dine Fødder, hvorledes det kommer an paa

Vendingen af en døende Bies sidste Slag med Vingen, om en Stad, som har mange tusende Indvaanere, bliver ødelagt, og hvorledes det paa samme Tid kommer an derpaa, om en Myrden blant de fire Verdens Parters Nationer bliver forhindret, som kunne have varet i mange Aar. „

Blodet størknede i mine Aarer.

" En døende Bies sidste Slag med Vingen? „ stammede jeg, neppe at jeg kunne høre mig selv.

" Kom og see: Tiden er just kommen. — Du har spurgt mig: naar du har seet, vil jeg spørge dig. „

En Taage omhyllede mig: mit Legeme blev lettere end Luft. Jeg blev bortrykket: det susede om mig som fierne Vandstrømme: Ildsunker knittrede paa mine Kinder.

" Luk Øinene op, og see omkring dig! „ sagde Aanden: og som man kaster en Kappe af, saa faldt Taagen fra mig.

Mine Øine vare styrkede: men jeg saae, og vilde synke. Solen stod i Midten af Himlen: det umaalelige Dække over mig var sort, som Gravstenens Marmor: en uhyre Kegle af gedigen Jis, som udstrømmede Vandstraaler og Ildsunker til

Solen,

Solen, tonede bag mig høit over en øde Sneemark; jeg saae for mine Fødder ned i umaalelige Kløvter. Bierg var optaarnet paa Bierg neden under mig, ved Foden af det underste laae en Stad; dens Taarne glimrede i den lette Taage.

"Paa Spidsen af dette Field vil den forvildede Bie døe," sagde Stemmen, "Fieldet er bedækket med Floksnee: slaaer den Døende den vaklende Sneflok til høire i Kløvten paa din høire Side, saa er Staden frelst, og Jordkloden fyldt med Mord og Brand. — Eller endnu to Aandedræt, saa er Sneeflokken smeltet af Solen, og sier ind i Fieldet."

Jeg drog ikke min Aande — men Bien kom: et Lufttræk førte den af Kløvten op til Venstre: den blev mat, og sank hen paa Fieldspidsen: i Dødens Trækning slog den Sneeflokken af; Sneeflokken rullede i Kløvten paa min venstre Side: den tog i Faldet endnu een med sig, derpaa endnu een, derpaa atter een, det blev Bold, det blev Klump, det blev Lauvine — Kisel, Stene, Klipper, Bierge rullede over hinanden — Vandstrømme styrtede sig i dette Kaos — Støven steg op, hvor Taarnene havde staaet — Tordenen buldrede tusindfold

giennem Kløverne — Jiskeglen bævede i sit Grundfæste, og gød nye Vandstrømme og nye Ildhave af nye River og af nye Kløver.

" Vend dine Øine til den overskyllende Strøm i hiin Dybde!„ sagde Stemmen.

" Jeg seer et Muulesel svømme,„ sagde jeg skielvende.

" To Fyrster havde forenet sig, om tolv Maaneder at overfalde deres Naboe, og at dele hans Eiendomme imellem sig. Den som sad paa Muuleselet, overbragte den forseglede Traktat. Lauvinen begrov ham, Dyret styrtede ned af Fieldet i Strømmen. Dyret svømmer op til Naboens Aabred, som skulde overfaldes. Papirerne, det bærer, opvække Mistanke. De blive brudte og deziffrerede. Den hemmelige Plan bliver robet og forstyrret.„

" Hvo du og er, jeg takker dig: men jeg vil ikke mere spørge. Forlad mig: thi mine Been skielve.„

" Døde Bien altsaa, at Staden skulde ødelegges?„

" Jeg veed det ikke.„

" Blev

"Blev Staden ødelagt, at den uskyldige Kone til Budet, som Lauvinen begrov, skulde blive Enke?,,

"Giør tusend Spørgemaal: jeg kan ingen besvare. Men forlad mig: thi mine Been skielve.,,

"Børn i det attende Aarhundrede! det er ingen Skam, at være et Barn; men det er en Skam, ikke at være et elskværdigt Barn.,,

Jeg vaagnede, og knurrede ikke mere.

Karun.

(En ægte østerlandsk Fortælling af Meisner.
I berlinische Monatsschrift. Octob. 1784.)

Karun, *) den Israelit var overmaade fattig. Af Medlidenhed underviste Moses, hans Svoger, ham i Chymien; og snart blev Karun nu overmaade riig, dog ogsaa derhos saa gierrig, at han vegrede sig ved, at betale den Tiende, det tilkom enhver Israelit at betale. Alvorlig og bestandig alvorligere advarede Moses ham; dog Karun blev ubevæget; og endelig erholdt hans Svoger af Gud Fuldmagt til Afstraffelse. Moses bød Jorden at aabne sig under denne Ugudelige; og Jorden adlød.

Da nu den Ulykkelige allerede saae sine Skatte, sit Telt, sine Børn opslugte; da han allerede selv nedsank til Knærne; da bad han fire forskiellige Gange Moses om Skaansel: men forgieves. Hiin udstrakte Staven, og Graven bedækkede Synderen. Kort derpaa stod Moses for Guds Aasyn, og aflagde Regnskab for sin Hævnerret. — " Jeg har meget vel hørt det (talte denne) at din Broder fire Gange forgiæves bad dig om Naade. Jeg skulle have skiænket ham den, havde han ogsaa kun en Gang vendt sig til mig, hans Gud. „

*) Just den, som Bibelen kalder Korah.

Faaret.

Faaret.

(Af Bibliothek kleinerer Originalwerke der Deutschen. 1 Band.)

Da Jupiter helligholdt sin Formælingsfest, og alle Dyrene bragte ham Gaver, savnede Juno Faaret.

Hvor bliver Faaret af? spurgte Gudinden. Hvorfor forsømmer det fromme Faar, at bringe os sin velmeente Gave?

Og Hunden tog Ordet og talte: Vredes ikke, Gudinde! Jeg har endnu i Dag seet Faaret; det var meget bedrøvet, og jamrede sig lydelig.

Og hvorfor jamrede Faaret sig? spurgte den allerede rørte Gudinde.

Jeg fattige! saa talte det. Jeg har nu hverken Uld, eller Melk; hvad skal jeg tilbyde Jupiter? Skal jeg, jeg allene, komme tomhændet for ham? Hellere vil jeg gaae hen, og bede Hyrden, at han offrer mig til ham!

Imidlertid trængte sig, med Hyrdens Bønner, Røgen af det offrede Faar, for Jupiter en sød Lugt, giennem Skyerne. Og nu skulle Juno have fældet de første Taarer, dersom Taarer vædede den Udødeliges Øie.

Kierligheds Skabelse.

(Af Meißners Skizzen 6 Th.)

Venus skabte Kierligheds Lyksalighed og viiste Prometheus det fuldendte Verk. — "See engang, (sagde hun) en Kiede af en bestandig Ruus, Henrykkelse og Salighed! Vil mine tilkommende Undersaattere ikke blive usigelig lykkelige?"

"Tilforladelig, Gudinde! — Dog er herom noget mere at sige, og nu feiler jeg Tiid dertil. Vilde du vel værdige mig din Nærværelse ved mit Taffel i Morgen? Der kan vi sladdre mere derom."

Venus kom. Man frembragte en stor Mængde Retter; alle vare herlig krydrede; alle saa søde, som Hyblas Honning.

Den første roste Gudinden overmaade, spiste meget af den anden, nogle Bid af den tredie, og lod den fierde staae.

"Hvorledes er det Afrodite? Er det ikke sødt nok, smager den ikke?"

"Alt

"Alt for got, og alt for sødt! Mig er den just derfor saa vammel.,,

"Saaledes vil det gaae Menneskene med din Kierlighed, saadan som den nu er. — Jeg kiender disse min Haands underlige Skabninger! De vil ikke stedse være fornøiede.,,

Venus følte Sandheden af denne Sætning, og fulgte den. Siden den Tid afbryde Besværligheders Storme ofte dens Glæders Ruus.

Det fuldkomne Fruentimmer og den fuldkomne Mand.

(Af neues deutsches Museum.)

I en af de Verdens Dele, som Büsching endnu ikke har beskrevet, og hvorom man finder liden eller slet ingen Efterretning i vores mange hundrede Geographier, ligger to anseelige Naboelande, hvis Beherskere stedse vare indviklede i store og smaa Krige med hinanden, omendskiønt de vare personlige gode Venner.

For med eet at standse disse Uenigheder, fattede de den Beslutning, at formæle deres Børn, hvorved begge Lande efter deres Død kom under een Regiering. Den ene havde kun een Søn, og den anden kun een Datter. Begge vare endnu i deres spædeste Ungdom. Prindsen heed Slipliпon, og Prindsessen Ruracu.

Begges Ammer bleve befalte, stedse at have deres tilkommende Formæling for Øine, og lede

deres

deres spæde Siele til hinanden. Derfor blev Prindsessen som oftest vugget i Søvn med det Navn Sliplipon, og Prindsen med det Navn Ruraru, og dette blev derved de første Ord, som begge Børnene lærte, at udsige.

Da de vare paa de Aar, at Børn ere begvemme til at staae under en Hovmesters og Hovmesterindes Opsigt, holdt begge Kongerne Raad om, hvorfra disse burde tages. Den ene af Kongerne havde en Storkantzler, som havde ledsaget sin Herre, da han reiste som Prinds, og som havde seet mere end han, da man som oftest seer mere bag paa Kareten, end inden i Kareten, hvis Vinduer ere optrukne. Denne Storkantzler var af denne Mening, at man burde danne et fuldkomment Fruentimmer af Prindsessen, og en fuldkommen Mand af Prindsen. For at opnaae denne Hensigt, maatte man forskrive en Oberhovmesterinde for den første fra det Land, som er berømt af sine fuldkomne Fruentimre, og en Oberhovmester for Prindsen fra et Land, bekiendt af sine fuldkomne Mænd. Dette var Tyskland, hiint Frankrige. Han bad sin Herre, at erindre sig den store tydske Mand, i hvis Planteskole han havde været med

ham,

ham, og hvor han havde hørt Børn paa 10 til 12 Aar allerede at sige: Ich bin ein deutscher Mann. Disse Børns Lærere maatte være noget Stort i sit Slags, og kunde man overtale een af dem til, at standse sin Menneskekierlighed for det Almindelige paa nogle Aar, og indskrænke den til Prindsen Sliplipon allene, saa ville det blive en trefold lykkelig Fordeel, for Faderen, for Sønnen og for hans tilkommende Gemalinde.

Ligesaa lykkelige Følger ville det paa den anden Side have, naar man med Penge, og med det Løvte, at see igiennem Fingre med alle Galanterier og Intriger, kunde overtale en fransk Dame af god Familie (og det ere de da næsten alle) til at forlade sin sædvanlige Kreds, og uindskrænkt her at beherske det kongelige Kiøkken, (saaledes kaldte man i dette Land, hvad man andensteds kalder Hoffet); Denne vilde udrette det samme hos Prindsessen, som den tydske Mand hos Prindsen, og deraf vilde det blive en nødvendig Følge, at den fuldkomneste Pige maatte elske den fuldkomneste unge Mand, og han igien hende. Saaledes tilfredsstilledes begge de kongelige Fædres Ønsker.

Dette

Dette Forslag blev antaget med temmelig almindeligt Bifald, og ikkun de havde noget derimod, hvis Stemme galt intet, fordi Kammerherrerne og Pagerne havde givet dem det afskyelige Navn, Viise. De kongelige Fædre derimod vare ganske tilfreds dermed, omendskiønt den eene, hvis Storkantzler ikke havde givet dette ypperlige Raad: skammede sig noget, fordi han ikke havde givet det. Denne Følelse af Skam yttrede sig mod den tause Storkantzler med et skievt, men nesten umerkeligt Diekast, som dog giorde saa voldsom en Virkning paa ham, at han blev afmægtig, og om anden Dagen, i sidste Aandedræt, som han selv sagde, begierede sin Dimission i Naade, som han ogsaa fik og modtog med Glæde, da han havde frygtet for en Arrestbefaling, eftersom han udlod sig for Overbringeren. Kongens fornemste Naturforsker havde ved denne Leilighed sagt: Basiliskerne vare forsvundne af Naturhistorien, og havde taget deres Sæde i Kongens Øine.

Man udsendte nu Gesandtere med behørige Instruxer af Storkantzleren, een til Frankrige og een til Tydskland, for at udsøge en Oberhovmester og en Oberhofmesterinde. Gesandten, som gik til

Frank-

Frankrige, havde Rekommendationsskrivelse til nogle af Kantzlerens gamle Bekiendtere, hvilke snart skaffede ham en Oberhovmesterinde, som i sine egne Tanker var meget beqvem til, at opdrage en Prindsesse udenfor Frankrige, da hun havde opdraget fattige Adelsmænds Børn i Frankrige. Ganske henrykt løb hun til een af sine forrige Skolarer, for at deele Glæden over sin Lykke med hende; men denne vidste at spille hende den af Hænderne, fordi hun selv ønskede denne Lykke. Hun var af en god, men fattig Familie, som intet havde tilbage, uden et berømt Navn, hvilket ei passede til deres Formue, og som blot kunde vedligeholdes ved Stolthed og høi Anseelse. Derved var hun blevet lige saa latterlig for alle dem, som havde intet berømt Navn, men god Formue, som disse igien forekom hende. Den Udsigt, som tilbød sig, var meget ønskelig, til at erholde en virkelig Fordeel over disse. Sex eller otte Aar Oberhovmesterinde, tænkte hun, og derved et par Millioner Livres fortiente, saa vil Familiens gamle Glands oplives ved mig. Hun meddeelte hendes Broder, som var Premierlieutenant, i en Hast denne Plan; han ikke allene bifaldt den, men over-

talte

talte sig endog til, at antage og erkiende sin Søsters Gouvernantinde for sin Maitresse, dog paa det Vilkaar, at hun holdt det hemmeligt, og beholdt sin Kostskole. Denne gav derpaa en Abbe sin Afskeed, som allerede nogle Gange havde ladet sig merke med, at han kun elskede hende af Barmhiertighed, men som hun dog var vedblevet at elske af Nød, kastede sig derpaa i Lieutenantens Arme, overlod hans Søster sin Plads, og tog en meget bevægelig Afskeed med hende, da hun beklagede, at hun skulde ombytte den Bye Paris med et afskyeligt Land. Den antagne Oberhovmesterinde reiste sieleglad bort i den kongelige Gesandtes Følge.

Imidlertid var den anden Gesandt ankommen til Tyskland, og reist lige til den Stad, hvor Storkantzleren havde seet Planteskolen for tydske Mænd. En lignende Indretning fandt han der vel, men den svarede ikke til de Kiendetegn, som Storkantzleren skrivtlig havde givet ham. Eleverne vidste kun saa meget, som Børn paa deres Alder maa vide, og havde ikke lært, hvad de vidste, ved Leeg og Billedbøger. Deres Lærere bare Haarpung og vare friserede, hvilket stred ganske

imod

imod de Kiendetegn, Storkantzleren var blevet opmerksom ved, nemlig: kort afskaaret Haar i Nakken, kiemt ned i Panden og flagrende omkring Ørene. Da Gesandten erkyndigede sig om, hvor Mændene af denne Art og Skikkelse vare blevne af, sagde man ham: De var gaaet bort til Fods, alle med Knortestokke i Hænderne, og fandt nu deres Bolig i den viide Verden.

Gesandten var kun slet tient med denne Efterretning, og paastod, man skulde, ifald man for Misundelse kunde, give ham en bestemtere Anviisning, hvor han kunde finde disse Mænd, som han søgte, eller i det mindste een af dem. En lille, ottekantet Mand sagde ham med en skalkagtig Mine: Han skulde i enhver Stad see at faae fat paa den Mand, som Børnene giorde Tar af, og som de Gamle holdt for urigtig: saa ville han finde hvad han søgte.

Gesandten fulgte dette Vink, og fandt i den tredie Stad paa sin Tilbagereise virkelig en Mand, som Børnene pegede Fingre af, og ved hvis Opførsel de Voxne trak paa Skuldrene. Han havde en hvidagtig Overkiole paa, Haaret afskaaren bagtil, foran nedkiemt, og i flagrende Lokker omkring

kring Ørene, en rund Hat paa Hovedet, en Knortestok i den høire og en Bog i den venstre Haand, hvori han læste meget opmerksom midt iblant Børnenes Larmen. Det er min Mand, sagde Gesandten, og meddeelte ham strax Hensigten af sin Reise. Manden i den runde Hat syntes meget glad, og spurgte, om han strax kunde reise med. Meget gierne, svarede Gesandten, men vil De ikke først underrette Deres Slægt og Venner derom? — Da fik jeg meget at giøre! svarede Manden, mit Slægtskab er uendeligt! — Hvorfor det, spurgte Gesandten. — Min Familie indbefatter alle Mennesker, var Svaret. — Det er en anden Sag! Saa maa De da have en Million Fædre? — Jeg har kun en fattig Søster; og hun faaer min Afreise tidlig nok at vide, naar jeg som Oberhovmester første Gang sender hende Penge.

Gesandten havde gierne erindret ham om, at i den lange Tid, inden hun kunde faae Brev fra ham, kunde hun let sulte ihiel; men han vilde ikke yttre denne Betænkelighed, da det faldt ham ind, at et Hierte som omfatter alt, kan ikke blande sig i de enkelte Dele.

Oberhovmesterinden ankom et par Uger tiligere end Oberhovmesteren. Strax i de første tre Dage havde hun vidst, at giøre sig alle Hierter og Hoveder underdanige derved, at hun altid i sit Sprog kaldte den Deel af Hoffolkene, som var nærværende, Engle, de fraværende derimod, Dyr. Efter denne Forberedelse var det hende let, at drive alle hendes forudlagte Planer igiennem. Kongen selv var en Mand, bedre skikket til en Fader end til Herre. For ei at overvælde sit Hoved med Forretninger, lod han i Almindelighed Alting blive ved det Gamle. Kun eengang, da han tiltraade Regieringen, havde han foretaget nogle Forandringer, for at Undersaatterne skulde kiende og føle, at de havde en nye Konge; men siden den Tid havde han ikke vovet sig til, at giøre enten Forandringer eller Forbedringer. I øvrigt var han noget feed, men af et godt Gemyt.

Oberhovmesterindens Ankomst glædede ham meget, da hun befriede ham fra den eneste Bekymring, som undertiden havde forurolig hans Hierte, nemlig hans Datters Opdragelse. Hans Storkantzler havde forsikret ham, at Prindsessen var under de beste Hænder, og det var ham nok. Den

første

forste Audienz, Oberhovmesterinden havde hos ham, overbeviste ham ganske om hendes overordentlige Talenter; som hun destobedre kunde vise ham i deres fulde Glands, da hun i Hiertet dybt foragtede ham, fordi han fandt Behag i et Knæfald, hun giorde ham, uden selv at falde paa Knæ derved. Da hun var kommet tilbage til sit Kammer, kaldte hun ogsaa ham et Dyr, hvilket synes at være et almindeligt Navn, hvormed den fineste Nation i Verden benævner enhver Udlænding.

Hun fandt, at der endnu ikke var meget at begynde med Prindsessen, som kun var tre Aar gammel, at hun altsaa maatte see til, at man begyndte destomere med hende selv. Hun bragte det virkelig i kort Tid saa vidt, at Hoffolkene og den kongelige Fader selv ikke bekymrede sig om Prindsessen allene, men ogsaa om hende, og at man troede, man giorde, alt hvad man burde paa den Tid for den Lille, naar man klædede hende i prægtige Stoffer, bespiste hende med Lækkerier, og slukkede hendes Tørst med Chocolade, og dernæst afvente hende den slemme Vane, at nævne sin tilkommende Gemahls Navn.

Oberhovmesterinden havde god Forstand og megen Vittighed, men agtede denne langt meer end hiin. Hvad, som ikke indeholdt Vittighed hørte og læste hun ikke. Enhver Bog, som ikke var vittig, fandt hun afskyelig, om den endog havde været fuld af Forstand og Philosophie. Enhver Samtale var hende græsselig kiedsommelig, naar den ikke var vittig, omendskiøndt den behandlede grundig og praktisk de vigtigste Formaale. Af denne Aarsag var ogsaa Landets ensformige Regiering hende høist foragtelig; Hun havde gierne drevet den i det Store og Forviklede, naar det havde været mueligt at drage den phlegmatiske Konge fra sin sædvanlige Vei. Han derimod hadede alt, hvad nyt var, lige saa stærk, som hun det gamle, og hun drev ikke det Nye igiennem, fordi det ikke lykkedes hende, at giøre ham forelsket, da dette ogsaa ville blevet ham noget Nyt, thi hans Gemahlinde var død.

Derimod vidste hun at tilegne sig desto større Myndighed i Sanaating, som angik Hoffets selskabelige Økonomie, og hvis Udøvelse hun holdt for høist nødvendig, da hun, saasnart Prindsessen var voxet til, vilde aabne hende en uddannet, fiin,

galant

galant og elskværdig Selskabskreds. Hun samlede derfor alt ved Hoffet, som havde Hoved, og det, som syntes kun at have Hoved, men havde ingen, tog hun i Skole, og opvakte de slumrende Talenter, ved at indprente dem Flid for at behage. Paa denne Maade samlede hun i kort Tid en vittig Klub, hvis Medlemmer samledes to Dage om Ugen, og tilbragte de øvrige Dage, med at udpønse, hvad de skulde sige paa Forsamlingsdagen. Deraf kom det, at de sædvanligst sagde Vittigheder paa eengang, men at ikke et eneste Indfald blev hørt og forstaaet, omendskiøndt alle troede, de havde anbragt deres paa det rette Sted, da de saae, man loe; og ingen merkede, at enhver havde kun leet af sin egen Vittighed. Dette Selvbedragerie, saa taabeligt det end var, havde dog en meget fast Grund, da det grundede sig paa Egenkierlighed; derfor kunde ogsaa denne vittige Klub umueligt adsplittes, fordi Indretninger, hvori Egennytten finder sig smigret, ere altid mere vedvarende, end Indretninger, som bringe Menneskeligheden almindelig Nytte.

Saaledes blev det i kort Tid Hofstonen, at være vittig, og den næste Kreds omkring Hoffet søgte

lidt efter lidt ogsaa at tilegne sig denne Tone. Snart blev hele Hovedstaden smittet af dette Onde, og ligesaa snart de store Kiøbsteder omkring i Landet, dernest de smaa og tilsidst Landsbyerne med. Saaledes blev det hele Land vittigt, men Vittigheden var ligesaa forskiellig, som Stænderne og deres Talemaader. Lærdom og nyttige Kunster faldt, ligesom Vittigheden steeg, og Lysten til Arbeide forsvandt, jo flere Exempler man saae paa, at en eller anden havde giort sin Lykke blot ved Vittighed. Alting trak sig til Hovedstaden, og inden kort Tid vrimlede det der af vandrende Riddere, af Spillere, Guldmagere, Troldmænd og Atheister, som alle formerede sig lige saa stærk, som trøe Koner, ærlige Kiøbmænd, sande Philosopher, grundige Religionslærere og agtpaagivende Huusfædre forminskedes. Man merkede ikke, at Landet havde forværret sig, fordi man loe, mens det forværredes.

Imidlertid denne Revolution skede i det ene Land, arbeidede man paa en lignende i det andet. Manden med det asskaarne Haar var ankommen, og havde paataget sig Prindsens Opdragelse. Han havde gierne i Forveien aftalt en fælles Opdragelses-

sesmaade med Prindsessens Oberhovmesterinde; men hun havde ladet ham svare, han maatte vel være et Dyr, naar han ikke vidste, hvorledes han skulde opdrage et mandligt Væsen, som var bestemt til at finde en Dames Bifald, der blev dannet efter hendes Fædrenelands almindelig bekiendte Grundsætninger om Opdragelsen. Han havde intet at giøre, uden at danne en fuldkommen Mand af Prindsen, saa vilde han vist finde det fuldkomneste Fruentimmers Bifald. At hun vilde behage ham, det var afgiort.

Nu begyndte Manden med den runde Hat, at arbeide paa sit Ideal om en fuldkommen Mand. Den lille Prinds fik Skiorter af grovt Lærred, som man kiøbte af Bonderkonerne paa Torvet. Isteden for Melk med Sukkerbrød til, fik han Ølsuppe, Vandsuppe og bare Smørrebrød. I hans Kammer stod Vinduerne aabne fra Morgen til Aften. Naar Prindsen skreg, det maatte være af legemlig Smerte eller Egensindighed, maatte man ikke bekymre sig om ham, og hverken smigre ham eller kiele for ham; hvilket var nødvendigt, til at skaffe ham stærke og mandlige Taleorganer.

Disse Indretninger fandt almindeligt Bifald, fordi Finantzministeren vidste paa Fingrene at beregne for Kongen og Nationen, at en Prinds, som man opdrog saa simpelt, ikke kostede Landet den tredie Deel saa meget, som een, der blev opdraget paa sædvanlig, fyrstelig Maade. Kongen fik i et Anstød af Gierrighed det Indfald, ved Sparsommelighed at indhente de Omkostninger, som Prindsens Moder og Fødsel havde kostet Landet. Han indskrænkede sit Taffel til det Halve, sendte elleve Kokke bort, og beholdt kun tre tilbage; Han lod sig ingen flere silke og broderede Klæder giøre, og spiste og drak intet uden det, som var voxet i Landet. De næste omkring ham fulgte Hans Exempel, deres igien andre og tilsidst enhver, og saaledes indførtes en almindelig Tarvelighed i Spisning og Klæder, uden nogen Forordning angaaende Klædedragt og Kontrebande, saa at man nu neppe kunde kiende Kongen i sin runde Hat (thi ogsaa Hovedet reformerede man) fra hans Bonde med sin runde Hat. Kunstnere og alt det Folk, som arbeidede for Luxus og Vellevnet, var nær ved at sulte ihiel, og vandrede Tid efter anden over til det andet Land, hvor man leende an-

tog

tog dem, og sagde utallige bon mot om Kongen med det asskaarne Haar, men i øvrigt ikke bekymrede sig om ham. Denne brugte Repressalier, og kaldte sin Naboe og alle hans Undersaattere Vindmagere, især efterat hiin havde svaret ham paa et Brev, som indeholdt kosmopolitiske Grundsætninger under meget venskabelige Advarsler, og som endte med de Ord: Eders Elskelighed udretter Narrerier; og svaret ham saaledes: Narrerier udretter Eders Elskelighed. Dette Svar havde sin Oprindelse fra Oberhovmesterinden, som Kongen havde tilsendt dette Brev for at give hende noget at lee over.

Man skulde troet, at Forskiellen i begge Kongernes Grundsætninger, og i begge de kongelige Børns Opdragelse, skulde tilintetgiort den Tanke, at formæle disse med hinanden; men tvertimod. Denne Plan stod fastere, end nogen Tid tilforn. Oberhovmesteren overtalte sin Herre til at troe, at intet vilde være lettere, end at omdanne Naboelandet efter de Grundsætninger, som han lærte sin Eleve, og da vilde hans Fortieneste, som Reformator, være desto større; og Oberhovmesterinden overbeviste sin Herre om, at det virkeligt vilde

være en Børneleeg, at omslibe rustres i det Land, som hun altid kaldte le Nord, uagtet de laae Syden for det hun var i, og at underkaste dem deres tilkommende Dronnings Smag og Lune. Prindsessens Elskværdighed forsikrede hende alt.

Saasnart Prindsessen kunde gaae og tale, blev alle Anstalter giorte, for at bringe Prindsessens Elskværdighed til det høieste. Hendes legemlige Kræfter udviklede sig vel noget sildig, fordi man ikke tidlig nok overlod hende til sig selv; men dog uddannede hun sig til den yndigste Figur, man kunde see, omendskiønt hun blev meget lille og spæd, og i hendes sextende Aar neppe havde naaet en Høide af fire Fod. Derimod var hendes hele Bygning meget regelret, og havde alt det bløde og yndige, som adskiller det Qvindlige fra det Mandlige. Hendes Lineamenter vare ubeskrivelig fine, hendes Øie var fuldt af Ild, og flammede ligesom Samlingen af al hendes naturlige Ild. Den høieste Grad af Følsomhed var en naturlig Følge af hendes spæde Legemsbygning. En Lyd, som var lidt stærkere end almindelig, var istand til at sætte hendes Nerver i saadan en Bevægelse, at hun besvimede; en let Dusten af Blomster foraarsagede

hende

hende ufordragelig Hovedpine; lyse Farver blendede hende; Solens Straaler kunde hun ikke taale; og i den friske Luft fik hun Krampe.

Derfor anvendte man ogsaa al den Omhyggelighed man kunde, til at sætte hende i Sikkerhed for Allarm, for lyse Farver, for Blomster, for Solen og for den friske Luft. Det hele Slot blev belagt med de fineste Gulvtepper, og de næste Gader deromkring med Straa; i ingen af de nærliggende Haver torde man opelske nogen Blomst; ingen vovede, at lade sig see ved Hoffet uden i matte Farver; Prindsessens Kamre bleve ved tredobbelte Dørre beskyttede mod den friske Luft, og Kammerluften vedligeholdt; og man sparede ikke paa Jalousier, for at sætte hende i Sikkerhed for Solens Straaler. Det beste Middel, til at bevare hende mod alle disse Ubeqvemmeligheder, var store Glasklokker, hvortil Oberhovmesterinden havde angivet Modellen; formodentlig har hun faaet denne Idee af Gartnere, som bruge deslige Klokker, til at sætte over unge eller sygelige Planter, for at beskytte dem imod Natteluften eller mod skarpe Vinde. I ethvert af hendes Kamre stod saadan en Klokke, og saasnart man troede, at

blive

blive en Forandring vaer i Luften, en Allarm lod sig høre noget borte, eller Solen uformodentlig begyndte at skinne, gik hun ind under den, og kom ofte hele Dagen ikke ud igien. Men da hun dog undertiden havde noget at sige, og ikke kunde tale giennem Klokken, uden at anstrenge sit Bryst: saa opfandt Oberhovmesterinden den Konst for hende, at tale med Fingrene, og Prindsessen lærte at tale lige saa godt ved dem, som man i vore Tider ved Hofferne taler ved Axeltræk, Bukninger og Miner.

Natten var Prindsessen meget kierere end Dagen, fordi de larmende Borgere paa den Tid sov, og hun intet havde at befrygte af Solen. Alle Selskaber, som hun havde, samledes ved Midnat, og varede til Morgenrødens Anbrud, hvorpaa hun begav sig til Roe under en af hendes store Klokker.

Ligesom Natten var Prindsessen kierere end Dagen, saaledes var ogsaa Vinteren hende kierere end Sommeren. Paa den Tid var der ingen Blomster, intet besværligt Grønt, ingen brændende Soelstraaler, og frem for alle Ting intet Uveir. Dette sidste, det var Prindsessens største Skræk, fordi hun paa ingen Maade ganske kunde

skiule

skiule sig for Torden og Lynild. Man satte hende vel under fire mørkeblaa Klokker, hvoraf den ene var sat oven over den anden, man indrettede en Maskine, som trykkede hendes Øren blødt sammen, og man handt meget kunstigt for hendes Øine; men bestandig tordnede og lynede det i hendes — varme og følsomme Fantasie.

Prindsessens Siel var ligesaa følsom, som hendes Legeme. Hendes Følelser vare ubeskrivelig fine, og hendes Sielekræfter ikke mindre. Enhver Gienstand, som hendes Forstand fattede og overtankte, lod sig igien tilsyne fra hendes Mund under en forunderlig Forfinelse, og paa denne Vei sleb og jevnede hun alle Begreber, som hun selv havde forskaffet sig, eller som andre havde meddeelt hende. Det Stempel, hun satte paa slige Ting, blev Mode ved Hoffet, og inden kort Tid talte man der om ganske almindelige Ting med en Følelse og Fiinhed, som satte alle giennemreisende og oplyste Fremmede i Forundring.

En Lykke var det for disse Fremmede, at Prindsessen sielden lod sig see, ellers havde de kommet til, at holde lange Qvarantainer. Thi omendskiønt hun var omgivet af mange latterlige Ting,

og selv var befængt med mange Latterligheder, saa hindrede dette dog ikke, at hendes Figur, hendes Ynde og underholdende Tone antendte Kierlighed i ethvert Hierte, hvilken pleiede at yttre sig desto voldsommere, da det var bekiendt, at hun fra denne Side var ganske ufølsom. Nogle smaa, kortvarende Galanterier, som hun efter sin Oberhovmesterindes Tilskyndelse havde underholdt sig med, og som hun begyndte og endte, ligesom Egenkierlighed og Øieblikks Luner regierte hende, havde aldeles vant hende til Ufølsomhed, som hendes Lærerinde ikke vidste at prise høit nok, da hun erklærede den, naar den blev brugt til rette Tid, for det mægtige Septer, hvormed hendes Kiøn regierer Mændene og med dem det hele Universum.

Saa godt endeg Oberhovmesterinden, vidste at opholde og bestyrke Prindsessen i denne Koldsindighed, saa frygtede hun dog, at det, som man kalder den første Kierlighed, skulde til sin Tid overvinde hende. Dette Onde var hun saa bange for, som for Børnekopperne, da det var ligesaa uundgaaeligt, som disse. Prindsessens følende Hierte, som kunde udgyde Taarer over en syg Skiødehund, og i nogle Dage være utrøsteligt over en elsket Fugls

Død,

Død, forstørrede hendes Bekymring herover; da hun endelig merkede, at den ikke ganske kunde hæves, søgte hun dog at formindske den, ved at hindre, at Prindsessens første Kierlighed i det mindste ikke skulde falde paa hendes tilkommende Gemal, Prinds Sliplipon: en Omstændighed, som ville giort baade hende og hendes Lærling aldeles latterlige; og Latterlighed skyede hun mere end aabenbare Skam.

Endelig maa vi kaste nogle Blik tilbage paa Prindsen Sliplipon og hans Mentor. Denne havde den Grundsætning, at Hofluft og Pest var eet, og efter denne Grundsætning havde han, mens han endnu levede i Tydskland, baade i Vers og Prosa ganske ubarmhiertig giennemheglet Hoffet ja Fyrsten selv, og brølet saa græsselig, som en sulten Poet. Nu, da han selv spiste fyrsteligt Brød, vænte han sig vel af med denne Brølen, men dog blev han bestandig indtaget mod Hofvæsenet, fordi han — ikke var opdraget ved et Hof. For altsaa at bevare sin Eleve fra alle ulykkelige Indflydelser, lod han indrette et Lystslot for sig og ham, i en meget behagelig og frugtbar Egn, hvorfra han lod bortrydde alt, som ikke passede til hans Grundsætnin-

sætninger. Af de prægtigste og kunstigste Haveanlæg blev der giort Frugthaver, isteden for kunstige Enge naturlige, og Menageriet brugte man til Koe- og Hestestalde. Betienterne maatte intet glimrende Liverie have, Hestene intet prægtigt Ridetøi; de landlige Spiser maatte ikke være blandet med nogen indisk Plante, og Stolene maatte ingen Hynder have. Prindsen maatte sove paa temmelig haarde Matrasser, maatte daglig arbeide i Haven, og fik ingen Karet til sit Brug, men blot en meget simpel Pindevogn. Desuden maatte han ride, springe, kaste, klattre, fegte og gientage disse Øvelser fra Morgen til Aften.

Paa denne Maade var det naturligt, at Prindsens Figur og Styrke uddannede sig til det kiempeagtige, at den meest blomstrende Sundhed farvede hans Kinder, og at hans Muskler bleve faste og haarde. Af Naturen var han regelmessig dannet, og et Haar, som man neppe kunde omfatte med en Haand, og som hang løst ned til hans Hofter, tilligemed to store sorte fyrige Øine gav ham Anseelse af en virkelig Mand. Naar en af hans tilkommende Undersaattere saae ham, var altid denne færdig, af Ærefrygt at falde paa Knæ

for

for ham; saae en fra Naboelandet ham, løb denne ganske beængstet bag den nærmeste Busk, hvor han ganske kortaandet stønnede bon mot om den frygtelige Prinds, dog ikke førend han var et got Stykke forbi.

Men omendskiønt Prindsens Hoved i hans syttende Aar stod en Fod høiere end andre Menneskers, saa var det dog ikke større end andres; ja, man kunde gierne sagt, at dette var hans svageste Deel; men hans Skyld var det ikke, at han hellere reed end læste, heller sprang end skrev, og heller kiørte end lærte udenad, da den menneskelige Natur, overladt til sig selv, altid har en uovervindelig Afskye for Forstandens Arbeider. Oberhovmesteren havde opfundet et Middel, til at indprente ham en Deel Begreber ved sandselige Indtryk; men disse vare dog ikke tilstrækkelige til at danne ham til stor Statsmand, Philosoph, eller i det mindste til kronet Forfatter. Saaledes havde han f. Ex. bragt A B Cet igiennem Munden i Hovedet paa ham, ved at lade hele Alphabetet bage af Hvedemeel, som han lod ham spise, imedens han dikterede: Min Prinds! tag for dem, og spis A, nu B, nu C, og s. f. Saaledes havde Prind-

sen endelig lært at kiende Bogstaverne saa got, som nogen, efterat have fortæret 375 Alphabeter; kort derefter tog man paa samme Maade fat paa de første Religionsbegreber, som man Ord til andet havde lagt sammen af bagte Bogstaver paa store Fade; saaledes lærte han dem tyggende, og sammensmeltede dem med sit Indvortes. Nogle af dem skal han have tygget paa i otte Dage. Ved denne Underviisning lagde han Grunden til sine stærke Fordøielseskræfter, som ellers pleie at svækkes hos andre Mennesker, naar de lære.

Omendskiønt Mennesket har en uskyldig Kiephest, saa afholder denne ham dog ikke fra en Mængde ei uskyldige Ting. Prindsens Mentor kiendte denne Grundsætning, og holdt Øie med sin Lærling. Han havde mærket, at Prindsen kort efter han havde fyldt det fiortende Aar, havde kastet nogle tvetydige Øiekast til de trinde og friske Bondepiger, som besørgede Meieriet paa Lystslottet: For at forekomme Følgen af disse Øiekast, hvilken havde blevet uundgaaelig, naar disse, omendskiønt kun Landsbyepiger, havde mærket dem, overlod han hellere Prindsen sin Tilbøielighed til Heste, da han stedse, før denne Opdagelse,

gelse, havde søgt at indskrænke den. Denne Tilbøielighed blev saaledes snart til Lidenskab. Kørene blev skaffet bort, og deres Stalde besatte med Heste; Bondepigerne maatte bort med hine, og i deres Sted kom Staldknegte, Beridere og Staldmestere. Man forskrev disse fra alle Verdens Dele, og snart maatte de tilstaae, at deres forrige Skolar var bleven deres Lærer i Ridekonsten.

Naturligt er det, at Prindsen ikke kunde være begavet med disse Talenter, uden at være sig dem selv bevidste. Han følede virkelig sine Fortrin, og yttrede dem stedse uforstilt, fordi han ikke havde lært at skiule sin Ubeskedenhed, og synes beskeden. Ingen Leilighed lod han gaae forbi, hvorved han kunde vise sin Styrke, sin Behændighed, sin Ridekunst, og alle sine øvrige Kunster. Ham overgik intet Menneske, saalænge han viste sig, fordi intet Menneske lod sig merke med, at han var overbevist om, han kunde giøre det bedre. Især fornøiede det ham meget, at lade sit stærke og nesten kiempeagtige Taleorgan lyde; han betiente sig af det isteden for et Valdhorn, til Signal for sine Folk, hvilke altid, (som de selv sagde) havde været meget, meget langt borte, og dog hørt det. Prind-

sens physiske Talenter smigrede ham altsaa meest, naturligt derfor, at han agtede disse allene hos sig selv og andre, og altid foragtede alt andet.

Overbevisning om sine Fuldkommenheder opvækker altid det Ønske, at vise sig for saa mange, som mueligt; dette Ønske var Aarsag til den Længsel, som Prindsen følede i sit syttende Aar, efter at see sin tilkommende Gemahlinde. Han vilde see hende, ikke som Oberhovmesteren troede, for at elske og tilbede hende, men for at vise hende sin Færdighed i Riden, Fegten, Springen og Løben. Ingen Tid havde man forsømt, at vedligeholde ham i Erindringen om sin tilkommende Brud, og ganske var den ikke heller borte, men dog svækket, fordi Prindsen, som andre Mennesker, tænkte kun paa at nyde den nærværende, og ikke den tilkommende Fornøielse. Nu havde Prindsen sine Heste, men sin Brud skulde han først faae. Naar han tumlede sig med sine Heste, hørte han gierne de Lovsange, hans Hovmester havde forfattet over hans Bruds Skiønhed, og som denne lod assynge ved en Flok unge Mennesker, han havde indrettet paa samme Maade, som han havde seet ved Skolen i sin Fædrenestad; og naar disse Sange ret skulde

finde

finde Prindsens Biefald, maatte hele Sangerkoret følge efter ham til Hest. Ved andre Leiligheder, f. Ex. ved Dandsen, som Oberhovmesteren foranstaltede for Bønderne, og ved andre landlige Fornøielser, hvorved han ei kunde være tilstæde til Hest, hørte han dem ikke saa gierne, hvoraf man kan see, at Tanken om sin Brud var ikke hans første Fornøielse, men kun et Kryderie paa hans Fornøielse, som han ligefuldt ville have nydt uden denne Tilsætning.

Oberhovmesteren tilfredsstillede gierne Prindsens Længsel, og alting blev indrettet til et prægtigt Tog. Prindsens Egenkierlighed tillod ham ikke, at kiende andet Middel til at behage, end det, han fandt hos sig selv; alting blev derfor indrettet saaledes, at hans Talenter maatte vise sig i deres herligste Glands. Med den største Omhyggelighed udsøgte han de smukkeste Heste i sit Stutterie, satte de beste Ryttere paa dem, for at have destomere Roes af at overgaae dem; de beste Springere samlede han, for at overspringe dem alle; de groveste Basstemmer satte han i sit Følge, for at overskrige dem alle; de lydeligste Valdhorn førte han med sig, for at døve dem med sit Tale-

organ; og saaledes i alt øvrigt. Efter disse Forberedelser gik Toget til Naboelandets Hovedstad.

Prindsen nærmede sig samme med en Langsomhed, som forstørrede Værdigheden af hans Tog; alt var saaledes indrettet, at han just ved Middagstid ankom til sin Bruds Residenz. Nu, troede han, maatte hun ganske vist være staaet op og paaklædt. For betids at forvisse sig hendes Opmerksomhed, maatte hans beste Valdhornister lade sig høre, som han med Haanden for Munden akompanierte paa en ganske forskrækkelig Maade. Ganske var han henrykt i den Tanke, hvad for en Fornøielse denne Musik vilde giøre hans Brud, da han saae Hofmarskallen komme springende ganske kortaandet, og vinke med Haanden, at de skulde holde op. Men disse agtede intet derom, fordi de fandt ligesaa stor Behag i deres Musik, som Prindsen i sin, thi alle troede, ved sin Konst særdeles at udmerke sig for Folket, ligesaameget som Prindsen selv. Hofmarskallen havde Nød nok, med at giøre sin Stemme saa lydelig, at Prindsen kunne høre den; endelig lykkedes det ham. Naadige Herre! sagde han til ham: De giør en forskrækkelig Allarm! veed De da ikke,

at

at Prindsessen ligger i sin første Søvn? De var Dødsens, om hun af Skræk herover vaagnede pludselig op! og disse frygtelige Instrumenter ere jo for længe siden forviste fra vores Stater.

Men dog ikke Paukerne? sagde Prindsen, i det han gav sine Paukere et Tegn, som i samme Øieblik blev besvaret med frygtelige tordnende Hvirvler.

Hofmarskallen trykkede Øerne fast sammen, og skreg med Angestens Sved paa Panden: Jeg besværger Dem naadige Herre lad ogsaa disse tie!

Men har man, sagde Prindsen: nogensinde hørt om et Indtog, hvorved man brugte ingen Valdhorn, Pauker eller Kanoner?

Ved det Ord "Kanoner,, havde Hofmarskallen nær sunken i Afmagt. Han samlede sit sidste Aandedræt og raabte: Naadige Herre, allerede for mange Aar siden ere Kanonerne i vore Stater indsmeltede. Ved deres Fødder besværger jeg Dem, lad dem ikke lønnes. Det er Ont nok for vor Herskerinde, at hun ikke kan undgaae Tordnens Rullen, skulde man ogsaa uden Nødvendighed efterligne den ved disse skrækkelige Instrumenter?

Saa har de vel heller ingen Soldater? sagde Prindsen.

O! uovervindelige Soldater! svarede Hofmarskallen med en stolt Selvfølelse, og de frygte ikke deres Kanoner, de ansee dem for aldeles unyttige Ting, da de har ganske andre og frygteligere Vaaben.

Prindsen gierde sig ikke den Umage at høre paa ham; da han just var ifærd med at trøste sig over de forbudne Valdhorn, Pauker og Kanoner, og opmuntrede sig med at hans Bruds Syn maaskee ikke var saa delikat, som hendes Hørelse, og at der endnu var en Mængde andre Ting, som kunde anbefale ham paa det beste. I dette gode Haab overtalte han sig ogsaa til, at stige i en Vogn med Hofmarskallen, og lade sit Følge komme efter uden Allarm. I Slottet fandt han alting saa tomt og stille, at Tanken om sine Forfædres Begravelse faldt ham ind. Man anviste ham et Logie, meget langt fra Prindsessens Kamre, hvor man bad ham blive saalænge, indtil man havde meldt Prindsessen ham. Han vilde paa Stedet med Støvler og Sporer til hende, men man lod ham ved en Smil, som ikke er brugelig, undtagen.

gen ved Hofferne, og ved Axeltræk tydelig vide, at denne Opførsel var latterlig.

Han vilde blive utaalmodig, men hans Hovmester trøstede ham med bittre Satyrer over dette Lands Blødagtighed, og forestilte ham, at hans Fortieneste ville være desto større, naar han, trods de fordervede Moder, vandt Prindsessens Kierlighed, hvorpaa man slet ikke havde at tvivle, og ved hendes vendte op og ned her paa alle Ting. Dette holdt Prindsen beskiestiget et par Timer; men hans Utaalmodighed brød endelig løs paa nye. Han ringede, saa Klokkestrengen var nær ved at springe; Hofmarskallen traadte herover zittrende i hans Kammer, og havde en Betient med, som (med Prindsens Tilladelse, hvilken man dog ikke først udbad sig) skar Strengen over, trak med stor Møie og Besværlighed hans Støvler af, og overleverte ham Skoe og Strømper. Prindsen paastod, at man uden Betingelse skulde bestemme ham Timen, naar han kunde faae Prindsessen at see. " Seer De, naadige Herre,, svarede Hofmarskallen: i Aften Klokken otte vaagner Prindsessen, drikker sin Kaffe, og er derpaa ved sit Toilette til Midnat; Nu spiser hun til Middag, hviler

derpaa noget, drikker igien Kaffe og om Morgenen henimod syv spiser hun til Aften. Nu kan det være, at De har Deres første Audienz enten henved Klokken elleve, førend hun gaaer til Taffels, eller efterat hun har drukken Kaffee, Klokken fem eller sex om Morgenen. Alting, min Beste, kommer an paa Tiden, naar hun vaagner, eller paa det Lune, hvori hun vaagner. Slaae Dem til Rolighed saalænge, saa er alting ret got.

Prindsen var meget utaalmodig, og angrede tusend Gange sin Længsel. Maaskee havde han ganske ladet sin Attraa efter at see Prindsessen fare, havde han ikke frygtet for, ved en pludselig Afreise at giøre for stor Sensation ved Hoffet. For at giøre sig Giengield for alle sine Fortrædeligheder, dadlede han alt, hvad han saae omkring sig, og hans Oberhovmester istemmede trolig samme Tone, fordi hans Begiering, at see Oberhovmesterinden, var blevet ham afslaget. Den bitterste Spot udøste de over Beqvemmeligheder, de saae omkring sig, uagtet man sagde dem, at Prindsessens Oberhovmesterinde havde opfundet alt dette. Især ærgrede Prindsen sig meget over en Toilette.

I Begyndelsen vidste han ikke, hvortil dette zirlige og med tusend besynderlige Ting opfyldte Væsen skulde være; og da man forklarede ham det, og viste ham tillige, at alt dette var bestemt til hans Brug, var han færdig at gaae af Skindet. Han beklagede sig over, at man holdt ham for et Fruentimmer, da han dog, som hans Hovmester maatte bevise ham, var den fuldkomneste Mand. Han slog op i nogle Bøger, og da han hverken fandt Heste- eller Ride-Bøger deriblant, men kun Romaner fulde af Kierlighed, Lidenskab, Hierte, Følelse, Taarer og Maaneskin, kastede han dem, saa prægtige de endog vare indbundne, ud af Vindvet, og saae til, hvor vaersomt og zirligt Gadedrengene nappedes om dem, da de heri erkiendte deres Yndlingslectyr. Han tog derpaa fat paa et Landkort, blot i den Hensigt, at see om den nærmeste Vei til sin Faders Stater; men hans Uvillie fandt nye Næring, da han saae, at det forestillede Kierligheds Landet. Ogsaa dette kastede han giennem Vinduet, og satte derved en heel Flok nette Stuepiger i Bevægelse, som sluttede en Kreds midt paa Gaden, og lode sig nøiere forklare Provindserne i dette Land af Frisører og Lakeier.

Søvnen

Søvnen overfaldt endelig Prindsen, saavelsom Hovmesteren; de kastede sig paa en Canapee, og man maatte ryste dem begge dygtigt, før de vaagnede, og de fik deres Sandser saa vidt samlede, at de kunde forstaae, hvad man sagde dem. Klokken var nu tre om Morgenen, og de skulde forestilles Prindsessen og hendes Oberhovmesterinde.

Prindsen fandt Prindsessen omringet af en Sverm lespende Mennesker, og af Boeskab, som med største Flid var indrettet for den yderligste Blødagtighed. Men hans Øie blev snart heftet paa hende selv, og i Øieblikket studsede og beundrede han, uden at give Agt paa alt det øvrige. Saa henrykt og forblendet han var, saa forskrækket var Prindsessen over hans kiempeagtige Bygning. Hendes fine Levemaade tillod hende imidlertid ikke, at lade ham mærke sin Skræk: Hun tvang sig endog saavidt, at hun talede til ham, og hun giorde det med en ubeskrivelig Yndighed, men saa sagte, at han næsten maatte træde nærmere til hende, end Etiqvetten tillod. Hun foer en halv Snees Skridt tilbage, da han svarede med sin skrækkelige Stemme. Hofdamerne sprang forskrækkede til, for at lade hende falde i deres

Arme,

Arme, ifald hun besvimede; og da hun virkelig følede en pludselig Svaghed, saa bad hun Prindsen om Tilladelse, at gaae under sin Klokke. Prindsen blev bekymret for hende, og vilde med derunder, for at bie efter, at hun kom sig igien; men hele Hoffet skreg med sagte og ængstelig Stemme, at Prindsessen vist ville døe, ifald han ikke taug; og man sluttede en tet Kreds omkring ham, hvorved man, saa høflig man kunde, trængte ham ud af Prindsessens Kammer tilbage til det, man havde anviist ham.

Sin Hovmester fandt han allerede der, da hans Audiense hos Oberhovmesterinden havde endnu været meget kortere. Da Prindsen spurgte ham, hvad det var for en Dame, svarede han ganske uskyldig: Af meget munter Lune! mens jeg talede, giorde hun intet andet end loe, og da jeg havde udtalt, hoppede hun syngende bort, og lod mig staae.

Man førte Prindsen i den store Sal, og tilbød ham et Spil; han vægrede sig, og gabede. Man nødte ham til Taffels, han gned sine Øine, og forsikkrede, at han paa den Tid ikke pleiede at spise, men at sove. Han bad kun om, man ville

have

have den Godhed, at anvise ham en Seng. Hans Hovmester yttrede samme Begiering: og man søiede dem begge. De sov, og Hoffet loe.

Man havde nu sat sig til Taffels. Her var Samlingen af alle artige og vittige Damer og Herrer, ligesom man finder det ved ethvert Hof til Skræk for alle Fremmede. Man kan let tænke, at Prindsen var den eneste Gienstand for deres slebne Tunger. Prindsessen lod sig nøie med at falde i Besvimelse ved hans stærke Stemme, men Hoffolkene lod ham ikke slippe saa got. Man trættedes ikke, ved at overvælde ham med Spot, og satte efter ethvert bittert Indfald til: Ellers synes det at være et got Menneske. Man blev endelig enig om, at han maatte blive en roi roturier, som stedse vilde være sig selv og Verden latterlig, ifald Prindsessen ikke polerede ham, og man sluttede med at giennemhegle hans Hovmester, som Aarsagen til dette Uheld.

Imidlertid var Prindsen ganske rolig sovet ind, og drømte meget sødt og uforstyrret om sin smukke Brud, og om — sig selv, fordi han troede, at have Aarsag til at være vel tilfreds med sig selv. Hans uluttrede Egenkierlighed forestil-

lede

lede ham, at det ei var hans Stemme, som havde skrækket Prindsessen, men meget mere det Behag, hun fandt i hans Skabning, som pludselig maatte overrasket hende, uden at hun vilde lade sig merke dermed. Han vaagnede efter en lang og meget rolig Søvn, og vækkede sin Hovmester, som paa sin Side ogsaa i Drømme havde seet Oberhovmesterinden, at smile til sig med Behag; thi saaledes beskrev hans Egenkierlighed ham hendes spottende Latter. Begge havde om Natten glemt alt, hvad den forrige Dag forekom dem betænkeligt, latterligt eller ufornuftigt; begge nærede sig med den Tanke, at indhente i Dag, hvad de havde forsømt i Gaar. Prindsen gik endog saa vidt, at han troede, alle Prindsesser lignede hans Brud, og han tænkte mindst paa, at han derved giorde alle Prindsesser og tillige sin Brud den største Uret. Han besluttede at lempe sig mere efter sin fine og følende Gudinde, og ventede med Utaalmodighed efter det Øieblik, da han skulde see hende igien.

Oberhovmesterinden følede en Slags Medlidenhed med Prindsen, ei ulig den, en af hendes Landsmænd yttrede over, at den udødelige Konge ei var hans Landsmand. Hun lod Prindsen bede,

at

at dæmpe sin Stemme noget, og forlangte af Prindsessen, at hun skulde tvinge sig, for at behandle ham taaleligt. Til de unge Hofcavalerer og Damer sagde hun med en alvorlig Mine: Jeg veed vel, man maa moeres, ellers ville man dræbes af *ennui*, men, *Messieurs* og *Mesdames*, giør hvad de kan, for ikke at belee Prindsen lige i hans Øine. Man lovede intet vist, da det faldt alt for tungt, at blive alvorlig, hvor der gaves saa herlig en Leilighed til at lee; man vilde imidlertid see til, hvorvidt man kunde tvinge sig.

Attraae til at behage, som yttrede sig paa en naturlig og ukonstlet Maade, kunde umueligt giøre sin Lykke ved et Hof, som dette. Prindsen havde saa liden Erfaring, at han troede, at skaffe sig Gienkierlighed i det samme Øieblik, han elskede. Den mindste Smiger, man sagde ham, tog han for Alvor, og han lovede sig selv store Ting af en ringe og næsten umerkelig Opmerksomhed, man viste ham. Dette Træk af den rene Natur overvældede ham hos disse unaturlige Mennesker med Latterligheder, hvorom han ei engang ahnede; naar man loe af dem, søgte han altid Aarsagen

til

til Latteren uden for sig, og loe stedse med til Selskab. Naturligt var det, at Prindsen i denne Stilling maatte skaffe disse vittige Hoveder en Lystighed efter den anden, da alting var latterligt for dem, som ikke lignede dem, og hvorledes kunde Prindsen blevet dem liig hos sin Hovmester og paa sin landlige Bolig.

De blev altid kiekkere, fordi de stolede paa, at Prindsen ei forstod dem, og endelig giorde de det saa grovt, at han maatte faae Øinene op. Herved opkom Mistanke hos ham, og fra denne og til Vished havde han ikke langt. Da han ikke kunde forsvare sig med de Vaaben, hvormed man angreb ham, saa blev Følelsen af hans Svaghed til Vrede; men naar man saae denne gnistre i hans store Øie, listede man sig altid bort, og ingen ville være den første, som bandt an med dette svage Hoveds stærke Næver; et svagt Hoved er et almindeligt Udtryk ved Hofferne, og man brugte det her om Prindsen. I visse Anfald af Hevngierrighed tænkte han meer end engang paa Krig og Blod, men Kierlighed lod det aldrig komme til Udbrud: Thi i det samme Øieblik, naar det stormede heftigst i hans Inderste, naar da Prindses-

sens skiønne Mund giorde et Smil, eller hun hestede et tindrende Øie paa ham, hvorved hun tænkte — Intet: pludseligforsvandt da enhver uvenlig Følelse af hans Hierte, og han skammede sig endog ved, at have næret denne Tanke nogle Øieblikke.

Denne Skam var et got Tegn til Prindsessens Bedste, i det mindste viiste den, at hans Egenkierlighed begyndte at blive bøielig, omendskiønt den endnu var langt tilbage fra, at kunne snoe sig efter Alt, at udfinde formildende Omstændigheder ved Fornærmelser, og ei at vredes over noget, i det mindste ei at lade sig mærke dermed. Denne Bøielighed faaer man ved uafbrudt Omgang med den fine Verden, især med den qvindelige Deel deraf. Men hvor skulde Prindsen have lært at kiende denne? Aldrig havde han været i den saa kaldte galante Verden, aldrig var han blevet elsket, og end ikke agtet værdig at blive eftersat af Koketteriet. Den undseelige Oprigtighed, som følger med den første og sande Kierlighed, giorde hans Væsen endnu mere landsbyagtigt og hans Opførsel desto mere udannet.

Imid-

Imidlertid overtalte Prindsessen sig dog til at lide ham, efterat han med den besværligste Opmærksomhed havde ladet sin Stemme blive elleve Grader svagere, omendskiønt den alligevel ikke sielden lydede med sin forrige Styrke, især naar han troede, at det han havde i Sinde at sige, vilde finde Bifald. Prindsessen blev derved ofte meget syg, og da dette smertede ham i Hiertet, saa samlede han alle sine Kræfter, for ei at tale eller lee uden igiennem Tænderne eller igiennem Næsen; omendskiønt dette gav ham nye Latterligheder, saa giorde han dog derved Prindsessens Omgang med sig mere taalelig for hende.

Saaledes gik det med alle Forandringer, som Kierlighed frembragte hos ham. Ham faldt de meget vanskelige, og dog vandt han saare lidet ved dem; thi altid beholdt han Anseelsen af en Kiempe, som leger med Børn. Hans Fatteevne var meget langsom, hans Foredrag ligeledes og derved yderlig tørt. Bon Mots sagde han aldrig; af de Ordspil, han giorde, vidste han sædvanligst intet, og kort: han talte kun got, naar han talte om sine Heste.

Desuagtet overraskede han dog Prindsessen undertiden med Naiviteter, som ikke lidet behagede hende, og som aldrig undgik hendes fine Følelse. Hun gav ham sit lydelige Bifald, som tillige var Tegnet til hendes Hoffolks almindelige Bifald, og ikke sielden blev en Vending, som han maaskee uden selv at mærke den, havde betient sig af, Mode i nogle Dage ved Hoffet. Imidlertid feilede endnu meget i, at disse Omstændigheder skulde have forskaffet ham Prindsessens Kierlighed. Den almindelige Fordom blev bestandig imod ham, da Folk, som man engang har leet af, sielden bringe det igien til en udmærket Grad af Agtelse. Alt hvad Prindsessen altsaa kunde elske hos Prindsen, var sig selv, for saavidt at hun speilede sig i hans Lydighed og hans Begierlighed efter at behage hende; men inderlig fortrød det hende dog, at dette Speil var saa plump, i hvilket hun erkiendte sine Træk saa forvendte, enskiønt hun havde forestillet sig for det som det fuldkomneste Ideal paa Fuldkommenheden.

Imidlertid blev Oberhovmesterinden og Oberhovmesteren dog bange, da de saae Prindsen og Prindsessen adskilte ved saa modsatte Tilbøieligheder;

der; men det var ikke derfor de vare bange, at den inderlig ønskede Forening af begge Lande nu blev umuelig, men fordi at den store Belønning, som var dem lovet, naar de bragte den i Stand, vilde blive tabt for dem. Alle Oberhovmesterindens glimrende Drømme om, engang i sit Fædreneland at giøre Opsigt med Millioner, og Oberhovmesterens om, at omskabe sit Fødeland, og om mueligt forene det under een omhyggelig Hyrde, som troelig vogtede det, og lod alle andre Nationer, endogsaa Tyrkerne leve i Fred: Alle disse store Planer vaklede nu, og første Gang følte de sig ydmygede ved denne Leilighed, og det desto dybere, da de begge, imedens de troede at giøre alting meget got, havde giort Alting slet. Nu faldt det dem først ind, at for got er neppe saa got som slet, og for at skaffe sig Lettelse for deres udvortes Bebreidelser, skiød den ene Skylden paa den anden, istedenfor de Forenede skulde have tænkt paa, at giøre skievt ret igien.

Min Prinds, sagde Oberhovmesteren: er en fuldkommen Mand. Han er sund, stærk, smidig, fuld af Mod og Majestæt! Hvad feiler han da?

Elskværdighed! sagde Oberhovmesterinden: Jeg beklager dem, satte hun med en stolt Selvfølelse til: thi enhver, som har Øine, maa see, at deres Grundsætninger i Opdragelsen ere ufordragelig plumpe imod mine, Min Prindsesse har den fineste Kultur, den ømmeste Følelse, den skarpeste Forstand og det følsomste Hierte, og hendes Legems Fortrin gaae Haand i Haand med hendes Siels Fortrin. Prindsen lader hende, trods sin upolecrte Grovhed, vederfares denne Ret, og derved bliver den Daddel, som falder paa dem, desto bittrere.

Kan være at han giør det, svarede Oberhovmesteren med en temmelig usleben Frimodighed: Men han lader hende kun vederfares Ret, fordi han endnu intet andet har seet. Ellers kunde han umuelig finde Smag i denne Dukke, som for bare Følsomhed hverken kan høre, eller see, eller føle, eller smage.

Oberhovmesterinden vilde med sin sædvanlige Munterhed giøre ham Hovedet varm; men han bad hende, at være roelig, og ikke giøre deres fælles Sag værre ved Uenighed. Uret havde de

dog

dog begge, da det Hele nu gik skievt, og de kongelige Fædre ville bedømme dem fra denne Synspunkt; det vilde være bedre, naar man forestillede dem Sagen, som den var, tilstod sin Overilelse, og bad om Forladelse, førend de selv kom efter, at man trængte til Forladelse.

Det kostede ham megen Umage, at giøre hende dette i sig selv fornuftige Forslag tydeligt: Hun gientog endnu tusind Gange, at hun havde giort sin Pligt, og at hun udfordrede alle berømte Hovmesterinder, Francoiser og Lærerinder, til at giøre det omhyggeligere og med bedre Overlæg. Hendes Prindsesse passede til en fuldkommen Mand, men hans fuldkomne Mand passede ikke til et fuldkomment Fruentimmer. Oberhovmesterens sunde Forstand (thi sund var den virkelig, og kun for saavidt at dadle omtrent som man dadler alt for røde Kinder) overvandt hende endelig, og de besluttede, at foreslaae begge de kongelige Fædre, at mødes ved et Grændsested, og modtage Regnskab af dem for deres Børns Opdragelse.

Begge Fædre fornøiede det, at de engang skulde høre noget om deres Børn igien. I al den Tid havde de næsten slet intet bekymret sig om dem,

det var en af Hovedbetingelserne saavel for Lærerinden som Læreren, at de kongelige Børn ganske skulde overgives i deres Hænder, for at Forældrene ikke skulde nedrive, hvad de byggede op. Den Fordring, som blev funden beskednere, end den virkelig var, havde Forældrene føiet sig efter, og fulde af Tillid til den aarlige Lønning og den betydelige Afskeds Foræring, som de havde villiget i, havde de giort sig al Umage for, at glemme deres Børn saa længe, indtil de skulde forestilles dem som Underværker i Naturen.

De forføiede sig altsaa til det bestemte Samlingssted, og enhver havde i sit Følge en Taler, som skulde takke Læreren og Lærerinden i en ziirlig Tale for deres Umage og deres lykkelige Underviisning. Oberhovmesterinden kom i en Vhisky, som svævede høit i Luften, og blev dreven blot af Vinden; udvortes thriumpherede hun, men i hendes Inderste rasede Frygt for at beskiemmes. Maleriet paa hendes Vogn var i den fineste Smag, og Læret overtrukken med brede Atlaskes Baand, hvorpaa stod en Mængde Sonetter og Madrigaler, som var trykt til hendes Roes. Bag denne Vogn var en kunstig Blæsebælg meget sindrigt anbragt,

saa

saa at den drev Vognen uden Heste, naar hun satte en Fiær i Bevægelse med Foden.

Saa kunstig Oberhovmesterindens Vogn var, saa simpel var Oberhovmesterens. Den var i en simpel Pindevogns Skikkelse, kun noget finere, og to af de skiønneste Oxer af Prindsens Mejerie var spendt for den. Man kan let tænke, at dette Reisetøi ikke var det hurtigste, og dog kom han førend Oberhovmesterinden. Hendes mechaniske Vogn var meget god paa en Strækning af nogle hundrede Skridt, men ikke paa 2 eller 3 Mile. Hendes bløde Fødder vare snart blevne trætte af at træde, og hendes Betientere, som een efter anden havde trættet sig dermed, maatte endelig trække Vognen med deres Lommetørklæder, da der ingen Heste var spendt for den.

I disse forskiellige Optog kom begge til bestemte Sted. De kongelige Fædre modtog dem meget naadigt, og formerede derved deres indvortes Uroelighed og Beskæmmelse. Dog var Oberhovmesterinden ikke nær saa bange som Oberhovmesteren, da hun besad mere Stolthed end han. Ogsaa Herrerne i begge Kongers Følge vare meget forbindtlige, saa nær som een hos Prindsens Fa-

der, som bestandig holdt sig noget borte, og værdigede dem neppe et Øiekast; det var just den Mand, som vi ovenfor har hørt, faldt i Unaade, som det syntes, og derfor fordrede sin Demission, som Storkansler. Den frygtsomme Opførsel, han dengang viiste, kunde kaste et ufordeelagtigt Lys paa hans Caracteer; vi maa derfor her tydeligere fortælle, hvad vi ovenfor overlod til Læsernes Skarpsindighed, dette nemlig, at hans Afmagt kun var forstilt, og at han kun brugte sin Herres befrygtede Unaade til en Skingrund, for at blive frie fra sit besværlige Embede, og tilbringe sin heldende Alder i Roe og Munterhed. Men at han igien blev spendt i sit sædvanlige Aag, gik ganske naturligt til. Man havde bildt Kongen ind, at et eneste skievt Øiekast af ham, havde giort denne Mand afmægtig, og bragt ham paa Gravens Bredde. Denne skrækkelige Virkning af det kongelige Øie smigrede dets Eiermand, og af Taknemmelighed for, at den forrige Storkansler havde ladet det virke saa stærk paa sig, blev han kaldt tilbage til sit Embede, som til al Lykke endnu ikke var besadt, fordi det ikke kunde besættes, saa mange værdige Kandidater (efter deres

egen

egen Meening) der endog havde meldt sig. Man undre sig ikke over dette selsomme kongelige Lune, det er blot menneskelig. Dennegang jagede det en brugbar Mand bort, og kaldte ham tilbage, alt i en kort Tid af otte eller ti Dage. Kongen havde siden forsøgt dette frygtelige Diekast paa nogle Kammerjunkere; men hverken vare de blevne afmægtige, eller havde forlangt deres Afskeed: men derfor gav han dem den ogsaa af Fortrydelse over deres uforskammede Føleslöshed.

Den værdige Storkansler som dengang virkelig kun havde tiet, fordi han fandt sin Collegas Raad saa ufornuftigt, at han ei engang syntes, det var værd at modsige. Men da han desuagtet saae, at Forældrene bifaldt det, mistvivlede han om, nogensinde at faae sin Herre til, at høre eller bifalde et fornuftigt Forslag. Denne Tanke var, som han siden fortalte sine fortroligste Venner, den sande Aarsag til hans Afmagt og hans Bortgang fra Hoffet.

Nu havde han foresat sig, at giengielde sin forrige Taushed med Aager. Han havde nemlig i al Stilhed ladet sig underrette om Prindsens og Prindsessens Opdragelses Maade, og havde været

desto

desto opmærksommere og ivrigere i denne Forretning, jo mere han saae Følgerne svare til sine Formodninger. Han kunde strax i de første Øieblikke have viist deres skieve Fremgangsmaade i sit sulde latterlige Lys, men til en retfærdig Straf for dem, maatte de selv begynde med, at bede. Dette skede endelig ogsaa med en Strøm af Undskyldninger paa begge Sider, som maaskee havde giort deres Virkning, ifald Forældrenes Forhaabninger ikke havde været saa høit spendte. Uvillie og Foragt funklede i begges Øine, og de vare virkelig næsten lige saa vrede, som begge Talere, der havde svedet i otte sure Dage og Nætter over deres Taler, og haabet at indhøste den herligste Roes ved dem, men nu saae, at deres Arbeide var ubrugeligt.

Nu traadte Storkansleren frem, og talte med en Eftertryk, som rystede Grundpillerne i de kongelige og de pædagogiske Hierter. Hans Kollega, som havde givet det ulykkelige Raad, maatte man bære halvdød bort, fordi han virkelig var halvdød, og fordi hans Herres virkelige Unaade faldt tungt paa ham. Til Straf for Oberhovmesterinden og Oberhovmesteren giorde Storkansleren det Forslag, at de skulde ombytte

deres

deres Boliger og Levemaade, med hinanden, og at Oberhovmesteren skulde forplantes til det vittige Hof, og Oberhovmesterinden til Prindsens forrige Landgods. Latterligheder har begge overvældet deres Elever med, sagde han: altsaa maa de straffes ved at giøres latterlige, som ingen af dem kan undgaae, naar de blive satte i en Virkekreds, som er deres forrige ganske mosat.

De kongelige Fædre bifaldt af ganske Hierte dette Forslag. Reiser altsaa, blev han ved til de Skyldige: uden Ophold! de tager (sagde han til Oberhovmesterinden) Oberhovmesterens Vogn, og de (til ham) tager Oberhovmesterindens vindige Kiøretøi. Seer til, hvordan det gaaer. Og ifald det gaaer svært, saa tænker paa, at det efter deres Anstalter maatte falde Prindsen og Prindsessen ligesaa tungt indbyrdes at finde sig i hinandens Væsen.

Oberhovmesterinden blev i Førstningen saa overrasket ved den Vending hendes Sag tog, at hun ei engang kunde finde paa Ord, til at udtrykke sin Forundring med; og da hun havde samlet sig igien, saae hun sig ikke mere for de kongelige Fædres Aasyn, men under Armen af en blant hen-

des

des forrige Yndlinger, som med skielmske Øiekast ledsagede hende til sin nye Equipage, og sagde hende et meget vittigt Adieu. Hendes Uvillie foer sammen i Pidsken, som man gav hende i Haanden, for at drive paa Oxerne med. Hun jagede disse betænksomme Dyr over Stok og Steen, og snart veltede hun, snart blev hun siddende i Moradset. En eneste Karl var hos hende, som ei giorde andet, end beklagede Oxerne, og loe af deres Bestyrerinde.

Paa den anden Side giorde Oberhovmesteren en ligesaa latterlig Figur. Hans lette Vogn knagede, saasnart han rørte sig i den, og fra hans Pande faldt tykke Draaber af Angestens Sveed, fordi han ikke vidste at omgaaes ret med denne Vindmaskine, og fordi Reisen, han skulde giøre paa den, var for lang. Endelig saae han sig nødt til, at stige af, og selv at trække Vognen, da Betienterne havde Befalning, ikke at hielpe ham i noget. Først ved Residensens Port besteg han den igien, og halvdød af Mathed naaede han endelig Palladset. Her biede alt paa ham, for at lee af ham. Det, som giorde ham meest latterlig var de Lovtaler, som var klinede paa Læret af hans

Vogn,

Vogn, og som den henrivende Strøm af Vittighed, søgte at hentyde paa ham. Prindsen selv maatte lee af ham, og Prindsessen ønskede hiertelig, at hun havde seet sin Oberhovmesterinde med sit Kioretei, for ogsaa at lee af hende.

Begge disse omplantede Væseners Tilstand var uudsigelig piinlig. Altid havde de en anden Rolle at spille, end den de havde belavet dem paa; bestandig søgte de at forene deres nuværende Rolle med deres forrige Væsen. Denne Attraa efter at reformere var den rigeste Kilde til Latterligheder for dem. Oberhovmesterinden blev til Spot for hendes Karle og Piger, som deels ikke forstod hendes Spørgsmaal, deels beloe dem som naragtige. Hun lod sine Koestalle, Høelofter og Melkestuer betrække, hendes Køer og Faar vaske og overmale med sine Livfarver, Oxernes og Gedernes Horn lod hun forsølve eller forgylde, eftersom de havde viist sig vittige til, (thi alt omkring sig oplivede hun med Vittighed, og udbredede den i Oxernes Horn og Bukkenes smidige Lemmer) og i Fæestallene blev daglig en stor Qvantitet Røgelsepulver forbrændt, fordi at der ikke skulde lugte af — Fæe. Kort, intet var saa ufornuftigt, at hun jo faldt

paa

paa det. Lønnen derfor var hendes Folks og det hele landlige Naboeskabs Foragt og Spot.

Oberhovmesterens Situation ved det vittige Hof var ikke mindre latterlig. Ogsaa han vilde reformere, og blev modtaget med den bitterste Spot. Man hørte sædvanligst meget opmærksomt paa hans Afhandlinger om Naturens Stand, men kun i den Hensigt at udpille det latterlige; og naar han troede at have talt med Virkning og Eftertryk, regnede der fra alle Sider Indfald paa Indfald, og de, som syntes, at have hørt til med meest Opmærksomhed, blev hans bitterste Spottere. Gierne havde han begravet sig med sin Ydmygelse i den dybeste Eensomhed, men man havde under Livsstraf befalet ham, at lade sig see ved alle Assembleer, at anordne alle Feste, og intet Minut at tie: En Befalning, som holdt ham bestandig med bare Fødder paa gloende Jern.

Imidlertid havde den værdige Storkansler ei allene sørget for, at disse to bleve straffede efter Billighed, han havde ogsaa giort Anstalter til, at deres Feil kunde rettes igien. I denne Hensigt havde han udsøgt Prindsessen en anden Oberhovmesterinde, og Prindsen en anden Oberhovmester,

ster, som begge vare indsøbte, og besad Talenter nok, til ikke alleñe at giøre det skieve ret igien, men endogsaa Tid efter anden ganske at omdanne Prindsen og Prindsessen.

Oberhovmesterinden var en erfaren Dame, i sine beste Aar, begavet med en klar og sund Forstand, og med en grundig Smag. Hun begyndte med, lidt efter lidt at hærde Prindsessens Legeme, da hun var overbeviist om, at hendes Siel ogsaa derved vilde bekomme Kraft. Kun een eneste kyndig Doctor maatte hun bruge, som forvandlede det, som var sygelig Kielenskab til god sund Følelse, ved at lade hende bruge i Begyndelsen lunkent og siden efter altid koldere Bad, medens Oberhovmesterinden ledede hendes Forstand og Hierte lidt efter lidt til Fasthed ved underholdende Afvexlinger, som altid var morende, men ikke Legeværk, og som underviste, men ikke paa nogen svær Maade. Nu lærte Prindsessen igien at smage, fornemme og lugte, at dømme og føle, og naaede endelig til den Grad af qvindelig Blødhed, som er ligelangt fra Forkielelse og fra mandlig Haardhed; hvor den viser sig og virker i sin fulde Glands og med sit naturlige Væsens hele Tryllerie. Ligesom

Prindsessen omdannedes, saaledes ogsaa Hoffet. Man lærte igien at tale høit, man frygtede ikke mere for Torden, de Klokker, som nu vare blevne almindelig Mode, omsmeltedes til andet nyttigt Brug, Blomsterne bragte man igien i Flor, og en Mængde Modehandlere gik Bangverot. Saaledes steg det nyttige i ethvert Slags, ved den nye Oberhovmesterindes fornuftige Opførsel, hvor det var forfaldet ved den Gamles Daarligheder.

Den nye Oberhovmester, som Prindsen fik, var i sit Fag ligesaa betænksom, fornuftig og erfaren, som den nye Oberhovmesterinde. Han havde selv udbedet sig, at anbefales Prindsen som en kyndig Staldmester, fordi han troede derved især at giøre sig ham nødvendig. Prindsen modtog ham ogsaa i denne Tanke meget naadig, og da hiin besad en dyb Kundskab om det menneskelige Hierte, benyttede han sig af denne Naade, til at forvisse sig Prindsens Tilbøielighed, og snart derefter hans hele Fortrolighed. Oberhovmesteren, som var af et af de beste indenlandske Huse, havde opholdt sig længe i fremmede Lande, og vidst at forskaffe sig baade et Forraad af meget praktiske Kundskaber, saa og glimrende udvortes Talenter; han forestille-

de

de Prindsen, at det var let, at det var ligesaa let at udvikle Forstandens som Legemets Kræfter, og at begges forenede Styrke udgiorde det, man kaldte en fuldkommen Mand. Han bad ham at øve sig saavel i Dandsekunsten, som Ridekunsten, foruden Hestevidenskaben ogsaa at legge sig efter Mennekundskab, at heste sin Opmærksomhed paa Statsoekonomien saavelsom paa Landhuusholdningen; han søgte at overbevise ham om, at en tre Aars Reise i fremmede Lande ville paa en behagelig Maade danne ham saaledes, som hans kongelige Fader ønskede det, og som hans tilkommende Undersaattere inderlig forlangede.

Disse Forestillinger gientog Oberhovmesteren daglig for Prindsen, og det paa saa treffende, grundig og naturlig en Maade, at de nødvendig maatte virke. Det sværeste for ham, var at giøre ham en tre Aars Reise nødvendig, da de Aarsager, som talte for den, var imod Prindsens Kierlighed til Prindsessen. Mentoren maatte her endnu eengang tage ham fra hans Egenkierligheds Side, som han gierne havde, om ikke undertrykt, saa dog formildet, og bragt den til en lavere Grad; Prindsessen nemlig følede endnu altid intet for

Prindsen, og behandlede ham derefter. Dette benyttede hans Mentor sig af, og underholdt den Fortrydelse, Prindsen fattede derover, formeerede den endog, og gav den ikke sielden nye Næring. Ved saadan en Leilighed forbittrede han engang Prindsen saaledes, at han besluttede at reise bort, uden at tage Afsked. Dette skede virkelig, og i de første Dage vedligeholdt hans Ledsager altid hans Fortrydelse, da han ellers vist nok havde vendt tilbage igien. Han forestillede ham, at Prindsessen med Smerte vilde savne ham, fortryde sin koldsindige Opførsel, og længselfuld ønske ham tilbage; men nu var Turen til ham, at spille den Koldsindiges Rolle, og til velfortient Straf at lade hende sukke. Hvilken Elsker, som havde lige Grad af Kultur med ham, havde ikke grebet denne Leilighed, for ret føleligt at martre sin Elskede. Dog var han ofte rørt over, at han foraarsagede hende saa stor Kummer, men just denne Følelse forandrede sig snart til Haardhiertighed, og hans Mentors Øiemed opnaaedes, uden at Prindsen mærkede hans Bestræbelser.

Saaledes bragte han Prindsen lykkelig over Grændserne, og besaae nu med ham alle nærliggende

og

og andre Hoffer. Han valgte altid Adspredelser for ham, hvori han bifaldt sig selv, og bragte ham saavidt, at han, for at naae andres Bifald, gav dem sit igien. Ved dette Skridt vandt han allerede meget; thi den egenkierlige Prinds begyndte nu at indsee, at han ikke spilte den første Rolle paa Verdens Bane, men maatte tage sin Plads ved Siden af andre, dog i hans Tanker altid paa en meget udmærket Maade. Derved bekom han Bøielighed, Opmærksomhed paa andre, som han begyndte at føie sig efter. Han kom til Hoffer, som var det ganske Modsatte af hans tilkommende Svigerfaders, og fandt der Cirkler, hvori man ikke allene lod ham tale, men ogsaa fandt meget af det, han sagde, fornuftigt og artigt. Derved opdagede han ofte Talenter hos sig, hvoraf han før ikke havde vidst, men som blev ham meget kiere, da de vare hans egne, og som han derfor altid søgte mere og mere at udvikle. Heraf kom det, at han ikke beholdt nogen eneste eller overdreven Attraa mere, satte ingen udmærket Priis paa nogen af sine Talenter især, og overtydede sig om, at flere Fortrin forenede giver en større Hob Jagttagere og Beundrere. Hans Mentor bragte disse

Begreber til Tydelighed, og ledede dem fra deres Oprindelse af paa de naturligste Veie, saa at han snart, uden selv at vide det, handlede bestandig efter dem.

Det sidste Stød bekom hans despotiske Egenkierlighed paa et Kunstacademie i et Land, som er berømt af sin gode Smag og af sin Virksomhed. Da den Dag var, da det aarlig pleiede, at settes til Skue, førte Mentoren Prindsen forklædt derhen. Alle Tilskuernes Opmærksomhed fandt de hefftet paa et stort Malerie, som syntes at udvirke en almindelig Fortryllelse ved sit dristige Anlæg og ved de mandlige og qvindlige Figurers Skiønhed og Værdighed, som viste sig paa det. Mentoren blandede sig tilligemed Prindsen mellem Trængselen, og bad ham, vel at give Agt paa de Omkringstaaendes Domme. Men nu havde Prindsen noget ganske andet for: han blev paa Maleriet en Helt til Hest vaer, som med Ungdoms Kraft og Værdighed syntes at spørge de øvrige Figurer, om de havde et eneste lignende Træk med ham. Prindsen vendte ikke et Øiekast fra denne Halvgud, fordi han i ham troede at see — sig selv. Sin egen Figur, sit Øie, sit Bryst, sit Sæde til Hest gienkiendte han i denne ædle Skabning af

dri-

dristig Kunstnerphantasie. Han tabte sig en Tid lang i Betragtning af sig selv, og opvaktes af sin søde Drukkenskab, for paa nye at tabe sig i den; han syntes at mærke, at de Nærværendes Opmærksomhed var ene heftet paa hiin fuldkomne Mand, og underholdt sig desto angenemmere, da de i Prindsen saae Kunsten indhentet af Naturen. Det syntes ham vist, at de i hiin Helt betragtede Prindsen, og at deres Beundring faldt fra ham og paa hiin, og fra hiin tilbage paa ham. Han brændte af inderlig Selvtilfredshed, og følede endog Tid efter anden en hemmelig Attraa til, at vende sine Øiekast fra den beundrede Figur, for at de Nærværende ikke skulde ansee ham for en egenkierlig Beundrer af sig selv.

Men snart blev han meget smerteligt skrækket op af sin søde Drøm. Han traadde noget tilbage og fortrængte derved en Dame, som havde staaet bag ved ham. Hun bad ham hielpe sig frem, for at betragte dette herlige Stykke nærmere. Han blussede over sit hele Ansigt, fordi hans Egenkierlighed sagde ham, at det, som Damen saa inderlig ønskede at see nærmere, var hans Yndlingsfigur. Han overlod hende sin Plads, og da hun

en

en Tid lang med inderlig Velbehag havde holdt Øinene uafvendte paa Maleriet, vendte hun sig om med en stum Pantomime, ligesom hun vilde sagt noget til de Omstaaende. Da han troede, at det kun feilede hendes Beundring paa Leilighed til at udbryde, saa gav han sig i Tale med hende, men giorde Begyndelsen med at rose Ridderens smukke Hest, for ei at give hende Misranke. Han rosede Hesten med en Veltalenhed, som om der ingen Rytter havde siddet paa den. Men, min Gud! sagde Damen: hvor kan de skienke den Hest saa stor Opmerksomhed? — Seer de ikke den qvindelige Figur der i Forgrunden? satte hun rødmende til, i det hun stræbde, at sætte sig i den Positur, hvori Maleren havde taget sin Figur. —

Prindsen var som ført af Torden. Damen saae ikke ham, men sig selv. Ganske beskæmmet trængte han sig bort fra hende.

Han kom til at staae ved en anden Dame, hvis Øie hang ikke mindre opmærksomt paa Maleriet. Han søgte det Sted, hendes Øiekast sigtede til, og troede at mærke, de heftede paa den mandhaftige Ridder. Hun blev snart vaer, at

de

de saae til et Punkt. Og strax vendte hun sig til ham, og sagde: Ikke sandt min Herre? Man kan intet skiønnere see, end hiin qvindelige Figurs Paaklædning, som staaer foran Ridderen? Jeg har allerførst baaret denne Mode, og Kunstneren har giort mig den Ære, at klæde sin smukkeste Figur saaledes. Den har fundet almindelig Biefald.

Hun blev endnu ved at tale, da Prindsen allerede længe var borte. Mere beskæmmet end forhen, havde han trængt sig fra hende. Han kom til at staae ved en lille uanseelig Mand, som meget vel tilfreds med sig selv smilede af ham.

Naa, sagde han: har de ret betragtet hiin ædle mandige Figur.

Endnu ikke ret, svarede Prindsen rødmende, og nu troede han at være kommen til den Mand, som holdt ham for Originalet til hiin Figur.

O! de maa besee den ret nøie! blev den lille Mand ved: og siig mig saa deres Tanker!

Prindsen blussede. Han vendte sine Øine paa nye til Maleriet. Den lille Mand trak ham utaalmodig i Kiolen: Prindsen saae ned til ham.

Ikke sandt, sagde den Lille, i det han giorde sig en Fod høiere; Ikke sandt, Ridderen er mig overmaade liig? O, de skulde engang see mig til Hest!

Dette Stød var for haardt. Ganske utilfreds gik Prindsen bort fra denne lille Indbildte, tog sin Mentor hurtig ved Haanden, og trak ham ud af Salen. Han giorde sig Umage for, at fortælle de forskiellige Domme over det smukke Malerie paa en lunefuld Maade. Men det skede med saadan en tvungen Mine, at hans skarpsindige Mentor meget snart mærkede den sande Aarsag. Han benyttede sig af denne Leilighed, til at forelæse Prindsen et meget praktisk Kollegium over Egenkierlighed, og hans Anmærkninger virkede stærkere denne Gang end ellers. Han giorde ham det ogsaa nu begribeligt, hvilke og hvormange Grunde Prindsessen Ruraru havde havt, til ikke at agte ham saa høit, som han troede at fortiene. Denne Vending gav hans Lærdomme den fulde Kraft, de behøvede, naar de fra nu af skulde bestemme og lede Prindsens Opførsel; og han bragte det nu snart saavidt, at Prindsen dømte lige saadan om sig selv, som om andre.

Saa-

Saaledes var Prindsen paa Veien, til at nærme sig de øvrige Mennesker. Han dæmpede sin Stemme, fordi den syntes ham selv for stærk; han tumlede sig ikke mere saa vovelig med sine Heste, fordi de færreste Mennesker kunde finde Behag deri, han vænnede sig til Skoe, da Støvler ved mange Leiligheder var imod Velanstændigheden; han lagde sin fyrstelige Mine af, fordi den afskrækkede andre fra ham, og han talte ikke altid om sig selv, fordi andre ogsaa havde noget at sige om sig. Paa samme Maade omsleb han ogsaa sit indvortes Menneske, og hans Glæde, hans Vrede, hans Henrykkelse og hans Ærgrelse viiste sig ikke i saa voldsomme Skikkelser. Hans vise Mentor ledede ham derved saa varlig, at han neppe mærkede hans Arm, og saaledes at han, da denne Omdannelse var fuldbragt, ansaae sig selv for den første Aarsag til den, og fik derved en passende Grad af Selvfølelse.

Ligesom han forhen brændte af Utaalmodighed efter, at vise sig for sin Brud med sine indbildte Fuldkommenheder, saa brændte han nu af Begierlighed efter, at giøre sig agtet af hende i sin nye Skikkelse, Hans Ledsager merkede dette,

og

og føiede hans Længsel. De kom altsaa tilbage til Prindsessen.

Hoffolket skulde ikke have kiendt ham igien, naar ikke hans Figur var blevet ved det gamle. Man havde gierne anseet ham for hans Broder, ifald han havde havt en Broder. Alting kom i Oprør over hans Forandring, og enhver ilede for at være den første, som underrettede Prindsessen derom. Fuld af Beundring trængede man sig omkring ham, og sagde hans Mentor tusinde smigrende Ting. Damerne selv lod ham nu vederfares fuldkommen Ret, og nogle, som søgte at tilbagekalde hans forrige uslebne Væsen, og lee derover, kunde for Hierteklappen ikke komme ud med det.

Prindsessen mærkede med Fornøielse hans slebne Opførsel, hans finere Organ og hans naturlige Forstand, som yttrede sig i tusinde naive Vendinger. Han talte ikke mere ene og allene om Heste, men ogsaa om Hiertets fineste Følelser. Han viste sig for hende som en ærbødig og fyrig Elsker, som en Mand af den fine og voleerte Verden, som nu, da han ikke var hendes Øine modbydelig, ogsaa snart ikke heller blev hendes Hierte det. Hans Tilbøielighed udviklede sig desto snarere,

rere, da han ogsaa hos hende ikke mere mærkede det overdrevne, sygelige, lunefulde Væsen, men i dets Sted en friskere Farve, et fastere Sprog, en raskere Gang, et mindre smeltende Hierte og ikke saa mange halvfølte Følelser. I faa Dage lærte de ganske hinanden det, hvad de endnu havde manglet i hinandens Fraværelse. Prindsen lod sig nu see hos hende med Skoe, og hun begyndte at ride ud med ham; han lod hende have sin Smag i Klædedragten, og hun ham sin igien ved Taffelet; han talte med hende om Toilettets Sager, og hun med ham om Stutterier og om Jagten; han talte med hende om Kierlighed, og hun hørte rødmende paa ham; han talte endelig om Formæhling, og med bankende Hierte sank hun i hans Arme. Deres Hierter smeltede sammen i hinanden, og deres indbyrdes Kierlighed forudsagde deres Lande lykkelige Dage og en evig Fred.

Den første Oberhovmester og den første Oberhovmesterinde bleve paa Formæhlingens høitidelige Dag befriede af deres piinlige Situation. De fik en betydelig Foræring til Afsked, men ingen Tak. Han stiftede med sin en Opdragelses Indretning i sit Fædreland, og afskar nu som før Haaret paa

sine

sine Elever; og hun, da hendes Fortieneste ikke var saa stor, at hun kunde giøre Figur i sit Fædrelands Hovedstad, trak hun sig tilbage til en lille Stad paa Landet, hvor hun nu som før giorde alle Narre forrykte i Hovedet, og var latterlig og foragtelig for alle fornuftige Mænd og Fruentimmere. Sin Broders Lykke kunde hun ikke giøre, altsaa jagede han sin Maitresse bort, og denne løb i sin forrige Skolars Arme, og tilbød sig hende som Kammerjomfrue.

Den nye Oberhovmesterinde og den nye Oberhovmester forlangede ingen anden Belønning, end at leve lykkelige med og iblant de Mennesker, for hvilke de havde opdraget en lykkelig Fyrste og en lykkelig Fyrstinde.

Tha-

Thales's Philosophie.

En Dialog.

(Af neues deutsches Museum.)

Thales og en fornem Milesier.

Milesi. God Morgen, kiere Thales! hvordan lever du?

Thal. Som man pleier paa min Alder. Den ene Fod er alt i Graven.

Milesi. Maaskee fordi du altformeget helligede dit Liv til Grandskning og Videnskaber?

Thal. Siig heller alt for lidet, o! Livet er saa kort og Videnskaben uendelig.

Milesi. Har du da endelig udgrundet den?

Thal. Endnu har intet Menneske kundet det, og ingen skal kunde det.

Milesi. Hvad nytter dig da al din Flid?

Thal. At jeg kiender mange Ting, som andre blot beskue.

Milesi. Og hvorledes giør du dine Kundskaber nyttige for Menneskeslægten?

Thal.

Thal. Ved at meddele Raad, hvor jeg seer man trænger, og ved at svare, naar man spørger mig.

Miles. Vil du da ogsaa svare mig, naar jeg spørger dig?

Thal. Saa fremt jeg kan, hvorfor ikke?

Miles. Hvilket er det ældste af alle Væsener?

Thal. Gud; thi ingen fødte ham.

Miles. Hvad er det skiønneste?

Thal. Verden; thi den kom fra Guds Haand.

Miles. Hvad er det største?

Thal. Rummet; thi det omfatter alt, som er til.

Miles. Hvad er det hurtigste?

Thal. Den menneskelige Siel; thi den flyver i et Øieblik giennem Verdens Dele, ja fra en Verden til en anden, og fra en Mulighed til en anden.

Miles. Hvad er det stærkeste?

Thal. Nødvendigheden; thi alt adlyder den.

Miles. Hvad er det klogeste?

Thal. Tiden; thi den opdager og udfinder alt.

Mi-

Miles. Hvad Forskiel er der imellem Liv og Død?

Thal. Ingen.

Miles. Hvorfor er du da ikke for længe siden død?

Thal. Fordi det ingen Forskiel vilde giøre i min Tilstand.

Miles. Kan en ond Handling blive skiult for Guderne?

Thal. Ikke en ond Tanke engang.

Miles. Men hvad er Gud?

Thal. Han var ikke Gud, dersom jeg ganske kunde sige dig, hvad han var. *)

Miles. Hvad synes dig at være det kieresте paa Jorden?

Thal. Vore Ønskers Opfyldelse.

Miles. Hvad er det vanskeligste?

Thal. At kiende sig selv.

Miles. Det letteste?

Thal. At give en anden et Raad.

Miles. Hvilken er den skiønneste Handling?

Tha-

*) I Originalen af Diogenes Laertius staaer: Et Væsen uden Begyndelse og Ende; Hr. Meisner har i sin Oversættelse i en Note tilføiet dette, som Oversæt. har vovet at sætte isteden.

Thal. At tilgive sine Fiender.

Milef. Hvad er det sieldneste?

Thal. En Lastefuld, som er viis og lykkelig.*)

Milef. Hvad giør os lykkelige?

Thal. Et sundt Legeme, nok af det, vi ønske **) og en virksom Siel.

Milef. Kan vi taalmodige bære en Ulykke?

Thal. Ja vist! naar vi kun kan see en større ramme vore Fiender. ***)

Milef. Naar er man dydigst?

Thal. Naar man intet giør, som man dadler hos andre.

Milef. Hvilket Venskab er det stærkeste?

Thal. Det, som Fraværelse ikke kiølner. ****)

Mi-

*) I Orginalen staaer en Tyran, som bliver gammel; Oversæt. har vovet at sætte dette isteden, da det passer sig paa alle Tider, men hiint kun paa Thales's Tider.

**) Her vilde Oversæt. gierne sat til: ' en Ven, vi kan dele "det med".

***) Det er den Ulykkeliges sletteste og mindste Trøst, at hans Fiender ere ulykkeligere end han; mange Omstændigheder og Tilfælde tilbyde ham bedre Trøst. Havde Thales været Christen, havde han talt om: "Guds Forsyn". Havde han havt Erfaring om: "den Overbeviisning, at vi ikke har fortient vort Uheld", eller: "en Ven som tager Deel i vor Skiebne"; thi Deeltagelse forstorrer ikke allene enhver af vore Glæder, men formindsker ogsaa vor Lidelse.

****) Efter Cicero skulde det have heedt; "det, som er imellem Mænd af eens og dydige Grundsætninger".

Milef. Hvorfor takker Du Skiebnen meest?

Thal. At jeg er født til at være Menneske, og ikke til Dyr, til Mand og ikke til Qvinde; til Græker og ikke til Barbar.

Milef. Hvad holder du for et Menneskes skiønneste Prydelse?

Thal. Kundskaber.

Milef. Hvad er den første mandlige Dyd?

Thal. Virksomhed.

Milef. Og den qvindelige?

Thal. Undseelighed.

Milef. Troer du, at ethvert af dine Svar er den rene Sandhed?

Thal. I det mindste vilde jeg ønske det.

Milef. Men om nu en eller anden Vildfarelse, har indsneget sig der iblant?

Thal. Saa har du spurgt som Menneske, og jeg har svaret som Menneske.

Clytia og Leucothoe.

(Af Wiener Musenalmanach 1790.)

Misund ikke dine yngre Legesøstre Fortrinet i Kierlighedssager, hulde Theone! thi Jalousie er en fortærende Gift i unge Hierter. Langsomt nager den som den ædende Honningdug paa en blomstrende Roses svæde Blade, indtil den endelig ved den skionneste Sommers Frembrud blegnende visner. At du kan vogte dig for Jalousiens skiendige Gift, saa hør dens Straf i Clytias og hendes yngre Legesøster Leucothoes Historie.

Da engang den skionne glimrende Phoebus i feireste Ungdom steg ned fra Morgenrødens Skyer paa den nysvaagnede Jord, saae han under sig paa de hesperiske Marker en af de skionneste Dryader af Floras Følge, den guldlokkede Clytia. I jomfruelig Ynde vandrede hun hen over de blomsterrige Enge; og Guden opildnedes strax af den heftigste Kierlighed for hende. Længe var hun hans Hiertes eneste Ønske, længe den eneste Ynde for hans hemmelige Kierlighed: ofte tørrede hans smiilende Øie

i Østen

i Østen, endnu oftere i Vesten paa hendes fortryllende Blomstren. Endelig saae han hendes yngre Legesøster Leucothoe. Hendes endnu tækkeligere Skabning, hendes søde henrivende Uskylghed; men fremfor alt hendes tryllende Undseelse gav hende Prisen for alle hesperiske Jomfruer, og Phoebus opflammedes altsaa endnu hestigere for hende.

For ustyrret at nyde sin nye Kierlighed, stial han sig engang i Skikkelse af hendes Moder Eurynome aarle i Nymphens Grotte, hvor han, da han viste sig for hende i sin himmelske Ungdoms oprindelige Glands, kun alt for snart vandt den undseelige Dryade, og sluttede hende kielent i sine Arme. — Ach, den Uforsigtige! i dette uhældige Dieblik blev hun ogsaa opdaget af hendes Medbeilerske, som alt længe misundelig og aarvaagen bemærkede hendes Kierlighed.

Brændende af Hevn, ilede den Mistænkelige til hendes gamle Fader Orchamus, og røbede begge. Ganske forbittret og rasende over den vestaliske Jomfrues besmittede Tugtighed, lod denne hende strax levende begrave. Men han kunne dog ikke hindre, at hun jo snart forvandlet kom frem igien af Jorden, fordi Phoebus med sin vellugtende

Nektar bestænkede det Sted, hvor man nedgravede hende. I savreste Vaar fremspirede hun som en blomstrende Viraksbusk af sin Grav, og bar Blade liig det Phoebus helligede Laurbærtræ, hvortil hans elskte Daphne blev forvandlet. *) Endog som Plante syntes hun endnu at føle den forrige Tilbøielighed for sin guddommelige Yndling; thi hun duftede ham nu sin kielne Elskov imøde i den sødeste Balsomlugt. Derfor er og Virak endnu den behageligste Lugt for Phoebus ved hans Offre.

Men hendes Medbeilerskes Aasyn, ellers saa frisk som den frembrydende Morgenrøde, falmede efterhaanden af Kummer og Misundelse; thi Guden forlod hende nu fuld af Had og Afskye. Ni Dage og ni Nætter vedergvægede hende hverken Spise eller Drikke, eller den velgiørende Søvn; hun nærede sig kun ved sine Suk og Taarer. Bleg og udtæret sad hun i eensomme Mark, Ansigtet bestandig henvendt mod hendes undløbne Elskers op- og nedgaaende Straale. Medlidende giorde endelig Guderne ved Forvandling en tidligere Ende paa hendes fortærende Kummer. Hendes Krop og hendes

*) Virakstokken bærer Blade ganske liig Laurbærtræet.

des Fødder krympedes sammen efterhaanden, og som en grøn sey Stilk fæstede Rødder i Jorden, hendes Hænder skiode ud til grove brede Blade, og hendes Ansigt udfoldedes til en stor guulbladet Blomst, liig hendes himmelske Veilers guldfarvede Aasyn. Endog endnu som Blomst bærer hun Jalousiens Farve, og beholder de Følelser, hun fordum havde her i Livet. Fuld af misundelig Jalousie, dreier hun sig nu som Soelsikke endnu bestandig agtpaagivende paa hvert Blik af Solen, fuld af misundelig Jalousie, kan hun endnu bestandig ikke taale hendes forvandlede Legesøsters Plantekiøn omkring sig *). Derfor skyer den og andre Blomsters Selskab, og voxer kun vildt paa steenrige Høie eller paa eensomme Veie i Marken, hvor Solen skinner. Hendes Navn forplantede sig og tilligemed alle hendes modbydelige Egenskaber paa hendes Blomsterkiøn. Umættelig suer dens gierrige Rødder al Jordens Saft til sig, og hvor den voxer, der tørres og visner alle Vexter omkring den.

*) Efter Plantekienderes Sigende skal Virakbusken ikke let trives nær ved Soelsikken, men snart visne.

I hiin Blomst, hulde Theone, som hist vild og langstammed skyder i Veiret ved dit lave Havevindue, seer du den misundelige Nymphe Clytias advarende Billede. Derfor forlad dig paa en blid beskeden Siels Ynde, forlad dig paa en viis og ædel Ynglings Valg, og misund ikke dine yngre Legesøstre Fortrinet i Kierlighedssager.

Skinnet bedrager.

(Af von Kotzebues Schriften 1ster Band S. 359.)

„Kiør til Kirken!„ raabte Grevinde Emilie von Z** til sin Kudsk, i det hun steg i Vognen. Det var Aftenen for Allehelgens Dag, og den fromme Emilie vilde skrifte.

En ung elskværdig Kone, forenet med en rask fyrig Mage, hendes Hiertes Valg; tilbedet af ham; ved en vakker Dreng blevet til en lykkelig Moder; i sit Skiød bar hun det andet Pant paa deres ægteskabelige Kierlighed; taknemmelig plukkede hun enhver Blomst, der var strøed paa hendes Bane af Glædens Fyldhorn; gierne opfyldte hun alle den troe Kones og den ømme Moders Pligter; hvad kan saadan Kone have at skrifte? — med et Hierte uden Falskhed, en Samvittighed uden Smitte, hvad skal hun i Skriftestolen? — hvad vil hun (thi Emilie var katholsk) hvad vil hun svare Præsten, naar han fordrer mere, end den foreskrevne almindelige Bekiendelse: jeg er en arm Synderinde.

Saa mumlede Grev Gustav von Z** ved sig selv, da han stod ved Vinduet, og hørte Emilies Befaling; "Kiør til Kirken!,,

"Skal jeg snige mig efter hende?" blev han ved i sin Monolog: "skal jeg skiule mig i en Krog i Kirken, og belure min elskte Synderindes bekiendende Mund? Er det Nysgierrighed? — nei; er det Mistillid? — Fy! nu hvad er det da? — Spøg, og intet videre. Jeg er hendes Mand, og har dog vel ligesaa megen Ret, at vide hendes smaa Hemmeligheder, som Pater Anselmo. Jeg vil fixere hende, hun vil falde i Forundring, jeg vil lee, og det er alt.,,

Han gik, Kirken var ikke langt borte, under Skumringens Kaabe sneg han sig ind, og saa nær Skriftestolen, som det var mueligt, uden at mærkes. Han lyttede med aabne Øren, Emilie talde temmelig høit; her er Fragmentet af hendes Skriftemaal, hvoraf ikke et Ord undgik hendes ulykkelige Gemal.

Ja, ærværdige Pater, Ynglingens Skabning var elskværdig. Længer end i sex Maaneder har han daglig tilbragt mangen Time i mit Sovekammer, for at oppebie den lykke-

lige

lige Time. Medens jeg spiste til Aften med min Gemal, lukte min Kammerpige ham ud giennem en hemmelig Dør. Jeg har hidindtil dulgt for min Mand Aarsagen, hvorfor jeg jagede denne Pige af sin Tieneste.

O I Ægtemænd! hvo iblant eder der eier en smuk Kone, som han elsker af sit Hiertes hele Fylde, i hvis Arme han sorgløs hviler, ved hvis kydske Barm han troer sig at være en Gud; han tænke sig, om han formaaer, i den lyttende Greves Sted. Hans første Bevægelse var med Haanden paa Kaarden; men den Tanke, at vanhellige Guds Tempel, og farve hans Helligdom med Blod, skrækkede ham tilbage. Han forlod Kirken, hans Roligheds Grav, kom hiem, uden at vide hvorledes, og fordrede Postheste. En let Vogn blev forspændt, Greven skrev en Billet til sin Gemalinde, hvori han meget lakonisk meldte hende; "at nødvendige Forretninger nødte ham, at reise til et af sine Landgodser,„ kastede sig i Vognen og ilede afstæd.

Emilie kom tilbage fra Templen med en Munterhed, saa egen den fromme Enfoldighed, naar den troer at have ligvideret med Gud. Hendes

Ge-

Gemals Billet satte hende ikke lidet i Forundring; paa saadan besynderlig Maade havde han endnu aldrig forladt hende — uden Afskedskys, uden at bestemme sin Tilbagekomst, uden engang to Timer i Forveien at have tænkt paa Reisen. Dette foruroligede den ømme Emilie. Hun lod kalde Huushovmesteren — "Har han talt med Greven for hans Afreise?„

Huushovmesteren. Talt med ham ikke; men seet ham.

Emilie. Ikke talt med ham? ingen Kommissioner? ingen Anordninger? jeg mener kun i Henseende til Huusholdningen?

Huushovmesteren. Ikke det mindste.

Emilie. Det er dog besynderligt.

Huushovmesteren. Ja vist er det besynderligt. Jeg kiender den naadige Herre fra lille af; jeg har mange Gange havt den Ære, at bære ham paa mine Arme; men saaledes som i Dag har jeg endnu aldrig seet ham. Tyve Gange havde han den Naade, at lade mig kalde, tyve Gange havde jeg den Ære, at komme til ham, men der stod jeg, han saae ikke engang paa mig. Jeg tog mig nogle Gange den Frihed at hoste, forgieves! den

naa-

naadige Herre behagede at tygge paa Neglene, og saae derved saa rød ud, som deres Hr. Fader, salig Ihukommelse, naar høisamme om Middagen havde drukket fem Flasker Viin. Endelig kastede Hr. Greven sig i Vognen, uden engang at sige: Lev vel Gamle! som han dog ellers pleier at have den høie Naade for sin troe Tiener.

"Ubegribeligt!„ mumlede Emilie: "sikkert har et meget ubehageligt Tilfælde revet ham ud af mine Arme.„ Hun var langt fra, at giette den egentlige Aarsag.

Greven fortsatte imidlertid Nat og Dag sin Reise; det var Nat i hans Siel, ingen Straale af Haab kastede det mindste Lys derind. Tredie Dags Aften naaede han Grændserne af sit Gods. Et gammelt Slot fra det niende Aarhundrede, forsynet med Taarne, Grave, Vindebroer og Pallisader, optog just den sidste Soelstraale, og kastede en lang Skygge paa den blomstrende Hvedemark. Det var den første Gang, siden den unge Greve blev sin Faders Arving, at han besøgte dette længstbortliggende af sine Godser; en Forvalter og en bedaget Gartner med sin Kone vare de eneste Beboere paa Slottet. Alle tre havde intet mindre

for-

formodet, end et Besøg af deres unge, naadige Herre; de omringede ham saa glade, bød ham saa troehiertig velkommen; men han saae dem neppe, hans Blik var vildt og forvirret, han kastede sig paa en Seng, og begierte at være allene. Hele Landsbyen kom i Bevægelse, Fogden og de ældste Bønder trak deres Søndagsklæder paa, og travede til Slottet, medens Fogden underveis studerede paa en ziirlig Tale, hvormed han tænkde at overraske den naadige Herre. Men ved Slotsporten blev dem sagt, at Greven var træt af Reisen, og vilde ikke see nogen. Sørgmodige vendte de got Folk tilbage. "Saa fornem var den salig Herre ikke!„ sagde den ene til den anden: "naar han engang opholdt sig her for Jagtens Skyld; saa lod han os alle komme for sig og sagde: God Dag Børn! og saa og saa, og et og andet: Hvor staaer jeres Korn? hvordan har Høehøsten været? hvor gaaer det med jere Heste? Gud være ham naadig! den brave Herre.„

Næste Morgen meget tidlig besaae Greve von Z** Slottet, giennemløb hver Krog, og steg ned i de dybeste Kieldere. Ved Enden af en eensom Gang, som gav en huul Gienlyd af de Gaa-

endes

endes Trin, traf han paa en Jernport, som lukkede Indgangen til eet af de fire Taarne, der tonede ved Slottets fire Hiørner. Porten blev aabnet, en raadden Stank af længe indspærret Luft kom ham imøde. Han traadte ind, fandt fire nøgne, blotte Mure, og noget forraadnet Straa. For første Gang trak Grevens Mund paa Smilet; men det var en bidsk, dievelsk Smil. Taus forlod han Taarnet, skrev en Seddel, og sendte Tieneren, der havde ledsaget ham, bort dermed til sin Gemalinde. Efter hans Befaling blev imidlertid et Bord, en Træstoel, og et frisk Knippe Straa bragt ind i Taarnet.

Emilie modtog med Henrykkelse Budskabet fra sin elskte Mand, hvis Omfavnelser hendes bankende Hierte allerede for længe savnede. Med hiin skiønne Rødme af den heftigste Attraa paa hendes Kinder aabnede hun Seddelen, og læste:

"Overbringeren af dette har Befaling at bringe dig til mig.

Gustav Greve af Z**"

Saa meget endog hendes Gemals tørre, lakoniske Tone satte Emilie i Forundring; saa tøvede hun dog ikke et Øieblik at følge Budet. Reisen

sen var høist besværlig for en Kone, i den syvende Maaned af hendes Svangerskab; dog Emilie med kierlig Længsel i Hiertet, glemte sin Byrde, tillod sig neppe nogle Timers Søvn om Natten, og ankom den fierde Aften lykkelig paa Slottet. Hendes Gemal ventede hende mellem hiint eensomme Taarns Mure, siddende paa Træstolen, sysselsat med sin Ulykke. Emilie fløi om hans Hals, med knytted Næve stødte han hende for Brystet, hun segnede til Jorden. "Gud! hvad er det!„ raabte den ulykkelige Kone, og krøb paa Straaknippet. Greven sparkede efter hende med Foden: "Uhyre!„ skreg han i en yderst rasende Tone: "Masken er taget af dig! Her — her skal du ende et Liv, som jeg ikke har Mod nok at skille dig ved.„

"O Gud!„ jamrede Emilie: "skaan dog i det mindste det Barn, som jeg bær under mit Hierte.„

"Forbandet være dette Barn! mit Huses Skam, og Vidne om din Skiendsel!„ med disse Ord forlod han den Ulykkelige, og tilspærrede Døren.

Alle-

Allene med sin Elendighed og sin Uskyldighed, allene med den grusomste Straf og den reneste Samvittighed, sank Emilie paa sine Knæ, og anraabte ham, som læser i vore Hierter, som i en aaben Bog, at rive Bindet, vævet af dievelsk Bagvaskelse, fra hendes Gemals, hendes endnu stedse elskede Gemals Øine. Uglerne tudede, mens hun bad, og den uforsonlige Skiebne syntes dov for den klagende Uskyldigheds Suk.

Følgende Middag rækkede man hende Brød og Vand giennem et Hul; hun saltede Brødet med sine Taarer, og hendes Hierte vilde briste af Veemod, saa ofte Barnet bevægede sig i hendes Liv. Hun havde bedet om et Skrivertøi, men det var blevet hende nægtet. Af en Hændelse fandt hun nogle Traader blaa Silke og en Syenaal i sin Lomme; hun vaskede sit Lommetørklæde, og syede med Silke følgende Ord derpaa:

Jeg er uskyldig, frels mig og vort Barn!

Hun sendte Tørklædet til Greven. Den Forblindede sønderrev det, og sendte hende det tilbage. Emilie fældte nogle hede Taarer derpaa.

Da Tiden nærmede sig at hun skulde føde, blev den gamle Gartners Kone indladt til hende,

og Emilie krympende sig paa Straaleiet fødde en Datter. Barnets første Graad, den første Lyd hun efter to Maaneders Forløb hørte mellem disse frygtelige Mure, hialp hende at bære sin Elendighed. Hun trykkede Barnet fast til sit moderlige Hierte, og befalede det i Forsynets Beskiermelse. Hun gav det Brystet, troede at see det smile, og glemte sin Jammer. Men ach! neppe havde hun nogenledes samlet Kræfter igien, før Gartnerens Kone rev Barnet af hendes Arme, og tilsluttede Fængslet.

"Retfærdige Himmel!„ klynkede den stakkels Emilie! "lad mig dog i det ringeste beholde mit Barn!„ afmægtig segnede hun til Jorden, og da hun vaagnede, anraabte hun Gud om Døden.

Hendes uforsonlige Gemal vilde ikke see Barnet; han lod det bringe til en Bondekone, og opdrage som et moderløst Barn. Gartnerkonen forlod Emilie to Uger efter hendes Nedkomst, Greven vendte tilbage til Byen, og den Ulykkelige blev allene, overladt til sin nagende Kummer, længer end tre Aar.

Ved denne Tid kom hendes Broder, Baron T..., Major i Brunsvigs Tieneste, tilbage fra Ameri-

Amerika. Han elskede sin Søster høit, Grev Gustav von Z... var hans Ungdomsven; han tog derfor strax efter sin Hiemkomst Permission paa nogle Maaneder, og ilede at omfavne sine Venner. Vant til i sin Svogers Huus at see Glædens Bolig; vant til stedse der at treffe en underholdende Cirkel af Venner og Veninder, som var samlet for at fornøie sig, og for Vertens muntre Lunes Skyld: faldt han ikke lidet i Forundring, at finde Porten, der ellers altid var aaben, lukket, og formodede de var reist en Lysttour. Han bankede paa, en vranten Sveizer lukkede op.

"Er Herren hiemme?,,

Sveizeren. Ja.

Majoren. Hiemme? — Nu desto bedre!

Han sprang af Vognen, og ilede op ad Trappen. Ingen Tiener aabnede ham Døren, ingen Kammerpige trippede ham imøde, ingen Skiødehund giøede, ingen Papegoye skreg, alting dødt som i den Gierriges Bolig. Han traadde ind i Grevens Kammer, han sad i en Sofa lige over for Emilies Portrait med et stivt Blik. Opfarende, som af en stærk Drøm, tumlede han sin Svoger imøde, styrtede sig maalløs i hans Arme, og

trykkede ham heftig til sit Bryst; i samme Øieblik styrtede Taarerne af hans Øine, thi Tiden havde forvandlet hans Raserie til Tungsindighed.

Majoren. Broder! hvad er det! hvilken besynderlig Forandring? Dit Huus er ikke mere det samme — og Du — neppe kiender jeg Dig. Hvor er den mandige Rødme, som fordum prydede Dine Kinder? Du er faldet af, Dit forvildede Blik lader mig ahne en Ulykke. Hvor er min Søster?

Greven. Ach! —

Majoren (hastig) Er hun død?

Greven. For mig død.

Majoren. Forklar Dig!

Greven. Ach! Graven for hendes Ære, var ogsaa Graven for min Rolighed.

Majoren. (fortredelig) Hendes Ære? — var det mueligt! — Nei! det kan ikke være!

"Og dog er det saa!„ raabte den ulykkelige Forblindede, en nye Taarestrøm styrtede af hans Øine, hulkende fortalte han sin Ungdoms Ven, sin — endnu stedse elskede Emilies Broder, Tildragelsen paa hiin ulykkelige Dag, fortalte ham sin Smerte, sit Raserie, sin Hevn.

Mørk

Mørk og tankefuld, stod Baron T... der, maalløs, gysende for den Overbeviisning, at vide sin Søster vanæret, og dog forgieves søgende Grunde at forsvare hende.

"Forbandet være da dette hykkelske Kiøn,„ raabte han endelig: "naar min fromme Emilies Ansigt kunde lyve, hvilket Blik er Uskylds Blik, naar dette ikke var det. Op Broder! fat Mod! glem en Kone, der er din Kierlighed uværdig! og ingen Tanke om hiin Troløse forbittre de Ungdoms Glæder, som vinke dig fra alle Kanter. — Du har dulgt Sagen, Du har skaanet min Families Ære, det takker jeg dig for, og nu — fra dette Øieblik af er Emilie død, hendes Navn forjaget af vor Hukommelse.„

Baron T... holdt Ord, Emilies Navn kom aldrig meer over hans Læber, og endskiønt en hemmelig Kummer ogsaa nagede ham, endskiønt hans fordum saa elskte Søsters blege, lidende Gestalt ofte svævede ham for Øine; saa løi han dog Munterhed i sine Blik, og i Selskab med sin Svoger styrtede sig af en Adspredelses Hvirvel i den anden.

En Morgen gik begge giennem en stor Lindeallee, en af de offentlige Spadseregange i Byen,

som altid vrimlede af Ordensbaand og Staadere, Damer og Smaapiger. Pludselig saae Greven en Geistlig, bleg og udtæret at vandre ved en Stav. "Ach Gud!„ raabte han: "see der Emilies Skriftefader!„ Baron T... studsede, saae frygtsom efter ham, og taug.

Greven. Vel an, kiere T...! lad os endnu engang oprive Saaret; jeg vil tale til ham, jeg vil lade ham mærke, at jeg veed alt, han vil ikke tilstaae noget; men hans Blik vil røbe ham. — Han tog Majoren ved Armen, og trak ham halv imod sin Villie med sig. "Ærværdige Olding,„ talede han til den Geistlige: "hvorfra den Kummer, som jeg læser paa Deres blege Kinder?„

Den Geistlige. Ikke Kummer, naadige Herre! jeg stod ved Gravens Bred; dog det har behaget Forsynet, igien at skienke mig Livet, jeg er noget bedre, og paa min Doktors Befaling gik jeg i Dag for første Gang ud, at drage frisk Luft.

Greven. Jeg ønsker Dem til Lykke. — Kiender De mig?

Den Geistlige. Hvorledes skulde jeg ikke kiende Dem? Jeg har den Ære at tale med Grev Z**.

Greven.

Greven. Ganske rigtig! De taler med den ulykkelige Grev Z**, hvis Elendighed alene for Dem er ingen Hemmelighed.

Den Geistlige. Hr. Greve — forlad — jeg forstaaer Dem ikke.

Greven. (bitter) Ja vist, De maa heller ikke forstaae mig. — Har De ikke undret Dem over, paa en tre Aars Tid ikke at finde min Gemalinde i Skriftestolen.

Den Geistlige. Nei Hr. Greve, jeg har ikke undret mig; formodentlig har hun fundet en Mand, mere værdig hendes Fortrolighed. Det har giort mig ont, det vil jeg ikke nægte; thi hun er en retskaffen, fortreffelig Dame.

Greven. Forgieves, min Herre, forgieves! Deres Taushed er overflødig. Veed De, at jeg — jeg selv, paa hiin ulykkelige Aften for Allehelgen, useet var Drevidne til den Skiendsel, Emilie bekiendte for Dem; jeg er underrettet om den skiendigste Utroskab; jeg veed, at hiin elskværdige Yngling, hele sex Maaneder daglig har været i min Kones Sovekammer; jeg veed, at han hvergang er sluppen ud under Aftensmaaltidet; seer De, alting, alting veed jeg; De

har tilgivet hende i Guds Navn, men saa sandt Gud tilgive mig, jeg kan ikke.

Den Geistlige. (løfter Hænder og Øine mod Himlen) Hellige Forsyn! nu veed jeg, hvorfor Du opholdte mit Liv! nu veed jeg, hvorfor Du ikke bønhørte mit Ønske, at lade mig gaae ind i Fredens Boliger! Ach Hr. Greve! hvad har De giort! Deres Gemalinde er uskyldig. — Erindrer De Dem den unge Vildman, som De opdrog som et faderløst Barn, og som De for tre Aar siden skaffede en Tieneste ved Toldvæsenet? Mellem ham og Deres Kammerpige var begyndt en forbuden Kierlighedshandel, Deres Sammenkomster vare i Deres Gemalindes Sovekammer. Frue Grevinden kom endelig efter denne Hemmelighed, hun jagede Kammerpigen bort, og taug, fordi hun frygtede Deres Hidsighed, og ikke vilde giøre det unge Menneske ulykkelig. Mig opdagede hun den hele Sag, fordi hendes ømme Samvittighed giorde hende den Bebreidelse: at Kammerpigen, efterat hun var bleven forskudt af hende, maatte overlade sig til endnu flere Udsvævelser.

Som truffen af en Lynstraale, søndertraadt, sønderknuset ved hvert Ord, som gik af den Geistliges

liges Mund, stod Greven der, og hævede over sit hele Legeme. Han erindrede sig virkelig, at den unge Vildman for faa Maaneder havde ægtet hans Gemalindes forrige Kammerpige, og at han havde erkiendt et Barn paa nogle Aar for sit. Sløret faldt fra hans Øine, Taagen adspredtes, han saae sin elskede, sin uskyldig lidende Emilie, og sank afmægtig om til et Træ. Broderen, næsten i ligesaa voldsom Bevægelse, stod forstenet, maalløs. Den fromme Geistlige vinkede i en Hast en Hyrekudsk, og bragte begge Svogre til Grevens Pallads.

Neppe var Greven kommen til sig selv igien, før han skreg efter Postheste. Alle hans Tienere maatte ad Gaden til, ti Louisd'orer lovede han den, som først kom tilbage med Heste. I de faa Minuter, som imidlertid forløb, gik han frem og tilbage, vred sine Hænder og hylede. Forgiæves søgte Majoren og den Geistlige at trøste ham; han saae dem ikke, han hørte dem ikke. Hestene stode for Døren, han styrtede ned ad Trappen, svingede sig paa den ene, og galopperte afstæd, uden at see sig om, eller at spørge, om hans Svoger vilde komme efter, eller ikke. Baron T... fulgte

ham. Det gik fort over Stok og Steen, over Bierg og Dal, Dag og Nat, uden at hvile længer end nødvendig for at skifte Heste. Den følgende Dags Midnat bankede de paa Slotsporten.

Emilie, paa sit Straaleie, vaagnede just af en fæl Drøm, og hørte Allarmen ved Porten, hørte, hvor den blev lukket op, og igien tillukt. Hør! da gav Trinene af forskiellige Folk en huul Gienlyd i den mørke, eensomme Gang, som førte til hendes Fængsel; hør, da raslede Nøglen i Laasen paa Jernporten, Skodden blev skudt fra, Døren aabnedes. Skinnet af tyve Fakler blendede Emilies Øie: see, der laae en Mand for hendes Fødder, og krympede sig, og hun gienkiendte sin Gemal; see, der laae i hendes Arm en grædende Yngling, og hun gienkiendte sin Broder. Gud! hvo maler en ubesmittet Siels Henrykkelse, hvis Uskyldighed endelig erkiendes; det følende Hiertes Henrykkelse, som alt, hvad der er det dyrebart, paa engang skienkes igien.

Endnu laae Greven for hendes Fødder, og hulkede: om det var mueligt, at hun kunde tilgive ham?

ham? Hun omfavnede ham, tilgav ham, og vilde reise ham. Forgieves! han saae hendes blege afsaldne Kinder, og krummede sig i Støvet for hende. Endelig knælede Emilie ved ham, favnede ham med inderlig Hæftighed, og blandede sine Taarer med hans; overmaade bevæget saae hendes Broder paa dette rørende Optrin.

Efterat den første Storm var forbi, og de tre lykkelige Mennesker havde forladt det mørke Fængsel, trykkede Emilie sig til sin Gemal, og spurgte med kiælen Længsel: "Hvor er mine Børn? lever de endnu? det er vel nu alt tre Aar, at jeg intet har hørt til dem.„ Angerfuld og nedslaaet sank Greven paa nye for hendes Fødder, og svor, at han ikke fortiente hendes Tilgivelse. Det yngste Barn, en vakker Pige paa tre Aar, blev strax hentet fra Bondekonen, Emilie sluttede det i sine Arme, hver moderlig Følelse vaagnede, og farvede hendes blege Kind første Gang igien med blid Rødme.

Næste Morgen, kort for deres Afreise, befalede Greven sin Forvalter, at nedrive hiint forhadte Taarn, og at slette det lige med Jorden.

"Nei,

"Nei,„ sagde Emilie smilende, og kastede sin Arm om hans Hals; "Taarnet maa blive som det er, hvor havde jeg ellers et Vidne imod dig? Denne indfaldne Kind vil igien blive fyldigere; denne blege Mund vil rødmes, denne udslukte Ild i mine Øine vil igien oplues; men Taarnet — Taarnet bliver som det er. Det tiene enhver Forbireisende til Advarsel, ikke at fordømme sin Kone paa det blotte Skin.„

Bernhard

Bernhard og Henrik.

(Af romantische Gemählde der Vorwelt.)

Ved den vestlige Fod af St. Gotthardsbierget i Sveitzerlandet, laae fordum et nydeligt Landhuus, noksom omringet af frugtbare Marker, blomsterfulde Enge, yndige Poppelskove, og skyggefulde Lindegange. Ligeledes fandt man der Frugttræer og Viinranker i Overflødighed. Her og der slyngede sig sølvklare Bække i labyrintiske Krumninger ned fra det ærværdige Gothard, fløde frem under Erler og Bøge, skiulte sig en tidlang under Vidiebuske, bøiede sig derpaa omkring eensomme Græsbænke, forenede sig endelig med Rhones Bølger, for med dem at strømme igiennem Genfer-Søen, og derpaa at styrte sig i det midellandske Hav. Kort! Egnen trindt omkring var ikke uliig et Skyggebillede af det tabte Paradiis.

Eieren og Pleieren af dette skiønne Jordsmon var en ferm Landmand, ved Navn Bernhard. Hans Vandel var slet og ret, som fordum Fader Hiobs Levnet. Han erhvervede i sit Ansigts Sved,

og

og nød paa fornuftig Maade med sine, hvad Jordens Skiød ofrede ham.

Fremdeles havde han ogsaa sine egne Tankesprog, hvori der laae Kraft og Sandhed, og hvorefter han pleiede at handle sit hele Liv igiennem.

Hans Naboer, som ofte besøgte ham i en Afstand af flere Dagereiser, for at raadspørge ham i denne eller hiin Forlegenhed, eller for at lade sig trøste af ham i denne eller hiin Modgang, kaldte ham vexelviis, snart den vise, snart den gode Bernhard; maaskee fordi man da, til Beskiemmelse for vor nærværende Tidsalder, holdt begge for ligegieldende.

Fader Bernhard tragtede stedse efter, at forskaffe Sine Glæder, de maatte saa leve i snevrere eller vidtløftigere Forbindelse med ham; thi han meende, at volde sine Medskabninger Fryd, var at efterligne den gode Guds Mesterværk. Enhver Sørgende søgte han derfor at bringe i bedre Lune, og enhver Glad giød han Olie i sin klartskinnende Lampe. At eie med Ret og Føie et glad Hierte, syntes ham at være det eneste Største. Men arbeide maatte ogsaa enhver i hvis Aarer flød sundt Blod, om han ellers vilde være hans Ven. Thi

han

han meente, at være virksom, kaldtes egentlig at leve, men derimod at gaae ledig, at være levende død.

Efter Solens Nedgang maatte man vel hvile sig, eller vel ogsaa begynde en glad Dands paa Grønningen lige for Huusdørren, hvortil han selv pleiede heel ziirlig at spille paa Skalmeie.

Var det en Festdag, saa maatte alt samles, hvad som i milelang Frastand omkring hans Bolig fortiente Navn af Ven og Naboe. Han forklarede da for sine Giæster Festens Oprindelse og Nytte, og lærde dem mangt et skiønt Tankesprog, tillige med dets Udtydning. Derpaa lod han ogsaa den store Træpokal gaae flittig rundt mellem de Gamle, imedens de Unge fornøiede sig heel herlig med Spil og Sang.

Naar nu de Gamle sadde saaledes i Fortrolighed sammen, og Bernhards selv tilberedte Sprogmester havde løst deres Tungebaand, saa rykkede de een efter anden ud med deres Anliggender. — En ønskede sig til næste Plovtid et par Oxer til Laans paa en Maaneds Tid; En anden renere Sædekorn, end han selv eiede. Den tredie ønskede sig nogle Læs Langhalm til at tække med. En mang-

lede

lede Erfaring, en anden klingende Mynt, Fader Bernhard ingen af Delene; derfor aabnede ogsaa enhver uden Undseelse sit Hierte for ham, hvor høit endog Fordringerne beløbe sig.

Ung og Gammel glædede sig derfor, naar Reisen gialdt ad Erlheim til Fader Bernhard, og Ung og Gammel skildtes igien under taknemmelige Velsignelser fra ham.

Da var han nu stedse saa vel, og let om Hiertet, saa at han brav vilde udleet den Fyrste, der vilde have afkiøbt ham denne hans Hiertes Lethed for et Kongerige.

Naar Dagen saaledes var til Ende, Natten havde udbredt sit dunkle Slør over Gotthard, og den søde Slummer tillukt hvert Øie, saa pleiede han endnu engang, at træde uden for sin Dør, blotte sit graalokkede Hoved, see op til Himmelen, og saaledes at bede:

"O du store, kiere barmhiertige Gud! som om Dagen lader Solen skinne, og om Natten de mange Stierner tindre paa den mørkeblaa Himmel; Du! som forsørger Ormen i Støvet, og opholder den hele Verden, med alt hvad deri er; Du! som skienker Menneskets Liv og Sundhed, og giver ham

Velsig-

Velsignelse og Hæld til Arbeide. — Atter i Dag har du ladet mig tage Deel i dit Faderverk, og udbrede Tilfredshed og Glæde mellem adskillige blant mine Medmennesker; derfor takker jeg dig i mit Hiertes Inderste, og lover dig paa nye Troskab i mit Kald, og Lydighed til mit Livs Ende. Har jeg ikke giort alt, hvortil mine Kræfter vare tilstrækkelige, saa tilgiv mig min Forseelse, og forund mig Leilighed til at bedre mine Feil. — Skal jeg leve endnu længer her paa Jorden, saa lad mig daglig giøre Vel mod mine Brødre, at de maa have mig kier, og jeg kan fortiene dit Bifald, saa at jeg ved mit jordiske Dagverks Ende maa af dig, du hellige og gode Fader, tælles blant dine fromme og tro Tienere.„

Saaledes bad han. Derpaa lagde han sig rolig paa sit Leie, og sov vel sødere end mangen Fyrste, der heller samler end giver. Og vi paastaae dristigen, at de gode Engle i Himmelen havde da mere Glæde over Bernhard, end over den hellige Fader i Rom, som den hele catholske Kristenhed holder for den kiere Guds Guldsøn.

Engang havde Fader Bernhard sat Fiskeruser i Floden, og gik hiem da Solen just var nedgangen.

Det var en skiøn Mai-Aften, og der var rundt om ham saa stille, som i en Bedesal. Det var for Bernhard, som om han vandrede i Guddommens Tempel. Sagte Vinde omsusede Gotthard, og bestrødde de græsrige Sletter med Frugttræernes sølvblanke Blomstre. Herlig blinkede Aftenstiernen paa den skyefrie Himmel, og søde balsamiske Duster stege op af de blomsterrige Enge.

O! tænkte han da ved sig selv, hvor er Guds Verden dog skiøn og god! Hvor giør han ikke Menneskene lyksalige, allerede her paa Jorden! — Hvorledes skal jeg takke ham? — ham der giør mig saa lykkelig frem for mange tusinde! — fandt jeg dog endnu i Dag en eller anden bedrøvet Broder, som jeg kunde forskaffe et glad Hierte, at han maatte vorde lige saa vel, som jeg nu er; hvor lykkelig var jeg da! — Det er, blev han ved, dog den eneste Maade, hvorpaa man kan takke den kiere Gud, for det meget Gode han beviser os, den nemlig, at man giør hans sørgende Børn tilfreds og lykkelige. Hvo der giør saa, han lever i en Himmel her paa Jorden!

Medens Bernhard endnu var beskiæftiget med disse Tanker, kom Friedlin hans tolvaars gamle

Søn

Søn ham imøde, og berettede ham, at en Vandrer var ankommen, og havde leiret sig ved Brinken af en med Birker bevoxen Høi, hvor han agtede at blive Natten over.

Friedlin! sagde den godmodige Fader, har Vandreren sagt dig det.

Friedlin. Ja! min Fader.

Bernhard. Og du førte ham ikke hiem til din Moder, at hun kunde række ham en Lædskedrik, og rede ham et Leie? — Friedlin! Friedlin! hvor kunde du være saa haard! — Hvem veed hvor mat han nu ligger der, uden noget at qvæge sig paa, uden Lye. — Hvem veed om han nu ikke dobbelt længes efter sit Hiem, da du saaledes har ladet ham ligge, i det duggede Græs i en frygtelig Ensomhed. (Taarerne trille ned af Kinderne paa Drengen, Faderen merker det) Friedlin! om du nu var Vandreren, og han min Søn; om du da ogsaa laae saaledes der, udmattet af den lange Vei, uden Fader og Moder, uden Ven og Broder — om han da ogsaa løb saa letsindig bort fra dig, uden at bekymre sig om dig, sig mig Friedlin, hvorledes vilde du da blive til Mode, vel eller ilde?

Friedlin. O ilde min Fader! vist ilde! men hør kun, han vilde ikke gaae med mig, uagtet jeg bad ham derom; heller ikke vilde han modtage den Melk og ristede Kage, som jeg bragte ham.

Bernhard. Giorde du det Friedlin! giorde du det?

Friedlin. Ja min Fader. Og saa løb jeg, for at opsøge dig, om det maaskee kunde lykkes dig bedre, at bringe den Fremmede i vort Huus.

Bernhard. Vi vil see. Og gaaer det an, saa vil vi glæde os derover; den som qvæger en Vandrende, ham qvæger Gud engang igien paa den store Reise til Himmelen. — Det var brav af dig Friedlin! du maa mene det vel med den hele Verden, og det saa længe du er til; det vil gaae dig vel derfor; din gamle Fader vil have Glæde for dig, og Gud vil velsigne dig. Hvad gielder det Friedlin! at det er den Fremmede, som sidder hist henne ved Jakobsbrønden?

Friedlin. Ja min Fader! men lad os løbe, ellers gaaer han bort; han tog allerede Stav og Pose, da han blev os vaer.

Bernhard. Giv dig kun tilfreds Friedlin, vi skal nok naae ham. Den som har en god Samvittighed løber ikke bort.

Imid-

Imidlertid vare de komne Vandreren ganske nær, som strax giættede sig til, at Bernhard var Eieren af Stedet.

Det var en ung Mand, af hvis Aasyn man kunde see hans gode Hierte. Men han maatte have havt megen Sorg, thi hans Kinder vare blege; Ungdommens Roser blomstrede ikke meer paa dem; hans Blik var sørgeligt hæftet paa Jorden. Han stod raadvild, da Bernhard nærmede sig, uvis om han skulde gaae eller blive.

Velkommen! raabte Bernhard ham imøde, og rækkede ham med det samme venlig Haanden. — Dette var den Fremmede behageligt. Han slog Øinene op, takkede for Hilsenen, og ønskede ham guddommelig Velsignelse. "Er denne Grund eders?„ spurgte han Bernhard.

"Ja!„ svarede denne, "saa længe den kiere Gud vil.„

"Saa forund mig Plads paa denne Grønning til i Morgen tidlig, da fortsætter jeg igien min Reise.„

"Plads paa denne Grønning.„ — Denne Grønning? sagde Bernhard, og vidste ikke strax hvorledes han skulde besvare en saa ringe For-

dring. — Den Fremmede misforstod ham og sagde: "Naar det ikke gaaer an, saa viis mig Grændsen for eders Eiendom, at jeg kan forlade den, og udsøge mig et andet Sted.,,

Dette gik Bernhard til Hierte; rask greb han begge den Fremmedes Hænder, og saae ham veemodig i Ansigtet: "Siig mig kiere Vandrer! hvad er dit Navn? — hvorfra kommer du? og hvor agter du dig hen?,,

"Jeg hedder Henrik, kommer fra hiin Side Gotthard, og agter mig til Velskland.,,

Bernhard. Henrik! fremmede, kiere Henrik! kunde du troe, at jeg ikke undte dig denne Plads? o! det giør mig ont, meget ont! Troe mig Henrik! Bernhard er ingen saa ond Mand. Jeg vilde gierne have dig i mit Huus, og derfor villigede jeg ikke strax i din Begiering; men troer du, at ingen Ærlighed boer i mit Huus, saa maa du slaae dig til Roe, hvor du vil paa min Eiendom, jeg skal ikke formene dig det. Dog var det mig kierere, om du blev hos mig til Solens Opgang. — Kom Henrik, hvil dig ud under mit Tag!

Bernhards Mine ved denne Begiering var som det himmelske Budskabs, der nedstiger med Velsignelse.

nelse. Henrik følte det godhiertige i samme, og tænkde ved sig selv: denne er sikkert en brav Mand! — I hans Huus boe Fred og Redelighed sammen — jeg vil opholde mig hos ham. — Bernhard, sagde han: Jeg vilde ikke foraarsage eder Bekymring, jeg forstod kun ikke eders langsomme Svar; og dersom I ikke var en god Mand, saa var vist heller ikke det, som jeg sagde, gaaet eder saa nær til Hierte. Dersom I nu vil, saa følger jeg eder.

Derpaa gik de til Huset, og Friedlin gik bag efter med Henriks Pose.

Bernhards Bolig var vel ikke skiøn, men net i alle Kroge; ikke meget stor, dog var den rummelig nok for en noisom Familie, der elsker Flid og Fred. Der vare ingen Værelser for Lediggiængere, derfor stak den heller ikke saa meget i Øinene, som mangt et blant vore nu værende Godseieres Herresæder, der paa en forunderlig Maade rækker frem over Underdanernes usle Hytter, og tager sig ud, som en Silkelap paa en Vadmels Trøie. — Hvor Henrik saae hen, smilede Orden ham imøde; der havde Naturen været gavmild mod Flittigheden med sine Velsignelser og Skiønheder. — Kort, Huus

og Egn fandt Henrik fortreffelige, men Beboerne endnu fortreffeligere.

Marthe, Bernhards Kone, var gaaet dem imøde til Lindealleen, der løb ud fra Grønningen foran Huusdøren, og glædede sig høiligen, da hun saae den Fremmede, der ikke vilde følge Friedlin, nu at komme. Fader og Søn vare ellers den Aften vist ikke blevne rolige.

Under Maaltidet forekom det Henrik, som han sad til Bords med Oldefader Abraham, saa fromme vare Folkene, og saa got meente de det med ham. Nu skulle man have tænkt, at han var bleven muntrere, men nei! han blev kun mere bedrøvet, jo mere han saae, hvor got og lykkeligt enhver i Bernhards Huus havde det. Fader Bernhard forundrede sig derover, og faldt strax paa, at der maatte ligge noget meget tungt paa Henriks Hierte. — Omendskiønt han nu gierne havde indhentet nøiere Kundskab derom, saa skiøttede han dog ikke om, at afvinge ham sin Hemmelighed. Ethvert Saar man viste ham, helede han gierne, men oprippede ingen. — Fremdeles troede han, at Henriks Træthed medbragte denne Taushed. Han længtes maaskee efter Roe, og vilde vel efter en

god

god Søvn blive mere snaksom. Han førte ham derfor op paa Husets øverste Svale, hvor Marthe havde redet et Leie, saa blødt og reent, at vel en Fyrste kunde have sovet derpaa, naar han ellers havde været træt, og besad et roligt Hierte.

Den følgende Dag var en Søndag, da lod Bernhard aldrig nogen, uden trængende Nødvendighed reise bort fra sit Huus; dette havde han saaledes giort sig til en Pligt. Ogsaa Henrik skulle blive, havde han besluttet.

Dagen fordrev den mørke Nat, og den Alt oplivende Soel udbredte sin Purpurkappe over den østlige Himmel; de kiere smaa Fugle trillede deres glade Natursange fra Lindetoppene vidt og bredt igiennem Luften, og vækkede Henrik af sin søde Morgenslummer. Han stod op, kastede et Blik ud i Guds herlige Verden, og istemmede en skiøn Morgenpsalme. Da han var til Ende hermed, kaldte Bernhard ham ned til Frokost, bragte ham sin Stav og Pose, spurgte med en fortrolig Mine: "Haster det med din Reise kiere Henrik?„ og alle ventede med Engstelse paa Svar.

"Det haster, og haster ikke, som man tager det, svarede denne; seer jeg til Himmelen, saa

synes jeg at være i min Faders Huus, og har intet at haste efter; men naar jeg seer paa Jorden, hvoraf jeg ikke eier en Plet, saa er det, som der var nogen efter mig, og jeg har ingen Roe.

Hm! brummede Bernhard, det er underligt.— Hør Henrik! i Dag drager du ikke videre, bliv her til i Morgen, og lad os i Dag pleie dig. Alt hvad vi giør kommer af et got Hierte.„ Henrik havde det got der i Huset, derfor giorde han strax hvad Bernhard begiærede. Dette glædede Friedlin sig hiertelig over, trykkede ham taknemmelig Haanden, og efterlod heller ikke at giemme Henriks Pose i sin Faders eget Kammer.

To smaa Mile fra Erlheim laae Kirkebyen, hvorhen Bernhards Familie pleiede om Søndagen at reise hen til Gudstieneste, for at høre Evangelium, og ved indbyrdes Sange og Bønner at bestyrke sig i Fromhed. Alle lavede sig ogsaa i Dag til denne fromme Reise, og Henrik drog med dem.

Der talede nu Præsten om Tillid til Gud, og om Taalmodighed i Lidelser, og hvorledes man derved kan opbygge sig, og vorde glad.

Mandens Tale var ligesom Balsam paa Henriks saarede Hierte. Han lod ikke et Ord falde til

Jorden.

Jorden, og Fader Bernhard saae ham adskillige Gange at tørre Taarene af Øinene. — Hvad der dog feiler Karlen? tænkte den Gamle. — Nu! det maa være hvad det vil, saa maa jeg lokke det herud. Men lader han i Dag Solen gaae ned, uden at aabne sit Hierte for mig, saa passer hans Tænkemaade ikke til Bernhards, og han maa drage sin Kaas. Himlen ledsage ham! Dog, siger han mig, hvor Skoen trykker, saa skal det snart blive got. Jeg vil gierne være hans Læge, og Gud vil give sin Velsignelse dertil. Det maa være et Fader- eller Brodermord, som ligger ham paa Hierte, ja i Sandhed! saa kan jeg arme Mand ikke kurere ham; da maa alle Lægers Læge forbarme sig over ham. Men nei! en ond Samvittighed kan han ikke have, ellers førte han nok et andet Skildt.

Med disse Tanker beskiæftigede Bernhard sig paa Hiemveien, og Henrik gientog imidlertid for sig selv Præstens trøstfulde Prædiken, hvorved han følte sig vel, og blev meget muntrere.

Dagen forløb under mangfoldige Fornøielser og Glæder, hvilke Naturen saa gierne lader sine usordærvede Børn nyde ved sit moderlige Bryst. Snart gik man under Buegange af Erler ned til

den

den fiskrige Aae, hvor ungt Siv slyngede sig omkring de ved Bredden voxende Rør, og hvor sølvskællede Fiske legede paa Vandets Overflade; snart besteg man Gotthards klippefulde Ryg, hvorfra man kunde oversee en stor Deel af Guds skiønneste Skabning. Tæt ved Biergets Fod i en yndig Dal, Bernhards fredelige Landhuus; rundt om det, de skiønneste Afvexlinger af Sædemarker, og urterige Sletter, blaalige Søer, smaat Krat, og større mørkere Lunde. Og bag ved alt dette, de efterhaanden voxende Høider fra Høie til Bierge, og endelig til skyehøie Alper, paa hvilke Himmelen i en fiern dæmrende Afstand syntes at hvile. O det var et Syn, som giennemstrømmede Sielen med unævnelige Følelser.

Solen var nedgangen, og Maanen bestraalede alt Gotthard, da Bernhard førte sin Giæst for Huusdøren, og satte sig med ham paa en Græsbænk under en skyggefuld Lind. Marthe og Friedlin vare ogsaa tilstede. Der talte de nu længe om et og andet; hvor det var skiønt, saaledes at boe ved Gotthard, og hvor den Vei Henrik endnu havde at reise var lang.

Marthe

Marthe meende som saa: Det maatte dog smerte Henriks Fader og Moder meget, at han drog saa langt bort fra dem. "Naar,, sagde hun: "min Friedlin var i et fremmed Land, og der laae saa mange Bierge og Dale mellem mig og ham, o Bernhard! det vilde vist bringe mig i Graven.,,

Alle taug veemodigen; Nattergale fiern og nær, fuldte denne sørgelige Pause med deres ømme klagende Toner, og Bernhards prøvende Blik hængte ved Henriks taarefulde Øie. — Ak Marthe! raabte endelig denne, var min Fader og Moder endnu her paa Jorden, saa sad jeg vist ikke nu her hos eder, og jeg saae da vist aldrig Velskland. Men med dem tabte jeg alt! — Jeg har intet meer, som binder mig til mit Fødested. — Vel havde jeg gierne bleven ved deres Gravhøie, plantet Roser og Popler deromkring, og da i den skumre Lund bedet Gud om en salig Ende, som deres var, thi de vare brave og gode! — Men — ak Gud! Marthe jeg torde ikke blive, jeg maatte bort.

Torde ikke blive? faldt Bernhard ham ind, hvorfor torde du ei? — Siig mig det Henrik?

Derpaa

Derpaa fortalte nu Henrik, hvorledes hans hensluumrede Forældre havde maattet giennemgaae megen Sorg og mange Viderværdigheder i Verden; hvorledes hans Fader havde maattet pantsætte sin lille Eiendom, for at tilveiebringe sine nødvendige Afgifter, og mildre sin huuslige Armod; og hvorledes Sorg over sin gode Kones Død for nogle Maaneder siden havde lagt ham i Graven. Hans nærmeste Naboe havde han paa sin Dødseng bedet at antage sig hans eneste Søn, og være ham i Faders Sted, naar han selv ikke mere kunde være det. Manden havde ogsaa givet den Døende Haand derpaa, og da var den fromme Fader rolig hensovet, efterat han havde meddeelt sin Søn sin sidste Velsignelse. Nu havde bemeldte Naboe taget hele Godset i Besiddelse, da det just var pantsat til ham. Henrik havde han søgt at opmuntre, og lagt denne Formaning til: at sætte sin Tillid til Gud, som ingen forlader. For nogle Uger siden havde han spurgt ham: hvormed han tænkte at indløse sit Fæderne-Gods?— Ved dette Spørgsmaal havde han sukket, men kunde ikke besvare det. Nu havde Naboen raadt ham at drage til Velskland for der at fortiene sig Løsepengene, og da at drage hiem, og indløse sin Eiendom.

Hm!

Hm! sagde Bernhard, deri har Naboen raadet dig som en Slange! Han vilde gierne drive dig ud af Reden, for siden der desto mageligere selv at slaae sig til Roe. — Fy! i den Mands Aarer flyder intet reent Sveitzerblod. Han er sikkert opdraget paa hiin Side Alperne! — Hvad tænker du nu at tage dig for i Velskland, Henrik?

Henrik. Nu! jeg mener der at finde Fyrster, som behøve tro Tienere. Der vil jeg reise hen, søge ved Flid og Troskab at erhverve mig en saadan Mands Gunst, og naar det er skeedt, saa lykkes det mig vel at faae saa meget sammensamlet, at jeg kan løse min Eiendom.

Bernhard. Arme Karl! Troe mig, du er paa en slibrig Bane! troe en Olding, der har prøvet Verden! paa den Vei vil du vist neppe naae dit Maal. De Stores Naade er som en Sæbeboble; der er ingen Hold deri. Den Lykke, som grunder sig paa Fyrsters Gunst, er som en Bygning der er opreist paa Flyvesand.

Henrik. Men kiere Fader Bernhard, hvad skal jeg da tage mig for? skal jeg lade mit Fædernegods i fremmed Vold? skal jeg rolig see paa at andre binde Neger paa den Ager, som er giødet ved

min

min Faders Sved? — O det holder jeg ikke ud, Bernhard troe mig! det holder jeg ikke ud.

Bernhard. Det skal du ikke heller!

Henrik. "Det Stykke Land, som jeg efterlader dig, sagde han døende, er vel kun lidet, men Gud har nedlagt en stor Skat deri, du vil finde den, om du er flittig; og naar du beholder et nøisomt Hierte, saa vil du endog finde den for stor for dig, og dele den med andre.„ — See Bernhard, disse vare hans Ord, og jeg skulle ikke med Sved og Blod søge at løse den Grund han havde saa kier?

Bernhard. Vist Henrik! det skal du, og hvad dit er, vil blive dit. I en god Sag skiænker Gud os megen Styrke. Det har jeg ofte erfaret i Verden. Men at du just i Velskland vil finde dine Ønskers Opfyldelse, derom tvivler jeg meget.— Fyrster kan virkelig giøre meget got, og det bør de ogsaa, derfor ere de den kiere Guds Stadtholdere; men vil de det ogsaa altid? — De giør sig tilgode paa deres Silkepuder, og lader saa ham, der raader for alt, sørge for deres trængende Brødre. Og naar de nu ogsaa engang imellem udstrøe noget Got her paa Jorden, saa lader de det være sig ligegyldigt, i hvilken Jord, det falder; det er da hver-

ken

ken Lykke eller Velsignelse derved. Hør Henrik, det er vist sande Ord, som staae i vores hellige Bibel: Forlad dig ikke paa Fyrster, thi de ere Mennesker! — En sand Ven er lige saa meget værd som en Fyrste, og vel endnu meer, thi han giør os i Almindelighed saa meget Got, som der staaer i hans Magt, og det giør Fyrsten sielden. Derfor har jeg ofte sagt, og siger endnu: Den som har en Ven, han kan undvære Fyrsternes Gunst. Og den, som Himlen har kiær, lader den finde en Ven. — Veed du hvad Henrik, bliv du her hos mig, og lad Bernhard sørge for dig. Maaskee finder du hos ham, hvad du forgieves vilde have søgt i Velskland. Vi vil give os Tid. Du er endnu ung; du behøver ikke at ile. — Du skal see, Gud forlader dig ikke. — Ikke sandt Marthe! du vil være Henriks Moder? og du Friedlin! hans Broder?

Et saa tydeligt og glædefuldt Ja, som det hvormed Marthe og Friedlin besvarede den Gamles Spørgsmaal, udsige vel faa Brude for Alteret.

Da smeltede nu alle deres Hierter sammen i eet, og Bernhard lod den store Poka! fylde, for ret paa en festlig Maade at ende denne Aften.

"Naa Henrik!" sagde den Gamle, da han bragte ham den, "tyndt Blod, og et muntert Sind! Seer du, naar du eier disse, saa vil dine gode Forældre i Himmelen have engang saa megen Glæde af dig. Eller troer du, de saae heller, at du stedse sørger? Nei! jeg holder for, at de Salige ere da allersaligst, naar de, som de efterlod her i Verden, ere fromme og ved got Mod. Vær du det Henrik! til du oasaa engang skal herfra! — Siig mig, Broer! vil du blive hos mig? — Du skal være min Søn — Vi vil arbeide med hinanden, dele Medgang og Modgang til du naaer den Alder, at du kan forestaae din Eiendom; Og naar jeg da med Tiden lægger mig til Hvile, saa skal du være mit Huses Ven, og hielpe med Raad og Daad, saameget du kan. Siig mig, vil du det?"

Henrik under klare Glædes Taarer: "Om jeg vil? — O Bernhard! hvem var ikke gierne den ringeste blant eders Folk! lad mig være det, og jeg forlanger aldrig at see Velskland."

Endnu et Haandslag, og Akkorden var sluttet. Ingen af dem fortrød i Fremtiden at have indgaaet den.

Henrik

Henrik fik sine Forretninger, og udrettede alt saaledes, at han altid overtraf Bernhards Forventninger. Han var betænksom og flittig i al sin Gierning, og stræbte stedse efter at træde i Bernhards Fodspor. Ogsaa det troeste Blod flød i hans Aarer. Enhver Dag bandt ham nøiere til Bernhard, og efter kort Tids Forløb tænkte man ikke meer paa, at Henrik var en Fremmed i Huset. Sorgen forsvandt af hans Barm, og man saae atter Roe og Munterhed tegnet i hans Aasyn. Kun Tanken om hans hensovne Forældre kunde nu og da indhylle hans unge Tinding i en tungsindig Skye, hvilken dog Fader Bernhard stedse vidste at fordele, ved Erindringen om deres glade Møde engang i det bedre Liv.

Sommeren forløb, og Høsten fyldte Bernhards Stænge og Lave med hundredfold Velsignelse. De huuslige Forretninger vare ordnede, og gik deres Gang, og Fader Bernhard kunde nu foretage sig smaa Reiser, som han altid paa denne Aarets Tid pleiede. Derfor bad han Marthe at holde hans hvide Tværsæk til Rede, og at fylde den med alt, hvad som hørte til Livets Nødtørft og Næring. Han selv børstede sin Reisekiole, beit-

sede sin Tornekiæp, og lavede sig til at vandre. Hvorhen han denne Gang vilde, vidste ingen. Det var saa hans Maade ikke at tale meget om sit Forehavende, før det var bragt til Ende.

Børn! sagde han paa en skion Morgen, Gud skiænke jer Helbred! Tager Ild og Lys i Agt! Lever fredelig med hinanden; Glemmer ikke at bede, og passer mig vel paa mine Kreature. Om Gud vil, saa sees vi igien om sex Dage. Og derpaa gik Reisen for sig over Gotthard. Henrik og Friedlin havde Tilladelse at følge ham et Stykke paa Veien.

Marthe bad imidlertid, at Gud vilde bevare Bernhard for Farer, og lade ham komme sund og uskadt hiem igien; hun giettede baade frem og tilbage, hvor han vel kunde være reist hen? men fik det dog ikke at vide, før den syvende Dag, da Bernhard atter kom tilbage til Erlheim, og betroede sin bekymrede Kone hans Reises Udfald som en Hemmelighed. Begge vare fornøiede derover, og det hele Huus med dem.

Arbeide og mangfoldige huuslige Glæder fordreve den desuden hurtig bortilende Tid, saa snart, at Henrik neppe vilde troe, da Bernhard fortalte ham, at det nu just var tre Aar siden han havde

fundet

fundet ham ved Jakobsbronden. Hvad gielder det? sagde han, at du ikke fortryder, du blev under mit Tag? — Seer du det, Trevne! den Gang vilde du ikke følge mig.

Henrik. O kiære Bernhard! jeg vidste jo ikke, at I var saa god, og at jeg i eder vilde finde en Fader. Men skulle det ogsaa virkelig være tre Aar?

Bernhard. Fulde tre Aar! — Tiden gaaer hastig! derfor mener jeg ogsaa, at naar et Menneske vil giøre Got, saa maa han ikke dvæle, især om Alderen allerede har skiult hans Isse med Snee. Kraft og Forstand tage ofte hurtig af, og det er da slemt, om den gode Villie endnu har for meget til Rest. — Hør, Henrik! du har tient mig troe, og det er, som Gud for din Skyld havde velsignet mig dobbelt. Du har foraarsaget mig megen Glæde, thi du er brav, og der slaaer et got Hierte i din Barm. Bevar det Henrik, saa vil Gud velsigne dig din hele Livstid. Giv mig Haanden derpaa, at du vil blive brav. — Henrik giorde det, og trykte begge Bernhards Hænder fast til sit Bryst.

Alle kunde nu læse i Faderens Aasyn, at herpaa vilde følge noget sørgeligt, og Bernhard taug

en Tidslang. Endelig blev han meget bevæget ved: "Henrik! kiære Henrik! — om du var skaaren ud af mit eget Hierte, saa kunde jeg ikke elske dig høiere end nu; derfor saae jeg ogsaa gierne, at du kunde blive hos mig til min Time kommer; — men — det gaaer ikke an! — du maa bort!„ — O hvilken en Graad der blev i Huset, da Faderen havde udtalt dette Ord! — Selv Bernhard maatte tørre sine Øine, saa ont giorde det ham, da han saaledes saae den arme Henrik for sig. Bleg og skiælvende stod han der liig Espeløvet, som bevæges af Vinden — "O Bernhard!„ begyndte han endelig, "hvad har jeg da giort, at I vil jage mig bort? — Siig mig det dog kun, jeg vil bede om Tilgivelse derfor! Straffer mig saa haart I vil, men udstød mig ikke af eders Huus, jeg maatte ellers troe, at jeg og var udstødt af Himmelen.„

"Nei min Søn!„ sagde Bernhard, og indsluttede ham i sine Arme, "det var ikke saa ont meent! du har ikke forseet dig. Men seer du! jeg gav dig mit Løvte, snart og sikkert at bringe dig til dine Ønskers Maal, naar du vilde blive hos mig, og opgive din Reise til Velskland — og det var en ærlig Sveitzers Løvte! — Nu maa jeg

opfylde

opfylde det. — Du er ved Maalet! Din Eiendom er indløst. Nu har du Marv i Knoklerne, maa altsaa hen at dyrke din egen Jord. Den nødvendige Besætning staaer færdig, og der, den gamle brave Hans, den som du blant alle mine Karle holdt meest af, vil drage med dig, tiene dig med Raad og Daad, og ikke forlade dig saalænge han lever — Endnu otte Dage bliver du hos mig, og naar de ere forløbne, saa drag bort i Fred, og glem aldrig vores Kierlighed og Venskab. — Bekymre dig ikke videre om, hvad jeg har giort for dig, jeg giorde det som Guds Huusholder, som din Skyldner og Fader; thi du var from, tiente mig, og elskte mig som en Søn. — Bliv en Broder for min Friedlin. Og naar Gud engang velsigner dig, saa deel med dine Brødre som trænge; det vil giøre dig Nydelsen af din Eiendom sød — Arbeid brav! og beed flittig! og sørg paa denne Maade, baade for Liv og Siel. Det vil stedse give dig got Mod; det største Gode alle Mennesker tragte efter.,,

Saa varmt og trofast formanede Fader Bernhard Henrik lige til Afskeedstimens Komme, som var for alle et smerteligt Øieblik. — Tale kunde

Henrik ikke, men hans blege Ansigt, hans taaresulde Øie, og hans skiælvende Læbe, naar hans Blik mødte begge de Gamles, eller naar han hængte Friedlin om Halsen, forkyndede noksom den Sorg, som havde bemestret sig hans Hierte. Tale kunde han ikke, men da han nu tog Staven, og alt var færdig til Afreisen, da græd han Bernhards Haand saa vaad, som om han havde dyppet den i en Bæk. Hundrede Gange kaldte han ham sin Fader, og saae derved saa veemodig til Himmelen, som om han bad Gud at skiænke Bernhard et Kongerige. Dette følte den Gamle ganske, trykkede ham hiertelig til sit Bryst, og sagde: Far hen med Velsignelse! Det samme giorde ogsaa Marthe; men Friedlin drog en Dagreise med ham.

Efter Henriks Bortreise, var alting tomt og sørgeligt i Bernhards Huus, og Marthe og Friedlin græd mangen Dag over ham, indtil endelig Tiden forvandlede Smerten over hans Skilsmisse, til et roligt og varigt Minde om ham.

Bernhard, som i nogle Aar havde giort de fleste blant sine Høstreiser til Henriks Hiemstavn for at hielpe ham, og ordne alt for ham, vandrede

drede aarlig et par Gange til ham, og Friedlin tilbragte hele Maaneder hos ham. Da havde den gamle Fader nu stedse sin inderlige Glæde over Henriks Flid og hans gode Huusholdning; og han bragte nu ogsaa ofte et eller andet bleget eller stribet Stykke Toi, som Marthe havde vævet, med i sin Sæk, for dermed at forsyne den ny Huusholdning. Henrik kom derimod igien til Erlheim, og medbragte Nyt af hans Markfrugter og Havevexter.

Da Bernhard engang besøgte ham, førte Henrik ham iblant andet hen i en lille yndig Dal, hvor forskiellige unge Lindetræer vare plantede. "See Bernhard!" sagde den unge Landmand, "der planter jeg aarlig et Træ."

Bernhard. Nu! deraf kan med Tiden blive en Skov.

Henrik. Ja vist! — Og hvert Træe betyder da et lyksaligt, glædefuldt Aar, som jeg har eder at takke for. Hvad gielder det Fader Bernhard! det vil blive en hellig Lund? Mine Efterkommere skal sildig holde Hævd over den, og derved mindes eders Redelighed og Kierlighed.

Det er skeet. Naturen selv har skaanet Lunden. Tidens Strøm har ruydt omkring bortskyllet mange Gienstande, men Lunden grønnes endnu. Og Egnen hedder fra Henriks Tid af, Taknemmelighedens Dal, indtil den Dag i Dag.

Bernhards

Bernhards Død.

Da Bernhard havde levet firsindstive Aar paa Jorden, og vandret som en ærlig Mand for sin Gud, var han mæt af Livet; han længtes efter Roe — efter den lange Søvn, som vi jordiske Pilegrime alle engang skal sove, og hvis Drømme vi ikke kiende. Hans høire Haand kunde ikke undvære Staven; — alle hans Lemmer skielvede af Mathed. Det blev mørkt for hans Øine, og Alderdommens Snee hvilede paa hans Isse. Hans Dages Soel sank hurtigere, og det forekom ham ofte som han hørte det ringe til Hvile. Da tænkte han paa hiin Herre over Liv og Død, og lavede sig til at giøre Regnskab for sit her fuldendte Dagværk. — Da han nu saaledes sammenregnede sit tilbagelagte Livs Handlinger, saavidt han kunde mindes dem, og redelig adskilte de Gode fra de Onde, saa blev hans Facit for størstedelen rene

ægte

ægte Dyder, og hans Vildfarelser og Svagheder forholdte sig dertil, omtrent som tre til ti. O! hvor det styrkede hans gode, Gud hengivne Hierte; — hvor det giorde hans Hengang til Faderen let og frydefuld.

Man sige hvad man vil — en rolig salig Ende bliver dog den høieste Vinding — Ikke prægtige Slotte og Haver, ikke jordisk Hæder og jordiske Skatte, ikke Fyrstegunst og adelig Slægtskab, nei! alt dette kan ikke trøste os naar Døden byder os Schach! — Men Fred i Sielen, og Tillid til Gud — og vi forlade modige vort Sæde, og lave os til Reisen, naar Broder Hain kalder os — Kun endnu et hierteligt Kyß, og et varmt Haandtryk til vore tro Ledsagere i Livet, og da glade Farvel! til vi sees igien i vort fælles Fædreneland.

Som den flittige Landmand der skuer hen over modnende Agre, dem han giødede med sin Sved, og pleiede med sine Hænder; som han inderlig glæder sig, naar nu Aftenvinden suser hen igiennem de tæt paa hinanden staaende Vipper, og Tanken om den forestaaende Høst foraarsager, at han forglemmer alle sine Sorger og Møier — saa skuede Fader Bernhard tilbage paa sit firsindstiveaarige

Liv,

Liv, og tænkte paa den tilstundende Løn. Sød, over al Beskrivelse sød, var ham den Tanke, at have nyttet sine Brødre, at have gydet Trøst og Beroligelse i saa mangt et Hierte, og saa vidt han vidste, aldrig at have foraarsaget noget Menneske Lidelse, eller fremlokket en bekymringsfuld Taare af noget Øie. — En Tanke, som ved Livets Aften vel kun falder faa Fyrster ind — og neppe maaskee nogen, da Frederik den Eneste selv ei skal have kiendt den — Denne Bevidsthed meente Bernhard vilde vel være den eneste gode Anbefaling, som hisset vilde forskaffe ham rolige og glade Dage; thi alt det øvrige, hvoraf Menneskene herneden ere saa stolte, vilde vel neppe blive befunden ægte paa den himmelske Prøvesteen. — Og vi tilstaae, af vort ganske Hierte at være af samme Mening som vor Bernhard, og troe os fast overtydede om, at virksom Menneskekierlighed er den eneste Ager, paa hvilken Hveden opvoxer til himmelsk Manna; omendskiønt den største Deel af Zions Vægtere forbigaae denne gyldne Sandhed med Taushed, saasom denne Agers Dyrkning og Pleie vilde blive en besværlig, ægte Viisdom og rene Exempler krævende Handling; da derimod Hiertets Sønderknuselse

med

med de guddommelige Loves Hammer, og dets Giennemborelse med den evige Retfærdigheds straffende Sværd, er det letteste og meest flydende Snikfnak, som det theologiske Haandværk kan frembringe, og som det usleste, af den sunde Fornuft stedmoderlig begavede Hoved i alle Tilfælde gierne er voxent.

Omendskiønt Fader Bernhard havde overdraget sine huuslige Forretninger til Friedlin, anordnet alt som han ønskede, og for størstedelen sagt Jordens Glæder Farvel, saa var han dog ikke saa narrisk findet, at han ansaae Jorden for en Jammerdal og Tugthuus for Sielen, hvor ret Kors og Bodsange havde hiemme. Mangen Nattergal havde fløitet ham Glæde i Sielen; mangen Lærke havde ved sin hvirvlende Sang forsødet ham hans Møie, naar han i sit Ansigtes Sved pløiede sin Ager. Han havde selv tillige med sin Marthe vel over tusinde Gange, ret af Sielens Inderste siunget den skiønne Sang: Nu takker alle Gud! — især, naar det sidste Læs af en velsignet Høst blev indkiørt i Laden, eller den sidste duftende Høestak var opreist. Ei heller havde han kundet holde sig fra, ofte at fælde Glædes Taarer, naar han i Foraaret overalt saae tusindfold Velsignelse at fremblomstre

blomstre af Jordens moderlige Skiød, her Birkens yndige Sommerklædning, og hist Engens allerede stukne Teppe at grønnes. — En Verden — i hvilken hver Aarets Maaned har sine egne glade Optrin, og hvor der endnu fandtes tro, elskværdige Hustruer som hans Marthe, og, i det mindste nogle retsindige Venner, med hvilke man kunde og torde dele Kummer og Glæde. — En Verden, hvor Gud stundom giver os Leilighed til at understøtte Andre med Raad og Daad; hvor han daglig udbreder sin skiønne Natur for os, for uophørlig at forngie os med dens utallige Skuespil; en Verden, i hvilken man har saa hyppige Aarsager at synge: "Nu takker alle Gud!,, en saadan Verden er det umueligt med sund Forstand og Hierte, at holde for en Jammerdal; ham havde den (det maatte han ved sin Henfart selv tilstaae) stedse været en yndig Guds Have, hvor han daglig havde forefundet de skiønneste Blomstre; og om der end mellemstunder havde herskET Storm og Uveir, saa havde han dog tydelig merket, at alle derefter plukkede Blomstre havde desto sødere, og mere styrkende Lugt; ja! han kunde dyrt bekræfte, at Jorden var ham ved hans Livs Aften endnu lige saa kiær,

som

som ved dets Morgen, da han blant alle dens Skatte ikke havde kiendt eller ønsket sig andre, end en Kiephest og en Top. — Derfor pleiede han ogsaa dagligen med inderlig Velbehag, at vandre om ved sin Kiep i den frie Natur, og snart, som om det var for sidste Gang, at betragte den pragtfulde bestiernede Hvælving, snart at beundre de uhyre mod Himlen optaarnede Fieldstrækninger, som allevegne omgrændsede hans Blik. Det maa dog være en stor Bygmester, tænkte han ved sig selv, som saaledes kan skabe, ordne, og vedligeholde alting. — Hvor de klare Stierner flimre, og svæve deroven! — Deres Lys er endnu stedse ligesaa klart for os, som det var for vore Fædre. — Endnu stedse skinner Solen saa velsignende, som den skinnede for Adam. — Endnu stedse bestraaler Maanen den eensomme Vandrers Skridt. Endnu stedse indbyder Kilden den udmattede Plovmand til Qvægelse.— Hvor dog Alt, hvad den Algode skabte, vedvarer!

Hvorledes Bernhard? Hvorledes? Alt skulle vedvare? — Og du har dog saa ofte seet, at Stormen har giennempidsket din Lindeskov, og jaget Løvet igiennem Stubbene! — Du har hiulpet til at nedsænke saa mangen trofast Ven i den kiøle Bo-

lig,

lig, og tillige med ham tusinde Glæder, som nu for evig ere borte! — Du føler at dit eget Huus bliver meer og meer brøstfældigt, og truer at styrte ind, og taler endnu om Varighed herneden?

Nei! Bernhard, ikke alt under Solen har Bestandighed. Varighed og Forgiængelighed har den Evige særdeles viselig anordnet i sin uendelige Huusholdning. Han maa vel kiende dets Nytte. — Lad Lindens Løv bortvistes! forynget vil det atter fremspire. Lad din Ungdoms Ven slumre! den som slumrer, han hviler, og venter paa Opvækkelsens Time. Opvækkelsen? — Det maa vel være en skiøn, sød Opvækkelse! — Naar man løsgiort fra det jordiske Liv, kan med ubedrøvet Blik skue Millioner ny Verker af den Evige, som man her ikke kiendte, ikke ahnede! og som vel maa være tusinde Gange skiønnere, end de, som omgive os herneden. — Og naar man nu saaledes begynder sit ny Dagverk med fornyede Kræfter, og alting lykkes saa vel, at enhver glædes derover — O Bernhard det maa være en sød Opvækkelse! — læg dig derfor nu rolig hen at sove, gamle graa Broder! — han som skabte dig til at vaage, vil vist ikke lade dig sove, og bortdrømme de sødeste Glæder. — Og —

om du nu ogsaa hensov, den lange endeløse Søvn — saa har du dog havt mangen god Dag! — Intet rører den Sovende meer! — Hvo som ved Dagen intet ont begik, med ham har det mod Aftenen ingen Nød. — Med et let Hierte legger han sig paa sit Leie, tænker endnu engang paa de forsvundne Timer, og — sover ind. — Hvad det Tilkommende angaaer, derfor lad Gud raade!

Skulde maaskee nogle ærede Læsere ryste paa Hovedet over vores Bernhard, og ikke kunde begribe, hvorledes den romantiske Mand saaledes kunde philosophere, saa ere vi særdeles villige til paa beste muelige Maade at opløse dem dette Problem, og at vise dem en Vei, som ufeilbar enhver Jordborger, han være Kristen eller Muselmand, Bonze eller Rabbiner-Discipel, født paa Otahiti eller i Europas mest oplyste Provinds, enhver, som allene har sund Forstand, til den reneste Sandheds Kilde, den ægteste Livets Philosophie, og paa hvilken Fader Bernhard ogsaa opnaede den; man behage allene, under Livets Philosophie, siden nu engang dette høie Udtryk er undsluppet os, at forstaae hiin rene Viisdom, som lærer os rigtig at tænke os vor Tilværelses store Formaal — Lyksalighed,

og

og sikkert at finde de beste Midler til at opnaae dette Øiemeed. — Det er Banen for fornuftig Selvtænkning over egne Iagttagelser.

Vi veed vel, at vi hermed ikke have sagt noget nyt, men henviist vore Læsere paa en for længe siden almindelig bekiendt Landevei; men vi veed ogsaa, at denne Vei, uagtet de mange Fakler som i vore Tider ere antændte paa den, er saa tom for Vandrere, at man neppe kan holde den for en Landevei. Paa den forhvervede Bernhard sig den sin Siæls og Hiertes store Rigdom, der giør ham saa stor, saa elskværdig, saa uforglemmelig i vore Øine. Og nu, enhver som har Lyst ryste kun paa Hovedet over denne vor Philosoph, men han haabe ikke, at vi for hans Skyld skulde giøre os skyldige i den mindste Afvigelse fra hans Endes Skildring. Han tage til takke med vor Compliment, og tillade os at fremlegge vort Malerie for Venner af Eftertænksomhed.

Da nu Tidenden om Bernhards forestaaende Ende udbredte sig i de omliggende Egne, saa græd enhver som kiendte ham, fra Oldingen til Barnet; enhver vilde endnu engang see ham; enhver endnu engang før hans Død trykke hans vel-

giørende Haand, og høre et Tankesprog af hans Mund — Man tilstod eenstemmigen, at Jorden aldrig meer vilde frembringe saadan Bernhard — Enhver vidste en besynderlig god Gierning at fortælle om ham; hvorledes han havde hiulpet denne, givet hiin gode Raad, advaret een, forbedret en anden, og giort Folk i hundrede Tal lykkelige paa forskiellige Maader.

Hele Skarer begave sig paa Veien, for at besøge ham i Erlheim, og han modtog dem alle med en siensynlig inderlig Glæde. "Værer mig velkomne Naboer!„ raabte han dem i møde: "Det er mig kiært, at jeg endnu engang seer eder — mit Timeglas vil snart være udrunden.„

Iblant disse vare adskillige blant hans Skyldnere; disse erholdte for største Delen deres Beviser tilbage, med denne Underskrift: "Til Takke betalt.„ — Hvorledes dette overraskede dem, lader sig ikke beskrive — De stode der, og beskuede snart Beviserne, og snart den Mand, der var saa utrættelig i at giøre Vel; — næsten ingen blant dem kunde tale. —

"Lad det være got Børn,„ sagde Bernhard, "dersom I bifalder min Handling, saa gaaer en-

gang

gang hen, om I formaaer det, og giører ligesaa, og beder for mig, at ogsaa jeg kan finde mine Beviser qvitterede i Himlen. — Naboer! — om jeg mod min Villie har giort een eller anden iblant eder noget imod, saa tilgiver mig, og lader mig tage den Trøst med mig i Graven, at I ere mine Venner; vil I det?„ — Dette trængte den Gamle dybt, dybt ind i Sielen, og ingen kunde holde sig for Taarer. — Efter en lang Pause traadte endelig een af dem frem, og sagde: "Gode Fader Bernhard! hvem har I vel i eders Liv fornærmet? — hvilken blant eders Bekiendtere har I ikke beviist noget Got? — hvo skal altsaa tilgive eder? Meget Bernhard! have vi at takke eder for, men intet at tilgive eder! — Himlen maa vide hvorledes det er! — Alle havde vi saa meget at sige eder, og nu staae vi her som arme Syndere, og kan ikke bringe et Ord fra Hiertet; det er, som der laae Blye paa vore Tunger — Vi blive alle eders Skyldnere Bernhard! Gammel og Ung — Gud maa betale for os, vi kan ikke!„ — "Lad saa være Naboe,„ faldt Bernhard ham ind i Talen, "lad saa være!„ — "Nei Bernhard!„ blev Taleren ved, "beviis mig dog den Velvillighed,

at lade mig tale. Jeg veed vel, at Ord betale ingen god Gierning, men Hiertet faaer dog Luft, man bliver saa let derved — I har giort meget Got paa Jorden, Fader! det veed han best, som boer i Himlen, og for hvilken alting er bekiendt. — Tænk kun, hvor mange Siele I har standset paa deres onde Veie, og igien tilvendt Himlen! — Tænk, hvor mangen Huusholdning der ved eder er kommen i Veiret, hvor før Jammer og Veeklager boede! tænk kun, hvad I har giort af mig! — Hvilken slet Kristen, hvilken ond Mand, hvilken haard Fader uden Samvittighed jeg før var! — Hvorledes jeg da var kied af mit Liv! — havde ingensteds Rolighed, rendte altid saa vild og vranten omkring, som om en ond Aand forfulgte mig! — Hvorledes jeg da ofte sukkede over min Tilstand, og ønskede Døden, uden at tænke paa, at jeg selv var Skyld i alting! — Og hvorledes I da saa vennehuld kom til mig, saa hiertelig formanede og bad mig, at forandre mit Sindelav, at jeg maatte skamme mig som en Pog, og gaae i mig selv; — hvorledes I da saa broderlig styrkede mig i min begyndte Bedring, at jeg ikke atter skulde vende om! — O! Bernhard, I har sikkert

paa

paa mig allene allerede fortient den evige Salighed! — Naar jeg nu efter fuldbragt Arbeid saaledes sidder for min Dør, og med et roligt Hierte seer op til Himlen, og mine Børn, der ellers løb for mig som for en Rasende, hænge sig om mine Knæ, vise mig Kiertegn, og lege med mit Haar; og min retskafne Kone, der før nød saa glade Dage ved min Side, slynger sin tro Arm om min Hals, og tørrer Dagens Sved af min Pande, og jeg da ingen Ende veed paa min Salighed — o Bernhard! da ønskede jeg, at I kunde see mig i Øiet, i Hiertet, og glæde eder over eders Verk. Der ligger ingen Ord deri, men Tak og Bøn for eder kan jeg dog vel kalde det, hvad jeg da saaledes føler i det Inderste. — Og mine Børn, Bernhard, o de beder sikkert ingen Aftenbøn meer, uden at tænke paa eder.„

Ved denne Tale havde Bernhard skiult sit Ansigt med begge Hænder, og inderlig dyb Rørelse tillod ham ikke at tale. Han rækkede Naboen Haanden, trykkede hans Haand taus, men med et Blik, som røber den retskafne Mands hele Ærlighed og varmeste Taknemmelighed.

Blant Naboerne var og en Enke med hendes tre Børn, som Bernhard siden hendes Mands Død redelig havde understøttet. — Nedsænkt i stille Kummer saae den stakkels Kone nu hendes eneste sidste Støtte synke. — Havde den Mand, tænkte hun, levet endnu nogen Tid, saa havde det ingen Nød havt med dine Børn. Men hvad skal der nu blive af dem — og hvad af mig! — Ach! hans Lade havde altid ogsaa Korn for mig; — hans Hiord gav ogsaa mig Uld; — hans glade Høitider havde jeg og mine Børn ogsaa Deel i! — Og alt det er nu forbi, saasnart den Velgiørende lukker sine Øine! —

Neppe blev Bernhard Konen vaer, og læste hendes Siels Bekymring paa hendes Ansigt, saa raabte han til hende: "Vær rolig, Margrete, og uden Bekymring. Bliv from, og lad eders Børn ikke fordærves. — Arbeid, saa meget I kan, og hvad som da endnu mangler eder til eders Udkomme, kræv det af min Søn. Ikke sandt, Friedlin, du vil aldrig nægte hende din Hielp? — Friedlin lovede det høitidelig, og tog alle de tilstædeværende Naboer til Vidne paa sit Løvte. —

Med

Med Solens Nedgang vendte Bernhards bedrøvede Venner hiem igien, og saa kunde trøste sig over hans nær forestaaende Bortgang. Med ham døde ineget for dem! — Om ogsaa Friedlin blev igien en god Naboe, en virksom Ven, — en erfaren Raadgiver, en Mand af saa prøvet Viisdom og Dyd, som Bernhard, var han dog endnu ikke. — Vel havde han af sin Fader faaet en Opdragelse, som saa Fædre giver deres Sønner, og han søgte i Gierningen at blive Bernhard liig i meer end een Henseende, men — han var ung! — Og hvad er Ynglingens Dyd? — en spæd Foraarsblomst, hvis Blade den letteste Storm formaaer at bortviste. — Ham forestod endnu den store, vovelige Kamp med sine Lidenskaber, i hvilken saa mange unge Mennesker bukke under, saa faa bære Seieren derfra! — Og var det vel uden for al Tvivl, at Friedlin hørte til disse faa, og at hans fremspirende Ungdoms Godhed skulde hærdes til mandig Dyd? — Ach hvor mange troede ikke det! — stolede stolt paa sine Kræfter, drog modig ud, at bestaae i Kampen, — og — vendte tilbage igien som ynkværdige Slaver!

Fædre, Fædre! ved den beste, omhyggeligste Opdragelse, I give eders Børn, sætte I dog virkelig kun i Lotteriet. — Blant flere Tusende vinder altid kun Een det store Lod, at see sin Søn blive en vakker Mand. — Men det er dog viist og got, for dette Haabs Skyld at have vovet Indsatsen; thi hvo der ikke sætter i, kan jo aldeles ikke vente Gevinsten. —

Med Bernhard bortdøde megen Glæde, megen Trøst af Egnen, det var unægteligt, det følte fuldkommen, hvo der kunde rose sig af Bernhards Bekiendtskab, og havde moden Overlæg. Hvad Under altsaa, at den Efterretning, han skal døe, foraarsagede Sorg overalt i Naboelavet? — Døer en Fyrste, som var intet videre end Fyrste, hvad giør det til Sagen? — Et Hofkreatur? en Prælat? en Domherre? — hvor snart er den Skade erstattet! — Men en Ven? — en retskaffen Mand? — hvo erstatter os ham? —

Da Henrik, som, opfordret ved sørgelige Ahnelser, paa nogen Tid ofte havde vandret til Erlheim, mærkede, at Fader Bernhard nu snart vilde lægge sig til Rolighed, veeg han ikke mere fra hans Side. Han havde ingen Roe i sit Huus, og ethvert

hvert Ord af den hendøende Olding var ham dyrebart.

En skiøn Dag i Juli Maaned bad Bernhard: "man skulde dog endnu engang bringe ham paa hans Yndlingsplads, hvor han havde helliget saa mange Timer i sit Liv til stille Eftertanke, selskabelige Glæder, ofte ogsaa til Bønnen.„ — Det var en yndig Birkehøi, der ikke havde sin Lige, saa skiøn, saa nydelig var den. Fra Bernhards Bolig slyngede sig en blød Græsstie giennem Buskene jevnt op til den, og dens vestlige Fod strakte sig ned i en stor Eng, som i mangfoldige Bugter blev giennemskaaren af forskiellige klare Bække. Til venstre var en deilig Søe, hvorpaa de hvide Svaner seglede pyntelig frem, og Skove, Høie og Bierge dækkede dens øvrige Grændser. Paa Toppen af Høien var af Bernhards tidligste Forfædre plantet nogle mørke, majestætiske Fyrretræer, og under disse havde han selv lagt en Halvcirkel af Græstørv til Hvilested for sig og sine Venner. — Her paa denne afsides Plads, i den rene Naturs Favn, var Aandedrættet dobbelt oplivende, aabnede Hiertet sig lettere for en Ven; her var Haandtrykket saa varmt, saa broderligt! — giensidig

Deel-

Deeltagelse ved glade Tildragelser saa hiertelig! Trøst i Lidelser saa styrkende! kort! Kierlighed og Venskab saa uudsigelig sød! — Og var man overladt til sig selv, saa tillod den hellige høitidelige Stilhed rundt om den meest uforstyrrede Eftertanke; og — et Blik paa Verdens store Bygmesters mangfoldige, pragtfulde Værker, vækkede da de meest ophøiede og trøstrigeste Betragtninger i Tænkerens Siel. — Her var det, hvor Fader Bernhard vilde sige Verden god Nat. — Henrik og Friedlin ledsagede ham, og nedbøiet fulgte Marthe bag efter. — Hun klagede ikke høit over det Slag, som truede hende, men indvortes, stille Kummer tørrede Livsvædskerne af alle hendes Nerver. O hun var saa gierne gaaet i Forveien for sin Bernhard! — havde saa gierne drukket Dødens Kalk for ham! — men — det var forgieves! — Hun skulde følge ham, saa vilde han, som tæller Sanden i de Dødeliges Timeglas. —

Da Oldingen havde besteget Høien, qvægede han sig endnu engang ved Synet af den fortryllende Egn, og sad da en Stund i stum Betragtning. Endelig blottede han sit sølvhvide Hoved, saae til Himlen, og sagde: "Fader! endnu engang vil jeg

bøie

bøie disse Knæ for dig paa Jorden, folde disse bævende Hænder for dig, og bede til dig. Det er forbi, det skiønne salige Menneskeliv paa Jorden, det er forbi! Du vinker mig, Evige, du, som bød mig at være til. — Glad følger jeg dit Vink, — thi du er Fader! — O hvad var jeg, om jeg ikke kiendte dig! — Hvor vilde den nærmende Død komme mig til at skiælve, naar Tanken om din Viisdom og Kierlighed ikke trøstede mig! — Tak, Fader! reen, sand Tak bringer jeg dig endnu før min Bortgang for den hele Række af glade Dage, som du skienkede mig; men ogsaa for de mørke Timer, du sendte mig, til at giøre mig visere, og at styrke mig i det Gode. Tak for alle de Elskte, du gav mig til Selskab, i hvis Kreds jeg var saa lykkelig! — Tak for hver god Handling, som du værdigede mig at udøve, og hvortil du laante mig Forstand og Kræfter, for at lade mig tage Deel i den Glæde, du selv nyder. — Vel har jeg ikke altid været saa troe i mit Kald hernede, som jeg skulde have været! — vel har jeg ikke altid giort, hvad jeg formaaede! — Men lad mig finde Naade for dig, og und mig paa hiin Side dette jordiske Liv Leilighed til at indhænte, hvad jeg her forsømte.

Tak,

Tak, Fader, uudsigelig Tak være dig, at du ophøiede mig til den Værdighed, at kunne tænke dig; dig, som gav denne skiønne Verden Tilværelse og Orden; som skabte den flammende Soel paa Himmelen, saavelsom Sandskornet ved Havbredden! — som med stedsevarende Omhu regierer sine utællelige Skabninger, og leder deres Skiebnes Løb til det herligste Maal. O, hvo som kiender dig, af dine Værker kiender dig, han skielver ikke i Døden, thi du er Fader! — Lad alle mine Efterlevende, min Kone, min Søn, mine Venner være dig anbefalet, og ophold dem ved det Eneste, at de erkiende dig, have dig stedse for Øine, og ikke forfeile Veien til Himlen. Dog! de ere jo dine. Endogsaa uden min Bøn vil du ikke forlade dem! — Amen, Fader, Amen!„

Da han havde endt denne Bøn, reiste han sig op, samlede ny Kræfter, og vendte sig derpaa til sin Marthe, der med foldede Hænder sad ved hans Side, Hovedet nedsænkt i sin Barm, og formaaede ikke at fælde en Taare. "Gode fromme Kone!„ sagde han til hende, "vi maa skilles ad, — min Ende er nær; — belav dig paa, at høre mit Farvel. Ach, jeg veed det, det vil giøre dig ont! —

Men,

Men, den Eviggode, som forenede os her med hinanden til at være lykkelige, vil styrke dig, og igien lade os møde hinanden i Himlen. Da vil det være, som havde vi kun drømt vor Skilsmisse nu. — Hav Tak for din Taalmodighed, som du bar med mine Feil og Svagheder; Tak for din Troskab og Kierlighed, hvorved du vidste at krydre vor ægteskabelige Forening med paradisiske Glæder! — det ligger mig tungt paa Samvittigheden, Marthe, at jeg undertiden har bedrøvet dig, og ved Overilelse og Haardhed voldet dit gode Hierte Bekymringer; — det ligger mig tungt paa Samvittigheden! — og jeg vilde nu give meget til, at det var ugiort — men, gode Gud! mine Dage ere forbi — jeg kan ikke mere giøre det got! kan endnu kun bede dig, at give mig din Tilgivelse med paa Reisen! — See, Marthe, det er den sidste Bøn, jeg endnu har til dig her paa Jorden. Ikke sandt, du nægter mig den ikke?„

O Bernhard! raabte hun med den inderligste Bevægelse, i det hun sluttede ham i sine Arme, saa varmt, som havde det været paa Bryllupsdagen — jeg skal tilgive dig? — Dig — ved hvem jeg var saa agtet, indtil Misundelse lykkelig? —

O at jeg dog endnu een Gang halvtredsindstyve Aar kunde være din Kone, hvor gierne vilde jeg taale de overstandne mørke Timer dobbelt! — Den mindste Deel af dem, Bernhard, tilforladelig den mindste Deel af dem kom fra dig! — og disse vidste du altid tidobbelt at giengielde! — Lod mine Aar mig ikke haabe, at jeg ikke skulde længe overleve dig, saa var der nu ingen Trøst for mig i hele Verden! — Men at jeg snart skal følge efter dig, Bernhard, det — det er det eneste, som styrker mit Mod! —

Men det gik den gode Marthe, som alle Qvinder. Hun vidste at snakke meget om Trøst og Beroligelse ved hendes forestaaende Lidelser, og — var intet mindre end beroliget. — Hendes saa længe tilbageholdte Taarer brød frem i en voldsom Strøm, og det var en Jammer at see, hvor hun vred sine Hænder. — Ingen qvindelig Siel kan vel tage hende det ilde op, som veed, hvad det er, at være elsket af en retskaffen Mand, — og da at rives ud af hans Arme.

Marthe var en gammeldags Kone, aldeles ubekiendt med vor nuværende Dameverdens Sæder! — Overdaadighed og Vellyst, som i vor høitpriste

Tids-

Tidsalder utøilet iler fra Marmorsahlene ned i Hytterne, og fra Hoved- og Residentsstæder raser giennem Provindserne, her styrter de meest glimrende Huse i Støvet, hisset sønderriver den ægteskabelige Troskabs helligste Baand! — Her henkaste Fædre i Skiændselens skiulte Templer, hisset Mødre paa de yppige Glæders offentlige Skuepladse, imedens deres skrantne Børn af ryggesløse Slaver smeddes til de samme skiændige Lænker, i hvilke deres forblindede Fædre og Mødre saa ustandset ile hen til Fordærvelse! — Overdaadighed og Vellyst havde dengang endnu ikke saa almindelig udstrakt sin Magt over vort Fædreland, — endnu ikke saa aldeles lagt Tydsklands frie, stolte Sønner og Døttre under Aaget! — Deres Navne blev neppe nævnet i de større Stæder; de lykkelige Landboere kiendte ikke engang disse. — Dengang stræbte Konerne endnu at være det, de efter Guds Hensigt skulde være! — og Marthe var det ganske! — I Uskyld og Sædelighed havde hun henlevet sin Ungdom, og helliget sine Pigeaar til Arbeid og tilladt Ungdoms Munterhed! hendes hele Medgivt, da Bernhard beilede til hende, bestod — i et uforderet Hierte, de nødvendigste Fruentimmerkund-

skaber og Dueligheder, og i en kiøn Summa — af gode Egenskaber, som indgyde og vedligeholde Agtelse og Kierlighed. — Hun elskede sin Bernhard saa troe, saa inderlig, som havde han været den eneste Mand under Solen. — Kun i ham søgte og fandt hun hendes Ven, hendes Fortrolige, hendes Raadgiver og Ledsager. Uden for ham, var hende den hele mandlige Verden som slet ikke til. Feilede Bernhard hende, saa feilede hende Alt; hvilede han i hendes Arm, saa havde hun ikke byttet med den lykkeligste Dronning! — Hvad hun vilde, maatte Bernhard i Forveien have billiget; hvad han forkastede, hørte hun op at begiere. — Saaledes havde hun hele halvtredsindstyve Aar været den troeste beste Kone; — og saadan en Kone gaaer det til Hierte, naar hendes Livs Ledsager skal røves hende! — "Lad mig kun græde, Børn!" sagde hun: "Med min Bernhards Liv har jo alle mine Glæder Ende!"

Marthe! raabte Oldingen, og trykkede hende tæt til sit Hierte: Marthe! at du efter halvtredsindstyve Aar endnu elsker mig ligesaa hiertelig, som ved vort Ægteskabs Begyndelse, det er, næst min gode Samvittighed, for mig den blødeste Hovedpude,

pude, hvorpaa Søvnen i Kisten vil blive mig meget sød! — Lev vel, gode Kone, lev vel! — Deroppe, hvor alting varer, see, og elske vi hinanden evig!

Friedlins Smerte havde ingen Grændser! thi han mistede en Fader, som havde saa sin Lige; som han ikke allene havde at takke for sit Liv, men og for den store Kunst, viselig at nytte det. Uden denne Fader syntes Verden ham at have langt mindre Værd, end den hidindtil havde havt for ham; — og Fremtiden syntes ham saa øde og saa sørgelig, at han ogsaa gierne havde henslumret den i Graven. — Den mandigere stærkere Henrik forsøgte vel, med al mulig Veltalenhed at indgive sin Friedlin Mod, men — Himmel! — naar Taarene trille ned over Ansigtet paa den Trøstende selv, naar hans Fatning kun er fremkunstlet, og den inderligste Kummer viser sig af hver Bevægelse og Mine, hvad kan Veltalenhed da virke?

"Har du kiendt min Fader, Henrik?,, — spurgte den bedrøvede Søn — "har du kiendt ham? — veed du, hvad det er at døe — evig at skilles fra den meest elskede Fader? — veed du det? — og vil trøste mig?,,

Da stod Trøsteren der, som havde han taabt Mælet.

Fader Bernhard saae den Kamp, begge havde at kiempe, samlede endnu engang Resten af sine Kræfter, og talede til dem følgende: "Børn, det bliver en skiøn Aften i Aften. See, hvor Himlen allevegne er saa klar, og Luften saa stille! — Lad os blive her hos hinanden, at jeg endnu engang seer Himlens Pragt, naar Natten leirer sig om vore Hytter. — Men rækker mig endnu et Bæger Viin. Hvo veed, vi drikker da vel ingen flere med hinanden.„

Friedlin besørgede Viin, Bernhard qvægede sig ved denne Himlens velgiørende Gave, og sagde da:

Sætter eder her omkring mig, Børn; jeg vil endnu fortælle eder en Historie.

"Der var engang en Mand, han levede langt fra sit Fædreland, i fremmede Lande, thi hans kloge Fader vilde, at han i fierne Lande skulde samle sig nyttige Erfaringer, ved samme blive klog, og stifte Nytte blant andre Mennesker, siden han ellers ikke vilde have giort sin Familie hverken Ære eller Fornøielse. — Desuden havde han den Befaling, ikke at komme tilbage til sit Fædreland igien, førend

end hans Fader vilde give ham udtrykkelig Tilladelse dertil. Denne Mand fandt sig fornøiet udenlands; han giftede sig, avlede en Søn, fik nogle Venner, og levede lang Tid glad og lykkelig i denne fortrolige Kreds! Hans inderligste Ønske var, at hans Faders Befaling, at vende tilbage til Fædrelandet, maatte udeblive saa længe, til hans Søn var bleven voxen, udrustet med Forstand, og istand til, at styre sig selv i Verden, og at sørge for sin Lykke. Dette Ønske blev opfyldt. Sønnen blev stor og klog, og kunde undvære den faderlige Veiledning. — Imidlertid var Manden bleven til Alders, og Alderens Besværligheder begyndte stærkt at trykke ham, saa at han næsten ikke mere kunde tage Deel i nogen Glæde. Dette giorde Sønnen meget ont, og han ønskede ofte, at kunde skaffe sin Fader gladere Dage. — Det kan du ikke, sagde da Manden stedse; men jeg har en Fader, der elsker mig meget, og som er en mægtig Konge over et stort Rige, han kan! — Men hvorfor giør han det da ikke, naar han elsker eder saa høit? — spurgte Sønnen. Derfor, svarede Faderen, fordi jeg maatte reise til ham, i hans skiønne Land, og forlade dig, hvorover du vilde græde og klage. —

Men vilde du trøste dig over min Skilsmisse, og ikke knurre imod min Fader, saa vilde han snart tage mig til sig, og lade mig blive endnu langt lykkeligere, end jeg her har været. — Vist nok lod jeg dig gierne reise med mig, men — det kommer ikke an paa mig, men paa min Faders Tilladelse, for hvem du giennem en Række af Aar maa bevise, at du er retskaffen, og hvis Kierlighed du i Forveien maa erhverve dig, men ikke kan erhverve dig paa anden Maade, end ved en Mængde gode ædle Handlinger. Giør du det, saa optager han dig ogsaa med Tiden i sit glade Rige, og da bliver vi altid sammen. — Ach, Fader! svarede den gode Søn, vel vil det giøre mig meget ont, naar I forlader mig, men dog vil jeg give mig tilfreds, naar jeg kun veed, at det gaaer eder vel. Sikkert skal jeg ogsaa følge de gode Lærdomme, I har givet mig, at I snart kan hente mig efter eder til eders elskte Fædreland. — Da sluttede den Gamle Sønnen i sine Arme, velsignede og kyssede ham for hans barnlige Kierlighed, og belavede sig da at tiltræde den forønskte Hiemreise. Kort derefter kom et Bud fra hans fædrene Rige, huld af Ansigt, og iført med kostelige Klæder, han sagde: Kongen, eders

Fader

Fader og Herre, lader eder naadigst indbyde, at vende tilbage til ham, for at hvile ud efter eders møisommelige Vandring, og med eders Brødre og Venner at glæde eder paa fædrene Marker. Eders Kone skal snart følge eder, men eders Søn, først ved en flereaarig Dyd og Retskaffenhed giøre sig værdig til sin fædrene Arv. — Derpaa sagde den Gamle Sine endnu et ømt Farvel, og vandrede da med det faderlige Sendebud Haand i Haand henover til sit Hiem. — Sønnen holdt Ord; — han blev og forblev en retskaffen Mand, og det samme Sendebud, som saa kierlig havde afhentet hans Fader, og snart derefter ogsaa hans Moder, hentede siden ogsaa, efter overstaaet Prøvetid, ham til det velsignede Kongerige. „

"Hvad tænker du nu om min Historie, Friedlin?„ blev Fader Bernhard ved.

Hvad jeg tænker, Fader, svarede Friedlin, og Taarene randt over hans Kinder, hvad jeg tænker? — At I er den retskafne Mand i Historien, at Gud er Kongen, og Døden hans Sendebud, og, at jeg vil blive og forblive den gode Søn, saa sandt Aftenstiernen blinker hist over Skoven! — Jeg vil ikke knurre, men sætte min Liid til Gud,

den store Konge, indtil han tager mig til sig. — Det er min Mening.

"Og tillige min Udtydning, og mit sidste Ønske, Friedlin, svarede Bernhard. Og du, Henrik, hvad tænker vel du over min Historie?,,

Min Mening har Friedlin sagt; sagde denne.

"Vel! blev Bernhard ved, saa giver mig eders Hænder. Glemmer ikke, at I her ere fremmede, og skulle reise til et langt skiønnere Fædreland. — Hænger ikke ved denne Verdens Gods, men sørger for Himlen! — Dig, Henrik, anbefaler jeg min Søn! — Dig, Friedlin, mine Fattige, og Gud min Siel! — Værer retskafne, Børn, og det gaae eder vel!,,

Saa meget havde Bernhard ikke i lang Tid anstrænget sig; næsten alle hans Kræfter bleve udtømmede ved denne Scene, der paa det hæftigste satte hans Siel i Bevægelse; men nu var det overstaaet. Længe havde det lagt ham paa Hierte, det sidste Farvel! thi han holdt det altid for en fornuftig Mands Pligt, at besørge sin Afskeed fra Sine endnu ved fuld Forstand; eengang forestod det ham dog, og naar han havde sagt god Nat endnu ved fuld Sands, saa, meente han, kunde man saa meget roligere sove ind.

Oldin-

Oldingen henledte nu Samtalen paa den pragtfulde Himmel, paa hvis blaa Hvelving Millioner straalende Stierner allerede trængte sig frem. Snart beundrede han med Sine den segeldannede Maanes blide Lys, snart den funklende Syvstierne, snart igien den glimrende Melkevei, som strakte sig langs det umaalelige Firmament. Da han nu paa saadan velgiørende Maade havde bragt dem tilbage fra hiin sørgelige Samtale, og ledet deres Eftertanke til Nattens Scener, sluttede han sin Samtale med disse Ord: "Ja, ja, Børn! — i Guds viide ubegrændsede Rige er alting skiønt! Ogsaa Natten er et Vidne paa hans Magt, Viisdom og Godhed! — Ogsaa Natten! Børn.„ — endnu en Stund eftertænkte han denne Tanke — saae endnu engang med den synligste Bevægelse mod Himlen — og bad da, man vilde bringe ham til Hvile, thi han behøvede den.

Da førte de to unge Mænd ham til sin Bolig, og lagde ham paa sit Leie, hvor han sank i en blid Slummer, hvoraf han ikke mere opvaagnede.

Saaledes døde Fader Bernhard! og vi ønske os og vore Læsere engang saadant Endeligt.

Hvo der havde kiendt ham, sørgede oprigtig for ham. — En lang Række af Mænd, Koner og Børn, som uden Indbydelse vare komne til hans Begravelse, fulgte hans Liig. Alle havde medbragt deres Psalmebøger, men ingen kunde synge, thi alle vare de sorrigfulde, — og alle græd de for Bernhard, og deres Graad kom fra Hiertet.

Hans Huusfolk vilde ikke lade sig trøste, og klagede høit for den Hensovede, der som Huusfader var saa god og omhyggelig, som Herre saa retfærdig og mild!

Marthe overlevede ham kun faa Maaneder. — De hvile begge ved Siden af hinanden i en mørk Lund under Græshøie. Forhen var rundt om Gravene plantet Roser, og nær ved Høiene var en Løvhytte af Geddeblad, tæt flettet, og helliget til Friedlins eensomme Betragtninger.

Sød er den retskafne Mands Roe, naar han efter fuldbragt Dagværk synker i Armene paa Søvnens Gud! — Ved Handlinger graver han sit Minde i de Efterlevendes Hierter — og Taarer — som den Redelige sildig endnu græder paa hans moosbegroede Høi, ere hans Livs Lovtaler!

Gud-

Gudinderne.

(Af Engels Philosoph für die Welt.)

Gudinderne for Viisdom og Kierlighed levede i bestandig Uenighed. Begge ønskede at udbrede deres Herredømme over hele Jorden: men den, der ofrede paa den enes Alter, kom sielden til den andens; han maatte først være kied af Venus's Tieneste, førend han forlod hende og opofrede sig til Minervas. Kun et og andet Sted fandtes en Dødelig, der upartisk ofrede til dem begge, og denne var altid, efter Minervas egen hemmelige Dom, den Viseste. Enhver af Gudinderne haabede, at vinde ham aldeles for sig, og enhver af dem overøste ham derfor med sine fuldkomneste Goder.

Midlertid hendte det sielden, at Gudindernes Iversyge kom til at bryde løs. De frygtede for at fortørne Fader Jupiter, der stedse slog Rynker paa sin ærværdige Pande, naar de smaaklamredes, Minerva, paa den ene Side, var et Foster af hans

Hierne,

Hierne, og mod dette Slags Afkom er Kierligheden meget om; Venus, paa den anden Side, havde stor Fordring paa hans Forbindtlighed. Hun havde skienket ham saa mangt et saligt Øieblik, hvori han glemte sin Majestæt, og belønnede sig for sine mange Regierings-Sorger, ligesom endnu blant os Jordens Guder belønne sig. Og hvilket mere ophøiet Exempel kunde de vel og følge, end Jupiters.

Almindeligen blev det altsaa imellem Gudinderne allene ved Øiekast, Spotterier og Hentydninger; kort ved alle de smaa Naalefegtninger, i hvilke Damerne ofte ridse hinanden dybere Saar, end naar Mandfolk slaas. Cytheres Gudinde var bedst faren derved. Minerva var for alvorlig, til ikke snart at falde fra den muntre til den philosopherende Tone: og naar da Apollo gabede ved hendes Soriter, saa Laurbærkrandsen om hans Pande ryste af Bevægelsen: naar Bacchus, lænende op til en Pille i Gudernes Sal, med Maven fremad og Armene hængende slappe, giennemsnorkede hele Salen: naar selv Jupiters Ørn slumrede paa Spidsen af det guddommelige Zepter i hiin yndige og maleriske Stilling, hvori Pindar besynger ham: saa begyndte den muntre

Venus

Venus med eet at spøge med sin Søn, eller og kastede sig ved sin sødede Vulkan, og forødte paa ham saa mange Kiertegn, foresnakkede ham saa mange søde Flauheder, trykkede saa mangt et ambrosisk Kys paa hans Kinder og Læber, at alt levede op igien, og ikke een eneste Gud mere laante Øret til Minervas Viisdom. Tidt vare alle nær ved at qvæles af Latter over den kiere Ægtemand, der tog alle disse Smigrerier for reent Alvor, og vidste for Glæde og inderlig Tilfredshed ei at fatte sig. Saadanne Optrin gik altid den gode Minerva nær til Hierte; og kun alt for gierne havde hun ofte brudt ud i de største Bitterheder, naar hun ikke endnu i rette Tid havde erindret sig, at hun var Viisdoms Gudinde.

Mit kiere Barn, hviskede ofte Jupiter til hende: jeg troede, det var din Fordeel, at du holdt Venskab med din Søster fra Cythere. Minerva indsaae det selv; men hun var angrebet fra en alt for øm Side, og maatte hver Dag have den samme Misfornøielse. Iversyge havde givet hendes Hierte et ulægeligt Saar. Hele Verden trængte sig med lydelig Støi frem til Venus's Alter; hende ofrede man stedse de første og skiønneste Frugter:

til

til Minervas Alter kom kun de, der ikke havde nok tilovers for at torde haabe Venus's Gunst, og Jupiters gode Datter fik saaledes kun, hvad de andre levnede hende. Omkring hins Alter flokkedes i Hobe blomstrende Ynglinge og smilende Piger; paa hendes Fester omringedes hun af den talrigste Vrimmel: i Minervas Helligdom stode kun faa kraftløse Oldinge og salmede Matroner, der møisomt kom listende frem ved Krykker, bragte Virak istedet for Offer, og lovede hendes Rige kun liden Tieneste. Sielden saae man en Yngling og endnu sieldnere en ung Pige. Kom engang en Mand eller en Yngling fra Kierligheds over til Viisdoms Tempel, fortrydelig over ikke at have naaet sit Ønske; saa var det med nødige langsomme Skridt, og med Øiet meer tilbage end fremad. Sielden feilede det, at han vendte om paa Halvveien. Blot et flygtigt Smil fra Gudinden, saa svandt al Utilfredshed, og han ilede endnu fyrigere tilbage. Endog blant de meest udlevede Gamle var kun faa, der tiente Minerva af Hiertet. De fleste søgte hendes Gunst for dog at have noget, da de ikke mere kunde nyde det, de ellers vist nok helst gad havt.

Engang

Engang da Minerva i stille Maanskin var steget ned til sin kiereste Yndling, for at benaade ham med sin hemmelige Indskydelse, og aabne hans Siels Øine for intellektuel Skiønheds salige Beskuelse, fandt hun sin Plads forud indtaget af Kierligheds Gudinden, og den alvorlige Vise i fuld Begreb med den endnu saligere Beskuelse af en sandselig Skiønhed. Hendes Fiendes nye Seier var alt for smertende, at hun kunde finde sig i den stiltiende. Fra dette Øieblik plagede hun den gode Venus med de meest krænkende Anmærkninger, og fandt ved de uskyldigste Leiligheder Anledning til Bitterhed.

Jupiter, betænkt paa at holde Fred i sit Olymp, troede at tæmme Minerva ved et vredt Blik, hvilket han udskiød under en rynket Pande og skrækkeligt sammentrukne Øienbryne; men forgieves! Endelig giorde han med en misfornøiet Tone en Anmærkning, som han troede var nok for en Viisdoms Gudinde: at saadanne Keglerier vare uanstændige for en Guddom.

O Jupiter, raabte Minerva, i det hun ved disse Ord foer til Side, siig mig: hvad er Guddom? jeg har alt længe intet rigtigt Begreb havt

der-

derom. Der ere de, hvis Templer række til Skyerne, hvis Altere brænde fra Soel til Soel, for hvis Billedstøtte hele Nationer ligge nedbøiede, og som dog mangle netop det første Kiendetegn paa Guddom. — Et betydende Diekast til Kierligheds-Gudinden forbandt denne til at svare.

Det første Kiendetegn paa Guddom. — Jeg har aldrig tænkt dybsindigt, Madam — hvilket er det?

Hvorledes? hvilket det er? Naar Mennesket spørger, hvo er jeg? saa forfægter den sit Fortrin for Ormen. Naar en Gudinde spørger saaledes, saa synker hun ned til Menneskeligheden — Velgiørenhed er det. Omsorg for de Dødeliges Held, som vi beherske.

Og den Guddom, der mangler dette Kiendetegn? Om jeg tør bede?

Meget gierne! paa et nysigent Spørgsmaal passer et beskæmmende Svar — Denne Guddom er De.

Jeg? smilede Venus, og saae med den frimodige Mine, der røber en god Samvittighed, omkring paa den hele Forsamling.

Hvo

Hvo ellers Madam? — Naar Jamrens Stemme trænger op til Olymp, og der saa høit overtoner Frydens, at Jupiter ofte ikke i sit inderste Gemak kan have Rolighed, og midt i Himlen savner sin Himmel: Hvo er da Aarsag uden De? Det er deres Stemme, som de giorde ulykkelige.

Hvorledes Madam? hvad anseer de da Elskerens Sukke for? Troe de mig, i den meest sørgelige Adagio ligger ofte større og inderligere Vellyst end i den fyrigste Allegro. — Jeg, jeg skulde giøre ulykkelig? Spørg engang mine Venner Digterne!

Deres Venner — Digterne — Hvad skal jeg sige dem meer? — ere Digtere.

Stakkels Apoll! lespede Venus.

Hvorfor det? Deres Konstgreb for at skaffe sig Tilhæng, Madam, er meget uheldigt. Naar Apolls høie og ædle Begeistring hæver Digterne, da tone deres Sange om Guder, Vise og Helte; men Kierlighebs Skialde ere ogsaa Vinens, og øse deres Begeistring af Bacchus's Bæger.

Ha! skreg den sorgløse Bacchus, og rakte Ganymed sit Bæger for at fyldes nok engang.

Men Venus reiste sig, og hoppede lige hen til Jupiter — Kiere Fader! begyndte hun med den

venlige Velevenhed, der forjager Fortrydelse og hensmelter Sorger — og nu klappede hun ham paa Kinden, saa den mindste Rynke svandt bort af hans Pande, og den alvorlige Juno blussede af skinsyg Vrede. Kiere Fader! gientog hun; du maa vide det, thi du kiender mig, er det sandt, at jeg giør ulykkelig?

Den gode Juviters Forlegenhed var ubeskrivelig, og Juno skar Tænder af Vrede. Thi saa meget end hendes Gemals Udsvævelser vare hende imod, saa stærkt hadede hun ikke desmindre alle Hentydninger derpaa; med mindre de kom fra hende selv inden Forhænger af hendes hellige Torus.

Men, begyndte endelig efter nogen Stammen Gudernes Fader, hvorfor klamres I bestandig Børn? Naar Velgiørenhed, som Minerva sagde, er Guddoms Kiendetegn, saa behøver I kuns at forsone jer med hinanden for at være begge fuldkomnere Guddomme. Det er det som Apoll saa ofte har raadet, og jeg befalet jer. — Stifter et evigt Venskab! og de Dødelige behøve da ikke at fare over Cocyt for at komme til Elysium; det vil blomstre for dem ved begge dens Bredde. — Du Minerva er for streng, og du Venus for letsindig.

For

For streng? sagde Minerva, og bad Juno laane hende sin Iris, hvilket strax blev hende tilstaaet. Hun hviskede hende noget i Øret, og Iris foer ned til Jorden paa sin farvede Bue. Jeg er villig til det evige Venskab, du foreslaaer Jupiter, sagde hun: men Taalmodighed et Øieblik, og du maa selv dømme.

Efter faa Øieblikke kom Iris tilbage med en Gestalt, der satte hele Himlen i Bestyrtelse. Det var intet Menneske meer: det var kun den ufuldkomne Idee af et Menneske; en udlevet bleg rystende Olding i sin Ungdoms Aar. Hans Øine, hvis Ild reent var borte, laae dybt inde i deres Huler; hans Ryg var bøiet krum, og hans Stemme pibende som en Nestors.

Seer der! raabte Minerva, seer den Fryd, den Lyksalighed, hvormed Cytheres Gudinde lonner sine Tilbedere! og af saadanne Elendige vrimler Jorden. I holde hende for Livets Gudinde; I tage Feil! hun staaer i Forbindelse med Dødens Guder. Og ofte naar de uforsonlige Parcer, mindre grusomme end hun, have spundet knap den halve Deel af Livets Traad, saa er det hende, der triner til med den dødelige Sax, og smilende overskiær den.

Alle Guder og Gudinder — thi dem alle ligger Menneskenes Vel paa Hiertet — bleve forbittrede ved dette Syn. Jupiter rystede med Hovedet, saa hele Olympen skielvede. Der var ingen, som jo mumlede Dadel, og selv den dræbende Mars svor i sit Raserie ved alle Helvedes Floder paa eengang. Imedens sad Gudinden fra Cythere, som hun skulde synke igiennem Himlens Krystalgulv ned i den dybeste Afgrund ved Caucasus; kun nu og da opløftede hun et bange Øie, der syntes at forlange Tilgivelse, og love Bedring.

Men allerede, saasnart hun mærkede Minervas Hensigt, havde hun givet Merkur et hemmeligt Vink, hvilket han strax forstod, og ilede at udrette, som om det var Jupiters eget Ærende. Det var forunderligt, men hele Himlen stod færdig at adlyde den sødtsmilende Cytheres Vink. Hun havde næsten meer at befale paa Olymp, end Jupiter selv. Alle yndede hende, og enhver giorde hende gierne noget til Behag; Guderne aabenbar, og Gudinderne hemmelig.

Nu havde Minerva igien begyndt at tale, og var just midt i een af de grundigste Afhandlinger — grundigere end nogen Secretair nogensinde forelæste

relæste den for en tydsk Konges franske Akademie — hvori hun viiste med største Skarpsindighed, hvad sand Glæde og sand Lyksalighed var? og lagde for Dagen med de kraftigste Beviisgrunde, at alt, hvad Kierligheds-Gudinden tilbod de Dødelige, var kun et Skingode, ikke andet end forsængelig, forgiængelig, sandselig, dyrisk, daarlig — —

Her kom Merkur tilbage. — Et nyt Spøgelse? raabte Guderne. Havde vi ikke allerede for meget af at see den ene? Bring dem ud! ud med dem! eller vil I giøre Himlen til et Orkus?

O Merkur! sukkede Venus, som om hun ikke længer kunde taale sin Beskiæmmelse, skal ogsaa du Merkur —

Hvad Madam? hvad for alle Guder, gaaer denne Beenrad dem an? Skam dem, om de synes, over hiint Skelet! for denne her lad kun Minerva skamme sig!

Minerva! raabte Venus pludselig, og hendes Munterhed kom ganske tilbage, medens Minerva knap kunde faae et Ord frem. — Men ved Jupiter, ja! det er ingen Elsker; det er en Viis. — Arme Skabning! lad mig see ret paa dig! — Du plirer! kan dette stille rene og behagelige

Himlens Lys saaledes blende Dig? Ere Dine Seenerver saa svage?

O Gudinde! mine Øienerver ere endnu svagere. Tal sagtere! din Stemme døver mig, liig Jupiters Tordenstemme.

Er det mueligt? og dog er min Stemme, efter alle Guders Tilstaaelse, den mildeste i Olymp. — Du bæver? Du gyser? Føler Du da ingen Virkning af dette blide evige Foraar?

Hvorledes kan jeg det Gudinde? Den oplivende Livets Saft er borttørret i mine Aarer.

Ubegribelige Svaghed! Ræk ham et Bæger Viin Ganymed!

Ak nei, Gudinde! paa eet Øieblikks Styrkelse vilde følge en desto dødeligere Mathed.

Nu Madam! sagde Venus, i det hun igien vendte sig til den ganske forvirrede Minerva — Hiin Farve og denne Farve; hine Kinder og disse Kinder; hiin Afmægtighed og denne Afmægtighed — —

Er det min Skyld, sagde Minerva med en spøgsk Munds Dreining, at denne Nar har overvældet sig med mine Velgierninger?

Og er det min, svarede Venus, at hiin, i at nyde mine, ingen Grændser kiendte?

Skam-

Skamløse Sammenligning! sagde Minerva. Hvorfor det?

Naar alt kommer til alt, saa har min Dyrker arbeidet til det ædelste Øiemeed. Han har søgt, at danne Mennesker vise og dydige.

Og min har søgt at danne de Mennesker selv, som hiin — —

Et pludseligt Oprør i Olymp afbrød hende. Alle Gudinderne, selv den gamle Bestemoder Ceres, skiulte deres Ansigt med Hænderne, og tilmumlede hinanden deres Mishag over deres Medgudindes Skamløshed. Merkur fik af Jupiter Befaling, at skaffe begge Beenraderne bort, hvis Beskuelse forbittrede Gudernes Fader sin Himmels Glæde. Bring dem kun strax til Styx, sagde han: saa sparer du at gaae to Gange; Pluto tager dem sikkert for Skygger.

Derpaa holdt han følgende Tale til Gudinderne for Viisdom og Kierlighed: Seer der Følgerne af eders Uenighed! Frugterne af eders udelukkende Herskesyge! Vi alle, saa mange vi ere, skulde med Rette kun have een Tempel, og eet Alter. Mennesket er ikke skabt til Siels Vellyst allene, eller til Legems Vellyst allene; overflødig Nydelse

af begge giør ham elendig. Ligesom det udvortes Menneske ikke kan være til uden vore forenede Velgierninger, uden min Æther, og uden din Luft Jund, uden dit Vand, Neptun, uden dit Korn, Ceres, og uden din Ild, Vulkan —

Og uden min Viin, faldt Bacchus ind med opløftet Bæger.

— — saa kan ei heller det indvortes Menneske blomstre Fuldkommenhed i Mode uden eders forenede Gaver, uden din Viisdom, Minerva, uden dine Drivter, Venus, uden dine Muser, Apoll; og det hele Menneske kan uden os alle — — — — —

* * *

Fortvivlet, min Læser! just som jeg til din Nytte vil udskrive een af de fortrefligste philosophiske Afhandlinger af det himmelske Archiv, hvoraf Merkur har skaffet mig nogle Blade; saa farer en Zephyr igiennem min eensomme Sommerhytte, og blæser mine Blade reent bort. Lad dig altsaa nøie med det, du har, og vær taalmodig, til jeg igien finder det tabte; thi nu er jeg just i Færd med at søge derefter.

Om

Om Digtekonstens moralske Nytte.

(Af Engels Philosoph für die Welt.)

De begaaer en Feil, min Ven, som er meget tilgivelig; thi i visse Maader har Socrates selv begaaet den. De vil indskrænke Digtekonsten aldeles til Dydens umiddelbare Befordring, til umiddelbar at vække ædle og retskafne Tanker. Men De begaaer endnu en anden Feil, som Sokrates ikke begik: De vil ogsaa, at man i sammes særegne Theorie skal giøre det til Grundsætning, som De holder for Digtekonstens høieste Formaal: — Her er Aarsagerne, hvorfor jeg i begge Poster afviger fra Dem.

Digtertalentet ligger, som De veed, i en fortrinlig Styrke og Fuldkommenhed hos de lavere, eller om De heller vil, de æsthetiske Sielekræfter. Den Gave, at giøre sig det Fraværende nærværende, saaledes at skuffe sig med blot muelige Forestillin-

stillinger, som om de havde Virkelighed, at bringe fremmede ofte vidt adskilte Ideer i Forbindelse, og lettelig at røres af alt, hvad der kan interessere det menneskelige Hiertes Tilbøieligheder; med eet Ord: Phantasie, Digteevne, Vittighed, et følende Hierte udgiør Digteren. De Skiønheder, som Geniet formedelst disse Kræfter frembringer, kunne ikke syssel sætte, ikke fornøie og røre Læseren, uden at de samme Kræfter i hans egen Siel derved faaer et fordeelagtigt Indtryk. I Siele-Verdenen herser den samme hemmelige Forstaaelse imellem Kræfterne, som herser i den physiske: alle omgivende lige Kræfter opvaagne, saasnart den ene er i Spillet; alle komme i Uroe, i Virksomhed: og ligesom intet i Naturen pludselig ophører, uden at efterlade Følger, saa er heller ingen af slige Øvelser frugtløs for disse Kræfter. Ethvert nyt Brug tiener i Sieleverdenen, som i den physiske Verden, til at ophøie Kraften; enhver nye Yttring giør dueligere til i Fremtiden at yttre Virksomhed. Ikke nok altsaa, naar vi ved en Digters levende Skilderie føler vor Phantasie ophøiet, at vi nu ere blevne dette ene Malerie rigere; ikke nok, naar vi følge hans Vittigheds Hastighed, at vi nu

kiende

kiende dette ene af ham bemærkede Forhold af Ideer; ikke nok, naar vi henrives af hans Følelser til den inderligste Deeltagelse, at vi nu have sympathiseret med denne eene Følelse: vor hele Phantasie er nu bleven mere levende, vor hele Vittighed hastigere, vort hele Hierte blødere. Ikke blot denne eene Gang har de lige Kræfter i vor Siel virket med: de har ogsaa faaet meer Duelighed, meer Drivt, meer Spending til i Fremtiden at virke.

Just deri, kiereste Ven, vilde jeg søge Digtekonstens sande, høieste Formaal. Vor Lyksalighed, ere vi alle enige om, ligger i vor Naturs Fuldkommenhed; vor Natur bestaaer af alle os medskabte Kræfter: og hvo der altsaa ophøier den ene eller den anden, det være hvilken det vil; han har bidraget til vor Fuldkommenhed, til vor Lyksalighed. Det er en falsk Forestillingsmaade, naar man tænker sig den Forlystelse, et Digt giver, enten blot som skadelig, eller blot som Forlystelse, uden Indflydelse paa det Tilkommende. Den har altid sin Indflydelse, og sin nyttige Indflydelse; kun at man rigtig nok paa den ene Side kan fordærve mere, end man paa den anden Side har giort got.

Slut

Slut heraf videre til den sande Forskrift for Digtertalenters Anvendelse! Det er ikke nødvendigt, at Digteren altid arbeider paa Dydens umiddelbare Befordring, paa umiddelbar at opvække ædle og retskafne Tanker: den sædelige Følelse er ikke den eneste Evne hos Sielen, som han kan og skal giøre fuldkommen; den hører kun med i Rækken af flere Kræfter, som alle ville øves og forhøies, og den ene Krafts Øvelse indslutter ikke nødvendig i sig alle de andres Øvelse. — Men, ligesom paa Legemet den ene Sands er ædlere, høiere, som tilbringer Sielen rigere og mangfoldigere Ideer; ligesom paa Legemet den ene Sands kan øves til den andens Skade; ligesom paa Legemet Sandserne kunne henvendes paa urette Gienstænder, kunne forvænnes til falske Virkninger, som de ikke skulde have: saaledes er og i Sielen den ene Kraft ædlere, høiere, dyrebarere; saaledes lader sig og i Sielen den ene Kraft styrke til den andens Skade; saaledes kunne og Sielens Kræfter øves paa urette Gienstænder, forstemmes til falske Virkninger, som de ikke skulde have. — Og ligesom man, i Henseende til Legemet, mere skal skierpe Hørelsens Sands, end Smagens Sands, ikke skal fordærve

Øiet,

ikke forvænne Følelsens Fibrer til unaturlig Kildenhed, for at qvæge Lugten: ligesaa skal man, i Henseende til Sielen, helst virke til at understøtte dens ædelste og høieste Kræfter; ikke bringe de lavere i Oprør mod de høiere, ikke give Kræfterne en Vending, som er imod Naturens Hensigter. Digteren skal vel styrke Indbildningskraften, men ikke saaledes, at han forstyrrer Fornuften; han skal skiærpe Vittigheden, men ikke saaledes, at de selskabelige Dyder lider derunder; han skal besynge Elskov, men ikke saaledes, at vi give dens Udsvævelser, eller vel endog dens unaturlige Udartninger Bifald.

Saaledes i Almindelighed, min Ven, vil De formodentlig lade min Grundsætning gielde; thi egentlig er den intet andet, end Deres, som er udvidet og forbedret: men ved Anvendelsen paa enkelte Tilfælde maatte vi let igien blive uenige. Just i denne Anvendelse, synes mig, er Sokrates, eller om De heller vil, Plato gaaet for vidt. — Dog, hvad den græske Mythologie angaaer, saa havde han for den en Synspunkt, som i vore Dage falder bort; thi det som nu er bleven til blot poetisk Fiktion, det var dengang Fol-

kets virkelige Troe: og mangen Forestillingsmaade kunde altsaa i hiin Tid have en Indflydelse, som vi nu ikke mere behøve at frygte. Men, endog i Henseende til det Sædelige synes mig Plato nu og da at advare for Lygtemænd, som blot svæve i hans Indbildning; han synes mig alt for ofte at forvexle det Umoralske ved Gienstanden med det Umoralske ved Skildringen. — Dog vi vilde jo ikke bestemme Reglens Anvendelser, men blot Reglen: og da vi allerede have funden denne, saa spørges der kun endnu, hvor vi ville hensætte den, om i Digtekonstens Theorie selv, eller i Moralen?

Moralen, som vi veed, vender sit Blik ikke blot paa nogle, men paa alle vor Naturs Kræfter; den betragter enhver i det Forhold, hvori den staaer til vort hele Væsens Fuldkommenhed, og søger at stemme dem alle i den Harmonie, som vor Lyksalighed hænger af. Digtekonstens Theorie derimod har en langt snevrere Omkreds; thi da Digtekonsten selv kun virker paa Sielens lavere eller æsthetiske Kræfter, saa kan ogsaa hiin Theorie kun have Hensyn paa disse Kræfter. Sammes Gienstand er den sandselige Fuldkommenhed

eller

eller Skiønheden: altsaa blot denne, for saavidt den kan opnaaes ved Sproget, der er Digtekonstens Medium, er Poetikens egentlige Gienstand. Vil denne Videnskab fordre mere, end Skiønhed, vil den fordre Fuldkommenhed, som ikke kommer for Øiet, ikke hører for Følelsen, eller om De vil tillade mig dette Konstord, ikke er Phænomen; saa glemmer den sin egentlige Bestemmelse, og forvilder sig uden for sine Grændser.

Det er beskaffen med det poetiskgode, som med det poetisksande; Fornuften, som seer til det Indvortes og paa Følgerne, skatter det efter en ganske anden Maalestok, end den sandselige Erkiendelse. Hvad bekymrer det Digteren, der blot skriver for Indbildningskraften, om ikke maaskee Tingene synes ganske anderledes for Fornuften, efter Begrebenes philosophiske Analyse, end hiin maler sig dem? Hvad spørger han efter Modsigelser, som ikke ere det umiddelbar for den sandselige Erkiendelse, men først ved møisommelig Overtænken og Udvikling udbringes? — Lad være, at hiin gyldne Tidsalder, som Digteren hensætter sig i, ikke var forhaanden, ikke engang var muelig;

at Fornuften, Sæderne, Følelserne ikke kunde forfines til saadan Grad ved saa simpel og noisom Levemaade, i saa smaa og indskrænkede Selskaber: hvad giør alt det for Digteren, som kun vilde skuffe vor Phantasie, kun vugge os i en behagelig Drøm, kun vilde lokke, røre og fornøie os? Har han vidst at skiule Modsigelsen; er han bleven sin Forudsætning troe; har han givet Vildfarelsen Sandhedens Skikkelse: saa har han giort alt, hvad hans Konsts Love fordre af ham. Feil imod Logiken kan han have begaaet i Mængde; imod Digtekonsten har han ingen begaaet.

Giør Anvendelsen, min Ven, fra det æsthetisk Sande til det æsthetisk Gode! Digtekonsten fordrer intet videre, end at Digteren ikke umiddelbar fornærmer den moralske Følelse, eller at han vogter sig for det Modsatte af det sædelig Skiønne, som unægtelig er en Hovedkilde til det poetisk Skiønne. Det indvortes sædelig Gode er den lige saa ubekymret for, som for den indvortes logiske Sandhed. Lad endog Fornuften stride mod de Følelser og Lidenskaber, som Digteren trækker os ind i; lad den endog som sværmersk, som letsindig

forkaste

forkaste den Tænkemaade, vi antage med ham; lad den endog dadle som falske, som uværdige, de Karakterer, Tanker, Handlinger, som han indtager os for, som han veed at afbilde os som gode, som elskværdige: hvad vedkommer alt det Digtekonsten, der allene seer paa det Skiønne? allene har at giøre med Følelsen? som maa være fornøiet, naar Mangelen paa det sædelig Gode i Værket kun ikke bliver Phænomen, kun ikke udarter til følelig sædelig Hæslighed? Digteren har giort Sit, som Digter; hvo der vil anklage ham, maa vende sig ikke til Kritikens Domstoel, han maa vende sig til Moralens høiere Domstoel.

Naar nu saa er, kiereste Ven, saa kan den Grundsætning, at Digteren skal arbeide paa Viisdoms og Dyds Befordring, umuelig komme i Digtekonstens særegne Theorie. Den vilde staae der uden al Forbindelse, ikke som Erkiendelsesgrund, men som blot ufrugtbar Maxime; ikke i Værket selv, maaskee i Indledningen, i Anhanget. Omtrent, som i Krigskonsten den ikke mindre vigtige Maxime vilde staae der: at ingen Stat skal bekrige den anden, uden for at forsvare sine Ret-

tigheder, og beskytte sine Undersaatter. Den retfærdige Krig føres ikke anderledes, end den uretfærdige; alle krigerske Evolutioner skeer her som hisset, og hisset som her: og naar Folard skal afgiøre det, saa er altid Cæsar ulige større Helt, end Pompejus, endskiønt hiin søgte at omstyrte sit Fædreland, denne at holde det i Veiret. Saaledes altsaa skrives det sædelige Digt ikke anderledes, end det usædelige; og naar det blot beroer paa en kritisk Aristarks Udsigende, saa er altid Voltaire uendelig bedre Digter, end Sønnen Racine.

Men berøves derved hine Maximer endog det Mindste af deres Sandhed, eller af deres Forbindtlighed? Jeg troer det ikke, kiereste Ven. Thi hvad der ikke er nogen Grundsætning for Krigskonsten, det bliver dog altid en for Krigeren; hvad der ikke er nogen for Digtekonsten, det bliver dog altid en for Digteren.

I theoretiske Videnskaber, hvor man lærer os at kiende Tingene, som de ere, giør man hyppig Adskillelser i Begrebene, som man ikke kan drage over i Virkeligheden selv, uden at falde i Vildsa-

relser.

relser. I praktiske Videnskaber, hvor man foreskriver os, hvad der er at giøre, giør man ligedanne Adskillelser; men i Virkeligheden selv maa man lige saa lidet drage dem over. Digtekonsten foreskriver rigtig nok blot, hvad Digteren har at giøre, for saavidt han er intet, uden Digter: men er han da virkelig intet videre? Er han da ikke ogsaa Menneske? ikke ogsaa Guds Undersaat? ikke ogsaa et Lem af Selskabet? ikke ogsaa en Borger i Staten? Og for saavidt han er alt dette; har han ikke andre Pligter, som ere vigtigere og nødvendigere, at opfylde tillige med hine? Han kan aldrig sige til sig selv: Nu vil jeg intet være, uden Digter, ubekymret om mine andre Forhold! Naar han ikke kan hæve disse Forhold — og hvor er det ham muligt, at hæve dem? — saa kan han heller ikke sige sig frie fra de Pligter, de paalægge ham. Ogsaa vilde vi, hans Læsere, vide at ahne denne vilkaarlige Skilsmisse fra sig selv, denne spidsfindige Fraskillelse fra hans Forhold. For saavidt han er Digter, ere vi kun hans Konstdommere; men vi ere og Dommere over hans Sæder, for saavidt han er Menneske: og vee ham, om der

ligger

ligger ham mindre Magt paa denne Dommers Dadel, end paa Konstdommerens Spot!

Saaledes som jeg her har erklæret mig, min Ven, bliver Forskiellen, som vi til Slutning faaer ud, kun meget ringe. I Sagen selv ere vi kun lidet uenige; det er næsten det samme, vi ville have foredraget af en Aristoteles; vi stride kun endnu, om han heller skal foredrage det i Poetiken, eller heller i Moralen og Politiken? Hvad han har giort, veed De selv: og naar det altsaa kommer an paa Autoritæter, saa har jeg min, saa got som De har Deres. — Dog naar De ogsaa noget nøiere og i deres hele Sammenhæng overveier den Philosophs Tanker, som De i Deres Brev gaaer ud fra, saa vil De finde, at han før er af min Mening, end af Deres, og at jeg ikke saameget har giendrevet hans Ideer, som meget mere samlet og commenteret dem.
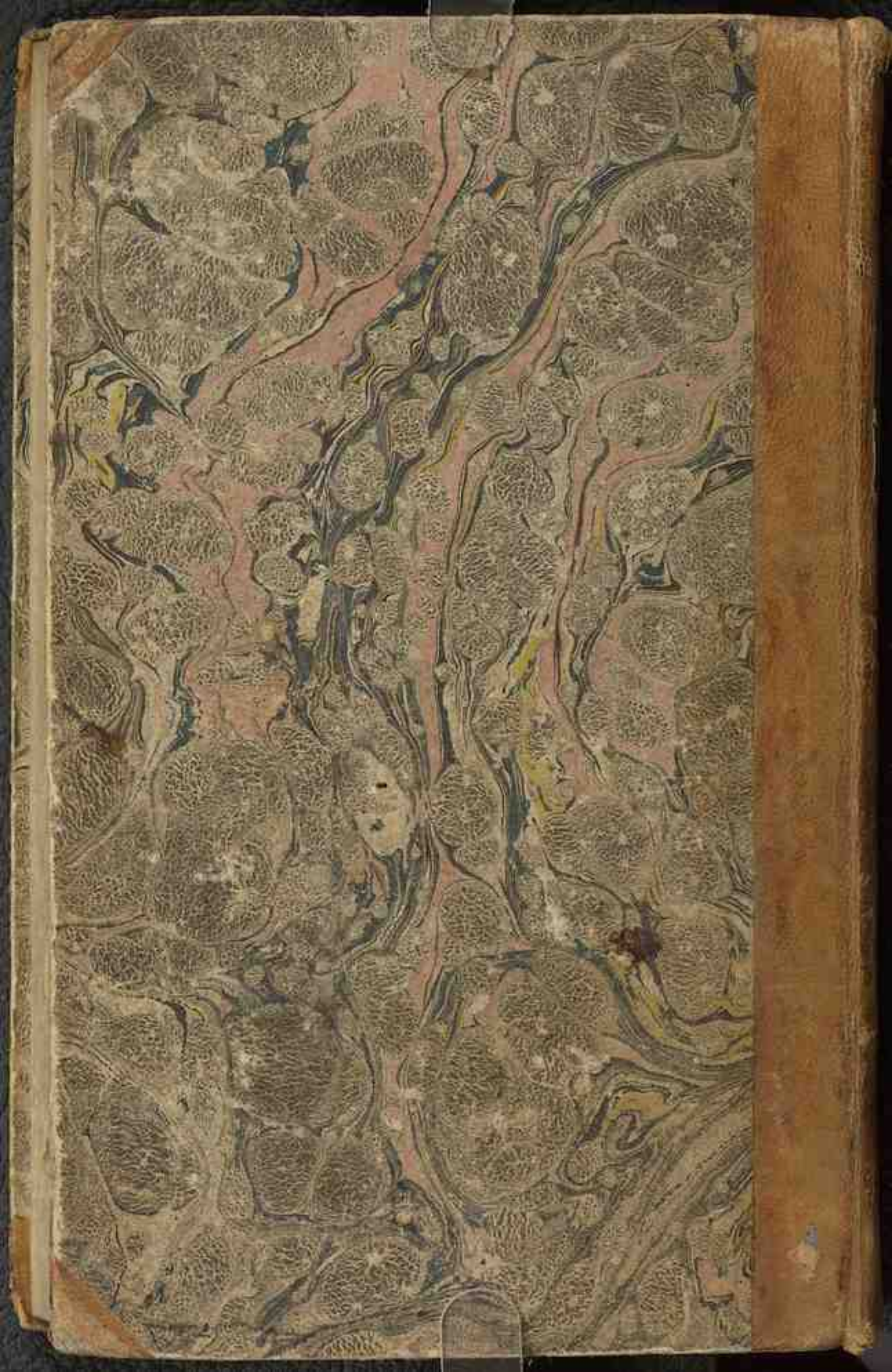
Deres o. s. v.